

POROČILO

O IZVAJANJU NAČRTA UPRAVLJANJA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA 2016-2025 ZA LETI 2021 IN 2022

Bled, september 2023, dopolnitev december 2023

Poročilo obsega oceno izvajanja Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2016-2025 (Uradni list RS, št. 34/16 – v nadaljevanju NU TNP) za koledarski leti 2021 in 2022. Poročilo z oceno o izvajanju NU TNP za leti 2021 in 2022 je pripravljeno na podlagi poročil upravljavca zavarovanega območja, tj. Javnega zavoda Triglavski narodni park (v nadaljevanju JZ TNP) o delu za leti 2021 in 2022 ter poročil sektorjev in agencij, direktij, zavodov v njihovi sestavi, v pristojnost katerih spada izvajanje posameznih vsebin.

Struktura poročila je urejena tako, da vsebinsko sledi poglavjem NU TNP, skladno z opredeljenimi upravljavskimi področji:

- A Ohranjanje narave
- B Varstvo kulturne dediščine
- C Ohranjanje poselitve in trajnostnega razvoja
- D Obiskovanje in doživljanje narodnega parka
- E Upravno-administrativne naloge

Vsebinsko so realizirane aktivnosti v poročilu predstavljene z operativnimi cilji in nalogami. Podani so skupna ocena in kazalniki doseganja operativnih ciljev, v nadaljevanju pa podrobnejše izvajanje aktivnosti po posameznih nalogah, tako da je zagotovljena preglednost in celovitost spremljanja izvajanja NU TNP v preteklih dveh letih. Kazalniki so prikazani glede na izhodiščno stanje (leto 2015), opredeljene cilje oziroma glede na doseženo stopnjo (delež, število ...) z NU TNP opredeljenih ciljnih vrednosti. Pri operativnih ciljih, ki v NU TNP niso imeli določenih kazalnikov, so smiselno povzeti kazalniki iz letnih programov dela.

V okviru poročila izvedenih aktivnosti so po upravljavskih področjih smiselno vključeni tudi posamezni vsebinski sklopi (poglavja 19 *Usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine*, 20 *Usmeritve za sanacijo razvrednotenih območij* in 21 *Izhodišča za usmerjanje obiska v narodnem parku*), ki so sicer skladno z določbami četrtega odstavka 50. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku ZTNP-1 (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14-ZON-C, 60/17 in 82/20 – v nadaljevanju ZTNP-1) v NU TNP obravnavani v samostojnih podpoglavjih.

V NU TNP so opredeljeni varstveni režimi (NU TNP – poglavje V), torej *Podrobna opredelitev varstvenih režimov* (NU TNP – podpoglavje 15), *Izjeme glede na prepovedi iz ZTNP-1* (NU TNP – podpoglavje 15 in *Merila za odločitev o skladnosti nameravanega ravnanja, posega ali dejavnosti z določbami ZTNP-1 v postopku izdaje soglasij javnega zavoda* (NU TNP – podpoglavje 17) ter *Varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti* (NU TNP – poglavje V), ki se upoštevajo pri izvajanju rednih nalog javne službe, še posebej v postopkih priprave novih ter sprememb in dopolnitev obstoječih prostorskih aktov, načrtov rabe naravnih dobrin (npr. gozdnogospodarski in lovskoupravljavski načrti, ribiškogojitveni načrti, načrti upravljanja povodij) in razvojnih dokumentov, pri izdaji mnenj v postopkih izdaje strokovnih mnenj za pripravo naravovarstvenih in kulturnovarstvenih pogojev in soglasij, pri izdaji soglasij na podlagi 31. člena ZTNP-1 in pri pripravi odgovorov v postopkih uveljavljanja predkupne pravice države pri prometu z nepremičninami v narodnem parku.

Za izvajanje posameznih upravljavskih nalog in aktivnosti so vsebinsko in s (so)financiranjem zadolženi tudi drugi sektorji. V prvem delu priprave poročila so ministrstva ter agencije in zavodi z različnih delovnih področij posredovali podatke o izvedenih aktivnosti v poročevalskem obdobju 2021-2022. Večina izvedenih aktivnosti in porabe finančnih sredstev ministrstev, razen Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za kulturo, se uvršča med naloge upravljavskega področja C – ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj. Podrobnejši pregled izvedenih aktivnosti resorjev je podan v Prilogi: *Sodelovanje ministrstev pri izvajanju upravljavskih nalog in aktivnosti*.

Po spremembi ZTNP-1 v letu 2020 je bil uveljavljen spremenjen koncept sofinanciranja razvojnih projektov parkovnih lokalnih skupnosti, tako da so bili na podlagi sprejetih akcijskih načrtov, skladno z *Uredbo o merilih in kriterijih za sofinanciranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti* (Uradni list RS, št. 2/20 in 116/21), v letih 2021 in 2022 realizirani tudi številni projekti in investicije s strani parkovnih občin.

Prednostne aktivnosti na področju ohranjanja narave so se izvajale v sodelovanju z Zavodom RS za varstvo narave, nosilci rabe prostora in naravnih virov ter strokovnimi in drugimi domačimi in tujimi organizacijami. V preteklem dvoletnem obdobju izvajanja NU TNP se je na področju ohranjanja narave nadaljevalo sistematično spremljanje stanja v naravi, ki je vključevalo zbiranje podatkov o prostoživečih vrstah in ekosistemih ter evidentiranje pritiskov človekove dejavnosti nanje, še zlasti na področju monitoringa obiskovanja. Zbirali so se prostorski podatki o negozdnih habitatnih tipih, v zvezi z navedeno nalogo je bilo skartirano 45 ha površine zavarovanega območja, od tega 20 ha v letu 2021 in 25 ha v letu 2022. Intenzivno so se izvajale aktivnosti uveljavljanja mirnih območij. Nadaljevalo se je spremljanje stanja naravnih vrednot v narodnem parku, v manjšem obsegu od načrtovanega so potekale priprave akcijskih načrtov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in ravnanja s tujerodnimi vrstami. Dosežena je bila strokovna podpora enotnega čezmejnega upravljanja z alpskim kozorogom, s tem v zvezi so bile za utemeljevanje statusa vrste v Sloveniji v poročevalskem obdobju izvedene arheo-zoološke, genetske in preliminarne habitatne analize. Na področju ohranjanja gliv in povečanja poznavanja stanja varovalnih gozdov v narodnem parku so bile oblikovane metodologije monitoringov tudi dejansko uporabljene pri terenskem zbiranju podatkov. JZ TNP je sodeloval v postopkih obnove gozdnogospodarskih načrtov in obravnave posegov v gozdni prostor na operativni ravni. Na področju obravnave velikih zveri v narodnem parku, zlasti volka, se je vzdrževalo redno sodelovanje z izvajalci proste planinske paše v zvezi z oddaljenim spremljanjem gibanja pašnih živali, preverjene so bile možnosti vključevanja JZ TNP v preprečevalne aktivnosti. Problematika nabiralništva je bila izpostavljena na tematskem strokovnem posvetu, nadaljevala se je priprava strokovnih podlag za krajinsko tipologijo s predlogom pravil ravnanja za namene ohranjanja biotske raznovrstnosti. Na področju ohranjanja dobrega stanja voda so bile aktivnosti usmerjene v nadaljnje spremljanje stanja izbranih izvirov in nekaterih visokogorskih jezer v narodnem parku in pripravo izhodišč za program upravljanja z vodami. JZ TNP je vodil postopke za izvajanje predkupne pravice države in odkupil 244,14 ha (v letih 2021 in 2022 je bilo sklenjenih 16 poslov za 40 gozdnih zemljišč). Naravovarstvena nadzorna služba je zagotavljala neposredni nadzor v naravi (s poudarkom na visokogorskem svetu, na območju Doline Triglavskih jezer ter z obiskom najbolj obremenjenih delov narodnega parka – na Pokljuki, v Krmi in Vratih, na območju Bohinjskega jezera in na Mangrtskem sedlu) in izvajanje določb predpisov s področja ohranjanja narave ter koordinirala aktivnosti z ostalimi pristojnimi službami. Opravljeno je bilo tudi dodatno izobraževanje in strokovno usposabljanje nadzornikov. Opravljene so bile vse predpisane naloge na področju upravljanja LPN Triglav, nadgrajeno je bilo sodelovanje z ostalimi upravljavci lovišč na območju narodnega parka.

Na področju varstva kulturne dediščine se je izvajalo spremljanje stanje nepremične kulturne dediščine (planine, suhozidna gradnja), izdelane so bile strokovne podlage za kulturnovarstvene smernice k sektorskim aktom, analizirane posamezne aktivne planine in pregledani posamezni dediščinski objekti, pri načrtovanju obnov in graditve objektov sta bili lastnikom (investitorjem) ponujeni strokovna pomoč in svetovanje. Izvedeni sta bili 1. (analitična) in 2. (načrtovalska) faza za pripravo strokovnih podlag za stavbno tipologijo Občine Kranjska Gora, vključno s sinteznim poročilom in usmeritvami. V sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom pa sta bila v okviru projekta *Napredne rešitve energetske prenove stavb kulturne dediščine alpskega prostora* (v nadaljevanju: ATLAS) pripravljena študija stavbarstva Zgornjega Posočja in izdan priročnik v tiskani obliki (*Od prepoznavanja do obnove stavbne dediščine Zgornjega Posočja*, 2021). Izdelan je bil priročnik s smernicami za gradnjo in oblikovanje pomožnih objektov v gorenjskem delu Triglavskega narodnega parka (*Pomožni objekti v Triglavskem narodnem parku*, 2022). Izdana je bila knjiga B. Juvanca *Pastirska arhitektura Slovenije in Evrope* (2022), ki obravnava tudi planine na območju Julijskih Alp. Na področju premične kulturne dediščine je bilo opravljeno redno spremljanje stanja razstavnih eksponatov na informacijskih mestih TNP (v Trenti, na Bledu in v Zg. Radovni) ter njihovo vključevanje v ozaveščevalne programe ter aktivnosti. V manjšem obsegu so bile izvedene izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti ter posveti, delavnice, razstave; sodelovali smo pri dogodkih na *Dnevih evropske kulturne dediščine*.

Pomembne aktivnosti na področju ohranjanja poselitve in trajnostnega razvoja so bile priprava in izvedba razpisov za področje kmetijstva na osnovi 56. člena ZTNP-1 ter upravljanje in nadgrajevanje obsega sistema znaka kakovosti TNP (ZKTNP). Nadaljevalo se je permanentno sodelovanje z lokalnim prebivalstvom v povezavi z rabo kmetijskih zemljišč ter izvajanjem ukrepov skupne kmetijske politike. Začela se je podpora razvoju sistema za spremljanje in usmerjanje živali na prosti planinski paši z namenom izvedbe monitoringa, opredeljevanja območij paše – predvsem drobnice – z vidika zmanjševanja konfliktov z velikimi zvermi ter zmanjševanja stroškov paše nosilcem kmetijskih gospodarstev. JZ TNP je sodeloval tudi na področjih izobraževanja, razvoja kolektivnih blagovnih znamk ter informiranja in ozaveščanja obiskovalcev. JZ TNP je tudi upravljalec UNESCO Biosfernega območja Julijske Alpe. Na podlagi večletnega sodelovanja z Naravnim parkom Julijsko predgorje ter certifikatov *Čezmejna ekoregija Julijske Alpe* in *Evropska listina za trajnostni razvoj turizma v zavarovanih območjih* so se začeli postopki za vzpostavitev čezmejnega UNESCO Biosfernega območja Julijske Alpe. Nadaljevale in nadgrajevale so se rešitve na področju prometne infrastrukture in umirjanja prometa, vključno z javnim prevozom (Vrata, Pokljuka, jezerska skleda Bohinjskega jezera, Vršič, mangrtska cesta, dolina Zadnjica, planina Kuhinja, dolina Tolminke), opravljena so bila svetovanja s področja kmetijstva in predelave osnovnih kmetijskih surovin, izveden je bil tudi razpis za področje malih kmetijskih gospodarstev. Na planski in izvedbeni ravni urejanja prostora in graditve objektov so bile izdelane strokovne podlage, v upravnih postopkih pa izdana strokovna mnenja in investitorjem omogočena svetovanja. Skladno z določbami 10. in 11. člena ZTNP-1 in z *Uredbo o merilih in kriterijih za spodbujanje in sofinanciranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti v TNP (Uradni list RS št. 116/21)*, sta bila za leti 2021 in 2022 pripravljena *Akcijska načrta za sofinanciranje projektov parkovnih lokalnih skupnosti* – za izvedbo je bilo namenjenih 5.183.048 EUR v letu 2021 in 4.974.969 EUR v letu 2022 (skupaj 10.158.017 EUR). Realizacija je bila 97 % v letu 2021 oziroma 98 % v letu 2022. Sredstva so bila porabljena za sofinanciranje 90 občinskih investicijskih projektov (46 projektov v letu 2021 in 44 projektov v letu 2022), predvsem na področjih prometne, komunalne in okoljske infrastrukture, ureditve vaških središč, javnih prevozov ter družbenih dejavnosti.

Na področju informiranja in obiskovanja so bili predvsem v informacijskih mestih TNP pripravljene in izvedeni različni izobraževalni in ozaveščevalni programi za različne ciljne skupine, v spletni oz. video obliki in na terenu. Sprejet je bil nov *Pravilnik o označevanju zavarovanih območij, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in območij Natura 2000 in delov zavarovanih območij (Uradni list RS, št. 145/21)*, s priložnikom za njegovo implementacijo. Skladno z *Načrtom parkovne infrastrukture v narodnem parku* so bile postavljene nove, nadgrajene obstoječe in zamenjane dotrajane prvine parkovne infrastrukture. Poleg rednega vzdrževanja, so bili pripravljene načrti za vsebinsko in tehnično prenovu posameznih parkovnih poti, izvedeni sta bili tudi obsežna sanacija erozijskih žarišč in ureditev nove tematske poti na Mangrtem sedlu. Nadaljevalo se je sistematično spremljanje obiska z avtomatskimi števci. JZ TNP je številne aktivnosti usmerjal v implementacijo digitalne prostorske podlage in združitve s spletno stranjo www.tnp.si, z namenom učinkovitega informiranja, ozaveščanja, izobraževanja in opozarjanja obiskovalcev o varstvenih režimih in drugih bazah podatkov, aktualnih za usmerjanje obiska na območju narodnega parka. Na podlagi izdelanih strokovnih podlag je bil pripravljen predlog akcijskega načrta usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti v TNP z desetimi prednostnimi področji, za katera so načrtovani cilji in ukrepi, vključno s prostorskim prikazom. Obsežno delo je bilo namenjeno področju urejanja posebne rabe delov zavarovanega območja (določitev nosilne zmogljivosti, ocena ogroženosti, skrbništvo, priporočila za upravljalce, režim obiskovanja). Pripravljena je bila vodniška strategija TNP, ki podpira tudi lokalno gospodarstvo na področju trajnostnega razvoja turizma. Nadgrajeni in izvedeni so bili vodniški programi in tečaji, prav tako pa realizirani razpisani programi vodenj po parkovnih /pohodniških poteh. Opravljene so bile tudi številne aktivnosti znotraj skupnosti osnovnih šol v Biosfernem območju Julijske Alpe (Triglavska zakladnica, spodbujanje trajnostnega razvoja, učilnice v naravi, izobraževalne delavnice, izmenjava dobrih praks, znak kakovosti, sezonski časopis).

JZ TNP je v okviru upravno administrativnih nalog posodobil spletno pojavnost, izvajal redne upravne naloge (izdaja soglasij in mnenj) in izpolnjeval mednarodne obveznosti. JZ TNP je nadalje skušal pridobiti evidence zemljišč državnih sektorjev, ki so predpogoj za pripravo *Programa upravljanja z nepremičninami*

v državni lasti, prav tako pa je urejal zemljiško-knjižni status za nepremičnine v lasti države, katerih upravljanje je bilo prenešeno na JZ TNP, in zemljišča, za katera je bila v letih 2021 in 2022 uveljavljena predkupna pravica države. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov je zemljišča v prvem varstvenem območju s soglasjem prenesel v upravljanje JZ TNP (33 zemljišč s skupno površino 461,15 ha), JZ TNP pa je prenesel v upravljanje Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov zemljišča, ki ležijo izven TNP in niso naravovarstveno pomembna zemljišča (4 zemljišča s skupno površino 0,3 ha). V letu 2022 je bila realizirana menjava zemljišča, ki leži na levi strani potoka Peričnik z zemljiščem, ki leži v tretjem varstvenem območju.

Za izvajanje upravljaljskih nalog in aktivnosti so poleg JZ TNP pomemben delež prispevali tudi vladni resorji (z agencijami, direktijami, zavodi) in parkovne lokalne skupnosti. Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) z organi v sestavi je izvajal naloge s področij ohranjanja narave (aktivnosti v zvezi z izvajanjem 10. in 11. člena ZTNP-1 in akcijskimi načrti za sofinanciranje projektov parkovnih občin, obravnava predlogov področnih predpisov, priprava in izvajanje Programa upravljanja območij Natura 2000, priprava naravovarstvenih smernic, mnenj, pogojev in soglasij, urejanje posebne raba naravnih vrednot, aktivnosti pri načrtovanju ukrepov umirjanja prometa), upravljanja voda (priprava načrtov upravljanja voda in Programa ukrepov upravljanja voda, izvajanje ukrepov za doseganje dobrega stanja voda, vodna dovoljenja), urejanja prostora (priprava naravovarstvenih smernic v postopkih priprave prostorskih aktov, izdaja mnenj, pogojev in soglasij), upravljanja z nepremičninami (urejanje evidenc, urejanje zemljiško-knjižnega statusa nepremičnin), izvajanja nadzora). S področja varstva kulturne dediščine (Ministrstvo za kulturo, ZVKDS in muzeji) so bile realizirane aktivnosti evidentiranja, raziskovanja, dokumentiranja registriranih enot nepremične dediščine; predstavljanja, ozaveščanja in izobraževanja; obnove objektov nepremične kulturne dediščine ter muzejske dejavnosti. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s podrejenimi institucijami je izvajal naloge s področja razvoja podeželja in kmetijstva (ukrepi Programa razvoja podeželja 2014-2020 do 2022, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, strategija lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost), gozdarstva (načrtovanje in upravljanje gozdov, izvajanje monitoringov), upravljanja divjadi, ribištva. Aktivnosti Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo so bile usmerjene v regionalni razvoj in izvajanje lokalnega razvoja, področje turizma (Strategija slovenskega turizma) ter podporo podjetniškemu okolju in ekonomsko-poslovni infrastrukturi. Ministrstvo za infrastrukturo z DRSI je izvedel obnovitvena dela in pristopil k načrtovanju obnove na posameznih odsekih državnih cest, vključno z ureditvijo avtobusnih postajališč, ter nadaljeval z nekaterimi ukrepi umirjanja prometa in varstva narave. Ministrstvo za zdravje je pristopil k širitvi programov primarnega zdravstvenega varstva in nujne medicinske pomoči (satelitski urgentni centri, mobilne enote, izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči – reševanje v gorah). Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve z območnimi centri za socialno delo je pripravil razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov, pomagal in podpiral ranljive ciljne skupine, izvedel programe socialne aktivacije. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je podprlo nadstandardne rešitve v OŠ Simona Kosa Podbrdo in sofinanciralo občinske investicije v vrtce in osnovno šolstvo. Ministrstvo za notranje zadeve s policijo je največji del aktivnosti izvedel na področju preventive, sodelovanja z naravovarstveno nadzorno službo JZ TNP, GRS in PZS, obravnave prekrškov in kaznivih dejanj ter intervencij pri različnih dogodkih – pri slednjih (v gorskem svetu) in reševalnih nalogah je imela pomembno vlogo Letalska policijska enota. Ministrstvo za obrambo je ažuriral karte ogroženih območij in pripravil opozorilne karte površinske, globinske in bočne erozije za posamezne občine, Slovenska vojska upravljanja vojaške objekte na Pokljuki in pomaga pri oskrbi v visokogorju.

Parkovne občine so v poročevalskem obdobju izvajale aktivnosti na področju urejanja prostora na lokalni ravni, usmerjanju turizma (v povezavi s projekti umirjanja prometa in spodbujanju javnih prevozov) in trajnostnega razvoja ter ohranjanju kmetijstva, pri čemer se sledilo ciljem narodnega parka ter usmeritvam za dejavnosti, opredeljenimi z NU TNP.

Pri izvajanju upravljaljskih nalog je JZ TNP uspešno sodeloval s strokovnimi, izobraževalnimi in upravnimi institucijami, drugimi naravnimi parki v Sloveniji ter zunaj državnih meja, kar prispeva k njegovemu ugledu in širši prepoznavnosti. Velikega pomena za uspešno in učinkovito upravljanje je sodelovanje s parkovnimi lokalnimi skupnostmi, Skupnostjo Julijske Alpe in regionalnimi razvojnimi agencijami.

Projekti

Projektno delo v poročevalskem obdobju je v velikem obsegu prispevalo k doseganju ciljev zavarovanega območja, hkrati pa se krepí in nadgrajuje mreža uspešnega sodelovanja z domačimi in mednarodnimi partnerji. Poleg najbolj obsežnega in zahtevnega ter z vidika ohranjanja vrst in habitatov pomembnega projekta »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v Triglavskem narodnem parku« (v nadaljevanju Vrh Julijcev), ki ga vodi, je JZ TNP sodeloval pri izvajanju osmih projektov (1. LIFE: *NATURAVIVA – Biodiverziteteta – Umetnost življenja*; projekti CLLD (Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost): 2. »Usmerjanje obiska v Triglavskem narodnem parku« LAS Gorenjska košarica; 3 in 4. »Približajmo Unesco biosferna območja prebivalcem« LAS Gorenjska košarica in LAS Dolina Soče, 5. projekt sodelovanja med LAS-i »Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA«; 6. pilotni projekt iz programa PRP: »Vpeljava pridelave ohranjalnih semenskih mešanic za obnovo degradirane travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka«; 7. projekt iz Sklada za podnebne spremembe/Alpske konvencije: »LOKALP – Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe«; 8. LIFE »Semenska banka« (LIFE for Seeds).

V potrjevanju so bili tudi trije novi projekti: 1. LIFE »AlpsLeadFree« (uporaba brezsvinčenega streliva); 2. »Vpeljava celovitega diagnostičnega kompleta za učinkovit nadzor nad varozo v čebeljih družinah za izboljšano ekonomiko in varno pridelavo medu« in 3. LIFE »Life for lifelines« z obravnavo pritiskov človekove dejavnosti na prostoživeče vrste ptic ter določitvijo varstvenih ukrepov.

Izvajanje nalog iz programa Sklada za podnebne spremembe

V okviru nalog, podprtih s sredstvi Sklada za podnebne spremembe, so se v letih 2021 in 2022 izvajale aktivnosti na področju identifikacije ekosistemskih storitev, ohranjanja mokrišč, določitve krajinskih značilnosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, spremljanja stanja in odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst ter trajnostne mobilnosti.

Izvajanje kadrovskega načrta

Politika zaposlovanja se izvaja na način, da se ne ustvarja primanjkljajev na sredstvih za stroške dela, istočasno pa število zaposlenih na javni službi, financiranih iz javnih virov, ne presega dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovskih načrtih za posamezno leto. Skupno število zaposlenih (zaposlenih, ki izvajajo naloge javne službe in projektne zaposlenih) se je v poročevalskem obdobju v primerjavi z letom 2015 povečalo. Na dan 31. 12. 2022 je skupni ekvivalent polnih zaposlitev (EPZ) znašal 56,75, kar je za 0,75 več kot leta 2015 (1. 1. 2015). Dne 31. 12. 2022 je skupni EPZ znašal 53, kar je 4,5 manj kot je bilo za leto 2022 načrtovano v NU TNP.

Izvajanje finančnega načrta

Za namene izvajanja NU TNP je JZ TNP v obdobju 2021-2022 porabil 7.328.550 EUR. Sredstva so bila zagotovljena iz državnega proračuna, mednarodnih projektov, lastnih prihodkov (nejavni prihodki za izvajanje javne službe in tržna dejavnost zavoda) in drugih javnih virov (sredstva Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, Sklada za podnebne spremembe, sredstva Ministrstva za kulturo in programa Unesco MAB ter na javnem razpisu pridobljena sredstva Občine Bled za sofinanciranje prireditev v Info centru Triglavska roža Bled).

Druge sektorske javne vire (sredstva EU, sredstva drugih ministrstev, sredstva parkovnih lokalnih skupnosti) za izvajanje NU TNP zagotavljajo nosilci upravljalvskih nalog in aktivnosti v okviru svojih letnih programov dela in finančnih načrtov. V poglavju »Izvajanje finančnega načrta« ta sredstva niso zajeta.

Za sofinanciranje občinskih razvojnih projektov v TNP so bila na podlagi 4. odstavka 11. člena ZTNP-1 v letih 2021 in 2022 zagotovljena dodatna sredstva iz državnega proračuna v višini 10.158.017 EUR, ki so bila izplačana neposredno parkovnim lokalnim skupnostim, ki pa niso zajeta v poglavju Izvajanje finančnega načrta.

Ocena uspešnosti

Doseganje zastavljenih upravljavskih ciljev v poročevalskem obdobju JZ TNP ocenjuje kot uspešno. Na podlagi uporabljenih 96 kazalnikov (določenih z NU TNP in delno kazalnikov, ki so bili smiselno prilagojeni kazalnikom za operativne naloge v letnih programih dela JZ TNP), je bilo cca. 71,9 % (69 kazalnikov) načrtovanih aktivnosti uspešno izvedenih. Delež delne realizacije aktivnosti je ovrednoten z 21,9 % (21 kazalnikov) načrtovanih aktivnosti. V 6,2 % (6 kazalnikov) aktivnosti realizacija ni bila dosežena.

Delno realizirane aktivnosti, ki predstavljajo odstopanje od obsega v poročevalskem obdobju načrtovanih aktivnosti, med drugim vključujejo dokončno uveljavitev mirnih območij za izbrane vrste in habitatne tipe, vrednotenje pritiska nabiralništva, revitaliziranje kmetijskih zemljišč, priprava akcijskih načrtov in načrta upravljanja nepremičnin v državni lasti (in v upravljanju JZ TNP).

Glavni razlogi za nedoseganje posameznih zastavljenih kazalnikov so: izvedba drugih (prednostnih, vsebinsko aktualnih) aktivnosti, ki niso bile predvidene z NU TNP (npr. urejanje področja posebne rabe naravnih vrednot, sodelovanje v skupnosti Julijske Alpe, izvajanje razvojnih usmeritev – priprava in spremljanje izvajanja letnih akcijskih načrtov za sofinanciranje razvojnih projektov parkovnih lokalnih skupnosti, izvajanje nalog iz programa podnebnega sklada, pripravljala dela za vzpostavitev čezmejnega UNESCO Biosfernega območja Julijske Alpe), prilagojene prioritete (npr. aktivnosti na področjih upravljanja obiska in rekreacijskih dejavnosti v naravi ter umirjanja promet in trajnostne mobilnosti, projektno delo) in povečan obseg posameznih aktivnosti v primerjavi z načrtovanimi (npr. obseg projektnega dela, obseg prenove parkovne infrastrukture), podcenjena časovnica za izvedbo posameznih nalog, daljši proces usklajevanja podzakonskih aktov, nezadostna kadrovska pokritost, omejitve in prilagoditve delovanja v času epidemije COVID-19 (v letu 2021), neustrezna vsebinska in časovna odzivnost sodelujočih sektorjev in drugih deležnikov pri posameznih načrtovanih upravljavskih nalogah, za izvajanje katerih so pristojni skladno z NU TNP. Časovno in vsebinsko zaostajanje zaradi sistemskih in konceptualnih razlogov (sektorske pravne podlage), nerazrešenih vprašanj pristojnosti in lastniških razmerij kot tudi zahtevnosti komunikacije z deležniki in zainteresirano javnostjo je bilo prisotno tudi pri izvajanju projekta *VrH Julijcev*. V poročevalskem obdobju je bil opravljen bistveno povečan obseg dela na področju trajnostnega razvoja (izvajanje razvojnih usmeritev na podlagi 10. in 11. člena ZTNP-1): priprava, sprejetje in uveljavitev druge *Uredbe o merilih in kriterijih za sofinanciranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti*, ter njene dopolnitve (v l. 2021) priprava obeh *Akcijskih načrtov za sofinanciranje parkovnih lokalnih skupnosti* in izvajanje le-tega s strani parkovnih lokalnih skupnosti.

Nosilci ali sodelujoči pri posameznih aktivnostih (predvsem na upravljavskih področjih B – varstvo kulturne dediščine in C - Ohranjanje poselitve in trajnostnega razvoja) so drugi sektorji (npr. MK in ZVKDS, MZI-DRSI, MOP, MKGP, MGRT, MZ, MDDSZ in MIZŠ) in regionalni razvojni agenciji, zato je bila izvedba aktivnosti v večjem obsegu odvisna od njihovih letnih programov, kadrovske zmožnosti in finančnih načrtov, sama realizacija pa posledično odstopa od načrtovane časovnice in kazalnikov.

A1 VZPOSTAVITEV KAKOVOSTNEGA MONITORINGA PROSTOŽIVEČIH VRST IN HABITATNIH TIPOV

Izvajanje nalog, načrtovanih v NU TNP v okviru operativnega cilja A1, je v poročevalskem obdobju temeljilo na finančnih in kadrovskih zmožnostih JZ TNP. Med prednostne redne naloge so spadale aktivnosti sistematičnega in priložnostnega zbiranja prostorskih podatkov o izbranih varstveno pomembnih sestavinah biotske raznovrstnosti, zaznanih pritiskih človekove dejavnosti nanje in vključevanja zbranih podatkov v evidenco javnega zavoda. Med prostoživečimi vrstami se je tovrstne podatke zbiralo predvsem za tiste, varstvo katerih se zagotavlja v okviru evropskega ekološkega omrežja območij Natura 2000 ali pa se z njimi aktivno upravlja po predpisih na področju divjadi in lovstva. V zvezi s slednjimi so bile v letu 2022 izvedene aktivnosti za razrešitev vprašanja statusa alpskega kozoroga v Sloveniji. Redno spremljanje stanja se je zagotavljalo tudi na področju obvladovanja invazivnih tujerodnih prostoživečih rastlinskih vrst, vključno z zgodnjim zaznavanjem njihove prisotnosti na degradiranih površinah v gozdnem prostoru narodnega parka. Prostorska evidenca JZ TNP se je dodatno dopolnjevala z literaturnimi podatki o razširjenosti varstveno pomembnih vrst in raziskavah v zavarovanem območju ter s podatki iz evidenc drugih organizacij. Nadaljevalo se je spremljanje in vrednotenje pritiskov človekove dejavnosti, še zlasti v zvezi z naraščajočim obsegom obiskovanja nekaterih območij, kjer je JZ TNP na izbranih lokacijah nadaljeval in nadgradil spremljanje z uporabo avtomatskih števec obiska. Kljub temu, da je priprava akcijskih načrtov za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku in ravnanja s tujerodnimi vrstami potekala v manjšem obsegu od načrtovanega, se je z izvajanjem potrebnih varstvenih ukrepov v veliki meri preprečevalo slabšanje stanja posameznih sestavin biotske raznovrstnosti. Prostorska informacija je bila v poročevalskem obdobju nadgrajena tudi v gozdnem prostoru z razvojem metodologije in izvedenimi inventarizacijami varovalnih gozdov. Tvorno je bilo sodelovanje s strokovnimi organizacijami tako na ravni izvajanja rednih nalog kot tudi partnerskega sodelovanja v različnih projektih. Z izvajanjem aktivnosti varstvenega cilja 4.1.1 projekta *VrH Julijcev* so bili v letih 2021 in 2022 vzpostavljeni dejanski pogoji za varstvene ukrepe, ki bodo v naslednjih letih prispevali k izboljšanju stanja izbranih kvalifikacijskih Natura 2000 prostoživečih vrst in habitatnih tipov. Z vsebinskega vidika je uspešno izvajanje nalog operativnega cilja A1 nujni predpogoj za doseganje prednostnega cilja upravljanja zavarovanega območja, po obsegu in vsebini pa so posamezne aktivnosti zahtevne in vključujejo specifična znanja ter potrebnost sodelovanja različnih služb JZ TNP kot tudi zunanjih strokovno usposobljenih organizacij. Kljub zavedanju o prednostnem značaju nalog pa se nekatere niso izvedle v pričakovanem obsegu, še zlasti v zvezi z vzpostavljanjem celovitega sistematičnega zbiranja prostorskih podatkov ter pripravo predloga akcijskih načrtov na področjih ohranjanja biotske raznovrstnosti in ravnanja s tujerodnimi vrstami v narodnem parku. Ocena uspešnosti izvajanja operativnega cilja temelji izključno na aktivnostih JZ TNP in ne vključuje prispevka drugih strokovnih in upravljavskih organizacij.

Kazalniki

1. Površina letno kartiranih habitatnih tipov/število Natura 2000 kvalifikacijskih habitatnih tipov, ki so vključeni v monitoring s strani JZ TNP: izhodišče: 200 ha/12 habitatnih tipov; vrednost 2021: 50 ha/2 habitatna tipa; vrednost 2022: 25 ha/2 habitatna tipa
2. Število prostoživečih vrst, za katere se izvaja populacijski monitoring: vse vrste/vrste, ki jih spremlja JZ TNP/kvalifikacijske Natura 2000 vrste: izhodišče: 20/10/4; vrednost 2021: NP/13/9; vrednost 2022: NP/10/7
3. Izdelan akcijski načrt za ohranjanje biotske raznovrstnosti v TNP: izhodišče: 0; vrednost 2017: 0,1; vrednost 2021: 0,3; vrednost 2022: 0,3
4. Izdelan akcijski načrt za tujerodne vrste: izhodišče: 0; vrednost 2021: 1; vrednost 2022: 1
5. Povečanje podatkovnih vnosov v zbirki JZ TNP (%): izhodišče: NP; vrednost 2021: 15-20; vrednost 2022: 15-20

6. Število znanih lokacij z japonskim dresnikom/orjaško zlato rozgo/velikim pajesenom na vzorčnih popisnih ploskvah TNP: izhodišče: 168/112/36; vrednost 2021: 360/160/42; vrednost 2022: 376/174/49
7. Število tujerodnih rastlinskih vrst (praprotnic in semenk)/živalskih vrst (vretenčarji) na območju TNP: izhodišče: 19/7; vrednost 2021: 26/7; vrednost 2022: 26/7
8. Število letno izdanih številčk publikacije *Acta Triglavensia*: izhodišče: 1; vrednost 2021: 0; vrednost 2022: 0
9. Delež (%) kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območij Natura 2000 v narodnem parku v ugodnem ohranitvenem stanju po Direktivi o pticah/Direktivi o habitatih – vrste/Direktivi o habitatih – habitatni tipi: izhodišče: 29/39/50; vrednost 2021: 29/39/49; vrednost 2022: 29/39/49

A1.1 Redni monitoring prostoživečih vrst, habitatnih tipov, pritiskov in groženj ter učinkovitosti izvedenih ukrepov varstva

Sistematično spremljanje stanja prostoživečih vrst

V dvoletnem obdobju 2021 in 2022 je JZ TNP na področju sistematičnega zbiranja prostorskih podatkov o stanju izbranih sestavin biotske raznovrstnosti v narodnem parku izvedel naslednje aktivnosti:

- Lepi čveljc (*Cypripedium calceolus*): preverjanje stanja vrste na znanih rastiščih na širšem območju Martuljka, to je ob potoku Martuljek in gozdnem prostoru pod Špikom ter širšem obrežnem pasu desnega brega Save Dolinke od Gozd Martuljka do Belega potoka; v povprečju je bilo na letni ravni preverjeno 89 lokacij in popisano 1596 rastlin; ureditev in vnos zbranih podatkov v evidenco JZ TNP.
- Alpska možina (*Eryngium alpinum*): podrobna preveritev stanja vrste na znanih rastiščih vrste na Štukah, Kozjem robu in območju Lisca; v povprečju je bilo na letni ravni preverjeno 39 lokacij in popisano 1.867 rastlin; na rastiščih vrste pod Liscem v skupni površini 0,35 ha je bila v letu 2022 kot varstveni ukrep projekta *VrH Julijcev* odstranjena lesna zarast na podlagi strokovnega elaborata ZRC SAZU, na območju rastišč vrste na Štukah pa na skupni površini 1 ha (2021: 0,8 ha, 2022: 0,2 ha) izvedena poznojesenska košnja.
- Enostavna mladomesečina (*Botrychium simplex*): brez aktivnosti v obdobju 2021-2022.
- Tujerodne rastlinske vrste: preverjanje stanja skupno 90 znanih rastišč tujerodnih vrst, oblikovanje protokolov za zgodnje zaznavanje invazivne tujerodne školjke potujoče trikotničarke v Bohinjskem jezeru in invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst na degradiranih površinah v gozdnem prostoru narodnega parka; ob koncu leta 2022 je število evidentiranih v narodnem parku prisotnih tujerodnih rastlinskih vrst 27 na skupno 1831 lokacijah.
- Divji petelin (*Tetrao urogallus*): celovito preverjanje stanja aktivnosti znanih rastišč vrste na območju TNP, kjer so pri terenskem preverjanju poleg naravovarstvenih nadzornikov sodelovale tudi lovske družine, katerih lovišča v celoti ali deloma ležijo na zavarovanem območju; zagotovljeno zbiranje podatkov na enotnem popisnem obrazcu in kartografskih prilogah, pripravljenih s strani JZ TNP; predmet monitoringa s strani JZ TNP na letni ravni je bilo 14 (2021) oziroma 13 (2022) mirnih območij, preverjanje 6 rastišč na vplivnem območju Športnega centra Pokljuka (v radiju 2 km) ter celoletno spremljanje vrste na predmetnem območju sta se zagotavljal s strani ZGS (MKGP); vrednotenje zbranih podatkov in dokončna uskladitev meja in pravil ravnanj za mirna območja na Pokljuki, ki bodo uveljavljena v prostoru z aktivnostmi projekta *VrH Julijcev*; označitev skupno 5 osebkov z GPS oddajniki in telemetrično spremljanje živali s strani DOPPS kot partnerja projekta *VrH Julijcev*.
- Ruševca (*Tetrao tetrix*): podrobno vsakoletno preverjanje stanja vrste na izbranih mirnih območjih v letnem obsegu 16 (2021) oziroma 19 (2022) rastišč.
- Belka (*Lagopus mutus*): podrobno preverjanje stanja populacij širšega območja Velega polja (Tosc, Draški vrh, Hribarice, Škednjovec, Mišelj vrh in Ledine) z aktivnostmi projekta *VrH Julijcev*; vrednotenje zbranih podatkov in uskladitev meja in pravil ravnanj za mirna območja na ravni partnerjev projekta *VrH Julijcev*.

- Veliki pupek (*Triturus carnifex*): izvedeno preverjanje stanja habitata na 201 lokaliteti na območju Pokljuke, Fužinskih planin, Bohinjskega jezera, Črne prsti, Krnskega pogorja in izbranih planin v Posočju; potrjena prisotnost vrste na 6 lokalitetah.
- Hribski urh (*Bombina variegata*): izvedeno preverjanje stanja habitata na 201 lokaliteti na območju Pokljuke, Fužinskih planin, Bohinjskega jezera, Črne prsti, Krnskega pogorja in izbranih planin v Posočju; potrjena prisotnost vrste na 36 lokalitetah.
- Volk (*Canis lupus*): spremljanje stanja prisotnosti vrste v zimskem obdobju 2020/2021 v LPN Triglav s strani naravovarstvenih nadzornikov po t.i. snowtracking metodologiji monitoringa vrste projekta Life »WolfAlps« (v povezavi z A4.3) in pogodbeno sodelovanje JZ TNP pri izvedbi spremljanja varstvenega stanja volka v Sloveniji v sezoni 2022/2023, ki vključuje zimsko (snowtracking) in poletno (howling) spremljanje stanja ter zbiranje neinvazivnih genetskih vzorcev; potrditev stalne prisotnosti 3 tropov na širšem območju TNP; evidentiranje skupno 90 škodnih primerov s strani ARSO na območju parkovnih občin.
- Divjad: vsakoletno sistematično zbiranje podatkov v LPN Triglav z dvodnevним sistematičnim zbiranjem podatkov o stanju gamsa (*Rupicapra rupicapra*) na območjih Jalovca, Velega polja, V Plazih in Dednega polja ter stanja alpskega kozoroga (*Capra ibex*) na Jalovcu in Velem polju; vnos rezultatov opazovanj v evidenco JZ TNP, upoštevanje zbranih podatkov o stanju izbranih vrst divjadi v LPN Triglav pri opredelitvi ocene njihove številčnosti in trenda gibanja populacij; zagotovitev genetskih analiz kot moderne tehnike monitoringa za izboljšanje poznavanja stanja in ekološke povezanosti populacij gamsa, alpskega kozoroga in muflona v narodnem parku; izvajanje rednega spremljanja zdravstvenega stanja živali prostoživečih vrst in vključevanje podatkov v evidenco o odvzemu
- Glive: izdelava metodoloških izhodišč in priprava predloga protokola monitoringa gliv za dolgoročno spremljanje stanja gliv v gozdnem prostoru narodnega parka ter dejanska uporaba pri zbiranju prostorskih podatkov o pojavnosti gliv v gozdnem prostoru Pokljuke.

Sistematično spremljanje stanja habitatnih tipov

Izvedeno je bilo sistematično kartiranje negozdnih habitatnih tipov na skupno 75 ha površin na območjih Bohinja, Radovne, Zgornjesavske doline in Trente. Sistematično smo spremljali stanje za HT 6210* in 6230*.

Oblikovan je bil protokol monitoringa varovalnih gozdov, ki je bil testno uporabljen pri sistematičnem zbiranju prostorskih podatkov na območju Doline Triglavskih jezer. V okviru aktivnosti projekta LIFE »Semenska banka« (LIFE for Seeds) so bili v letu 2022 opravljeni podrobni floristični popisi travišč za nabiranje semen in semenskih mešanic, v projektu »VrH Julijcev« pa se je nadaljevalo s telemetričnim spremljanjem divjega petelina in belke.

Evidentiranje pritiskov in groženj

Tako kot v preteklih poročevalskih obdobjih so se pri izvajanju nalog sistematičnega spremljanja stanja izbranih sestavin biotske raznovrstnosti, to je divjega petelina, ruševca, divjadi, lepega čevaljca, alpske mošine, velikega pupka in hribskega urha, zbirali tudi podatki o zaznanih pritiskih človekove dejavnosti.

V projektu »VrH Julijcev« so se v letih 2021 in 2022 nadaljevale projektne aktivnosti za dokončno opredelitev lokacij ter pravih ravnanj za omilitev posledic obiskovanja na izbranih mirnih območjih. V veliki meri je bila v letu 2022 tudi uspešno umeščena potrebna infrastruktura, kot so ograje in druge oblike fizičnih preprek, za spremljanje učinkovitosti uvedenih varstvenih ukrepov pa števeci za avtomatsko spremljanje obiska. V letih 2021 in 2022 je bilo zagotovljeno spremljanje pritiska rekreacijskih dejavnosti na vodotokih (Sava Bohinjka, Soča, Fratarica). V poročevalskem obdobju je JZ TNP tudi nadaljeval z umeščanjem števecov za avtomatsko štetje obiskovalcev na izbranih območjih, ki pomembno prispevajo k pravilnemu ovrednotenju obsega obiskovanja posameznih delov narodnega parka. Ob koncu leta 2022 je bilo v prostoru narodnega parka umeščeno skupaj 41 števecov za avtomatsko spremljanje obsega obiska.

Priložnostno evidentiranje prostoživečih vrst

Kot redna naloga so se v poročevalskem obdobju na območju TNP priložnostno zbirali prostorski podatki o nekaterih drugih varstveno pomembnih prostoživečih vrstah, kot na primer rjavi medved, šakal, planinski zajec, volk, alpski kozliček, planinski orel, ruševac, divji petelin in gozdni jereb.

A1.2 Priprava akcijskega načrta za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku

Aktivnosti priprave akcijskega načrta navkljub prednostnemu značaju v poročevalskem obdobju izvajanja NU TNP niso bile izvedene v načrtovanem obsegu. Vsebinska izhodišča za oblikovanje akcijskega načrta so bila sicer vsebinsko nadgrajena s predlogi varstvenih ukrepov iz osnutka *Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023-2028* in poročil strokovnjakov, ki so v letih 2021 in 2022 izvajali znanstveno raziskovalne aktivnosti na visokogorskih jezerih, varstveno pomembnih gozdnih habitatnih tipih in izbranih skupinah prostoživečih vrst, še posebej dvoživk. Ne glede na navedeno pa so se potrebni varstveni ukrepi za ohranjanje posameznih varstveno pomembnih sestavin biotske raznovrstnosti uresničevali na podlagi letnih programov dela upravljavca narodnega parka.

A1.3 Vzdrževanje in vsebinsko dopolnjevanje interne podatkovne zbirke javnega zavoda

V poročevalskem obdobju se je zagotavljalo redno dopolnjevanje prostorskih podatkov in njihovo vzdrževanje o razširjenosti Natura 2000 vrst, divjadi in habitatnih tipov, ki so bili predmet sistematičnega spremljanja. Evidenca se je dopolnjevala tudi s podatki o prostorski razširjenosti varstveno pomembnih vrst, pridobljenih iz javno objavljenih strokovnih gradiv, ki ob koncu leta 2022 vključuje 8.400 zapisov. JZ TNP je tudi vzdrževal ažurnost evidence s pridobivanjem podatkov iz evidenc drugih organizacij, na primer ZGS in ZRSVN.

A1.4 Preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst

Varstveni ukrepi na področju preprečevanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst so bili v letih 2021 in 2022 usmerjeni v nadaljevanje spremljanja stanja znanih rastišč v TNP in preverjanju drugih območij glede morebitne prisotnosti tujerodnih vrst. JZ TNP je nadaljeval z odstranjevanjem žlezave nedotike, japonskega dresnika in pelinolistne žvrklje na testnih ploskvah, vzpostavitvi novih testnih ploskev, kjer se je odstranjevalo veliki pajesen, oblikovana pa je bila tudi metodologija za sistematično pregledovanje gozdnih posek in drugih degradiranih površin v gozdnem prostoru narodnega parka. V zvezi s tem je bilo organizirano izobraževanje študentov in naravovarstvenih nadzornikov. V poročevalskem obdobju je bil tudi pripravljen protokol za zgodnje zaznavanje invazivne tujerodne školjke potujoče trikotničarke v Bohinjskem jezeru ter izvedena raziskava favne v Črnem jezeru, vključno s pripravo načrta izlova tujerodnih vrst pisancev iz jezerskega ekosistema. Na področju izobraževanja so bila izvedena predavanja in delavnice ter pripravljen didaktični material za osnovnošolce v okviru parkovnega časopisa. Problematika invazivnih tujerodnih vrst in nujnost po preprečevalnem ravnanju je s strani JZ TNP izpostavljena tudi pri sodelovanju na programski oziroma načrtovalski ravni, še zlasti na področjih prostora, gospodarjenja z gozdovi, upravljanja z divjadjo in sladkovodnega ribištva.

V zvezi z razjasnitvijo statusa domorodnosti alpskega kozoroga je bila v okviru projekta *DinAlpConnect* izvedena genetska analiza arheoloških ostankov, na podlagi rezultatov pa v sodelovanju z ZGS tudi organizirana usklajevalna strokovna delavnica.

JZ TNP vsako leto zagotavlja izvedbo analiz okoljske DNA rib v Dvojnem jezeru, ZZRS pa kot partner projekta »VrH Julijcev« izvaja vsakoletno izlavljanje jezerske zlatovčice in pisanca. Z izvajanjem genetskih analiz neinvazivnih vzorcev je bila s strani UL BF tudi potrjena prisotnost osebkov križancev volkov na območju narodnega parka.

A1.5 Zagotovitev pogojev začasno ali trajno hrambo mrtvih živali ali rastlin ali njihovih delov neposredno pri upravljavcu narodnega parka

Aktivnosti so predvidene v zadnjem obdobju izvajanja, skladno s časovnico NU TNP.

A1.6 Spodbujanje, usmerjanje in podpiranje znanstvenega raziskovanja

Sodelovanje z raziskovalnimi organizacijami

Med redne naloge JZ TNP spada tudi redno in aktivno sodelovanje s strokovnimi organizacijami na področju raziskovanja (izviri, visokogorska jezera, barja, geologija, podnebne spremembe, biologija, gozdarstvo, kmetijstvo, krajina) ter spodbujanje in usmerjanje razpisov diplomskih nalog na območju TNP. Prav tako je bilo v poročevalskem obdobju zagotovljeno sodelovanje s študenti biologije in naravovarstva, vključno s celovitimi predstavitvami nalog in aktivnosti na področju upravljanja narodnega parka. Na področju projektnega dela so se izvajale aktivnosti z različnimi raziskovalnimi organizacijami o skupnem projektne sodelovanju oziroma njihovem vključevanju v izvajanje projektnih aktivnosti.

Evidenca raziskav

Zagotovljeno je bilo vsebinsko vzdrževanje zbirke podatkov o znanstvenih raziskavah v narodnem parku, v katero so trenutno vključeni podatki o več kot 600 opravljenih raziskavah. V obdobju 2021-2022 je bilo skupaj izdano tudi 41 soglasij za izvedbo znanstveno raziskovalnih nalog v TNP, medtem ko znanstveno – izobraževalne publikacije *Acta Triglavensia* v poročevalskem obdobju ni bilo izdane.

A2 OHRANJANJE NARAVNIH VREDNOT IN OŽJIH ZAVAROVANIH OBMOČIJ

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

JZ TNP je v letih 2021 in 2022 nadaljeval z rednim spremljanjem stanja naravnih vrednot (v nadaljevanju NV) v narodnem parku ter v povezavi z vse večjim pritiskom obiskovanja nanje tudi z aktivnostmi za določitev nosilnih zmogljivosti, omejevanjem dostopa, umirjanjem prometa, urejanjem infrastrukture in pripravo akcijskega načrta za usmerjanje obiskovanja in rekreacijskih dejavnosti. Izvedena je bila interna izobraževalna delavnica znotraj strokovne službe z namenom vključevanja novih sodelavcev v nalogo spremljanja stanja NV na terenu. Novih NV na terenu ni bilo zaznanih.

Kazalniki

1. Število letno pregledanih NV: ciljna vrednost: 20/leto; vrednost 2021: 9; vrednost 2022: 11

A2.1 Analiza obstoječe grafične opredelitve ožjih zavarovanih območij in priprava predloga popravljenih opredelitev

Naloga je bila opravljena v preteklem obdobju izvajanja NU TNP.

A2.2 Pregled in ocenitev stanja naravnih vrednot in ožjih zavarovanih območij v narodnem parku

Na področju sistematičnega spremljanja stanja je bilo v letih 2021 in 2022 skupaj pregledanih 20 registriranih naravnih vrednot. V letu 2021 je bila naloga izvedena v 90% – vseh načrtovanih terenskih ogledov namreč ni bil mogoče izvesti zaradi ukrepov, povezanih s preprečevanjem širjenja bolezni COVID-19. Pregledane naravne vrednote so večinoma v dobrem stanju, stanje pa se večinoma slabša na območjih, ki so preobremenjena z obiskom, kot npr. v soteski Vintgar z nameščanjem dodatnih varovalnih mrež za potrebe zagotavljanja varnosti obiskovalcev, na območju Bohinjskega jezera z nadelavo bližnjic do jezera in s tem povečano erozijo obvodnega prostora ... JZ TNP posledično z ukrepi na področju usmerjanja obiska (npr. vzdrževanje poti na območju naravnih vrednot, ki jih upravlja JZ TNP – npr. slap Peričnik, Poključka soteska ...) skrbi za zmanjševanje posledic pritiska na naravne vrednote.

A2.3 Priprava predlogov za ZRSVN za določitev novih naravnih vrednot

V letih 2021 in 2022 ni bilo zaznanih novih potencialnih naravnih vrednot, zato ni bilo nobenega podanega novega predloga.

A3 OHRANJANJE TRAVIŠČ

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V sklopu nalog operativnega cilja A3 so bile v letih 2021 in 2022 izvedene podrobne analize stanja traviščnih habitatov kot izhodišče za izvajanje varstvenih ukrepov projekta LIFE Semenska banka. Potekalo je tudi aktivno sodelovanje z nosilci kmetijskih gospodarstev, še posebej pri načrtovanju izvedbe nalog projekta »VrH Julijcev« v zvezi z odstranjevanjem lesne zarasti na izbranih planinah. Vsebinsko je operativni cilj A3 v veliki meri tudi povezan z nalogami s področja ukrepov skupne kmetijske politike, ki jih NU TNP določa v sklopu operativnega cilja C1. V poročevalskem obdobju so tudi potekala usklajevanja s SKZGS o možnosti prenosa upravljanja kmetijskih zemljišč v lasti države na JZ TNP, prednostno v prvem varstvenem območju. Izvajanje operativnega cilja je z manjšim odstopanjem na področju celovitega vrednotenja nabiralništva potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Površina travišč nad / pod gozdno mejo (v ha): izhodišče: NP/NP; vrednost 2021: 1.801/3.756; vrednost 2022: 1.801/3.756
2. Površina kartiranih habitatov in površina s ponovljenimi kartiranci za ugotavljanje trendov: ciljna vrednost (v ha): 50.000 ha/5.000 ha; vrednost 2021: 1.507/0; vrednost 2022: 1.527 ha/0
3. Površina travišč, vključenih v pogodbeno varstvo po pogodbi z JZ TNP: ciljna vrednost: 15 ha; vrednost 2021: 0; vrednost 2022: 0
4. Površina travišč, ki jih JZ TNP odkupi: ciljna vrednost: 5 ha; vrednost 2021: 0; vrednost 2022: 0
5. Ohranitveno stanje rastlinskih vrst, zanimivih za nabiranje: ciljna vrednost: ugodno; izhodišče: NP; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
6. Delež planin, ki imajo urejen in z naravovarstvenimi cilji usklajen pašni red: ciljna vrednost: 100 %; vrednost 2021: 100 %; vrednost 2022: 100 %

A3.1 Ohranjanje območij naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst s pogodbenim varstvom ali odkupom

Aktivnosti na območjih travišč, ki za dolgoročni obstoj zahtevajo prilagojeno rabo, so se nadaljevale tudi v letih 2021 in 2022, še posebej v zvezi s problematiko evidentiranja in načina ukrepanja na grbinastih travnikih v narodnem parku, vključno s spodbudami v okviru skupne kmetijske politike. Pri izvajanju projekta »VrH Julijcev« se je nadaljevalo z izvajanjem varstvenega ukrepa odstranitve lesne zarasti na rastiščih alpske močvine na območju Lisca in Kozjega roba. S projektnimi aktivnostmi je bila v poročevalskem obdobju odstranjena zarast na skupni površini 0,35 ha, na območju Štuk pa izvedena poznojesenska košnja na 0,8 ha. V projektu »VrH Julijcev« je bil v letu 2022 tudi pripravljen tudi predlog območij za odstranitev lesne zarasti na planinah Čadrški vrh, Duplje in Predolina ter opravljena predhodna komunikacija z lastniki zemljišč.

V letu 2021 je bil zaključen projekt »Vpeljava pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradiranega travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka« (vodilni partner KIS), v okviru katerega so bile preverjene različne možnosti sanacije razvrednotenih travnatih površin (predvsem tekaških prog); na območju Rudnega polja je bila vzpostavljena tudi vzorčna ploskev za pridelavo semenske mešanice avtohtonih trav.

A3.2 Ob čezmernem zaraščanju rastišč varstveno pomembnih vrst zagotoviti pozno poletno košnjo

Poleg že v A3.1 navedenih aktivnosti (čiščenje zarasti na planinah) v projektu »VrH Julijcev« je bila na območju Lisca uspešno odstranjena lesna zarast, na Štukah pa izvedena poskusna poznojesenska košnja visokega steblikovja. V poročevalskem obdobju je JZ TNP sodeloval v delovnih akcijah čiščenja zaraščajočih se traviščnih habitatnih tipov (Duplje, Velo polje, Ovčarija, Vorančkojca).

A3.3 Na ključnih nahajališč za nabiranje zanimivih rastlinskih vrst izvesti analizo vplivov nabiranja in drugih dejavnosti na stanje teh vrst

Aktivnosti v zvezi z nabiralništvom v narodnem parku so bile v poročevalskem obdobju izvedene v manjšem obsegu od načrtovanega, vsebinsko pa usmerjene predvsem na glive. Tako je JZ TNP v sodelovanju z Inštitutom za sistematiko višjih gliv in Inštitutom za drevo v septembru 2021 organiziral dvodnevni strokovni posvet na temo nabiranja in varstva gliv. Dogodek je bil priložnost za pogled nazaj, obravnavo perečih problemov, povezanih z nabiralništvom in izmenjavo mnenj in predlogov za izboljšanje stanja, še posebej v zvezi z nujnostjo po primerni normativni ureditvi obravnavane problematike.

A3.4 Določitev naravovarstveno sprejemljivih pašnih redov in ukrepov za preprečevanje nezakonite paše za območja planin in skupnih pašnikov

V preteklem dvoletnem obdobju ni bilo načrtovanih aktivnosti.

A4 OHRANJANJE IN SONARAVNO GOSPODARJENJE Z GOZDOVI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju se je nadaljevalo izvajanje rednih nalog s področij gozdnogospodarskega načrtovanja in izvedbenih nalog neposredno v gozdnem prostoru narodnega parka. Tvorno je potekalo sodelovanje z vsemi pristojnimi organizacijami in službami ter drugimi deležniki. Izvajati so se pričeli tudi ukrepi nadomestil in sorodnih ukrepov za prilagojeno gospodarjenje, s projektnimi aktivnostmi se je izboljšalo stanje habitata za koconoge kure. Problematika velikih zveri in nabiralništva se je obravnavala tako v okviru rednih nalog kot tudi s projektnim sodelovanjem JZ TNP, obstoječi monitoring v obliki gozdne inventure se je uspešno nadgradil s spremljanjem stanja varovalnih gozdov in manjšinskih varstveno pomembnih gozdnih habitatnih tipov. Sprejemljivost uporabe različnih tehnologij sečnje in spravila lesa se je presojala tako na načrtovalski kot izvedbeni ravni. Izvajanje operativnega cilja je z manjšim odstopanjem na področju upravljanja z velikimi zvermi v narodnem parku, celovitemu vrednotenju nabiralništva in usmerjanju uporabe moderne tehnologije pri gospodarjenju z gozdovi potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Površina gozdov z izjemno poudarjeno funkcijo varovanja naravne dediščine/biotopsko funkcijo: ciljna vrednost: vsaj 24.796 ha/ vsaj 2.820 ha; vrednost 2016: 24.796 ha/2.820 ha; vrednost 2021: 52.036 ha/NP; vrednost 2022: 52.036 ha/NP
2. Delež gozdov po stopnjah ohranjenosti drevesne sestave; ciljna vrednost: izhodišče: ohranjeni 53,6 % spremenjeni 35,5 % močno spremenjeni 10,5 % izmenjani 0,4 %; vrednost 2021: ohranjeni 65,5 % spremenjeni 22,9 % močno spremenjeni 9,6 % izmenjani 2,0 %; vrednost 2022: ohranjeni 65,5 % spremenjeni 22,9 % močno spremenjeni 9,6 % izmenjani 2,0 %
3. Površina gozdov, na katerih so oblikovane ekocelice: ciljna vrednost: vsaj 9.170 ha; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
4. Površina gozdov z oblikovanimi mirnimi območji: ciljna vrednost: vsaj 1.783 ha; vrednost 2021: 4.625,43 ha; vrednost 2022: 4.625,43 ha
5. Število/skupna površina razglašanih gozdnih rezervatov: ciljna vrednost: 11/5.346 ha; vrednost 2021: 11/4.634 ha; vrednost 2022: 11/4.634 ha
6. Površina letno odkupljenih gozdov, v katerih velja omejitev gospodarjenja z gozdom: ciljna vrednost: 30 ha; vrednost 2021: 57,5 ha; vrednost 2022: 177,9 ha
7. Ohranitveno stanje gozdnih dobrin, zanimivih za nabiranje: ciljna vrednost: ugodno; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
8. Površina gozda, na kateri se izvaja poseben monitoring biotske raznovrstnosti: ciljna vrednost: 1.000 ha; vrednost 2021: 433 ha; vrednost 2022: 0 ha

A4.1 Določiti ključna območja za varstvo vrst in habitatnih tipov v gozdovih in tam, kjer je potrebno, zagotoviti prilagojeno rabo ali izključitev iz rabe

V poročevalskem obdobju se je nadaljevalo sodelovanje JZ TNP z ZRSVN, ZGS in lastniki gozdov pri vsebinskem usklajevanju načrtovanega gospodarjenja z gozdovi v postopkih obnove 3 gozdnogospodarskih načrtov območij ter enot in sicer GGN GGO Bled (2021-2030), GGN GGO Tolmin (2021-2030) in GGN GGE Notranji Bohinj (2022-2031). S tem v zvezi je ZGS je kot pristojni načrtovalec zagotovil redno inventuro gozdov v GGE, načrtovanih za obnovo, v skladu z veljavnimi načrti pa so revirni gozdarji in drugi uslužbenci ZGS določali in označevali ukrepe v naravi. Tvorno sodelovanje z javno gozdarsko službo je potekalo tudi na izvedbeni ravni, predvsem na področjih načrtovanja umeščanja gozdnih prometnic in izrednimi posegi, vključno v varovalne gozdove narodnega parka. Z aktivnostmi projekta »VrH Julijcev« so se v poročevalskem obdobju uspešno zaključile aktivnosti sadnje plodonosnega drevja na Pokljuki in Mežakli, čiščenjem presek na Pokljuki in redčenjem gozdnih sestojev v okolici izbranih planin, z umestitvijo zapornic na odsekih gozdnih cest, ki potekajo skozi ali v bližini mirnih območij za divjega petelina na Pokljuki, pa razbremenilo gozdni prostor z motornim prometom.

A4.2 Odkup ali zagotovitev odškodnin ali oprostitev plačila davčin in pristojbin za zasebne lastnike gozdov, v katerih velja omejitev ali popolna prepoved gospodarjenja z gozdovi

Z aktivnostmi projekta »VrH Julijcev« so bila za ohranitev primerne živiljenjskega prostora triprstega detla odkupljena gozdna zemljišča v lasti Občine Bovec na območjih gozdnih rezervatov Apica in Visoki Zjabc. Intenzivno so potekali usklajevalni dogovori z zasebnimi lastniki poškodovanih ali s podlubniki napadenih gozdov v širši okolici planine Blato za uresničitev projektne aktivnosti uvedbe pogodbenega varstva v obliki odkupa lesa na panju.

A4.3 Ohranitev selitvenih koridorjev in ekosistemov za velike zveri, vzpostavitev mirnih območij ter sprejetje in izvajanje ukrepov za blažitev konfliktov

V poročevalskem obdobju se je problematika stalne prisotnosti velikih zveri v narodnem parku vsebinsko usmerila predvsem na volka kot glavnega povzročitelja konfliktnih dogodkov na področju planinskega pašništva kot tradicionalne oblike kmetijske dejavnosti. S tem v zvezi je JZ TNP vzdrževal redno sodelovanje z izvajalci proste planinske paše v zvezi z oddaljenim spremljanja gibanja pašnih živali, preučene so bili tudi možnosti vključevanja JZ TNP v preprečevalne aktivnosti. Na formalni ravni je JZ TNP z ZGS vzpostavil aktivno sodelovanje pri monitoringu volka v letu 2023, prav tako je vključen v aktivno spremljanje risov, izpuščenih na območje narodnega parka v okviru projekta »LIFE Lynx«.

A4.4 Izvedba analize vplivov rekreativnega in komercialnega nabiranja gozdnih dobrin na ciljne vrste ter oblikovanje predlogov varstvenih nalog

Tako kot pri nalogi A3.3 v zvezi z nabiralništvom v negozdnem prostoru so bile tudi aktivnosti vrednotenja obravnavane dejavnosti v gozdovih narodnega parka v poročevalskem obdobju izvedene v manjšem obsegu od načrtovanega. Vsebinsko so bile naloge usmerjene predvsem na glive, kjer je JZ TNP v sodelovanju z Inštitutom za sistematiko višjih gliv in Inštitutom za drevo v septembru 2021 organiziral dvodnevni strokovni posvet na temo nabiranja in varstva gliv. Dogodek je bil priložnost za pogled nazaj, obravnavo perečih problemov, povezanih z nabiralništvom in izmenjavo mnenj in predlogov za izboljšanje stanja, še posebej v zvezi z nujnostjo po primerni normativni ureditvi obravnavane problematike. Uravnavanje pritiska nabiralništva v gozdovih se posredno uresničuje z varstvenimi ukrepi projekta »VrH Julijcev« v zvezi s celovitim uveljavljanjem mirnih območij za divjega petelina.

A4.5 V gozdovih narodnega parka nadgraditi trenutno izvajanje nacionalnega programa monitoringa gozdov in gozdnih ekosistemov

V poročevalskem obdobju se je med drugim nadaljevalo tvorno sodelovanje JZ TNP z javno gozdarsko službo pri preučitvi možnosti izvajanja vsebinsko nadgrajene redne gozdne inventure v gozdovih narodnega parka. V letu 2020 oblikovana in z JZ TNP usklajena metodologija spremljanja stanja varovalnih gozdov v zavarovanem območju se je v letu 2021 testno uporabila v varovalnih gozdovih Doline Triglavskih jezer, v letu 2022 pa se je pozornost usmerila na izboljšanje prostorskih informacij in ocenjevanja stanja manjšinskih gozdnih habitatnih tipov črnoborovij in rdečeborovij na območju narodnega parka.

A4.6 Opredelitev in spremljanje naravovarstveno sprejemljive uporabe novih in obstoječih tehnologij sečnje in spravila lesa v gozdovih narodnega parka

Sprejemljivost uporabe različnih tehnologij za sečnjo in spravilo lesa v gozdovih narodnega parka se je presojala in usklajevala v postopkih priprave gozdnogospodarskih načrtov, ki so bili predmet obnove v poročevalskem obdobju. Usklajevanja so potekala tudi na izvedbeni ravni pred dejansko izvedbo posegov v gozdni prostor, še posebej v primerih nujnih sanacijskih ukrepov zaradi posledic gradacije podlubnikov in drugih naravnih motenj, kot so na primer vetrolomi in snegolomi.

A4.7 Določitev izhodišč glede nujnih varstvenih nalog, ki se lahko izjemoma izvedejo na območjih brez načrtovanega izkoriščanja gozdov za ohranjanje in krepitev varovalne vloge gozdov in zagotavljanje nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih

JZ TNP je v poročevalskem obdobju obravnaval dve zahtevi za izvedbo nujnih ukrepov v varovalnih gozdovih ali gozdovih prvega varstvenega območja in sicer na širšem območju planine Blato ter v okolici planine V Plazeh. V zvezi s slednjo je JZ TNP zagotovil sanacijo posledic vetroloma na način poseka in spravila lesa z uporabo konjske vprege, ki predstavlja naravovarstveni ukrep, s katerim se je preprečilo degradacijo predmetnih gozdnih zemljišč na površinah z NU TNP določenega mirnega območja za divjega petelina. Z aktivnostmi projekta »VrH Julijcev« so potekala usklajevanja z ZGS zasebnimi lastniki gozdnih zemljišč na širšem območju planine Blato, da pristopijo k varstvenemu ukrepu pogodbenega varstva z odkupom lesa na panju s podlubniki napadenega drevja.

A5 OHRANJANJE DOBREGA STANJA VODA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Aktivnosti za izboljšanje stanja visokogorskih jezer so bile v poročevalskem obdobju prednostno usmerjene v izvajanje varstvenih ukrepov za izboljšanje stanja Dvojnega jezera. Za obnovo izbranih kalov je bila pripravljena in v veliki meri usklajena predpisana dokumentacija, vključno s tehničnim elaboratom. Spremljanje odpadnih voda in iskanje učinkovitih tehničnih rešitev sta bila s strani JZ TNP prednostno usmerjena na planinske kočje. Stanje voda se je spremljalo na devetih izviri. Varstveni ukrepi za alpske reke in obrežno vegetacijo so bili izpostavljeni v posameznih upravnih postopkih. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Vzpostavljen celovit inventar vodnih virov: izhodiščna vrednost 2016: NE; ciljna vrednost: delno vzpostavljen; vrednost 2021: delno vzpostavljen; vrednost 2022: delno vzpostavljen
2. Število vodnih teles z odvzetimi vzorci vode za kemijsko in mikrobiološko analizo: izhodiščna vrednost 2016: 0; ciljna vrednost: 10; vrednost 2021: 10; vrednost 2022: 10

A5.1 V izbranih visokogorskih jezerih in drugih stoječih vodah izvesti ukrepe za odstranitev tujerodnih vrst rib in druge ukrepe za sanacijo ekološkega stanja

V povezavi z ukrepi varstva za izboljšanje stanja Dvojnega jezera v okviru projekta »VrH Julijcev« je strokovna skupina v letih 2021 in 2022 nadaljevala z iskanjem najustreznejše tehnične rešitve sistema za ravnanje z odpadno vodo iz bližnje planinske kočje. Izdelana je bila projektna dokumentacija za dve variantni rešitvi in začeti upravni postopki pridobivanja predpisanih soglasij, mnenj in dovoljenj.

V letih 2021 in 2022 se je spremljalo stanje oz. ovrednotilo spremembe v Dvojnem jezeru, ki so posledica izvajanja varstvenega ukrepa projekta »VrH Julijcev« v zvezi z zmanjšanjem števila rib, odstranitve rastlin in ukrepov čiščenja odpadne vode.

A5.2 Vzpostavitev evidence kalov na območju narodnega parka, zagotovitev rednega spremljanja stanja vrst v njih in po potrebi izvedba ukrepov za ohranjanje obstoječih ali izgradnjo novih

V letu 2016 pripravljena podatkovna plast in maska v evidenci JZ TNP za vnašanje podatkov o kalih in spremljanju njihovega stanja se je v poročevalskem obdobju dopolnjevala s podatki o kalih, obnova katerih je kot varstveni ukrep načrtovana v projektu »VrH Julijcev«. Ob upoštevanju podatkov iz evidenc drugih nosilcev je na območju TNP evidentirano 69 lokacij kalov, pri čemer so v prostorsko evidenco JZ TNP vključene lokacije tistih, ki so predmet obravnave neposredno s strani JZ TNP. Vzpostavljena evidenca JZ TNP tako vsebuje 25 zapisov.

V okviru projekta »VrH Julijcev« je bil izdelan tehnični elaborat za tradicionalno obnovo 17 kalov ter uspešno zaključena potrebna usklajevanja s ključnimi deležniki, s čimer je omogočena dejanska izvedba s projektom načrtovanih varstvenih ukrepov. Izvedeno je bilo javno naročilo za izbiro izvajalca obnove kalov. Opravljen je bil del predhodnih arheoloških preverjanj in podrobnih monitoringov dvoživk na lokacijah načrtovane obnove kalov. Na primorski strani so se v letu 2022 opravila pripravljalna dela za obnovo štirih kalov (na planini Podkuk in Razor ter dva na pašnih površinah vasi Čadrg), na gorenjski strani pa so bili izvedeni usklajevalni sestanki z agrarnimi skupnostmi glede operativne izvedbe obnove kalov na gorenjski strani TNP.

A5.3 Inventarizacija vodnih virov na območju narodnega parka in ovrednotenje njihovega gospodarskega pomena

V poročevalskem obdobju ni bilo načrtovanih aktivnosti v zvezi z inventarizacijo vodnih virov v narodnem parku.

A5.4 Evidentiranje in ovrednotenje virov onesnaževanja ter predlaganje ukrepov za sanacijo in/ali njihova izvedba

V sodelovanju s PZS je potekalo spremljanje delovanja malih komunalnih čistilnih naprav (v nadaljevanju: MKČN) in drugih sistemov za ravnanje z odpadno vodo na planinskih kočah. Predloge sanacije obstoječega stanja posameznih planinskih koč se je obravnavalo v upravnih postopkih ter v okviru izdelave magistrskih nalog študentov. V povezavi z nalogo A5.1 so bili v letih 2021 in 2022 številni sestanki prednostno usmerjeni v obravnavo problematike odpadnih voda ob Dvojnem jezeru.

A5.5 Spremljanje stanja voda na območju narodnega parka z mrežo merilnih mest za fizikalni, kemijski, biološki in količinski monitoring površinskih in podzemnih voda

Poleg rednega monitoringa voda, ki ga na 4 merilnih mestih v narodnem parku v okviru svojih rednih nalog izvaja ARSO, je JZ TNP v poročevalskem obdobju vzorčil 9 izvirov (Triglavska Bistrica, Lipnik, Velika in Mala Savica, Kropa, Soča, Krajcarica, Tolminka, izvir na Malem polju) in Jezero na Planini Pri jezeru. V kemijske in mikrobiološke analize je bilo skupno oddanih 62 vzorcev.

V povezavi z nalogo A5.1 se je spremljalo tudi stanje Dvojnega jezera in Jezera na Planini Pri jezeru.

A5.6 Prepustitev območja alpskih rek in obrežne lesne vegetacije naravnim procesom in zagotovitev rednega spremljanja stanja

JZ TNP je sodeloval v različnih upravnih postopkih, v katerih je podal varstvene usmeritve za posege na vodnih zemljiščih, ekološko sprejemljivi pretok ipd.

A6 PREPUŠTITEV BARIJ NARAVNIM SUKCESIJSKIM PROCESOM

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju se je nadgradilo poznavanje prostorske razširjenosti mokrišč v narodnem parku, kar je osnova za načrtovanje nadaljnjih aktivnosti v zvezi s sistematičnim spremljanjem stanja. Z aktivnostmi projekta »VrH Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP« se uresničujejo naloge NU TNP na področju uveljavitve mirnih območij, kjer bodo na aktivnih visokih barjih izključene vse oblike rabe. Nadaljujejo se aktivnosti za zmanjšanje negativnega vpliva vzdrževanja odsekov cest na vplivnih območjih visokih barij Pokljuki. Z izvajanjem nalog in aktivnosti se je tako z delnim odstopanjem na področjih izločanja pritiskov človekove dejavnosti na stanje barjanskih površin operativnemu cilju.

Kazalniki

1. Površina barjanskih in močvirnih površin v ugodnem stanju: ciljna vrednost: 15 ha; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
2. Dolžina odsekov javnih cest v vplivnem območju barij, kjer veljajo omilitveni ukrepi: ciljna vrednost: 3 km; vrednost 2021: 0; vrednost 2022: 0

A6.1 Inventarizacija vseh barjanskih in močvirnatih površin na območju narodnega parka in zagotovitev dolgoročnega spremljanja stanja

Na podlagi v preteklem poročevalskem obdobju izvedene analize razširjenosti barjanskih in mokriščnih površin, ki so predmet varstva v okviru evropskega ekološkega omrežja območij Natura 2000, je JZ TNP vsebinsko nadgradil prostorske podatke v evidenci javnega zavoda. V letu 2022 so bile izvedene tudi usklajevalne aktivnosti za podrobno prostorsko kartiranje barjanskih smrekovij na poključki planoti, ki predstavljajo neposredno vplivno območje aktivnim visokim barjem.

Na aktivnih visokih barjih na Pokljuki se je izvajal naravovarstveni nadzor in aktivnosti projekta »VrH Julijcev« na področju uskladitve varstvenih ukrepov in uveljavitve mirnih območij.

A6.2 Omejitev ter prilagoditev vseh posegov in dejavnosti na najranljivejših delih barij

V poročevalskem obdobju so se nadaljevale aktivnosti projekta »VrH Julijcev« za dokončno prostorsko opredelitev površin visokih barij Goreljek, Šijec in Blejsko barje ter njihovo dokončno uveljavitvijo kot mirnih območij v naravi. Uveljavitev režima mirnih območij je načrtovano za visoka barja Goreljek, Šijec in Blejsko barje. Intenzivno so se izvajale tudi aktivnosti na področju komuniciranja vsebine za splošno javnost glede mirnih območij, vključno z umestitvijo pripadajoče parkovne infrastrukture. Med varstvenimi ukrepi je bila v okviru namenskih sredstev Sklada za podnebne spremembe izvedena renaturacija degradiranega območja mokrišča v zahodnem priobalnem pasu Bohinjskega jezera ter opravljeno preverjanje stanja mokrišč na širšem območju Bohinja in Pokljuke.

A6.3 Prilagoditi zimsko upravljanje in vzdrževanje odsekov javnih cest na vplivnih območjih visokih in nizkih barij

Z aktivnostmi projekta »VrH Julijcev« so bile preučene možnosti za prilagoditev zimskega vzdrževanja odsekov državne ceste mimo Blejskega barja in Šijca, pri čemer so nadomestne možnosti uporabe posipnega materiala nekarbonatnega izvora omejene. Ne glede na navedeno je tudi v interesu DRSI, da se z aktivnostmi iskanja okoljsko primernejših rešitev na področju zimskega vzdrževanja cest nadaljuje.

A6.4 Preučitev vpliva obstoječega načina odvodnjavanja z javnih cest na vplivnih območjih visokih in nizkih barij na varovane habitatne tipe

Aktivnosti za ureditev odvodnjavanja na odseku državne ceste RT-905/1097 Mrzli Studenec-Jereka, ki poteka mimo Blejskega barja in barja Šijec, se izvajajo v okviru izvajanja projekta »VrH Julijcev«. S tem v zvezi je bila v letu 2022 izdelana projektna dokumentacija (PZI) za ureditev odvodnjavanja na predmetnem odseku regionalne ceste in izvedene usklajevalne aktivnosti z DRSI o dejanski izvedbi rekonstrukcije.

A7 OHRANJANJE JAM, MELIŠČ IN SKALOVIJ

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju se v zvezi z nalogami operativnega cilja ni izvajalo tematsko usmerjenih aktivnosti, četudi lahko nekatere izvedene naloge v okviru drugih operativnih ciljev prepoznamo kot prispevek k uresničevanju ciljev predmetnega varstvenega področja. Za jame in skalovja tudi ni bilo zaznane potrebe po ukrepanju, kar je med drugim zaznano pri opredeljevanju varstvenih ukrepov v okviru priprave operativnega programa – Programa upravljanja območij Natura 2000 (PUN) za novo programsko obdobje. Na podlagi navedenega je podana ocena, da se je kljub odsotnosti načrtovanja aktivnosti v poročevalskem obdobju sledilo operativnemu cilju.

Kazalniki

1. Ohranitveno stanje melišč in skalovij: ciljna vrednost: ugodno; vrednost 2021: ugodno; vrednost 2022: ugodno
2. Število jam na območju TNP v ugodnem stanju: ciljna vrednost: 743; vrednost 2021: 743; vrednost 2022: 743
3. Površina območij z ovrednotenim negativnim vplivom rabe na vrste in habitatne tipe: ciljna vrednost: 5; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
4. Ohranitveno stanje jamskih prostoživečih živalskih vrst: ciljna vrednost: ugodno; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP

A7.1 Določiti ključna območja melišč, skalnatih pobočij in apnenčastih podov za varstvo vrst in habitatnih tipov in izvajati potrebne varstvene ukrepe

V poročevalskem obdobju na področju prilagajanja in usmerjanja človekove dejavnosti na območjih melišč, skalnatih pobočij in apnenčastih podov ni bilo izvedenih aktivnosti.

A7.2 Jamskemu živemu svetu časovno prilagoditi raziskovanje in spremljanje stanja jam ter izvajanja jamarstva in ogledovanja jam

V poročevalskem obdobju na področju prilagajanja človekove dejavnosti v jamskem svetu ni bilo izvedenih aktivnosti. Delno lahko med aktivnostmi operativnega cilja A7 štejejo podporo JZ TNP pri izvedbi varstvenega ukrepa odstranitve odpadkov iz brezna »Ukna« na planini Krstenica, ki ga je v letu 2022 z odstranitvijo skupno 6 m³ odpadkov izvedlo Društvo za raziskovanje jam Ljubljana.

A8 OHRANJANJE OBMOČIJ NATURA 2000 ZUNAJ NARODNEGA PARKA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Na načrtovalski ravni so se potrebni ukrepi za ohranjanje dobrega stanja delo območij Natura 2000 zunaj narodnega parka uspešno vključili v predlog PUN za novo programsko obdobje. Nadaljevalo se je tvorno čezmejno projektno sodelovanje, vključno z obravnavo problematike nujnosti po poenotenju upravljaljskih pristopov med sosednjimi državami. Kot celota je izvajanje operativnega cilja delno sledilo načrtovanemu obsegu, predvsem zaradi časovnega odstopanja priprave Akcijskega načrta za ohranjanje biotske raznovrstnosti v TNP od načrtovanega.

Kazalniki

1. Število kvalifikacijskih vrst/habitatnih tipov na delih območij POO Julijske Alpe in kvalifikacijskih vrst v POV Julijci zunaj TNP v ugodnem ohranitvenem stanju: ciljna vrednost POO: 5/5, POV: 10; vrednost 2021: POO: 5/NP, POV: 13, vrednost 2022: POO: 5/NP, POV: 13
2. Površina letno kartiranih habitatnih tipov na območjih zunaj TNP: ciljna vrednost: 200 ha; vrednost 2021: 0; vrednost 2022: 0
3. Površina varstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst s prisotnimi pritiski: ciljna vrednost: pod 500 ha; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP
4. Ohranitveno stanje habitatnih tipov in habitatov vrst s prisotnimi pritiski: ciljna vrednost: ugodno; vrednost 2021: NP; vrednost 2022: NP

A8.1 Zagotovitev inventarizacije in monitoringa varstveno pomembnih prostoživečih vrst in habitatnih tipov

Deli območij Natura 2000 v upravljanju JZ TNP, ki ležijo zunaj meje zavarovanega območja, so bili v poročevalskem obdobju predmet obravnave predvsem pri sodelovanju JZ TNP v postopku priprave PUN za novo programsko obdobje. V osnutek programa so bili namreč po uskladitvi s pripravljavcem uspešno vključeni nekateri varstveni ukrepi za vrste in habitatne tipe v POO Julijske Alpe in POV Julijci, ki prostorsko segajo tudi na površine zunaj narodnega parka. Vsebinsko področje je bilo aktualno tudi pri čezmejnem sodelovanju z Naravnim parkom Julijsko predgorje, še posebej pa je bila pozornost usmerjena na nujnost po zmanjšanju razlik med sosednjima državama pri upravljanju z gamsom in alpskim kozorogom. V zvezi s slednjim je bil s strani JZ TNP in ZGS oktobra 2022 v okviru izvajanja projekta *DinAlpConnect* organiziran strokovni posvet, na katerem se je strokovna javnost seznanila z najnovejšimi dognanji genetskih analiz arheoloških vzorcev in soglasno podprla nadaljnje aktivnosti v zvezi z razreševanjem vprašanja statusa alpskega kozoroga v Sloveniji.

A8.2 Opredelitev območij varstveno pomembnih habitatnih tipov in habitatov vrst in zagotovitev ohranjanja teh območij s pogodbenim varstvom ali skrbništvom

V usklajevalnih aktivnostih priprave PUN za novo programsko obdobje so med predlogi varstvenih ukrepov vključene tudi aktivnosti identifikacije habitatov vrst v PVO zunaj narodnega parka ter zagotavljanje primerne stanja s pogodbenim varstvom ali skrbništvom. Strokovna izhodišča za konkretizacijo takšnih območij so bila med drugim pridobljena tudi z aktivnostmi priprave Akcijskega načrta za ohranjanje biotske raznovrstnosti v narodnem parku.

A8.3 Zagotovitev prilagojene ali omejene rabe na ključnih območjih za varstvo vrst in habitatnih tipov

Na področju sektorskega načrtovanja, prednostno v postopkih obnove gozdnogospodarskih načrtov (npr. GGN GGO Bled, GGN GGO Tolmin, GGN GGE Bohinj), je JZ TNP potrebne varstvene ukrepe na posebnih varstvenih območjih zunaj narodnega parka vključeval v strokovne podlage, ki so bile tudi upoštevane v naravovarstvenih smernicah ZRSVN.

A9 OHRANJANJE KRAJINSKE PESTROSTI TER ZNAČILNIH KRAJINSKIH VZORCEV IN KRAJINSKIH GRADNIKOV

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V obdobju dvoletnega izvajanja NU TNP so se izvajale aktivnosti na področju določitve za biotsko raznovrstnost pomembnih prvin krajinske pestrosti, zagotovljeno je bilo upoštevanje krajinskih značilnosti pri sektorskem načrtovanju in prostorskih posegih. Izvajanje operativnega cilja je z manjšim časovnim zaostajanjem potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Število opisanih/ovrednotenih krajinskih enot: ciljno stanje 16/12; v letu 2021: stanje 15/11; v letu 2022: stanje 16/12

A9.1 Zagotovitev ohranjanja in vzdrževanja krajinske pestrosti, značilnih krajinskih gradnikov in značilnih krajinskih vzorcev

V preteklih dveh letih so potekale aktivnosti priprave nabora prvin krajinske pestrosti z vidika pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti, vključno s preverjanjem stanja na terenu. Izvajali so se tudi terenski ogledi za pripravo strokovnih podlag za pripravo krajinske tipologije (inventarizacija in vrednotenje ter spremljanje stanja krajinskih enot) z oblikovanjem predloga usmeritev za dejavnosti v prostoru – v povezavi z nalogama B3.2 in C7.3).

V izvajanju je naloga *Določitev krajinskih značilnosti in prvin krajinske pestrosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti* (nosilec MOP-SON) z opredelitvijo vrste naravnih in kulturnih krajinskih prvin, terensko inventarizacijo in valorizacijo krajinskih gradnikov na testnih območjih (v narodnem parku: Fužinska planota in dolina Bavšica). Glavna cilja naloge, ki se financira iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, sta priprava podzakonskega predpisa iz petega odstavka 35. člena ZON) in oblikovanje predloga usmeritev za urejanje prostora in rabo naravnih dobrin.

V pripravi je projekt CRP: *Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija* (nosilec Biotehniška fakulteta), pri kateri v spremljevalni skupini sodelujeta tudi MOP (SON) in JZ TNP, sta bili kot pomembni merili prepoznavnosti vključeni tudi krajinska pestrost ter ohranjenost in skladnost krajinskih prvin in vzorcev.

Izvajali so se terenski ogledi z namenom spremljanja stanja posameznih krajinskih enot, predvsem z vidika ugotavljanja sprememb rabe prostora.

Na področju sektorskega načrtovanja (prostorski akti, načrti rabe naravnih virov) je JZ TNP s strokovnim podlagami in z vključevanjem usmeritev zagotavljal celovito upoštevanje značilnosti in posebnosti krajin posameznih območij narodnega parka. Prav tako so bile krajinske prvine ustrezno obravnavane (vključevanje usmeritev za njihovo ohranjanje) v postopkih izdaje mnenj h graditvi objektov in prostorskim ureditvam.

A9.2 Določitev ključnih območij krajinske pestrosti in zagotovitev njihovega ohranjanja

V letu 2021 je bil oblikovan nabor izhodišč ter oblikovanje meril in kriterijev za določitev najpomembnejših območij krajinske pestrosti; nadaljevala se je izdelava strokovnih podlag z oblikovanjem meril za določitev najpomembnejših območij krajinske pestrosti. Merila izhajajo iz regionalizacije krajinskih tipov in izsledkov novejših raziskovalnih nalog.

V letu 2022 je bil pripravljen nabor meril in kriterijev za določitev najpomembnejših območij krajinske pestrosti. V letu 2022 se je nadaljevala izdelava strokovnih podlag ter priprava predloga z merili za določitev najpomembnejših območij krajinske pestrosti. Izbor meril izhaja iz regionalizacije krajinskih tipov in izsledkov novejših raziskovalnih nalog. Na podlagi preizkusa meril in kriterijev na posameznih izbranih območjih je bila v letu 2022 opravljena preveritev predloga s potencialnimi območji, ki ustrezajo merilom za krajinske naravne vrednote državnega pomena.

Izvedeni so bili terenski ogledi z inventarizacijo območij krajinske pestrosti na večjem delu narodnega parka.

A9.3 Spremljanje stanja krajinske pestrosti, značilnih krajinskih vzorcev in krajinskih gradnikov

V poročevalskem obdobju izvajanja NU TNP je bil oblikovan koncept metodologije za spremljanje stanja za narodni park najbolj značilnih krajinskih značilnosti, vzorcev in nosilcev krajinske zgradbe, ki temelji na spremembah namenske rabe prostora (naravne in antropogene prvine). Posamezni metodološki koraki in kriteriji (časovne serije DOF, daljinsko zaznavanje, bilance površin kmetijskih zemljišč, terenske preveritve, analiza foto dokumentacije ...) so bili preverjeni na posameznih izbranih manjših območjih krajinskih enot. Spremljanje se izvaja s terenskimi ogledi, tudi ob pripravi strokovnih mnenj h gradnjam in k prostorskim ureditvam.

A10 UVELJAVLJANJE PREDKUPNE PRAVICE DRŽAVE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju je JZ TNP uspešno izvajal odkupe na podlagi zakonskega pooblastila na področju uveljavljanja predkupne pravice države do nakupa nepremičnin. Obseg izvedenih odkupov temelji na finančnih zmožnostih JZ TNP, glede na z NU TNP načrtovano dinamiko dodeljevanja razpoložljivih sredstev pa je v naslednjih letih pričakovati hitrejše povečevanje deleža nepremičnin v državni lasti v narodnem parku. Izvajanje operativnega cilja je preseгло skupno ciljno vrednost odkupa površin iz NU TNP. Razlog je bil v črpanju dodatnih finančnih sredstev na podlagi 85. a člena Zakona o ohranjanju narave. Do negativnega odstopanja je prišlo pri doseganju ciljne vrednosti kazalnika odkupa travnišč. Razlog je predvsem v nepričakovano majhni ponudbi tovrstnih površin v prometu z nepremičninami in njihovem neizpolnjevanju z NU TNP opredeljenih meril za odkup.

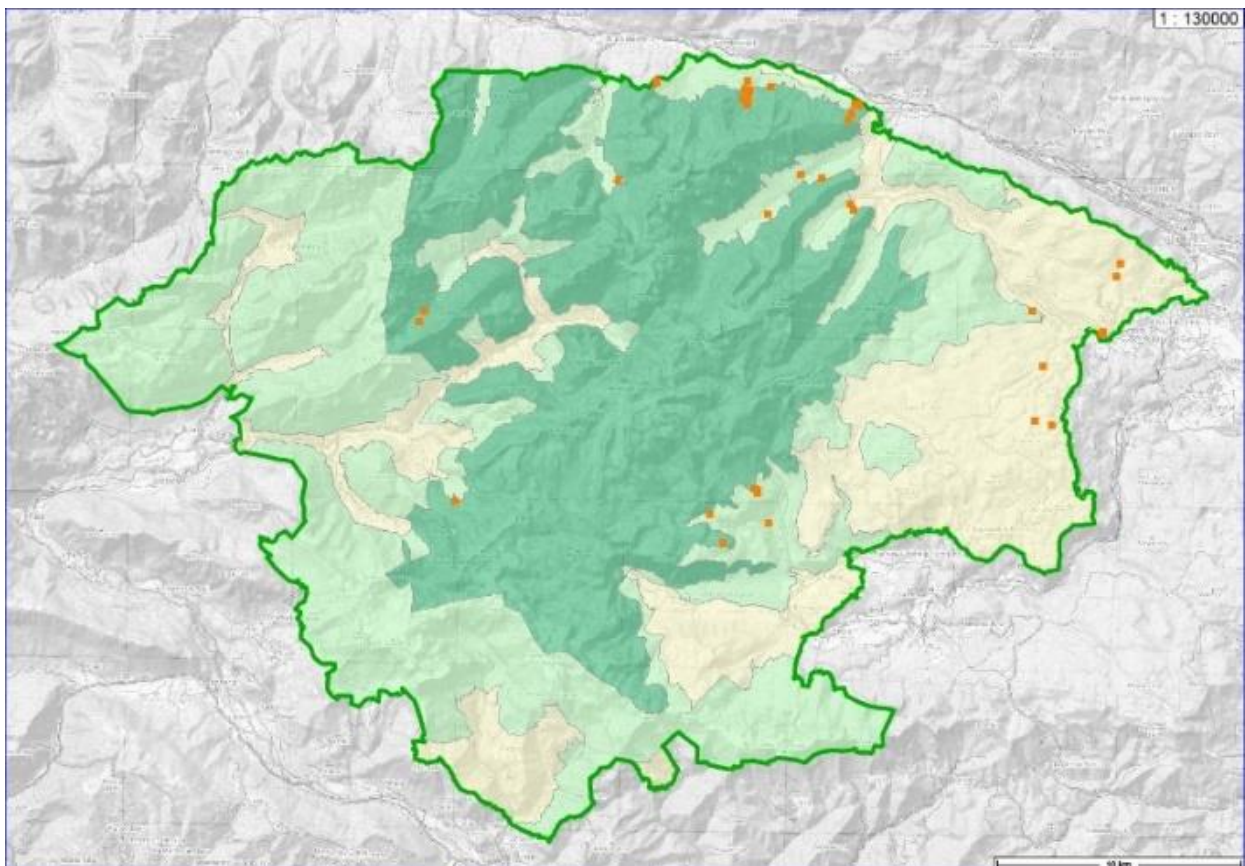
Kazalniki

1. Površina nepremičnin (travišča/gozdovi v ha), za katero se uveljavi predkupna pravica države: izhodišče: 0/0; vrednost 2021: 0/65,64; vrednost 2022: 0*/178,50
(*s prenosom 33 kmetijskih zemljišč v državni lasti v upravljanje JZ TNP (prej v upravljanju SKZG) v prvem varstvenem območju se je površina travnišč v upravljanju JZ TNP povečala za 461,15 ha)
2. Letno povečanje površine nepremičnin (travišča/gozdovi v ha) z uvedenim ukrepom pogodbenega varstva: izhodišče: 0/0; vrednost 2021: 0/3; vrednost 2022: 0/3

A10.1 Uveljavljanje predkupne pravice države glede na določila ZTNP-1 in skladno s prioritetami

V preteklih dveh letih je JZ TNP skupaj obravnaval 279 vlog za prodajo zemljišč v zavarovanem območju. Od tega je v 6 primerih šlo za pripravo mnenja in odstop vloge na ARSO zaradi prodaje zemljišča v lasti RS.

Slika 1: Lokacije zemljišč, ki so bila predmet vlog za prodajo zemljišč na območju narodnega parka v letih 2021-2022

JZ TNP je uveljavil predkupno pravico države do nakupa nepremičnin v 16 primerih za zemljišča s skupno površino 244,14 ha in skupno vrednostjo 838.836,24 EUR. Gre za gozdna zemljišča v dolini Vrata (8,76 ha), na območju dolin Radovna in Kot (6,18 ha), na vzhodni Mežakli (3,07 ha), na območju Fužinskih planin (12,79 ha), dolini Pišnice oz. Krnice (1,91 ha), na območju Belega potoka jugovzhodno od Gozd Martuljka (36,30 ha), jugozahodno od Gozd Martuljka (2,95 ha), zahodno od Mojstrane (10,69 ha), na Pokljuki (3,46 ha) in na območju gozdnih rezervatov Apica v Zadnji Trenti (46,48 ha) in Zjabci, južno od Vrsnika (111,57 ha).

Izkoriščena je bila tudi možnost koriščenja sredstev od prodaje zemljišč v lasti države na zavarovanem območju (na podlagi določil 3. točke prvega odstavka 85.a člena ZON) in sredstev, namenjenih za odkupe zemljišč v projektu »*VrH Julijcev*«.

V vseh primerih uveljavljanja predkupne pravice se je upoštevalo merila in kriterije, ki so opredeljeni v poglavju 24.4 NU TNP.

A11 UČINKOVIT NEPOSREDNI NADZOR V NARAVI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Na področju neposrednega nadzora v naravi so se v poročevalskem obdobju izvajale vse potrebne aktivnosti, ki vključujejo aktivno sodelovanje in usklajevanje z ostalimi nadzornimi organi in službami ter terensko preverjanje spoštovanja predpisanih pravil ravnanj ter izrekanje opozoril in glob. Učinkovitost neposrednega nadzora v naravi se je zagotavljala tudi z rednimi izobraževanji in usposabljanji naravovarstvenih nadzornikov. Zaradi velikega pritiska obiskovanja dolinskih predelov v poletnem obdobju je bil naravovarstveni nadzor v tem obdobju usmerjen tudi v visokogorje predvsem v območja visokogorskih jezer (Dolina Triglavskih jezer, Krnska jezera ...), na Pokljuko in širše območje Bohinjskega jezera. Okrepljen je bil tudi naravovarstveni nadzor na izhodiščnih točkah za obisk visokogorja (Doline Vrat, Krme, Kota, Zadnjice). Velik obseg dela v poletnih sezonah je bil opravljen s sodelovanjem pri urejanju prometnih razmer – spoštovanje prometnega režima na cesti na Mangrtsko sedlo, na Planino Blato in na širšem območju Pokljuke. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z načrtovanim obsegom in upoštevanjem aktualnih sezonskih razmer.

Kazalniki

1. Povprečno letno število ur nadzornikov na terenu za naloge neposrednega nadzora: izhodišče: načrtovano 15.300 ur/leto; stanje 2021: 16.915 ur; stanje 2022: 18.711 ur; letno povprečje v obdobju 2021-2022: 17.813 ur
2. Povprečno letno število ur nadzornikov na terenu za naloge varstva narave: izhodišče: načrtovano 3.800 ur/leto; stanje 2021: 3.643 ur; stanje 2022: 3.992 ur; letno povprečje v obdobju 2021-2022: 3.817 ur
3. Povprečno letno število ur nadzornikov na terenu za naloge ozaveščanja: izhodišče: načrtovano 700 ur/leto; stanje 2021: 606 ur; stanje 2022: 827 ur; letno povprečje v obdobju 2021-2022: 717 ur

A11.1 Izvajanje neposrednega nadzora v naravi v narodnem parku

Izobraževanje, usposabljanje in usklajevanje

V preteklem poročevalskem obdobju so pred začetkom obeh poletnih turističnih sezon potekale usklajevalne aktivnosti glede izvajanja nadzora – med JZ TNP in ostalimi pristojnimi nadzornimi službami: PP Bovec, PP Tolmin, PP Bled in PP Kranjska gora, medobčinskim inšpektoratom in redarstvom na območju parkovnih lokalnih skupnosti ter gradbeno, okoljsko in gozdarsko inšpekcijo. Z Gorsko enoto Posebne policijske enote se je nadaljevalo vzpostavljeno strokovno sodelovanje – izvedba zelo uspešnih skupnih preventivnih akcij v visokogorju v času najbolj množičnega obiska ob koncu tednov v juliju in avgustu. V obravnavanem poročevalskem obdobju so bila organizirana redna tematska usposabljanja in izobraževanja naravovarstvenih nadzornikov.

Neposredni nadzor v naravi

JZ TNP je izvajal neposredni nadzor v naravi skladno z veljavnimi predpisi. Prednostne naloge so se izvajale s preverjanjem spoštovanja predpisanih varstvenih režimov na območjih visokogorskih jezer, na območjih planinskih poti in na izhodiščih, ki vodijo na najbolj obiskane vrhove, ter območjih planin. Okrepljen je bil nadzor na območju Pokljuke, v poletnem času pa na obali Bohinjskega jezera in v visokogorju (Triglavsko pogorje, Dolina Triglavskih jezer, Mangrtsko sedlo). Na zgornjem platoju Pokljuke je bila urejena infrastruktura z namenom omejevanja prometa na gozdnih prometnicah in vplivnih območjih mirnih con s ciljem koncentriranja motornega prometa na ožjem območju Rudnega polja. Pri izvajanju nadzora je JZ TNP aktivno sodeloval z drugimi pristojnimi nadzornimi službami. Tako so pri izvajanju nadzora nad vožnjo v naravnem okolju ter nedovoljenim šotorjenjem in taborjenjem sodelovali policisti PU Kranj, vsako leto v višku sezone obiskovanja visokogorja so se izvajali skupni obhodi z gorsko policijsko enoto, v sezoni rasti gob se je v nadzor vključevala gozdarska inšpekcija. Poostren in usmerjen neposredni nadzor se je izvajal v

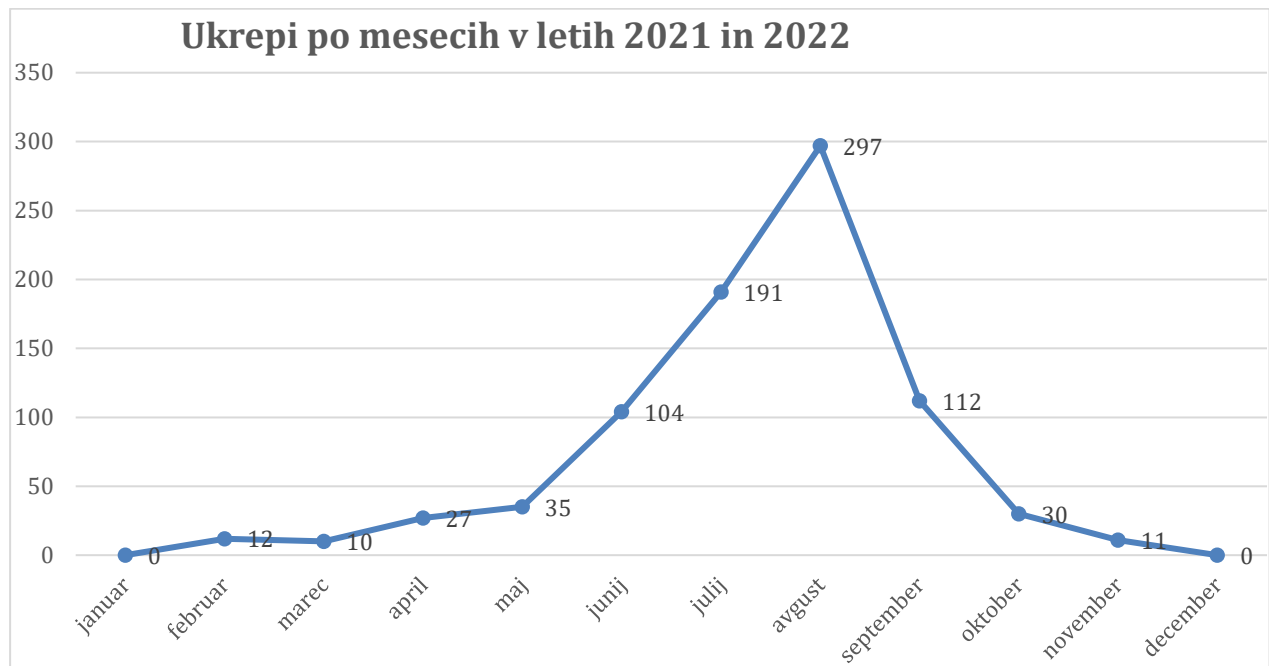
obdobju cvetenja rastlin lepega čoveljca na območju Martuljka. Pri nadzoru posegov v prostor je vzpostavljeno sodelovanje z gradbeno in okoljsko inšpekcijo (območni enoti Kranj in Nova Gorica).

A11.2 Vodenje postopkov in odločanje o prekrških

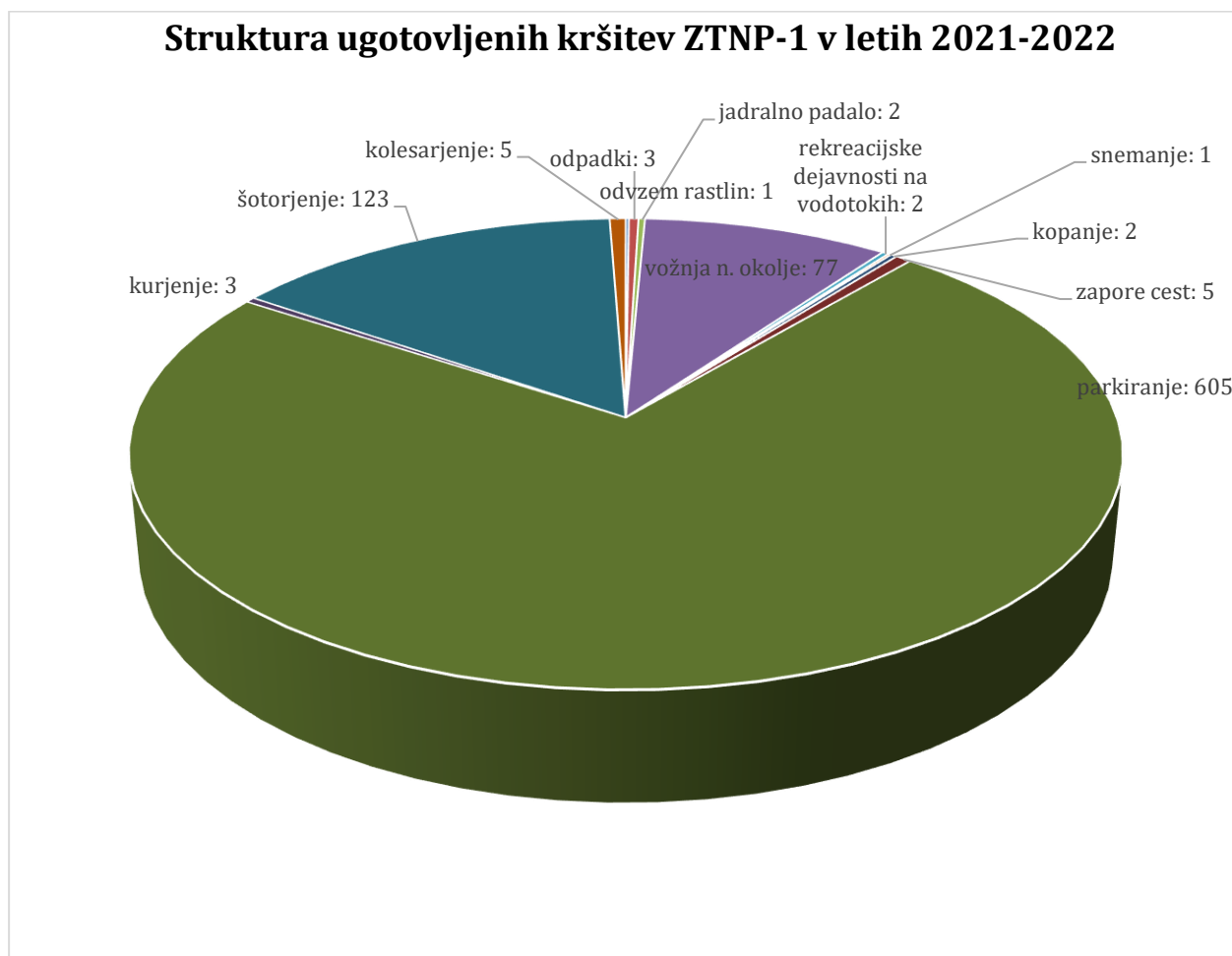
Naravovarstvena nadzorna služba (NNS) JZ TNP je v poročevalskem dvoletnem obdobju izvajala naravovarstveni nadzor skladno z veljavno zakonodajo – s krovnim zakonom, tj. ZON, ZTNP-1 in drugimi podzakonskimi akti – uredbami. Naravovarstveni nadzorniki so izdali 829 ukrepov kršitev. Največ kršitev je bilo ugotovljenih in vodili ustrezne prekrškovne postopke v poletnih mesecih (julij in avgust) ter ob vikendih v jesenskem obdobju. Glede na varstvena območja narodnega parka in z njimi povezane aktivnosti (obiskovanje in promet) je bil okrepljen naravovarstveni nadzor v visokogorju, alpskih dolinah (izhodišča za obisk visokogorja) ter na planoti Pokljuka.

Aktivno je bilo sodelovanje predstavnikov NNS v različnih delovnih skupinah (spremembe in dopolnitve ZON, spletna prekrškovna aplikacija, izpitne komisije) in z drugimi prekrškovnimi organi (PP Kranjska Gora, PP Bovec, PP Bled, enota SENP, Medobčinski inšpektorat Jesenice in Bled, Sodišče Jesenice, FURS ter inšpekcijske službe posameznih ministrstev), pri usposabljanju in izobraževalnih dejavnostih v organizaciji MOP in pomoč upravljavcem drugih zavarovanih območij pri vzpostavljanju neposrednega nadzora v naravi.

Slika 2: Prikaz števila kršitev po mesecih v obdobju 2021-2022

Slika 3: Prikaz števila izrečenih opozoril glede na posamezne vrste ravnanj, skladno z ZTNP-1 obdobju 2021-2022

A12 UPRAVLJANJE DIVJADI V NARODNEM PARKU

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Na področju upravljanja z divjadjo v LPN Triglav so se tudi v letih 2021 in 2022 izvajale vse predpisane aktivnosti. V tem obdobju so bili vzpostavljeni tudi pogoji za nadgrajeno sodelovanje z ostalimi upravljavci lovišč v narodnem parku kot tudi na čezmejni ravni, kar se bo uresničevalo v okviru projektnega sodelovanja JZ TNP. Celovito upravljanje z divjadjo se med drugim zagotavlja tudi z aktivnim sodelovanjem JZ TNP z ostalimi upravljavskimi, strokovnimi in nadzornimi organizacijami ter službami.

Kazalniki

1. Povprečno letno število ur JZ TNP na področju upravljanja z divjadjo v LPN Triglav: izhodišče: načrtovano 9.800 ur/leto; stanje 2021: 8.325 ur; stanje 2022: 7.039 ur; letno povprečje v obdobju 2021-2022: 7.682 ur

A12.1 Upravljanje LPN Triglav in drugih lovišč v narodnem parku

JZ TNP je v poročevalskem obdobju 2021-2022 zagotavljal celovito upravljanje LPN Triglav v obsegu in na način, ki ga določajo predpisi na področjih divjadi in lovstva ter ohranjanja narave. S tem v zvezi je potekala redna komunikacija z ZGS (pristojnim načrtovalcem) pri izmenjavi podatkov ter v postopkih priprave, usklajevanja in potrjevanja letnih načrtov LPN Triglav kot tudi sodelovanje v različnih organih lovskega upravljanja (OZUL). V obeh letih sta bila za Lovsko-čuvajske okolišče v LPN Triglav pripravljena interna lovska letna načrta. Skladno z vsebinami lovskih načrtov so se izvajali ukrepi zimskega krmljenja divjadi, umeščanja in vzdrževanja lovskih objektov, biomeliorativni in biotehniški ukrepi, redno izvajanje nadzora nad odvzemom divjadi, sistematično in priložnostno spremljanje stanja populacij izbranih vrst divjadi. Okrepilo se je sodelovanje z drugimi upravljavci lovišč v TNP (s sosednjimi lovskimi družinami na območju narodnega parka) na področjih načrtovanja in upravljanja divjadi ter zbiranja in izmenjave prostorskih podatkov, prednostno divjega petelina in ruševca. Sodelovanje JZ TNP je potekalo tudi s strokovnimi organizacijami pri koordinaciji in izvedbi raziskav divjadi visokogorskega habitata (gams, kozorog, svizec, navadni jelen), zbiranju vzorcev tkiv divjadi za redno spremljanje zdravstvenega stanja. Skladno z operativnim protokolom se je nadaljevalo izvajanje monitoringa številnosti gamsa in kozoroga v Triglavskem narodnem parku. V mirnih območjih se je spremljalo in vrednotilo vplive prostočasnih dejavnosti na prostoživeče živalske vrste (evidentiranje pritiskov). Na področju izobraževanja so bile organizirane tudi predstavitve za šolsko in predšolsko mladino.

JZ TNP sodeluje z Naravnim parkom Julijsko pregorje – PNPG, ZGS, Kmetijskim inštitutom Slovenije, Univerzo na Dunaju in EURAC-om pri upravljanju z divjadjo na čezmejnem območju – predvsem pri upravljanju gamsa in alpskega kozoroga.

JZ TNP je sodeloval pri pripravi dopolnjenega projektnega predloga in prijavi projekta LIFE »AlpsLeadFree« za uporabo in promocijo brez svinčenega streliva na območju narodnega parka – v primeru odobritve bi JZ TNP sodeloval kot partner v projektu. Zaradi spremenjenih izhodišč na ravni EU in nove strategije se bo komisija EU zavzemala za uporabo izključno brez svinčenega streliva.

A12.2 Izvajanje vsebin letnih načrtov LPN Triglav in drugih lovišč v narodnem parku

Na področju upravljanja LPN Triglav je JZ TNP izvajal reden lovsko čuvajski nadzor v vseh 14 lovsko-čuvajskih okoliših. Sistematično so se na podlagi pripravljenih protokolov zbirali prostorski podatki o varstveno pomembnih vrstah, kot sta divji petelin in ruševca. Naloge izvajanja letnih načrtov so vključevale sproten odvzem divjadi, ogled prijavljenih škod po divjadi (predvsem jelenjadi) na premoženju in zagotavljanje odškodnin, sodelovanje z drugimi upravljavci lovišč, javno gozdarsko službo, inšpekcijskimi službami in strokovnimi organizacijami. Pri izvajanju izrednih varstvenih ukrepov v prvem varstvenem območju narodnega parka so bile v celoti upošteevane varstvene usmeritve, opredeljene z NU TNP, še posebej na področju spremljanja stanja in monitoringa prostoživečih živalskih vrst. Veliko pozornosti je bilo

poročevalskem obdobju namenjenih ozaveščevalnim (preventivnim) aktivnostim obvladovanja konfliktnih situacij z velikimi zvermi – predvsem v poletnih mesecih v času aktivne paše domačih živali.

Skladno z letnimi načrti LPN Triglav se je z biomeliorativnimi deli zagotavljalo vzdrževanje krmnih njiv, košnja travnikov in pašnikov (16,5 ha) ter grmišč (7 ha), gozdnega roba kot tudi priprava pasišč (5,65 ha) in kaluž (6) z namenom povečanja prehrambne zmogljivosti okolja ter sanacija škod po divjadi. Med biotehniškimi deli je potekalo vzdrževanje lovsko-tehničnih objektov, kot so lovske preže (182 objektov), solnice (552 objektov), krmišča (17 objektov) in lovskih stez (vzdrževanje 23,8 km stez). V Centru Bohinjka je bila urejena nova zbiralnica/prevzemnica uplenjene divjadi.

Pri izvajanju lova so bile upoštevane vse predpisane aktivnosti v zvezi z odvzemom, pripravo materialnih dokazov in trupov uplenjene divjadi za nadaljnjo oddajo ter vzdrževanjem zbiralnic. Zagotovljena je bila tudi skrb za razvoj lovske kinologije (šolanje in vodenje službenih psov, skrb za izobraževanje vodnikov).

B1 OZAVEŠČANJE O KULTURNI DEDIŠČINI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V obdobju 2021-2022 so bili izvedeni številni dogodki z namenom predstavitve, izobraževanja in ozaveščanja o pomenu vseh zvrsti kulturne dediščine v narodnem parku. Nadgrajeno je bilo sodelovanje z območnima enotama ZVKDS in muzeji v parkovnih lokalnih skupnostih. Na podlagi protokola za spremljanje stanja kulturne dediščine, ki je bil pripravljen v sodelovanju s pristojnima institucijama (MK – INDOK in ZVKDS), so bili opravljeni terenski ogledi za potrebe spremljanja stanja nepremične kulturne dediščine. Posebna pozornost je bila dana evidentiranju planin. Vzpostavljena je bila redna izmenjava podatkov med JZ TNP in pristojnimi institucijami. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z načrtom. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno s časovnico in v obsegu, opredeljenim z NU TNP.

Kazalniki

1. Spremljanje stanja v register vpisanih enot nepremične kulturne dediščine s terenskimi ogledi: v obdobju 2021-2022 opravljen pregled 33 od načrtovanih 35 enot (94 %)

B1.1 Evidentiranje, raziskovanje, dokumentiranje, predstavljanje in vrednotenje vseh zvrsti kulturne dediščine

V preteklem dvoletnem obdobju je bilo izvedeno:

- aktivnosti s področja predstavljanja in ozaveščanja (različne samostojne in skupne razstave, ozaveščanje lastnikov dediščine, vodeni ogledi, proučevanje planinske tematike, predavanja in predstavitve na sejnih in posvetih, muzejski večeri, prilagoditve stalne razstave tujcem in ranljivim skupinam ...),
- priprava vsebin in izvajanje programa *Dnevov evropske kulturne dediščine*,
- vključevanje dediščinskih vsebin narodnega parka v pedagoške programe,
- delavnice za odrasle in šolsko mladino,
- evidentiranje na terenu, zbiranje in urejanje premične dediščine,
- vzpostavljeno redno sodelovanje pri ažuriranju evidenc NKD (vključno z izmenjavo podatkov, skladno z ustaljenim protokolom).

B1.2 Spremljanje stanja kulturne dediščine

Skladno s protokolom za spremljanje stanja kulturne dediščine, ki je bil pripravljen v sodelovanju s pristojnima institucijama (MK – INDOK in ZVKDS), so bile prednostno obravnavane tiste enote, ki so kakorkoli ogrožene ali so bile predmet načrtovanih posegov (vzdrževalna dela, rekonstrukcija itd.) - pregledanih je bilo 33 registriranih enot nepremične kulturne dediščine. Z namenom posodabljanja evidenc so bili izvedeni terenski ogledi ter redna izmenjava podatkov med JZ TNP in pristojnimi institucijami. Poseben poudarek je bil dan evidentiranju planin, ki so po eni strani podvržene negativnim vplivom, kot so opuščanje kmetijske rabe, nedovoljeni in neprimerni posegi (spremembe rabe in namembnosti pašnih stavb, prizidave ...), po drugi strani pa so deležne razvoja (obnova sirarn, hlevov, kalov ...). V register nepremične dediščine ni bile vpisanih nobenih novih enot z območja narodnega parka.

B1.3 Krepitev prepoznavnosti, simbolnega pomena in identitete narodnega parka

- vodenje po stalnih razstavah, ki vključujejo tudi dediščinske vsebine o narodnem parku,
- pogodbeno sodelovanje kulturnovarstvenih inštitucij z JZ TNP pri različnih dejavnostih (razstave, vodenja, izobraževalne aktivnosti ...),
- vključevanje kulturne dediščine v vsebine parkovne infrastrukture (informacijske table),
- vodenje skupin z namenom spoznavanja arhitekture in tradicionalnega načina življenja v alpskem prostoru, planinskega pašništva, tehniške dediščine,
- aktivno vključevanje kulturnovarstvenih vsebin narodnega parka v programe *Dnevov evropske kulturne dediščine*,

- izvedba predavanj, priprava člankov o stavbni tipologiji,
- vključevanje vsebin o kulturni dediščini v publikacije, ki jih izdaja JZ TNP,
- ozaveščanje lokalnega prebivalstva in obiskovalcev narodnega parka o vsebinah kulturne dediščine, ki so smiselno predstavljene tudi na tablah parkovne infrastrukture,
- priprava gradiva za delavnice za učence šol, ki so vključene v Skupnost šol Biosfernega območja Julijske Alpe.

B2 OHRANJANJE NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Potekalo je aktivno delovanje JZ TNP na področju svetovanj investitorjem in projektantom – v različnih fazah načrtovanja in izvedbe gradenj. Svetovanje se je izvajalo tudi v sklopu uradnih ur v terenskih pisarnah. Varstvo kulturne dediščine na področju poselitve in stavbarstva se je vključevalo v prostorsko načrtovanje in pripravo strokovnih mnenj k posegom v prostor. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z načrtom, razen v zvezi z ustanovitvijo varstvenega sklada

Kazalniki

1. Delež vključenosti značilnosti stavbne tipologije v prostorske načrte:
 - a) v letu 2021 načrtovani 3 prostorski akti / realizacija: 4
 - b) v letu 2022 načrtovani 3 prostorski akti / realizacija: 4
2. Število svetovanj lastnikom dediščinskih objektov pri razpisih:
 - a) v letu 2021 načrtovanih 10 svetovanj / realizacija: 4
 - b) v letu 2022 načrtovanih 5 svetovanj / realizacija: 2
3. Število pregledanih planin (inventarizacija stanja, predvsem živih planin):
 - a) v letu 2021 načrtovan pregled 5 planin / realizacija: 7
 - b) v letu 2022 načrtovan pregled 5 planin / realizacija: 6

B2.1 Prednostno usmerjanje gradenj k prenovi obstoječega stavbnega fonda in nadomestni gradnji objektov; spoštovanje lokalne stavbne tipologije; spodbujanje k ohranjanju tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv

- sodelovanje s pristojnimi institucijami (ZVKDS, FA, muzeji, Šola prenove),
- svetovanje investitorjem (pooblaščenecem, projektantom ...) v zvezi z ohranjanjem značilnosti stavbne tipologije,
- priprava posameznih vsebinskih faz strokovnih podlag za stavbno tipologijo (analiza prepoznavnih prvin stavbne dediščine, pojavnih oblik stavb, poselitvenih vzorcev, umestitve stavb in stavbnih razmerij, usmeritve in priporočila za oblikovanje posameznih vrst objektov) v občini Kranjska Gora in sodelovanje pri pripravi in izdaji priročnika o stavbni tipologiji Zgornjega Posočja,
- predstavitev naselbinskih vzorcev in stavbnih tipov v Zgornjem Posočju ter izdaja tiskanega priročnika (v okviru projekta ATLAS – sodelovanje s PRC in ZVKDS – OE Nova Gorica),
- vsebinsko in oblikovno urejanje gradiva ter izdaja knjižne oblike priročnika *Pomožni objekti v Triglavskem narodnem parku*,
- vključevanje usmeritev ter upoštevanje poselitvenih in stavbarskih tipoloških značilnosti v strokovnih mnenjih JZ TNP v postopkih izdaje kulturnovarstvenih pogojev in soglasij k posegom v prostor,
- izvedba sestankov, terenskih ogledov, svetovanj (v sodelovanju z ZVKDS – območnima enotama Kranj in Nova Gorica) in priprava predhodnih mnenj in usmeritev,
- obravnava suhozidne gradnje (nadaljevanje popisov; terenske raziskave z ZKVDS in FF UL: Bavšica, Soča, Zgornja Trenta; izobraževanje in ozaveščanje lokalnega prebivalstva, šolarjev in obiskovalcev z vključevanjem vsebin v vodenja, članke v publikacijah in spletnih straneh TNP).

B2.2 Vzpostavitev Varstvenega sklada – sklada za sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine; svetovanje pri razpisih programov drugih sektorjev

- v preteklih letih je bil pripravljen koncept pravil za delovanje »Varstvenega sklada« (v sodelovanju z ZVKDS – OE Kranj),
- vzpostavitev sklada ni bila realizirana, ker Ministrstvo za kulturo ne razpolaga s finančnimi viri, prav tako pa oporeka NU TNP kot formalni podlagi za njegovo ustanovitev.. JZ TNP je zaradi tega preverjal druge možnosti in vire za sofinanciranje obnove stavb z dediščinskimi prvinami,
- svetovanje lastnikom pri prijavih na razpise drugih sektorjev, agencij, parkovnih občin ...

B2.3 Ohranjanje planin, vasi in posameznih grajenih ambientov in dominant v prostoru

- opravljena terenski ogled in fotodokumentiranje p20 aktivnih planin z objekti (v Zg. Posočju ter v Občini Bohinj),
- priprava publikacije *Stavbno izročilo pastirskih planin v Zgornjem Posočju* (terenski popis posoških planin),
- priprava usmeritev za varstvo kakovostnih prvin in značilnosti planin in naselij pri pripravi občinskih prostorskih načrtov in strokovnih mnenj upravljavca v postopkih izdaje kulturnovarstvenih pogojev in soglasij za posege v prostor,
- Pocarjeva domačija: spremljanje stanja, dokončan dvoletni projekt sanacije vlage in vzdrževalnih del na strehi s 50% sofinanciranjem MK.

B2.4 Razglasitev evidentiranih enot nepremične kulturne dediščine (NKD) v narodnem parku za kulturne spomenike in zagotavljanje pogojev za njihovo ohranjanje, urejanje in predstavljanje

- priprava usmeritev za obnovo spomenika lokalnega pomena – žage venecijanke v Stari Fužini).

B2.5 Zagotavljanje finančnih sredstev za obnovo najpomembnejših objektov nepremične kulturne dediščine v narodnem parku in za izvajanje predkupne pravice za odkup ogroženih oz. izjemnih spomenikov nepremične kulturne dediščine

- objavljen je bil spomeniško-varstveni projektni razpis za leti 2021-2022 (upoštevani kriterij 3 dodatnih točk za spomenike v narodnem parku): z območja TNP so bile uspešne 3 prijave:
 - Trenta – Domačija Trenta 1 (EID: 1-05065): obnova lesene kritine Matevževe domačije,
 - Stara Fužina – Hiša z mlinom in žaga Stara Fužina 180 (EID: 1-16187), novo mlinsko kolo in obnova pomožnega objekta,
 - Zgornja Radovna – Domačija Zgornja Radovna 25 (EID: 1-00879): hidrofobna bariera v zidovih, obnova fasade, menjava lesene strešne kritine,
- Trenta – Domačija Trenta 15 (EID: 1-11725): ponovna gradnja hiše na domačiji pri Maselcu (uničena v požaru januarja 2021),
- odobrena sredstva v okviru popotresne obnove za Trenta – Domačija Trenta 67 (EID: 1-00777), cilj prenove je z gradbenimi deli in restavratorskimi posegi ohranitev avtentične vsebine hiše na podlagi tradicionalnih trajnostnih materialov in praks.

B2.6 Nadaljevanje sistematičnega raziskovanja na območju narodnega parka in izvajanje predhodnih arheoloških terenskih pregledov, sond in raziskav na potencialnih arheoloških lokacijah na območjih načrtovanih posegov v prostor

- priprava in uvrščanje vsebin varstva kulturne dediščine pri pripravi strokovnih podlag za spremembe in dopolnitve prostorskih aktov,
- izvedene so bile naslednje arheološke raziskave:
 - Stara Fužina – Zoisova graščina (EID: 1-16194): raziskava ob gradnji,
 - Julijske Alpe – Triglavski narodni park (EID: 1-07593): Bošinka nad planino Dedno polje,
 - Stara Fužina – Planina Laz (EID: 1-15208) in planina Ogradi,
 - Julijske Alpe – Triglavski narodni park (EID: 1-07593): območje Vršiča,
- izvedene so bile predhodne arheološke raziskave in pripravljeno poročilo (elaborat) o opravljenih raziskavah na izbranih bohinjskih planinah, na katerih je v sklopu projekta »VrH Julijcev« načrtovana obnova kalov.

B3 OHRANJANJE KULTURNE KRAJINE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Po vzpostavitvi se je nadaljevalo spremljanje stanja posameznih dediščinskih krajin, predvsem planin. V pripravi so strokovne podlage, ki obsegajo nabor prvin – gradnikov kulturne krajine ter usmeritve za njihovo ohranjanje in vzdrževanje. Izvajanje operativnega cilja je z manjšim odstopanjem (manjši obseg inventarizacije prvin kulturne krajine območja) potekalo skladno z načrtom.

Kazalniki

1. Delež območja, v katerem so opredeljene značilne ustvarjene prvine krajine: v obravnavanem obdobju načrtovano: 50 %; stanje 2022: 45 %

B3.1 Ozaveščanje in izobraževanje lokalnih prebivalcev o pomenu in načinih ohranjanja dediščinskih kulturnih in zgodovinskih krajin

- priprava vsebin o dediščinskih in zgodovinskih krajinah (članek za časopis Svet pod Triglavom),
- predstavitev suhozidne gradnje v alpskem prostoru (pomen, ohranjanje, prenos znanj gradnje),
- s sofinanciranjem JZ TNP je bila izdana knjiga *Pastirska arhitektura Slovenije in Evrope* (B. Juvanec), ki podrobno obravnava tudi planine na območju Julijskih Alp.

B3.2 Zagotavljanje ohranjanja značilnih naravnih in ustvarjenih prvin v kmetijski kulturni krajini

- priprava predloga in uskladitev izbora prvin, pomembnih za prepoznavnost kulturnih krajin (grajeni, reliefni in vegetacijski členi krajinske zgradbe) – integralni del priprave krajinske tipologije (v povezavi z A9.1 in C7.3),
- določitev predloga in uskladitev izbora ustvarjenih prvin v odprtem prostoru (ograje, miri, kašte, terase, apnenice, znamenja, brvi ...), pomembnih za prepoznavnost kulturnih krajin,
- priprava izhodišč usmeritev oz. pravil ravnanja in priporočil za varstvo, ohranjanje in vzdrževanje kakovostnih krajinskih prvin,
- vključevanje značilnosti in posebnosti ter prvin kmetijske kulturne krajine v strokovne podlage za pripravo naravovarstvenih in kulturnovarstvenih smernic prostorskih aktov in sektorskih načrtov rabe naravnih dobrin,
- priprava strokovnih podlag (zbiranje in pregled gradiv, terenski ogledi, popisi, usmeritve za ohranjanje in vzdrževanje) za potrebe ohranjanja in vzdrževanja suhozidne gradnje,
- predstavitev suhozidne gradnje na območju TNP (stanje v prostoru, terenske raziskave, ozaveščanje in izobraževanje) na Poligonu suhozidne gradnje v organizaciji *Partnerstva kraške suhozidne gradnje* (spletna delavnica).

B4 OHRANJANJE PREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Izvedenih je bilo več razstav s področja etnologije in likovne umetnosti. Pri pripravi in izvedbi razstav smo sodelovali z lokalnimi skupnostmi, inštitucijami s področja kulturne dediščine in likovnimi ustvarjalci. Zbirke premične kulturne dediščine v informacijskih mestih JZ TNP so bile redno vzdrževane. Informacijska mesta TNP so v širšem prostoru in med različnimi deležniki prepoznana kot lokalna središča za ohranjanje in ozaveščanje o pomenu premične kulturne dediščine. Z izvedenimi aktivnostmi je bil načrtovan operativni cilj, opredeljen v NU TNP, presežen.

Kazalniki

1. Število izvedenih razstav s področja premične kulturne dediščine: načrtovano: 1 razstava letno; realizacija 2021: 4; realizacija 2022: 3

B4.1 Vključevanje predmetov premične kulturne dediščine v ozaveščevalne programe ter skrb za zbirke premične kulturne dediščine znotraj informacijskih mest

- evidentiranje na terenu, zbiranje urejanje premične dediščine (območje TNP v občinah Tolmin, Kobarid in Bovec),
- evidentiranje na terenu, zbiranje urejanje premične dediščine (območje TNP v občini Bohinj),
- redno konservatorsko čiščenje in vzdrževanje Oplenove hiše in razstavnih eksponatov,
- redno konservatorsko čiščenje in vzdrževanje predmetov v Planšarskem muzeju,
- Pocarjeva domačija: vključevanje v izobraževalne in ozaveščevalne programe, zagotavljanje primernih razmer za hranjenje zbirke (spremljanje stanja objektov in strokovne analize, izvedba obnovitvenih del za sanacijo vlage v hiši),
- izvedeno redno vzdrževanje premične kulturne dediščine na informacijskih mestih TNP (Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni, Dom Trenta – Trentarski muzej, Triglavska roža Bled in Center TNP Bohinj v Stari Fužini),
- vključevanje ogleda Rogarjeve žage venecijanke Na Logu v Trenti v okviru vodenj po Poti tehnične dediščine.

B4.2 Sodelovanje s kulturnimi ustvarjalci pri pripravi razstav in drugih ozaveščevalnih programov in vzpostavitev galerijske dejavnosti

V prostorih posameznih informacijskih mest so bile izvedene lastne in gostujoče razstave z likovnega, etnološkega, arheološkega, fotografskega področja s spremljajočim programom. Obeležitev 40-letnice TNP:

- v letu 2021:
 - Infocenter Triglavska roža: razstava slikarske kolonije Ohranimo risa; razstava likovnih del učencev OŠ Gorje – *Preobrazbe: veliki mojstri skozi otroške oči*; 40 let TNP – Jurij Mikuletič: *Portreti biodiverzitete narodnega parka*, razstava originalnih ilustracij; fotografska razstava Andrej Trošt: *S smučmi, vrvjo ali peš*; Klubska razstava Fotokluba TNP,
 - Zelena hiša TIC Kobarid: razstava *Slovenska alpska arhitektura 2008-2018*; fotografska razstava *Magična narava, 40 let TNP* – Jurij Mikuletič: *Portreti biodiverzitete narodnega parka*, razstava originalnih ilustracij,
 - Center TNP Bohinj: Črtomir Frelih: *Lisice*, risarsko/slikarska razstava,
 - Slovenski planinski muzej: 40 let TNP – Jurij Mikuletič: *Portreti biodiverzitete narodnega parka*, razstava originalnih ilustracij.
- v letu 2022:
 - Infocenter Triglavska roža Bled: Fotografska razstava Simon Plestenjak: *Amazonija*; fotografska razstava Nejc Kralj: *Naše gore*; fotografska razstava Rafael Podobnik: *Rodnoverska snovna kultura*; Razstava pirhov; *Večna spememba, ujeta v fotografski objektiv*, Razstava panjskih končnic; fotografska razstava *Narava ne pozna meja*; fotografska razstava Marko Pogačnik: *Bogastvo našega*

okolja; razstava 29 mesecev bojev ob Soči; razstava *V Alpah gradimo konstruktivno*, Klubska razstava Foto kluba TNP,

- Center TNP Bohinj: razstava Julius Kugy; *Večna sprememba, ujeta v fotografski objektiv*; razstava *V Alpah gradimo konstruktivno*; razstava 29 mesecev bojev ob Soči,
- Zelena hiša TIC Kobarid: razstava *Consructive Alps*; fotografska razstava Andrej Trošt: *S smučmi, vrvjo ali peš*,
- Slovenski planinski muzej: *Večna sprememba, ujeta v fotografski objektiv*,
- Info središče Dom Trenta: *Večna sprememba, ujeta v fotografski objektiv*, *Čarobna pestrost* (Jurij Mikuletič - zunanja), *Narava in hladna vojna*; foto razstava Božo Bradaškja: *Kraljestvo Julijskih Alp*,
- Pocarjeva domačija: razstava *Rokodelci in domača obrt v Dolini*.

Na področju ohranjanja premične kulturne dediščine so bile izvedene razstave s področja etnologije in likovne umetnosti. Pri pripravi in izvedbi razstav smo sodelovali z lokalnimi skupnostmi in inštitucijami s področja kulturne dediščine.

B5 OHRANJANJE NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Nadaljevanje vzpostavljenega sodelovanja z nosilci tradicionalnih znanj na območju narodnega parka. Delavnice smo izvajali na parkovnih mestih, osrednja stična točka je bil Center TNP Bohinj (blagovna znamka Bohinj). Najbolj pogoste ciljne skupine so bile zaključene šolske skupine, družine in zainteresirani posamezniki. V sodelovanju s partnerskimi inštitucijami smo izvajali delavnice, tečaje, predavanja in izobraževanja na temo nesnovne kulturne dediščine. Z izvedenimi aktivnostmi je bil načrtovani operativni cilj, opredeljen v NU TNP, presežen.

Kazalniki

1. Število izvedenih delavnic tradicionalnega znanja/premične in nesnovne kulturne dediščine za različne ciljne skupine (osnovnošolske skupine, izobraževalne delavnice, sezonske aktivnosti, tradicionalne prireditve) na informacijskih mestih narodnega parka in/ali na terenu (v soorganizaciji z nosilci nesnovne kulturne dediščine): 2021: načrtovano: 40 delavnic, realizacija: 37 delavnic; 2022: načrtovano: 30 delavnic, realizacija: 41 delavnic

B5.1 Spodbujanje nosilcev k ohranjanju nesnovne dediščine ter sodelovanje pri dejavnostih za ohranjanje in prenašanje oblik tradicionalnih znanj

- izvedeni tečaji in delavnice tradicionalnega znanja (rokodelstvo, ročna dela – šivanje, vezenje, kvačkanje, pletenje košar, kulinarika, nabiralništvo in zeliščarstvo, kuhanje žgancev, ličkanje koruze, rofkanje turšce, obdelava lesa, kmečka opravila v zimskem času, lutkarska delavnica ...),
- izobraževalne delavnice za šolske skupine (npr. spoznavanje kulturne dediščine) in konservatorske delavnice,
- spodbujanje pri ohranjanju tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv: prekrivanje streh z leseno kritino,
- spodbujanje ohranjanja in obnavljanja suhozidnih struktur – iskanje nosilcev na terenu,
- evidentiranje na terenu, zbiranje in urejanje premične dediščine,
- oživljanje izročila (otepanje, ljudsko pripovedništvo, pripovedovalski večeri mitov in legend, gostovanje folklornih otroških skupin, stare otroške ljudske igre, *Kako so gradili nekoč?*),
- tematska vodenja: Soška pot z venecijanko in kulturno krajino, Planinsko pašništvo, vodenje po vaškem središču Stara Fužina, vodenje po Fužinarskih planinah, voden pohod po zgornji Radovni: ogled Psnakovega čebelnjaka in Pocarjeve domačije, voden pohod po planinah med Tolminko in Krnom,
- etnološki večeri (gradnja v Alpah, panjske končnice, dediščina prehrane Gorenjske, zgodovinske posebnosti Bohinja, slovenski čebelnjak),
- projekcije etnografskih filmov (v sodelovanju s SAZU, RAGOR in SEM),
- priprava, organizacija in sodelovanje pri dogodkih v okviru *Dnevov evropske kulturne dediščine*,
- soorganizacija tradicionalnih prireditev npr. *Trentarski senjem*, Srečanje sirarjev v Bohinju.

B5.2 Raziskovanje nesnovne dediščine v narodnem parku ter izobraževanje, ozaveščanje, popularizacija in promocija nesnovne dediščine med obiskovalci in v širši javnosti

- evidentiranje gradiva s področja planinstva in železarstva,
- gradnja na suho v alpskem prostoru – proučevanje, terensko delo, topografskimi popisi, priprava topografije (pogovori, usmerjeni intervjuji, beleženje spominov, zgodb in znanj) ter lociranje potencialnih nosilcev,
- predstavitev dediščine uporabe lesa v posoškem delu TNP v luči prekrivanja streh z leseno kritino,
- Spodbujanje pri ohranjanju tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv: prekrivanje streh z leseno kritino (Trenta 1, Trenta 67, Trenta 69; Hiša Trentarskih vodnikov, Studor 16)
- ozaveščevalne aktivnosti so enake aktivnostim B5.1.

C1 OHRANJANJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN KMETIJSKE KRAJINE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Glavni namen operativnega cilja je bil ohranjanje kmetijskih zemljišč v rabi v obsegu kot je bil ob začetku izvajanja NU TNP. Kljub večjim strukturnim spremembam se obseg rabe kmetijskih zemljišč ni bistveno zmanjšal. Povečal se je delež kmetijskih zemljišč, na katerih se izvaja ekološko kmetovanje. Načrtovani cilji so bili doseženi predvsem z ukrepi skupne kmetijske politike v okviru PRP 2014-2020 do 2022, ki so imeli za območje tudi konkretne finančne spodbude. Doseganju ciljev je sledil tudi JZ TNP z delom javne službe (svetovanje, strokovna pomoč) in izvajanjem ukrepov na podlagi sredstev in nalog, opredeljenih v 56. členu ZTNP-1 (razpis za kmetijstvo).

Kazalniki:

1. Površina vseh zemljišč s kmetijsko rabo po dejanski rabi: izhodišče 2016: 8.938 ha; ciljna vrednost 2025: 8.938 ha; dosežena vrednost 2022: 8.209 ha
2. Obseg kmetijskih zemljišč v uporabi: izhodišče 2016: 3.674 ha; ciljna vrednost 2025: 3.674 ha; dosežena vrednost 2022: 3.647 ha
3. Delež zemljišč v aktivni kmetijski rabi, na katerih se izvaja ekološko kmetovanje: izhodišče 2016: 10,2 %; ciljna vrednost 2025: 20 %; dosežena vrednost 2022: 12 %
4. Delež zemljišč v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD), ki so vključena v ukrepe kmetijsko-okoljskih plačil: izhodišče 2016: 65,5 %; ciljna vrednost 2022: 65,5 %; dosežena vrednost 2022: 40 % (do odstopanja prihaja zaradi spremembe pogojev KOPOP ukrepov planinska paša in planinska paša s pastirjem)
5. Število objavljenih razpisov, pri katerih se je upošteval ZTNP-1: izhodišče: 0; izvedeno: 2021: 0 razpisov, 2022: 8 razpisov
6. Število odobrenih vlog iz območja parkovnih občin: izhodišče: 0; izvedeno: 2021 in 2022: 28

C1.1 Dejavna vloga pri izvajanju ukrepov kmetijske politike za obdobje 2014-2020 na podlagi sprejetih določb ZTNP-1

Program razvoja podeželja 2014-2020 do 2022

Aktivnosti v okviru objavljenih razpisov MKGP v preteklem dvoletnem obdobju, ki se nanašajo na območje parkovnih lokalnih skupnosti:

- Podukrep 3.1: *Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti:*
Na skupno 1 objavljenem javnem razpisu so bile odobrene 3 vloge.
- Podukrep 4.2: *Podpora za naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov:*
Na skupno 4 objavljenih javnih razpisih je bila odobrena 1 vloga.
- Podukrep 4.3: *Podpora za naložbe v infrastrukturo povezano z razvojem kmetijstva in gozdarstva (operacija – gradnja gozdnih cest in vlak):*
Na skupno 1 objavljenem javnem razpisu je bilo odobrenih 7 vlog.
- Podukrep 8.6 *Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov:*
Na skupno 2 objavljenih javnih razpisih je bilo odobrenih 16 vlog.

Strategija lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD)

V letu 2016 sta bila z odločbami MKGP potrjeni lokalni akcijski skupini (LAS) LAS Dolina Soče in LAS Gorenjska Košarica, ki delujeta na območju narodnega parka. Oba sta pridobila dodatnih 15 % finančnih sredstev glede na finančni okvir sklada EKSRP, ki je določen v strategiji lokalnega razvoja (SLR). Skupna

vrednost dodatnih sredstev iz sklada EKSRP za izvajanje operacij na območju narodnega parka je znašala 601.647 EUR. Oba LAS-a glede na potrebe in oddane vloge na javni poziv LAS, lahko za izvedbo operacij na območju narodnega parka namenita tudi več sredstev.

LAS Gorenjska košarica ima v okviru podukrepa 19.2 *Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja*, ki ga vodi skupnost na območju TNP, potrjene 3 operacije (oz. projekte) v višini 734.024,20 EUR. Do konca leta 2022 sta bila zaključena 2 projekta, v višini 425.417,90 EUR. 1 projekt je še v izvajanju.

LAS Dolina Soče ima iz podukrepa 19.2 *Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja*, ki ga vodi skupnost na območju TNP, potrjenih in zaključenih 6 operacij, ki so bile izplačane v višini 329.585,60 EUR.

Pri pripravi obeh strategij so bili ob sodelovanju JZ TNP in celotnega podpornega okolja podeželja ter parkovnih občin, upoštevani tudi cilji, ki jih zasleduje NU TNP.

V okviru ukrepa LEADER (pristop CLLD) se sicer lahko izvajajo operacije, ki lahko prispevajo h katerikoli razvojni usmeritvi. Potrebe, cilji in ukrepi so določeni s strani LAS in so podrobneje opisani v SLR.

Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (LAS)

V okviru podukrepa 19.3 *Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine* se na območju TNP izvaja 5 projektov sodelovanja, v skupni odobreni vrednosti 807.826,60 EUR. Do konca leta 2022 je bilo izplačanih 208.945,40 EUR za 3 projekte. Dva projekta sta še v izvajanju. Oba LAS-a na tem območju sta zaključila skupni projekt LAS z naslovom *Približajmo Unescova biosferna območja prebivalcem*. LAS-a na območju TNP izvajata projekt *Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA*, ki ima odobreno vrednost sofinanciranja 196.244 EUR.

C1.2 Spodbujanje kmetov k vključevanju v ukrepe KOPOP in ekološko kmetovanje

V zadnjih letih je zaznati trend povečevanja tako števila vključenih kmetij v ukrepe kakor tudi skupnega obsega izvajanja ukrepov.

V okviru ukrepa 10 KOPOP je bilo v letu 2022 v operacijo *Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje*, vključenih 84 KMG s 674 GVŽ v občinah, ki ležijo v TNP (podatek se nanaša na celotno območje PLS).

V operacijo *Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija* je bilo v letu 2022 vključenih 8 KMG na 11 ha v občinah, ki ležijo v TNP (podatek se nanaša na celotno območje PLS).

V okviru ukrepa 11 *Ekološko kmetovanje* (EK) je bilo v letu 2022 vključenih 181 KMG na 2.864 ha zemljišč. (podatek se nanaša na celotno območje PLS).

Obseg rabe kmetijskih zemljišč na območju z omejenimi dejavniki za kmetijstvo (OMD) v letu 2022 znašal 13.617 ha na 1.588 KMG v občinah, ki ležijo v TNP (podatek se nanaša na celotno območje PLS).

Aktivnosti Mreže za podeželje

MKGP, Mreža za podeželje, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenija (Javna služba kmetijskega svetovanja) in drugimi socialnimi partnerji obveščajo splošno javnost in potencialne upravičence o možnostih kandidiranja za nepovratna sredstva Programa razvoja podeželja 2014–2020 za ekološko kmetovanje (ukrep M11), za kmetovanje na okolju in podnebju prijazen način vključno za pridelovanje avtohtonih vrst kulturnih rastlin in gojenje avtohtonih pasem domačih živali (t.i. KOPOP ukrep – M10), za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (M4.2), izboljšanje predelave kmetijskih pridelkov (M4.2) in gozdarskih proizvodov (M8.6), spodbujanje proizvodov z označbo shem kakovosti (M3.1) kot tudi obveščanje o številnih drugih ukrepih programa kot so pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete (M6.1), pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij (M6.3), ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju (M9.1), plačilo za dobrobit živali (M14), sodelovanje (M16) in LEADER (M19).

Informiranje na ravni Slovenije je potekalo preko predstavitev ob objavi javnih razpisov, spletnih strani, socialnih medijev, sodelovanja na kmetijskih sejmih, objav v tiskanih medijih, izdaja tiskanih in spletnih publikacij in predstavitev dobrih praks. Izdane pa so bile tudi različne publikacije in zgibanke.

C1.3 Spodbujanje pridelave in predelave osnovnih kmetijskih surovin in lesa ter vstopanje kmetij v sheme kakovosti (zaščiteni izdelki, FSC, znak kakovosti narodnega parka ...)

V preteklih dveh letih izvajanja NU za TNP so bile na področju predelave osnovnih kmetijskih surovin in shem kakovosti izvedene naslednje aktivnosti:

- storitve svetovanja glede prireje in predelave osnovnih kmetijskih surovin,
- podpora kmetijskim gospodarstvom na podlagi nalog in sredstev, opredeljenih z določbami 56. člena ZTNP-1: Na podlagi priprave in izvedbe razpisa je bilo v letih 2021 in 2022 sofinanciranih 19 različnih kmetijskih gospodarstev v skupni višini 145. 000 EUR.
- ukrepi Programa razvoja podeželja 2014-2020 so predstavljeni v točki C1.1.

C1.4 Ohranjanje in razvijanje planinskega pašništva kot oblike tradicionalne rabe kmetijskih zemljišč in vzdrževanje za narodni park značilne krajine

V poročevalskem obdobju 2021-2022 so bile za področje planinskega pašništva izvedene naslednje aktivnosti:

- storitve svetovanja glede izvajanja:
 - osnovne kmetijske dejavnosti na planinah,
 - dopolnilnih dejavnosti na planinah,
 - sprememb veljavne zakonodaje iz področja planinskega pašništva,
 - ukrepov skupne kmetijske politike in programa razvoja podeželja,
- pripravljene in izvedene so bili razpisi in sofinanciranje projektov na podlagi 56. člena ZTNP-1 (na razpis se je uspešno prijavilo 7 različnih pašnih ali agrarnih skupnosti, ki gospodarijo s planinskimi pašniki na območju narodnega parka).

C2 USKLAJEN RAZVOJ TRAJNOSTNEGA TURIZMA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V preteklem dvoletnem obdobju so se načrtno izvajale nadaljnje aktivnosti sodelovanja z deležniki s področja turizma. Načrtovane aktivnosti so obsegale nadgradnjo strateških smernic za Biosferno območje Julijske Alpe (v luči nove finančne perspektive EU in epidemije COVID-19 je bila izdelana novelacija *Razvojnega načrta Biosfernega območja Julijske Alpe kot trajnostne turistične destinacije 2025*) in za Čezmejno ekoregijo Julijske Alpe, izvedbo skupnih izobraževalnih aktivnosti in pripravo različnih EU projektov s področja panog, ki predstavljajo temelj trajnostnemu turizmu. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z opredelitvami v NU TNP.

Kazalniki:

1. Število prijavljenih in izvajanih projektov, ki jih vodi Skupnost Julijske Alpe: izhodišče: 5; izvedeno: 6
2. Število soupravljenih informacijskih pultov: izhodišče: 0; izvedeno: 5
3. Število skupno izdanih sezonskih publikacij: izhodišče 1; izvedeno 3
4. Število izvedenih dogodkov čezmejne ekoregije Julijske Alpe: izhodišče: 4; izvedeno: 4

C2.1 Priprava smernic za razvoj trajnostnega turizma in spodbujanje njihove uporabe

Smernice z naslovom »*Razvojni načrt biosfernega območja Julijske Alpe kot trajnostne turistične destinacije*« so bile pripravljene v okviru izvajanja programa UNESCO MaB. Načrt je bil pripravljen v sodelovanju s podpornim okoljem v področja turizma (LTO-ji s celotnega območja Julijskih Alp), usklajen z MOP in MGRT ter potrjen s strani vseh županov parkovnih občin. Razvojni načrt je bil zaradi izredne rasti turističnih prihodov in nočitev v letu 2020 noveliran, v letu 2021 in 2022 so se nadaljevale aktivnosti na področju spremljanja obiska, umirjanja prometa na preobremenjenih prometnicah, določanja nosilne zmogljivosti preobremenjenih lokacij (naravnih vrednot) ter upravljanja športno-rekreacijskih dejavnosti. JZ TNP sodeluje tudi na področju izobraževanja, razvoja kolektivnih blagovnih znamk ter informiranja in ozaveščanja obiskovalcev. V obdobju 2021 in 2022 so bile v sodelovanju z regionalnima razvojnim agencijama (PRC in RAGOR) izvedene projektne aktivnosti, zasnovane v razvojnem načrtu, nadgradnja trajnostne mobilnosti v lokalnih skupnostih v sodelovanju z lokalno skupnostjo in MOP.

V letih 2021 (preko spleta zaradi omejevalnih ukrepov v času pandemije) in 2022 je bil izveden Forum Čezmejnega območja Julijske Alpe za trajnostni razvoj turizma (ECST), v letu 2022 pa je bila izvedena izmenjava dobre prakse med zaposlenimi obeh parkov.

C2.2 Razvijanje trajnostnega turizma in kakovostne nadgradnje treh nosilnih turističnih produktov narodnega parka (zeleni turizem, kulturna dediščina in identiteta narodnega parka, aktivnosti v naravi)

Na ravni države je bila sprejeta Strategija slovenskega turizma 2022–2028, ki med prednostna območja makrodestinacije Alpska Slovenija izpostavlja Triglavski narodni park ter druga varovana in zavarovana območja narave. Koncept vizije razvoja turizma temelji na ohranjanju narave in trajnostnem turizmu ter vključevanju kulturne in tehnične dediščine v turistično ponudbo.

Objave javnih razpisov MGRT, pri katerih so bile upoštevane določbe ZTNP-1:

- javni razpis Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti (Uradni list RS, št. 73/19) – izplačila v letih 2021 in 2022,
- javni razpis za podporo planinski športni in rekreacijski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 61/21),
- javni razpis za vlaganja v kakovostno in trajnostno preoblikovanje slovenskega turizma za krepitev njegove odpornosti (Uradni list RS, št. 209/21).

V okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ki sta opredeljevala dodatne točke za problemska območja in območje Triglavskega narodnega parka, sta bila v letu 2022 objavljena razpisa za:

- sofinanciranje vlaganj v nastanitvene turistične ponudbe za dvig dodane vrednosti turizma (Uradni list RS, št. 123/22 in 135/22),

- sofinanciranje vlaganj v javno in skupno turistično infrastrukturo in naravne znamenitosti v turističnih destinacijah (Uradni list RS, št. 26/22).

Aktivnosti v povezavi razvoja trajnostno naravnanih turističnih produktov in usmerjanja obiska na območju TNP in Biosfernem območju Julijske Alpe

V obdobju 2021-2022 so se izvajali projekti razpisov LAS v sodelovanju JZ TNP, regionalnih razvojnih agencij ter LTO-jev v okviru delovanja skupnosti Julijske Alpe. Projekti so bili pripravljene na podlagi *Razvojnega načrta Biosfernega območja Julijske Alpe kot trajnostne turistične destinacije*:

- »SMER TNP –Usmerjanje obiska v Triglavskem narodnem parku« (LAS Gorenjska košarica),
- Projekt sodelovanja med LAS-i »Približajmo UNESCO biosferna območja prebivalcem« (LAS Gorenjska košarica),
- Projekt sodelovanja med LAS-i »Približajmo UNESCO biosferna območja prebivalcem« (LAS Dolina Soče),
- Projekt sodelovanja med LAS-i »Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA« (LAS Gorenjska košarica in LAS Dolina Soče)
- »LOKALP – Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe« (Alpska konvencija).

Nadaljevalo se je sistematično spremljanje obiska na območju TNP.

Aktivnosti komunikacije in promocije

- priprava in izdaja sezonskih številčk časopisa *Triglavski narodni park/Triglav National Park* za obiskovalce – v sodelovanju z deležniki s področja turizma (letna in zimska edicija),
- sodelovanje z naravovarstvenimi vsebinami v tiskanih in digitalnih edicijah Skupnosti Julijske Alpe.

C2.3 Okrepitev sodelovanja z vsemi lokalnimi turističnimi organizacijami in ponudniki, ki delujejo na območju Julijskih Alp

Soupravljanje informacijskih pultov JZ TNP in LTO-jev v informacijskih centrih TNP in Turistično-informacijskih centrih

- Center TNP Bohinj, Triglavsko roža Bled, Slovenski planinski muzej Mojstrana in Zelena hiša TIC Kobarid.

Organizacija in izvedba strokovnih srečanj, delavnic, posvetov, izobraževanj

- strokovna srečanja za predstavnike turističnega gospodarstva,
- izobraževalna vodenja za turistične delavce z Biosfernega območja Julijske Alpe na informacijskih mestih,
- strokovne ekskurzije,
- izmenjava dobrih praks,
- okrogle mize (področje trajnostne mobilnosti in trajnostnega turizma),
- čezmejni forum Transboundary ekoregija Julijske Alpe (na letni ravni).

Aktivnosti komunikacije in promocije

- priprava in izdaja sezonskih časopisov *Triglavski narodni park/Triglav National Park* za obiskovalce – v sodelovanju z deležniki s področja turizma (letna in zimska edicija),
- sodelovanje z naravovarstvenimi vsebinami v tiskanih in digitalnih edicijah Skupnosti Julijske Alpe.

C3 RAZVOJ PODJETNIŠTVA IN SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Izvajanje nalog za doseganje operativnega cilja je potekalo skladno z NU TNP. Aktivnosti na regionalni ravni so se izvajale prek lokalno akcijskih skupin LAS dolina Soče in LAS Gorenjska košarica, upoštevajoč strateške dokumente (regionalni razvojni programi in strategije lokalnega razvoja). V okviru dela javnega zavoda je bilo največ aktivnosti izvedenih v povezavi z vpeljavo certifikacijskega sistema znak kakovosti TNP in nalog, opredeljenih v 56. členu ZTNP-1.

Kazalniki

1. Število objavljenih razpisov z upoštevanjem določb ZTNP-1: izhodišče: 1; 2021: 1 razpis (dva prijavna roka), 2022: 1 razpis (dva prijavna roka)
2. Število nosilcev in uporabnikov ZKTNP: izhodišče: 13; realizacija 2021: 6 novih (stanje skupaj 19 in 7 šol), 2022: 19 novih (stanje skupaj 38 in 7 šol)

C3.1 Podpiranje podjetniških projektov, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest, dvigu dodane vrednosti na zaposlenega in aktivni politiki zaposlovanja, namenjanje posebne pozornosti projektom trajnostne rabe naravnih virov in spodbujanju razvoja novih poslovnih modelov

Področje regionalnega razvoja

- javni razpis za sofinanciranje operacij ekonomsko – poslovne infrastrukture v letih 2022 in 2023. Za prispevek k skladnemu regionalnemu razvoju je bilo razpisanih 7.960.000 EUR sredstev. Upoštevan je kriterij dodatnih 10 točk v primeru, da je del občine prijaviteljice na območju Triglavskega narodnega parka. V okviru javnega razpisa ni bilo odobrenih operacij iz območja TNP,
- lokalne akcijske skupine (LAS) v skladu z 32. členom *Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost* (Uredba CLLD), v programskem obdobju 2014-2020 objavljajo javne pozive ter izvajajo postopke za izbor operacij. Pri izboru operacij na območjih iz ZTNP-1 se upoštevajo določbe ZTNP-1 in operacijam pripisujejo dodatne točke, v višini 10 % od najvišjega možnega števila točk. V okviru izvajanja v poročevalskem obdobju ni bilo operacij katere bi se financirale iz sredstev na območju TNP.

Področje internacionalizacije, podjetništva in tehnologije:

S ciljem rasti in razvoja podjetij in povečanja podjetniške so se izvajali ukrepi v okviru finančnih instrumentov v podporo rasti in razvoju, ukrepi za delovanje in nadgradnjo podjetniškega okolja ter drugi t.i. mehki instrumenti v podporo rasti in razvoju. S finančnimi spodbudami je bilo na podlagi javnih razpisov v preteklih letih 557 prejemnikom na 41 ukrepih na območju TNP odobrenih oz. izplačanih:

- 2,1 mio EUR nepovratnih sredstev (subvencij),
- 9,6 mio EUR povratnih sredstev (4,4 mio EUR kreditov in 5,2 mio EUR garancij za bančne kredite).

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v poročilu pojasnjuje da nima dodatnih finančnih sredstev, s katerimi bi lahko reševalo razvojne probleme območja, kot je Triglavski narodni park. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v 24. členu določa, da:

- so obmejna problemska območja prednostna območja vseh razvojnih politik (*Uredba o določitvi obmejnih problemskih območij* – Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15, 35/17, 101/20 in 112/22),
- proračunski uporabniki upoštevajo obmejna problemska območja pri pripravi sektorskih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov, ki jih izvajajo na območju cele države,
- da proračunski uporabniki del finančnih sredstev namenijo za vlagatelje z obmejnih problemskih območij ali določijo projektom s teh območij dodatne točke.

Večji del občin v TNP je vključen v obmejna problemska območja, ki jih določa Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja kot prioriteta območja vseh razvojnih politik. Zato so posebej

izpostavljena tudi v *Programu finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020* (dopolnitve programa v letih 2021 in 2022).

V okviru Direktorata za industrijo, podjetništvo in internacionalizacijo sta bila v letu 2022 objavljena dva javna razpisa iz *Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)*, ki sta opredeljevala dodatne točke za problemska območja in območje Triglavskega narodnega parka:

- javni razpis »*Spodbude za raziskovalno razvojne projekte NOO*« spodbuja raziskovalno razvojne dejavnosti v konzorcijih podjetij v okviru raziskovalno razvojnih projektov na področju zelenega prehoda za razvoj novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev. Med prijavljenimi je bilo eno podjetje, ki v okviru konzorcija izvaja projekt na območju TNP,
- Javni razpis »*Digitalna preobrazba gospodarstva NOO*« spodbuja podjetja k celoviti digitalni preobrazbi. Med odobrenimi projekti oziroma podjetij ni nobenega z območja Triglavskega narodnega parka.

C3.2 Razvoj in uveljavitev znaka kakovosti narodnega parka

Certifikacijski sistem znaka kakovosti Triglavskega narodnega parka (ZKTNP), ki je bil vzpostavljen leta 2017, se postopno nadgrajuje. Namen vzpostavitve in delovanja certifikacijskega sistema znak kakovosti Triglavskega narodnega parka v splošnem je označevanje območja, objektov, izdelkov, blaga in storitev ter dejavnosti ter pomeni oznako območja izvora in kakovosti prehranskih izdelkov, izdelkov domače in umetne obrti, gostinsko-turističnih in drugih javnih ter zasebnih storitev na območju občin Triglavskega narodnega parka in/ali Biosfernega območja Julijske Alpe. Znak kakovosti zagotavlja podporo izvajanju različnim aktivnostim na območju narodnega parka, ki so v skladu s cilji parka ter izpolnjevanje nadstandardnih zahtev s področij varstva okolja, ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti ter ohranjanja kulturne dediščine. Izdelkom in storitvam zagotavlja večjo prepoznavnost.

Namen podeljevanja ZKTNP je tudi povezovanje obstoječih certifikacijskih sistemov na področju varstva okolja, ohranjanja narave, kakovosti, geografskega porekla in trajnostnega razvoja, ki so v skladu s cilji parka in zagotavljajo izdelkom in storitvam ter dejavnostim višjo kakovost.

V letih 2021 in 2022 se je nadaljeval projekt podpore nosilcem znaka ZKTNP (izobraževanje nosilcev ZKTNP, komunikacijske aktivnosti, izdelava digitalnih izobraževalnih gradiv, nadgradnja spletne strani, priprava materialov, označitev prostorov, ozaveščanje in promocija, nabava promocijskih izdelkov, izmenjava dobre prakse ...).

C4 KAKOVOSTNEJŠA DOSTOPNOST JAVNIH SLUŽB

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Izvajanje operativnega cilja je z minimalnimi prilagoditvami (osnovno šolstvo) večinoma potekalo skladno s sprejetimi sektorskimi programskimi dokumenti, ki veljajo za celotno Slovenijo.

Kazalniki

1. Število oblikovanih in/ali izvedenih programov ali projektov: izhodišče 0; načrtovano: 0; izvedeno: v letih 2012 in 2022: 5

C4.1 Uvajanje dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstva in drugih javnih služb, ki bodo omogočale nadstandardno izvajanje le-teh

Po posameznih področjih so bile izvedene naslednje aktivnosti:

Ministrstvo za zdravstvo (MZ)

- MZ je za obdobje 2021-2023 uvedlo dodatek za izbiro specializacije iz družinske medicine, z namenom spodbuditi čim več mladih zdravnikov k izbiri te specializacije,
- na podlagi *Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema* (Uradni list RS, št. 100/22) je bil uveden dodatek za posebne pogoje dela na območjih občin z nižjo razvitostjo,
- v letih 2021 in 2022 se je izvajala krepitev preventivnih programov za zagotavljanje zdravja, vključno z duševnim zdravjem in zobozdravstvom in uvajanje sistemskih rešitev na področju normativov glede nujne medicinske pomoči in družinske medicine.
- krepitev bolj enakovrednega dostopa prebivalstva do storitev nujne medicinske pomoči (NMP) v urgentnih centrih z opredelitvijo potrebe po satelitskem urgentnem centru (ZD Tolmin) na območju Zgornjega Posočja,
- priprava na investicije na podlagi *Zakona o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih od 2021 do 2031* (Uradni list RS, št. 162/21), s poudarkom na izboljšanju dostopnosti na primarni ravni, kjer bo namenjenih 200 mio EUR, od tega 40 mio EUR za investicije in opremo za dejavnost (NMP),
- ciljne širitve programov na primarnem zdravstvenem varstvu in nujni medicinski pomoči (ZD Tolmin: Center za duševno zdravje odraslih, Skupnostna psihiatrična obravnava v okviru centrov za duševno zdravje odraslih, patronažna služba; nujna medicinska pomoč – helikopter/zdravnik GRS; mobilna enota nujnega reševalnega vozila,
- spremljanje dela enot nujne medicinske pomoči,
- zagotovitev dodatnih sredstev za mobilno enoto nujnega reševalnega vozila (ZP Kranjska Gora – ZD Jesenice),
- okrepitev mobilnih ekip NMP (ZD Tolmin: zagotavljanje NMP na lokaciji občine Bovec; ZD Bled – financiranje polnega tima za območje Bohinja),
- uskladitev načina aktiviranja in uporabe državnih zrakoplovov za potrebe zdravstva s ciljem skrajšanja časa prihoda posadke HNMP do ponesrečencev ter izboljšanja hitrosti prihoda do končne oskrbe v bolnišnici,
- zagotovitev dodatnih sredstev za zdravnika gorskega reševalca (zaradi povečanega števila intervencij v gorah, ki jih izvaja združena ekipa HNMP-GRS),
- podaljšanje delovanja helikopterske ekipe GRS (v času poletne sezone in zimskih počitnic).

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

V letu 2021 je bil objavljen *Razpis za sofinanciranje občinskih investicij v vrtce in osnovno šolstvo*, na katerem so projekti občin iz območja Triglavskega narodnega parka pridobili 9 dodatnih točk. Vse PLS, ki so kandidirale na razpisu, so pridobile sofinancerska sredstva (Bohinj za izgradnjo vrtca pri OŠ dr. Janeza Mencingerja, Bovec za izgradnjo športne dvorane, Jesenice za ureditev telovadnice OŠ Poldeta Stražišarja

in Kranjska Gora za prizidek vrtca v Mojstrani. Ministrstvo je za projekte parkovnih občin zagotovilo skupaj 4.094.107,30 EUR sofinancerskih sredstev za obdobje sofinanciranja 2021-2024, tako da je letni obseg sofinanciranja projektov povprečno znašal 1.164.701,19 EUR.

V zvezi z znižanjem normativov in sistemsko ureditvijo je bilo na sestanku z ravnateljmi šol, ki se nahajajo na območju TNP, ugotovljeno, da je bolj smiselno urejanje trenutnih situacij s pomočjo dodeljevanja specifik. OŠ Simona Kosa Podbrdo so bile odobrene:

- sistemizacija dodatnih 10 ur drugega strokovnega delavca v oddelku 1., 2. in 3. razreda,
- sistemizacija dodatnih 12 ur za ločeno poučevanje v kombiniranem oddelku 8. in 9. razreda,
- sistemizacija ur interesnih dejavnosti (zamenjava s pevskim zborom in 4 dodatne sistemizirane ure).

Skupnost šol Biosfernega območja Julijske Alpe

Izvedeni so bili programi obšolskih dejavnosti v OŠ na območju parkovnih občin preko Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe:

- nadgradnja ter distribucija vsebin spletne aplikacije Triglavska zakladnica,
- spodbujanje trajnostnega razvoja,
- lokalna pridelava hrane,
- spodbujanje izobraževanja učenja v naravi s pomočjo učinkovitih didaktičnih orodij,
- izvajanje aktivnosti za strokovni kader,
- priprava in izvedba dveh števil letno časopisa Skupnosti šol BOJA (v povezavi z E2.2),
- vzpostavitev sistema Znak kakovosti TNP za OŠ (članice Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe) (v povezavi s C3.2),
- strokovna in organizacijska podpora prejemnicam ZKTNP pri izvajanju ozaveščevalnih in izobraževalnih aktivnostih na območju TNP (v povezavi z E2.2 in E2.1).

C4.2 podpiranje ranljivih skupin (mladi, starejši, otroci, brezposelni ...) in socialnega podjetništva, povečevanje družbene vključenosti

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ)

Programi socialne aktivacije (izboljšanje socialne vključenosti oseb iz ciljne skupine in k povečanju njihovih zaposlitvenih možnosti) – v letih 2012 in 2022:

- zagotavljanje programov za razvoj socialnih kompetenc, dvig funkcionalnih kompetenc za aktivno reševanje socialnih problematik, dvig motivacije in opolnomočenje za vstop na trg dela,
- dvig in pridobitev delovnih kompetenc za izboljšanje možnosti vstopa na trg dela,
- okrepitev sodelovanja različnih deležnikov v lokalnem/regionalnem okolju, ki se aktivno ukvarjajo z osebami iz ciljne skupine.

V letih 2021 in 2022 se je na območju PLS (v gorenjski regiji – v Kranju in na Jesenicah) izvajal en projekt socialne aktivacije, ki je bil na voljo uporabnikom na območju Triglavskega narodnega parka.

C5 UREJANJE KOMUNALNE IN TELEKOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Komunalna in telekomunikacijska infrastruktura je v pristojnosti gospodarskih javnih služb. JZ TNP je v okviru svojih pristojnosti sodeloval v različnih aktivnostih, prav tako pa opozarjal in spodbujal k večji aktivnosti. Delovanje je bilo usmerjeno v spodbujanje in krepitev izvajanja aktivnosti, ki prispevajo k celovitemu urejanju za lokalno raven nujne gospodarske javne infrastrukture – s poudarkom na okoljski infrastrukturi. Tudi parkovne lokalne skupnosti so v preteklem dvoletnem obdobju del svojih proračunskih sredstev namenjale kakovostni oskrbi s pitno vodo ter odvajanju in čiščenju odpadnih voda. JZ TNP je v sodelovanju s PZS spodbujal upravljavce planinskih koč k izboljšanju delovanja obstoječih MKČN. Posamezni operaterji mobilnih omrežij so izboljšali pokritost z mobilnim signalom in širokopasovnim omrežjem. Izvajanje operativnega cilja, ki ni v pristojnosti upravljavca narodnega parka, zaostaja za cilji, opredeljenimi z NU ZNP.

Kazalniki

1. Število naselij brez dostopa do širokopasovnega omrežja: izhodišče 2016: 5; stanje 2022: 5
2. Število MKČN na planinskih kočah, pri katerih so upravljavci izboljšali delovanje: izhodišče 2016: 0; stanje 2022: 7

C5.1 Celovita ureditev okoljske infrastrukture na območjih poselitve v narodnem parku (vodooskrba, odvajanje in čiščenje odpadnih voda)

Z namenom preprečevanja novega in zmanjšanjem obstoječega obremenjevanja okolja ter prednostno ohranjanja narave z ohranjenimi ekosistemi in naravnimi procesi ter biotske raznovrstnosti in dobrega stanja voda, je bila na pobudo Sveta JZ TNP v letu 2021 oblikovana ožja projektna skupina za *Ravnanje z odpadno vodo (ROV) v TNP*, ki bo obravnavala problematiko ravnanja z odpadnimi vodami pri planinskih kočah na območju TNP.

C5.2 Celovita okoljsko-energetsko ureditev infrastrukture in saniranje posameznih objektov in skupin objektov v narodnem parku, ki so zunaj območij poselitev, zajetih v operativnem programu, skladno s celovitim konceptom infrastrukturnega opremljanja in urejanja: vodooskrba, odvajanje in čiščenje odpadnih voda s sistemom malih komunalnih čistilnih naprav, energetska oskrba in sanacija, celovito ravnanje z odpadki

V povezavi z nalogo A5.4 so bile izvedene aktivnosti svetovanja posameznim planinskim društvom glede upravljanja planinskih koč, predvsem glede načina odvajanja odpadnih voda s planinskih koč in energetske sanacije planinskih koč (sodelovanje z različnimi strokovnimi inštitucijami).

C5.3 Podpiranje urejanja širokopasovne infrastrukture in mobilnega omrežja na območju belih lis znotraj narodnega parka, prednostno v naseljih

Na območju narodnega parka (tudi na območjih poselitve) še vedno obstajajo bele lise, ker kljub posameznim razpisom (za razvoj podeželja) ni izraženega (tržnega) interesa operaterjev za nadgradnjo širokopasovnega mobilnega omrežja na območju poselitve v narodnem parku. Vlada RS je avgusta 2022 sprejela *Načrt razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2039*, ki ga je pripravila Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS). Z dodatkom k načrtu so bili opredeljeni kazalniki glede doseganja ciljev do leta 2025 (100 % dostop vseh gospodinjstev do interneta s hitrostjo vsaj 100 Mb/s). Nekateri operaterji so s posameznimi baznimi postajami dogradili svoje mobilno omrežje in izboljšali pokritost.

C5.4 Promoviranje »nizkoogljičnega narodnega parka«, prilagojenega na podnebne spremembe: spodbujanje aktivnosti in demonstracijskih projektov, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO₂ in prilagajanju na podnebne spremembe (npr. nadomeščanje neobnovljivih virov energije, predvsem fosilnih goriv, z obnovljivimi viri energije ...)

S sredstvi Sklada za podnebne spremembe so se izvajale naloge za prilagajanje podnebnim spremembam na območju narodnega parka: podpora ukrepom za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam, aktivnosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti v zvezi z varstvom mokrišč, preprečevanje ter obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, krepitev ekosistemskih storitev in ohranjanje krajinskih značilnosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ter spodbujanje trajnostne mobilnosti.

V okviru projekta »LOKALP – Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe« se je pristopilo h konkretnemu reševanju umirjanja prometa v alpskih dolinah (soočanje problematike podnebnih sprememb in trajnostne mobilnosti): v dolini Tolminke in ob Bohinjskem jezeru do Ukanca.

Preverjale so se možnosti sodelovanja na objavljenih javnih razpisih, ki so se vsebinsko navezovali na problematiko podnebnih sprememb (npr. nakup e-vozil za prevoz potnikov, naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije, zamenjava neustreznih kurilnih naprav, nakup okolju prijaznejših vozil za cestni promet) ter načrtovanje omilitvenih ukrepov in prilagoditvah. O razpisih je JZ TNP seznanjal lokalne skupnosti in ostale deležnike na območju narodnega parka.

Uspešno je potekalo Sodelovanje s parkovnimi lokalnimi skupnostmi, regionalnima razvojnima agencijama in Skupnostjo Julijske Alpe na področju trajnostne mobilnosti in umirjanja prometa na ravni regije in lokalni ravni: optimizacija izvajanja javnih prevozov (nove linije, večja frekvenca voženj, sofinanciranje).

V okviru obravnave prostorskih posegov se je spodbujalo energetska in okoljska sanacijo objektov – predvsem planinskih koč: zamenjava neustreznih virov za oskrbo z energijo, izboljšanje energetske učinkovitosti objektov, zamenjava energetska potratnih aparatov, gradnja novih in izboljšanje delovanja obstoječih čistilnih naprav ...

Na državni ravni se je v letu 2022 (še posebej ob globalni energetske krizi) začelo pospešeno načrtovati in pripravljati sistemski okvir za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (OVE), še posebej področij izkoriščanja sončne in vetrne energije, na katerih Slovenija zaostaja za primerljivimi državami v Evropski zvezi. Z odobreno tehnično pomočjo s strani Evropske komisije se od leta 2021 izvaja projekt *RES Slovenija – Omogočanje uvajanja OVE v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji*, katerega cilji so celovita analiza in pregled nadaljnega potenciala rabe OVE za proizvodnjo električne energije ter identifikacija in analiza zakonodajnih, upravnih in izvedbenih ovir za nadaljnje uvajanje OVE in zagotoviti priporočila za odpravo ključnih ovir. Z vidika ohranjanja narave (upoštevanje občutljivosti in ranljivosti zavarovanih vrst in habitatov, varstvo območij Natura 2000) in drugih območij pod različnim varstvom je bila pripravljena je tudi karta ranljivosti biotske raznovrstnosti, kulturne dediščine, voda in drugih varstvenih območij.

Do faze predlogov sta bila pripravljena tudi *Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije* in *Zakon o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije*. Namen zakonov sta spodbujanje razvoja rabe OVE in »razogljičenje«. S predlogoma zakonov so opredeljeni tudi cilji glede prostorskega načrtovanja (posebnosti načrtovanja, celovite presoje, presoje vplivov na okolje in njihove postavitve) in samega umeščanja naprav (določitev potencialnih prednostnih območij).

Prav tako je bila v letu 2022 sprejeta *Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije*.

JZ TNP je pripravil namero o oblikovanju strategije za razvoj Biosfernega območja Julijske Alpe kot zelene in samooskrbne destinacije z električno energijo, ki jo je decembra 2022 predstavil različnim deležnikom. Cilj strategije je energetska samozadostnost zavarovanega območja (samooskrba naselij, planinskih koč, gospodarskih subjektov ...) in e-mobilnost z izgradnjo mreže polnilnic za električna vozila in električna kolesa.

C6 UREJANJE PROMETNE INFRASTRUKTURE IN TRAJNOSTNA MOBILNOST

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V obdobju 2021-2022 so bile aktivnosti usmerjene v krepitev sodelovanja s partnerji (MzI-DRSI in DRI, parkovne občine, regionalne razvojne agencije, ZGS) pri pripravi programov umirjanja prometa ter operativnih ukrepov za izboljšanje urejenosti prometnic in prometne varnosti. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi v NU TNP.

Kazalniki:

1. Število izvedenih projektov na temo trajnostne mobilnosti in umirjanja prometa: izhodišče 2016: 1; stanje 2022: 5
2. Število občin, kjer so bili vzpostavljeni shuttle (Hop on-Hop off) prevozi v podporo trajnostni mobilnosti: izhodišče 2016: 0; stanje 2022: 8

C6.1 Zagotavljanje varne cestne infrastrukture do naselij s stalno poselitvijo v narodnem parku

V preteklih dveh letih so bile izvedene aktivnosti:

- sanacija, obnova in/ali rekonstrukcija na petih odsekih državnih cest v narodnem parku,
- ukrepi umirjanja prometa (zmanjšanje hitrosti vozil na vršiški cesti in avtomatska dostopa vozil na mangrski cesti),
- izvajanje monitoringa invazivnih tujerodnih rastlin (ITV) na odseku ceste skozi Radovno,
- v izdelavi je projektna dokumentacija za osem odsekov cest, vključno s posameznimi ureditvami v občestnem prostoru,
- na občinski cestni infrastrukturi so bile izvedene rekonstrukcije in obnove cestnih odsekov (pet na gorenjski strani in 10 v Zgornjem Posočju), ureditev parkirišč (v Zadnjici, Zadnji Trenti, v Lepeni pri Velikih koritih Soče) ter avtobusnih postajališč (na vršiški cesti pri koči na Gozdu in pri Mihovem domu, Studor),
- v fazi projektiranja so obnove treh odsekov cest, uredite parkirišč in avtobusnih postajališč ter ureditve za umirjanje prometa (cesta Zatoľmin – Polog).

C6.2 Uresničevanje načrtov urejanja in umirjanja prometa v narodnem parku in izvajanje demonstracijskih projektov trajnostne mobilnosti

Na ravni Skupnosti Julijskih Alp je bila v okviru projekta Interreg Italija – Slovenija »*CROSSMOBY – načrtovanje mobilnosti in trajnostne čezmejne storitve prevoza potnikov na podlagi intermodalnosti*« izdelana *Regijska celostna prometna strategija za širše območje Julijskih Alp* (Posoški razvojni center, 2022). V sodelovanju s številnimi deležniki sta bili pripravljene in usklajeni prometni strategiji za območje Kranjske Gore (PNZ svetovanje projektiranje d.o.o., november 2021) in Pokljuke (z analizo umirjanja prometa – PNZ svetovanje projektiranje d.o.o., januar 2021).

V poročevalskem obdobju so bili z DRSI, parkovnimi občinami, Policijo in Agencijo RS za varnost prometa izvedeni sestanki, svetovanja, terenski ogledi ter podani predlogi in usmeritve glede umirjanja prometa na državnih cestah (na Ruski oz. vršiški cesti, v dolinah Vrata in Radovna, na zgornjem platoju Pokljuke in na mangrski cesti) in lokalnih cestah (v dolini Tolminke, na območju Ukanca in skleda Bohinjskega jezera, na cesti Srednja vas – Uskovnica, zaledju soteske Vintgar),

Pripravljena in izdana publikacija publikacije *Triglavski narodni park – Javni prevozi v Biosfernem območju Julijske Alpe 2021*, v katerem so bile združene vse vsebine s področja trajnostne mobilnosti. Na ravni deležnikov (PLS, PRC, Skupnost Julijske Alpe) je bila dana podpora razvijanju trajnostne mobilnosti (izvajanje javnih avtobusnih prevozov na prometno najbolj obremenjenih delih TNP v poletni sezoni). Posredovan bil predlog za optimizacijo javnih avtobusnih linij na širšem območju Julijskih Alp, ki zaradi pravnih zadržkov DRSI ni bil sprejet.

V občinah Kobarid in Tolmin, Kranjska gora in Bled so se izvajali tudi *Hop on-Hop off* prevozi, v poletni sezoni so bile okrepljene posamezne avtobusne linije (Vrata, Pokljuka iz smeri Bleda in Bohinjske Bistrice,

mangrtska cesta). Nadgrajen je bil akcijski načrt urejanja prometa v Bohinju, ki obsega nove linije brezplačnih *shuttle* prevozov ter urejen sistem parkirišč v povezavi z območjem jezerske sklede.

C7 KREPITEV RAZVOJNEGA IN PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA V NARODNEM PARKU

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju je JZ TNP sodeloval pri izdelavi strokovnih podlag in mnenj v postopku priprave sprememb in dopolnitev obstoječih prostorskih občinskih aktov (OPN), v katerih je bila pozornost namenjena opredelitvi skladne namenske rabe prostora (preveritev možnosti širitve poselitve) in ustrezni organizaciji v prostoru, upoštevanju značilnosti poselitvenih vzorcev, umeščanja stavb in lokalne stavbne tipologije. Na letni ravni je bilo obravnavanih cca. 250 zahtevkov za gradnje in prostorske ureditve. Pri usmerjanju posegov v prostor je bil dan poudarek svetovanju v različnih fazah načrtovanja in izvedbe. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z načrtom. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi v NU TNP.

Kazalniki

1. Število izdelanih strokovnih podlag (z dopolnitvami) in mnenj k prostorskim aktom: načrtovano 3/leto; realizacija 2021: 3; realizacija 2022: 3
2. Število pripravljenih mnenj k posegom v prostor: načrtovano: 200/leto; realizacija 2021: 242 (in 27 postopkov legalizacije); realizacija 2022: 255 (in 33 postopkov legalizacije)
3. Število izdelanih analiz stanja izjemnih krajin: načrtovano: 3 enote; v letih 2021 in 2022: 1 enota

C7.1 Povečevanje vključenosti javnega zavoda v lokalne, regionalne in nacionalne procese razvojnega in prostorskega načrtovanja, še zlasti pri pripravi novih razvojnih politik

JZ TNP je aktivno sodeloval s parkovnimi lokalnimi skupnostmi, regionalnimi razvojnimi agencijami, ministrstvi ter drugimi strokovnimi institucijami v povezavi z vključevanjem varstvenih in razvojnih usmeritev za posamezne dejavnosti (upoštevanje določb ZTNP-1 in NU TNP) v razvojne strateške, programske, prostorske in sektorske načrte.

Na podlagi navodil MOP in *Uredbe o merilih in kriterijih za spodbujanje in sofinanciranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti v Triglavskem narodnem sta bila pripravljena Akcijski načrt za sofinanciranje občinskih projektov* na podlagi 10. in 11. člena ZTNP-1 za leto 2021 in 2022 v skupni vrednosti 10.158.017,00 EUR.

C7.2 Kakovostna nadgradnja prostorskega načrtovanja in projektiranja objektov z večjim poudarkom na upoštevanju značilnih krajinskih in poselitvenih vzorcev, oblikovne podobe vaških naselij, krajevnih stavbnih značilnosti, namenske rabe zemljišč, varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in sanaciji razvrednotenih območij

- sodelovanje pri pripravi smernic in mnenj v postopkih priprave sprememb OPN posameznih parkovnih lokalnih skupnosti (izdelava strokovnih mnenj, dopolnitve podlag, usklajevanje ...),
- priprava strokovnih mnenj h gradnjam in k drugim prostorskim ureditvam v postopku izdaje naravovarstvenih in kulturnovarstvenih mnenj in soglasij,
- pomoč in svetovanje lastnikom, investitorjem, pooblaščenecem, projektantom ... pri načrtovanju objektov (vključno s pripravo priporočil, usmeritev in/ali predhodnih mnenj),
- analiza naselbinskih vzorcev in stavbnih tipov ter priprava smernic za oblikovanje objektov: izdelava strokovnih podlag za stavbno tipologijo narodnega parka s funkcionalnim zaledjem (občina Kranjska Gora in Zgornje Posočje z občinami Bovec, Kobarid in Tolmin),
- izdaja priročnika *Tipologija bohinjskih planin* ter usmeritve za vzdrževanje in obnovo planšarskih objektov,
- priprava in izdaja priročnika *Pomožni objekti v Triglavskem narodnem parku* s smernicami za gradnjo in oblikovanje v Gorenjski regiji.

C7.3 Zagotovitev varstva, ohranjanja in vzdrževanja izjemnih krajin in krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti (ohranjanje krajinske zgradbe, tradicionalne rabe zemljišč, poselitvenih vzorcev, kakovostne podobe naselij in izstopajočih arhitekturnih členov)

- sodelovanje pri izvajanju CRP: *Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija* (izvajalec BF – Oddelek za krajinsko arhitekturo): sodelovanje pri pripravi raziskovalnega projekta (za območje narodnega parka) – izbor obravnavanih krajinski prvin, opis krajinskih vzorcev, popis krajinskih enot, vzpostavitev digitalnega pregledovalnika (v povezavi z nalogama A9.1 in B3.2),
- nadaljevanje izdelave strokovnih podlag o izjemnih krajinah v narodnem parku (terenski pregled stanja, inventarizacija, predlog izjemnih krajin in delno vrednotenje),
- nadaljevanje terenskega dela, popisa in inventarizacije objektov suhozidne gradnje v TNP – v povezavi z nalogo B3.1.

C7.4 Podpiranje pobud krajevnih skupnosti, vasi, zaselkov (vaških skupnosti) za prenove vasi, krepitev njihove identitete, uveljavljanje posebnosti in ohranjanje avtentične podobe (celostna obnova vasi)

V poročevalskem obdobju so bile izvedene aktivnosti svetovanja glede prijav na razpise iz Programa razvoja podeželja, urejanja vaških jeder ter potreb posameznih krajevnih skupnosti. Sodelovali in pomagali smo zainteresiranim LAS-om, lokalnim skupnostim pri oblikovanju in pripravi različnih razvojnih idejnih rešitev ureditve javnih prostorov.

V vasi Studor se je izvajala ureditev vaškega jedra.

C7.5 V povezavi z izvajanjem neposrednega nadzora v naravi nad posegi v prostor zagotoviti učinkovit inšpekcijski nadzor in pravočasno ukrepanje ob nedovoljenih posegih (še posebej tistih, ki lahko ogrožajo ali razvrednotijo nepremično kulturno dediščino)

V preteklih dveh letih so bile izvedene aktivnosti svetovanja in usmerjanja investitorjev o posegih in gradnjah na območju parka. Naravovarstvena služba izvaja neposreden nadzor v naravi nad posegi v prostor. Pri zahtevnejših posegih so se v času izvajanja gradbenih del opravljali terenski ogledi z namenom spremljanja stanja zavarovanega območja. Z različnimi inšpekcijskimi službami so bili izvedeni posamezni sestanki in skupni terenski ogledov z namenom učinkovitejšega nadzora gradenj v narodnem parku. V jeseni 2022 je bila z namenom preprečevanja nedovoljenih gradenj v narodnem parku na podlagi predloga JZ TNP opravljena akcija inšpekcijskega nadzora šestih objektov, na podlagi katerih so bile pri petih gradnjah ugotovljene kršitve in izrečeni ukrepi.

JZ TNP na podlagi *Gradbenega zakona*, ki je bil uveljavljen 1. 6. 2018 in novelacije zakona, ki je bila uveljavljena 1. 6. 2022, sodeluje v postopkih upravnih enot v postopkih legalizacije oz. izdaje dovoljenja za objekte daljšega obstoja (zgrajene pred 1. 1. 2005), tako da je v poročevalskem obdobju na zaprosilo upravnih enot pripravil 60 mnenj.

D1 MREŽA INFORMACIJSKIH MEST

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Informacijska mesta so zaradi omejevalnih ukrepov ob epidemiji COVID-19 v letu 2021 delovala okrnjeno (delno bila zaprta oz. delovala v skrajšanem delovnem času). Temu primerno je število obiskovalcev večinoma nižje od predvidenega, opazi se trend ponovne rasti v letu 2022. Skupno število obiskovalcev na informacijskih mestih TNP znaša v letih 2021 in 2022 znaša več kot 230.000. Število dogodkov in obiskovalcev na njih je konstantno in primerno visoko. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z NU TNP.

Kazalniki

1. Število obiskovalcev Informacijsko izobraževalnega središča Dom Trenta: 2021: izhodišče cca. 13.000, realizirana vrednost 12.600 obiskovalcev; 2022: izhodišče cca. 13.000, realizirana vrednost 19.480 obiskovalcev
2. Število obiskovalcev Centra TNP Bohinj: izhodišče 2021: cca. 13.500, realizirana vrednost 17.000 obiskovalcev; 2022: izhodišče cca. 20.000, realizirana vrednost 19.900 obiskovalcev
3. Število obiskovalcev Infocentra Triglavsko roža Bled: izhodišče cca. 13.000, realizirana vrednost 13.380 obiskovalcev; 2022: izhodišče cca. 14.000, realizirana vrednost 24.420 obiskovalcev
4. Število obiskovalcev v Pocarjevi domačiji: izhodišče cca. 500, realizirana vrednost 310 obiskovalcev; 2022: izhodišče cca. 500, realizirana vrednost 620 obiskovalcev
5. Število dogodkov v Zeleni hiši v Kobaridu: 2021 izhodišče: 2 realizirana vrednost: 3 dogodki; 2022 izhodišče: 2, realizirana vrednost: 3 dogodki
6. Število dogodkov na informacijski točki v Slovenskem planinskem muzeju: 2021 izhodišče: 3, realizirana vrednost: 2 dogodka; 2022 izhodišče: 3, realizirana vrednost: 5 dogodkov
7. Število obiskovalcev na vseh informacijskih mestih v upravljanju JZ TNP: izhodišče: NP; stanje 2021: 43.290; stanje 2022: 64.420
8. Število informacijskih mest TNP: izhodišče 2016: 3; stanje 2022: 6

D1.1 Zagotovitev delovanja Informacijskega središča Dom Trenta

Informacijsko izobraževalno središče TNP Dom Trenta je v letu 2021 deloval prilagojeno razmeram epidemije COVID-19. Tako se je središče odpiralo kasneje in nekoliko prej zapiralo. Ves čas je delovalo v skladu z navodili NIJZ. V letu 2022 so se razmere postopno umirile, poleti pa je bilo moč že opaziti izjemno povečan obisk doline. Delno se je to kazalo tudi v večjem obisku info središča, največji porast obiska je bil zabeležen pri namestitvenih zmogljivostih. Število nočitev se je v primerjavi s preteklim letom v povprečju povečalo za desetino. Prenovljena je bila video instalacija *Gozd – časovni triptih*. Z zamenjavo kopalnih kadi in tuš kabin so bile prenovljene vse kopalnice v apartmajih Doma Trenta, nakupljena je bila tudi oprema za ureditev skupne kuhinje v Hiši trentarskih vodnikov. Izvedena je bila obnova strehe na Hiši trentarskih vodnikov.

V letih 2021 in 2022 je bilo v Domu Trenta izvedeno 51 dogodkov v organizaciji JZ TNP in drugih institucij. V tem obdobju je središče obiskalo 32.037 obiskovalcev. Postavljene so bile razstave v okviru JZ TNP in v soorganizaciji lokalnih društev, deležnikov Biosfernega območja Julijske Alpe, Naravnega parka Julijsko predgorje in širše.

D1.2 Zagotovitev delovanja Centra TNP Bohinj

Center TNP Bohinj je v letih 2021 in 2022 deloval delno okrnjeno zaradi omejevalnih ukrepov ob epidemiji COVID-19 (zaprt januarja 2021) in del za prestrukturiranje v letu 2022. V letu 2021 je JZ TNP pristopil s prispevkom ur za delovanje novo nastalega TIC Stara Fužina v vaškem jedru, v Centru TNP Bohinj je bil zato odpiralni čas skrajšan, več poudarka je bilo na izobraževalnih dejavnostih, ozaveševalnih dogodkih dejavnostih, namenjenih domačinom in delavnicam tradicionalnega znanja. Center je bil odprt vsak dan

med tednom. Od decembra 2022 je center bogatejši za enoto knjižnice Stara Fužina (matične knjižnice A.T. Linhartaradovljica), ki deluje enkrat na teden ter bogato čitalnico, ki je dostopna vsem obiskovalcem.

Objekta z okolico sta bila redno vzdrževana.

V obdobju 2021 – 2022 je bilo v centru izvedeno 55 dogodkov v organizaciji JZ TNP in drugih inštitucij. V tem obdobju je Center TNP Bohinj in TIC Stara Fužina obiskalo 36.900 obiskovalcev. Postavljene so bile razstave v okviru JZ TNP in v organizaciji deležnikov z območja občine Bohinj in širše (Biosferno območje Julijske Alpe).

Delovanje Centra TNP Bohinj v sodelovanju z lokalnimi deležniki s področja turizma zasleduje tudi cilje lokalnih strategij s področja razvoja turizma.

D1.3 Zagotovitev delovanja Infocentra Triglavsko roža Bled

Infocenter Triglavsko roža Bled je v letih 2021 in 2022 deloval delno v skrajšanih delovnih časih zaradi omejevalnih ukrepov pri pandemiji COVID-19. Center je bil v začetku leta 2021 (januar) krajši čas zaprt, delovni čas je bil večkrat prilagojen razmeram, sicer je odprt vsak dan v letu. Informacijski pult je upravljan v sodelovanju s Turizmom Bled. Objekt je v skladu s finančnimi zmožnostmi redno vzdrževan.

V obdobju 2021-2022 je bilo v centru izvedenih 38 dogodkov v organizaciji JZ TNP in drugih inštitucij. V tem obdobju je center obiskalo 37.800 obiskovalcev. Postavljene so bile razstave v okviru JZ TNP in v organizaciji deležnikov z Biosfernega območja Julijske Alpe ter širše.

D1.4 Zagotovitev delovanja Pocarjeve domačije

Pocarjeva domačija je bila leta 2021 zaradi omejevalnih ukrepov pri epidemiji COVID-19 odprta le za napovedane skupine, v letu 2022 pa je delovala tudi v juliju in avgustu (v soboto, nedeljo in ob praznikih). Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni je kulturni spomenik državnega pomena in eno izmed informacijskih mest Triglavskega narodnega parka. JZ TNP skozi pedagoške aktivnosti na Pocarjevi domačiji promovira, ozavešča in izobražuje o pomenu nepremične, premične in nesnovne kulturne dediščine različne ciljne skupine, prednostno šolske skupine v okviru izobraževalnih delavnic za osnovne šole. Pocarjeva domačija je kot informacijska točka redno obratovala v poletnih mesecih (julij, avgust) ob vikendih (sobota in nedelja). Hkrati je glede na povpraševanje in po naročilu odprta za zaključene skupine. V okviru rednega programa dogodkov in prireditev predstavlja prizorišče, ki je prednostno namenjeno domačinom z območja Radovne, Mojstrane, Dovjega in Krnice/Gorij.

Kompleks vsebuje objekte in eksponate, ki so po dogovoru pregledani v sodelovanju z ZVKDS – OE Kranj in Gornjesavskim muzejem Jesenice (GMJ) oziroma z drugimi ustreznimi strokovnimi institucijami. V preteklih dveh letih je bil zaključen dvoletni projekt sanacije vlage (hidrofobna bariera v zidovih in obnova fasade) ter vzdrževalnih del na strehi (menjava lesene kritine) s 50% sofinanciranjem MK. Redno se je izvajalo spremljanje stanja objektov, nadziranje stanja zračne vlage z merilniki, v hiši je bil nameščen razvlaževalec zraka.

V letih 2021 in 2022 je Pocarjevo domačijo obiskalo 931 obiskovalcev.

D1.5 Zagotovitev delovanja informacijske točke v Zeleni hiši Kobarid in sodelovanja z muzejem oziroma parkovno lokalno skupnostjo

JZ TNP v sodelovanju s Turizmom Dolina Soče upravlja informacijsko točko TNP Zelena hiša v Kobaridu.

V preteklih letih je JZ TNP sofinanciral izvajanje informacijske dejavnosti na info točki, ki je redno oskrbovana z gradivi TNP. V poletnih sezonah se je v dogovoru s Turizmom Dolina Soče izvajal program tedenskih organiziranih/razpisnih vodenj v Tolminskih koritih in drugih aktivnosti. V poročevalskem obdobju je JZ TNP pripravil 6 kulturno/strokovnih dogodkov.

V letih 2021 in 2022 se je programov, ki jih je na info točki izvajal JZ TNP, udeležilo skupaj 790 ljudi. Informacijsko točko je v preteklih dveh letih obiskalo 14.240 ljudi.

D1.6 Zagotovitev delovanja informacijske točke v Slovenskem planinskem muzeju (SPM) v Mojstrani in sodelovanja z muzejem oziroma parkovno lokalno skupnostjo.

JZ TNP v sodelovanju s Slovenskim planinskim muzejem upravlja info točko TNP Slovenski planinski muzej. Informacijska točka je redno oskrbovana z gradivi TNP.

V preteklem obdobju je JZ TNP sofinanciral izvajanje informacijske dejavnosti na info točki (v obliki sofinanciranja študentskih ur). JZ TNP je pripravil 7 kulturno/strokovnih dogodkov.

V okviru informacijske točke so potekali programi organiziranih vodenj po Poti Triglavске Bistrice in drugih vodenih aktivnosti v dogovoru s Slovenskim planinskim muzejem.

V letih 2021 in 2022 je bilo na programih, ki jih na informacijski točki izvaja JZ TNP, skupaj z vodenji skupno 590 udeležencev. Informacijsko točko je v preteklih dveh letih obiskalo 109.300 ljudi.

JZ TNP na področju pedagoške dejavnosti v sodelovanju s SPM izvaja vodenja za osnovnošolske skupine na Poti Triglavске Bistrice.

D1.7 Vzdrževanje obstoječe in vzpostavitev nove informacijske točke pri zainteresiranih deležnikih in povezovanje dela javnega zavoda z aktivnostmi posameznih nosilcev

V poročevalskem obdobju so bile obstoječe informacijske točke vzdrževane in oskrbovane s tiskovinami TNP. V preteklih letih je JZ TNP izvajal predsezonsko izobraževanje za informatorje na informacijskih mestih Biosfernega območja Julijske Alpe in druge deležnike s področja turizma. V sodelovanju z njimi so bili pripravljene in izvedeni turistični programi, kjer upravljavec narodnega parka sodeluje kot usmerjevalec in/ali izvajalec, prednostno na parkovnih tematskih poteh.

D1.8 Vzpostavitev informacijske postaje v Zatolminu, v objektu Lokarjev skedenj pri Tolminskih koritih

V zvezi s potencialno informacijsko postajo Lokarjev skedenj v poročevalskem obdobju ni bilo izvedenih aktivnosti, prav tako pa so se spremenila razmerja – lastnik objekta je sklenil pogodbo z drugim najemnikom. Informacijska postaja je locirana v neposredni bližini vstopne (informacijske) točke v Tolminska korita, ki jo skupaj s tematsko pot upravlja Turizem Dolina Soče. Aktivnosti bi zahtevale potrebno soudeležbo Turizma Dolina Soče, ki pa glede na velik (in naraščajoč) obisk korit načrtuje samostojno vstopno informacijsko točko pri Palukču (ob večjem parkirišču) – JZ TNP je aktivno vključen v umeščanje in oblikovanje programskih vsebin tega objekta.

D2 PARKOVNA INFRASTRUKTURA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju je bilo izvedenih več kot 100 menjav in novih postavitvev parkovne infrastrukture v lasti JZ TNP in deležnikov v okviru javne službe in projektov. Potekala so ureditvena in nujna vzdrževalna dela na parkovni infrastrukturi. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Delež urejenih in vzdrževanih parkovnih poti in infrastrukture: izhodišče 2016: 70 %; stanje 2022: 96 % (v lasti JZ TNP in lokalnih skupnosti)
2. Število lokalnih skupnosti, v katerih je infrastruktura usklajena s podobo/smernicami TNP: na območju vseh parkovnih občin investitorji za potrebe informiranja o naravnih vrednotah in vsebinah območja TNP uporabljajo grafično podobo TNP: 8 (100 %)

D2.1 Vzdrževanje in posodabljanje infrastrukture na terenu, s katero upravlja javni zavod

Na področju parkovne infrastrukture je bila izvedena zadnja faza menjave več kot 250 označevalnih in informativnih znakov TNP. Vzdrževalna dela so potekala na vseh parkovnih/pohodniških poteh v upravljanju JZ TNP: Soška pot, Peričnik, Pokljuška soteska, Goreljek, Mlinarica. JZ TNP je pripravil načrte za vsebinsko in tehnično zasnovno/prenovo učnih poti na Mangrtskem sedlu, Geomofološke učne poti pod planino Za Liscem (na meji parka), prenovo Pokljuške poti, prenovo Poti Triglavske Bistrice.

Obsežna dela so bila izvedena na Mangrtskem sedlu. Zaradi neustreznega usmerjanja obiska so nastala erozijska žarišča, ki so bila sanirana skladno z naravovarstvenim soglasjem in v sodelovanju z deležniki Mangrtskega sedla (Občina Bovec, ZRSVN OE Nova Gorica in Razvojna zadruga Log pod Mangrtom).

V sodelovanju z ustreznimi organi in lastnikom zemljišča je bil zaključen postopek menjave zasebnega zemljišča pri slapu Peričnik. Upravljaavec zemljišča v lasti RS je JZ TNP.

V letu 2021 in 2022 so bila opravljena obsežnejša vzdrževalna dela na Soški poti. Predvsem na mestih, ki so zelo obremenjena z obiskovalci ali poškodovana zaradi erozije.

D2.2 Ureditev parkovne poti v koritih Mostnice (na Vojah), vzpostavitev nove poti v Pologu in sodelovanje z deležniki pri vzpostavitvi novih poti

Parkovne poti predstavljajo pomembno turistično ponudbo v alpskih dolinah (in na prelazih), ki ne predstavlja potencialne grožnje ciljem upravljanja narodnega parka. Parkovne poti na območju TNP so bile v preteklem dvoletnem obdobju zgledno vzdrževane in nadgrajene s strani upravljavcev. Turizem Dolina Soče je uredil, označil in na posameznih odsekih zavaroval poti »dolina Zadlaščice« in »Kobilnik« (nad Zadlaz-Čadrgom).

D2.3 Prilagoditev posameznih točk in delov parkovnih poti za osebe s posebnimi potrebami

Preverjene so bile možne rešitve dostopnosti slepim in slabovidnim v informacijskih objektih Dom Trenta in Bohinjka v Stari Fužini. Za slepe in slabovidne so bile prilagojene posamezne vsebine na informacijskih mestih in terenskih točkah.

D2.4 Dokončanje smernic (tipologije) za enoten videz parkovne in druge infrastrukture za obiskovanje in spodbujanje njihove uporabe tudi pri drugih uporabnikih prostora

V veljavi je novi *Pravilnik o označevanju zavarovanih območij, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in območij Natura 2000* (Uradni list RS, št. 145/21). Vzporedno je bil pripravljen in na spletnih straneh MOP in JZ TNP objavljen tudi Priročnik za izvajanje pravilnika, ki vsebuje smernice za interpretacijo narave – od načina uporabe označevalnih prvin, oblikovanja oznak in postavitve do tehničnih načrtov znakov za postavitve v naravi.

D3 USMERJANJE OBISKOVANJA SKLADNO Z VARSTVENIMI CILJI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V letih 2021 in 2022 se je na podlagi usklajene metodologije nadaljevalo sistematično spremljanje obiskovanja (prednostno na z obiskom najbolj obremenjenih delih in na območju mirnih območij) z namenom načrtovanja usmerjanja obiska v narodnem parku in zagotavljanja skladnosti s prednostnimi cilji zavarovanega območja. Za potrebe urejanja posebne rabe naravnih vrednot je bila pripravljena in s testnimi primeri nadgrajena metodologija za izračun nosilne zmogljivosti, opravljene so bile terenske ankete, pripravljene ocene ogroženosti ter podlage za skrbniške pogodbe. Izvedene so bile aktivnosti za digitalizacijo varstvenih režimov ter drugih omejitev, priporočil in pravil na območju narodnega parka in objava na svetovnem spletu. Pripravljen je predlog akcijskega načrta za upravljanje za usmerjanje obiskovanja ter športnih in rekreacijskih dejavnosti. Problematika usmerjanja obiskovanja in različnih rekreacijskih dejavnosti se je vsebinsko vključevala tudi v različne projektne s področja razvoja turizma. Aktivnosti za doseganje operativnega cilja zaradi kompleksnosti tematike, obsega nalog, nedorečenih pravnih podlag in številnih deležnikov zaostaja za načrtovano časovnico NU TNP.

Kazalniki

1. Priprava projektnih nalog za pripravo akcijskih načrtov: 3 izdelane projektne naloge
2. Delež (%) poškodovanosti rastlin lepega čoveljca/alpske močine na označenih nahajališčih: ciljna vrednost: pod 10 %; vrednost 2021: 75¹/5; vrednost 2022: 10/5
3. Število letno zabeleženih kršitev varstvenega režima na označenih nahajališčih lepega čoveljca / alpske močine; ciljna vrednost: manj kot 2/2; izhodišče 2016: 1/0; vrednost 2021: 0/0; vrednost 2022: 0/0
4. Število v prostoru prostorsko opredeljenih mirnih območij za belko: ciljna vrednost: 5; vrednost 2021: 5; vrednost 2022: 9

D3.1 Vzpostavitev monitoringa obiskovanja narodnega parka in analiziranje vplivov, predvsem v prvem in drugem varstvenem območju

Nadaljevalo se je kontinuirano štetje obiskovalcev z avtomatskimi števci obiska, prednostno na najbolj obiskanih lokacijah (izhodišča za območje Triglava in doline Triglavskih jezer ter pohodniške poti v alpskih dolinah). Vzporedno z aktivnostmi na terenu se je vzpostavljala digitalna baza podatkov spremljanja obiska za potrebe vključevanja teh podatkov na novo (nastajajočo) spletno stran www.tnp.si.

Na podlagi v letu 2020 nadgrajene in usklajene metodologije za spremljanje obiska se je na izbranih lokacijah izvajalo celoletno spremljanje obiska ter evidentiranje pritiskov in groženj na najbolj obremenjenih oz. ranljivih območjih narodnega parka.

D3.2 Izdelava strokovne podlage za določitev naravnih vrednot in delov parka, ki se lahko uredijo za ogledovanje in obiskovanje ter določitev delov narodnega parka, ki se lahko rabijo. Pripraviti vzorčen primer vzpostavitve koncesijske rabe po 33. členu ZTNP-1.

Na podlagi s strani JZ TNP razvite metodologije za izračun nosilnih zmogljivosti obiskovanja naravnih vrednot so bile v letih 2021 in 2022 izračunane ter nadgrajene že predhodno izračunane nosilne zmogljivosti za obiskovanje izvira Soče, Tolminskih korit, Mostnice, Peričnika in Martuljških slapov. Izvedene so bile terenske ankete med obiskovalci, izdelani prenovljeni socialni faktorji ter nadgradnja metodologije na podlagi izsledkov ankete.

JZ TNP je aktivno sodeloval tudi pri pripravi nosilne zmogljivosti za Bohinjsko jezero, ki ga je sicer naročila Občina Bohinj. Na podlagi številnih sestankov, predstavitev in delavnic je JZ TNP potrebe po opredelitvi nosilnih zmogljivosti zaradi omejitev prostora v narodnem parku skušal vpeljati tudi v druge sektorske načrte, predvsem v povezavi z načrtovanjem turističnih tokov in prostorskim načrtovanjem.

¹ Obsežno uničenje nadzemnih delov rastlin lepega čoveljca zaradi razširjenosti glodavcev (miši) v letu 2021

Za namen priprave odredbe ministra za omejitve obiskovanja soteske Vintgar je JZ TNP skupaj z MOP sodeloval pri vsebini odredbe, obrazložitvah in dopolnjevanju ocene ogroženosti.

JZ TNP je v obeh letih aktivno sodeloval z MOP pri spremembi sistemske ureditve pravnega razmerja za trenutne upravljavce oz. skrbnike obiskovanja naravnih vrednot Savica, Tolminske korita, Mostnica in Vintgar, in sicer pri razvijanju koncepta ureditve splošne in posebne rabe obiskovanja, predlogov morebitnih sprememb zakonodaje, pripravi osnutkov skrbniške pogodbe ...

D3.3 Priprava akcijskega načrta za usmerjanje obiskovanja na območju narodnega parka, predvsem za prvo in drugo varstveno območje, in nato izvajanje predvidenih ukrepov

V letu 2021 se je začel odvijati proces priprave *Akcijskega načrta usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti v TNP*. JZ TNP je pripravil osnutek akcijskega načrta, ki je združil v načrtu upravljanja sicer ločeni vsebini v skupni akcijski načrt, torej usmerjanje obiskovanja in upravljanje športnih in rekreacijskih dejavnosti v narodnem parku.

Z akcijskim načrtom so opredeljeni izzivi in prednostne dejavnosti ter območja načrta, nabor ukrepov, prioritizacija in financiranje ter zasnova akcijskega načrta. Akcijski načrt je sestavljen iz desetih prednostnih področij, za katera so načrtovani cilji in ukrepi za izvajanje ustrežnejšega upravljanja dejavnosti na območju TNP. Ključni del akcijskega načrta je tudi prostorski prikaz ukrepov po posameznih funkcionalno zaokroženih območjih parka.

V postopku usklajevanja akcijskega načrta so bili v poročevalskem obdobju izvedeni sestanki na ravni ministrstev (MOP, MGRT, MzI), nosilcev urejanja prostora, parkovnih občin, STO, regionalnih razvojnih agencij, Skupnosti Julijske Alpe, nevladnih organizacij (npr. PZS, CIPRA, turistične organizacije in TD ...) in drugih. Na podlagi odzivov vseh ključnih deležnikov je bil v letu 2022 oblikovan predlog akcijskega načrta.

D3.4 Priprava akcijskega načrta upravljanja športnih in rekreacijskih dejavnosti na območju narodnega parka

V letih 2021 in 2022 se je nadaljevalo z izdelavo strokovnih podlag za določitev ustreznega pretoka Save Bohinjke, pri katerem se z izvajanjem rekreacijskih dejavnosti ne vpliva negativno na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst. Izdelan je bil 2D hidravlični model za reprezentativna odseka vodotoka ter biološke analize s pomočjo habitatnega modeliranja.

Za soteski Fratarice in Predelice je bila v sodelovanju z MOP in ZRSVN pripravljena ocena ogroženosti in podan predlog, da se na podlagi izračuna nosilne zmogljivosti omeji rabo obeh sotesk za izvajanje soteskanja. Z različnimi deležniki so potekali usklajevalni sestanki glede tehničnih ali drugih rešitev, ki bi omogočale uravnavanje števila obiskovalcev v soteskah.

Na področju gorskega kolesarjenja je JZ TNP deloval v delovni skupni SJA za določitev primarne in sekundarne mreže gorskokolesarskih poti znotraj narodnega parka ter iskal rešitve za ustrezno označevanje gorskokolesarske infrastrukture.

Z NU TNP načrtovan akcijski načrt je bil zaradi med seboj prepletenih in soodvisnih dejavnikov združen v skupni *Akcijski načrt za usmerjanje obiskovanja ter športnih in rekreacijskih dejavnosti v TNP*.

JZ TNP je v letih 2021 in 2022 veliko aktivnosti usmerjal v implementacijo digitalne prostorske podlage in združitve z racionalizirano/optimizirano spletno stranjo www.tnp.si (android, imac, deloma delujoča offline) za učinkovito informiranje, ozaveščanje, izobraževanje in opozarjanje obiskovalcev narodnega parka o varstvenih režimih in drugih bazah podatkov, aktualnih za usmerjanje obiska. Z nevladno organizacijo *Digitize the planet* in aplikacijo *Outdooractive* smo uspešno implementirali začetno fazo razvoja digitalne baze varstvenih režimov. V letu 2022 se je začela izvajati prva faza vzpostavitve rezervacijskega sistema (online) za vodne dejavnosti (soteskanje).

Za namen omejevanja in izboljšanja stanja na področju zračnega prometa (jadralno padalstvo, zrakoplovi, droni ...) so bili izvedeni številni sestanki, ki so pripeljali do boljšega upravljanja jadralnega padalstva na območju Bohinja (dogovor med Društvom jadralnih padalcev Bohinj, LTO Bohinj in JZ TNP), do ustrezne

implementacije varstvenega režima glede uporabe dronov v nacionalno uredbo (sodelovanje s CAA) in iskanja rešitev za omejevanje panoramskih letov nad parkom.

D3.5 Priprava akcijskega načrta za sanacijo območja Pokljuka z Rudnim poljem (ob upoštevanju rezultatov strokovne študije – PVO za Rudno polje)

Območje Rudnega polja je bilo predmet obravnave v postopkih priprave OPN Občine Bohinj, okoljskega poročila z dodatnim Poročilom o vplivih na okolje za posege, dejavnosti in ravnanja na območju Rudnega polja na Pokljuki, gozdnogospodarskega načrta GGE Pokljuka (upoštevanje naravovarstvenih smernic), poročila MOP z naborom omilitvenih ukrepov za biatlonski center, ki je bilo posredovano Evropski komisiji, ter pripravo ureditvenih in sanacijskih ukrepov, ki jih je MOP naložil Smučarski zvezi Slovenije. S strani MOP (SPVO) je bila vzpostavljena *Delovna skupina za spremljanje izvajanja omilitvenih in sanacijskih ukrepov*, ki se periodično sestaja in preverja aktualne razmere na območju biatlonskega centra, vključno s terenskimi ogledi. Pred Svetovnim prvenstvom v biatlonu (februar 2021) so bili z nosilci urejanja prostora preverjeni in usklajeni postopki manjše preureditve posameznih odsekov tekaških prog in stadiona ter nadgradnja podporne infrastrukture.

Zaradi medsebojne vsebinske prepletenosti in že opravljene večine sanacijskih in omilitvenih ukrepov je bila v letu 2019 sprejeta odločitev o združitvi akcijskega načrta za sanacijo območja Pokljuka z Rudnim poljem v skupni akcijski načrt usmerjanja obiskovanja – za obravnavano območje je v ospredju spoštovanje usklajenih meril in usmeritve za izvajanje prireditev in tekmovanj, uveljavitev mirnih območij (postavitve oznak, pravila ravnanja), strokovne podlage za gozdarstvo, dopolnitev in usklajitev prometne študije in usmeritve za mirujoči promet (umirjanje prometa – postavitve zapornic, omejitve hitrosti na državni cesti Mrzli Studenec – Rudno polje) za Pokljuko, tako v zimski kot poletni sezoni.

Na zgornjem platoju Pokljuke so se načrtovale aktivnosti in izvajali ukrepi v projektu »VrH Julijcev«, ki so usklajeni z varstvenimi in razvojnimi za območje Rudnega polja.

V letu 2021 je bil zaključen projekt »Vpeljava pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradiranega travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka«, v okviru katerega so bile preverjene različne možnosti sanacije razvrednotenih travnatih površin (predvsem tekaških prog), vzpostavljena je bila tudi vzorčna ploskev za pridelavo semenske mešanice avtohtonih trav.

Na širšem območju Rudnega polja se izvaja okrepljeno spremljanje stanja in izvajanje poostrelega naravovarstvenega nadzora preko celega leta.

D3.6 Postaviti table ob nahajališčih rastlinskih vrst (npr. lepi čoveljc), ki so zelo obiskana in na katerih obiskovalcev ni mogoče preusmeriti na druge poti. Table so namenjene ozaveščanju o zavarovanosti in pomenu varstva vrst (OP Natura 2000)

Pri izvajanju rednih nalog JZ TNP v zvezi s sistematičnim spremljanjem stanja lepega čoveljca in alpske možine so se tudi v letih 2021 in 2022 zbirali podatki o zaznanih pritiskih obiskovanja rastišč, pri čemer nedopustnih posledic na kakovost habitata ni bilo zaznanih. Za alpsko možino so bile s posrednimi aktivnostmi projekta »VrH Julijcev« izdelane ter v prostor umeščene tematske informacijske table, s katerimi se obiskovalce rastišč opozarja o varstveni pomembnosti alpske možine in predpisanih pravil ravnanj. Ozaveščevalne aktivnosti o varstveni pomembnosti alpske možine so se zagotavljale tudi na področju celovitega komuniciranja projekta.

D3.7 Na območjih gnezdišč in zimskih zatočišč belke preučiti pritisk rekreacijskih dejavnosti na to vrsto, in če je potrebno, obstoječe dejavnosti preusmeriti na druga območja (OP Natura 2000)

V poročevalskem obdobju so bila pri izvajanju projekta »VrH Julijcev« na partnerski ravni dokončno usklajena mirna območja za belko ter pravila ravnanj, pripravljene so bile informacije za obiskovalce, dostopne bodisi na umeščenih informacijskih tablah ter vsebinsko usmerjenih objavah za javnost. V septembru 2022 je bilo organizirano tudi tematsko izobraževalno ozaveščevalno vodenje na Tosc, za potrebe priprave dokumentarnega filma projekta VrH Julijcev pa posneti potrebni kadri o belki.

Na področju spremljanja stanja so bili izvedeni tudi popisi in vrednotenje pomena popisnih območij za belko na Velem polju in Mangartskem sedlu. V sklopu projekta »VrH Julijcev« se je v poročevalskem obdobju zagotovilo telemetrično spremljanje 3 osebkov belke, pridobljeni rezultati pa so poleg potrditve pravilnosti umestitve mirnih območij omogočili dejanski vpogled v letošnje gibanje belke, kar predstavlja pomembno izhodišče za nadaljnje načrtovanje varstvenih ukrepov s tem v zvezi.

D4 INFORMIRANJE IN VODENJE OBISKOVALCEV

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju je bilo v sodelovanju z deležniki s področja turizma načrtovanih in izvedenih več terenskih vodenj na parkovnih poteh. Povpraševanje po vodniških storitvah na območju Triglavskega narodnega parka narašča, tako da postajajo pomemben del lokalne turistične ponudbe, sodelovanje JZ TNP predstavlja pomembno dodano vrednost. Na podlagi skupne nadgradnje izobraževalnega programa za zaposlene na informacijskih mestih in točkah Julijskih Alp JZ TNP sodeluje v vsakoletnem izobraževanju Skupnosti Julijskih Alp za regionalnega turističnega vodnika Julijske Alpe, kar omogoča večjo vključenost vsebin narodnega parka. Izobraževanja so bila v letu 2021 prilagojena razmeram, povezanim z epidemijo COVID-19. Nadaljevalo se je delo na izhodiščih za izobraževanje interpretatorjev narave in vodniške službe in nadgradnji sezonskih vodniških programov. Pripravljen je predlog vodniške strategije, izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi z NU TNP.

Kazalniki

1. Število certificiranih parkovnih vodnikov, ki izvajajo vodenja: stanje 2022: 5 vodnikov JZ TNP
2. Število vseh vodenj, ki jih izvede JZ TNP:
 - v letu 2021: ciljna vrednost: 40; stanje: 59 (z 755 udeleženci)
 - v letu 2022: ciljna vrednost: 40; stanje: 67 (s 1.342 udeleženci)

D4.1 Okrepitev vodniške službe, oblikovanje tematskih programov vodenja, usposabljanje vodnikov in zagotovitev ustrezne promocije vodniških storitev

V letih 2021 in 2022 smo izvajali program vodenj (razpisnih v poletni sezoni v sodelovanju s partnerji in izvajanje celoletnih vodenj po naročilu) za obiskovalce.

V letih 2021 in 2022 je bila izvedena nadgradnja obstoječih vodniških programov z vidika prostorske in časovne uskladitve. V sodelovanju z deležniki s področja turizma so bila promovirana vodenja na naslednjih parkovnih poteh: Pot Triglavske Bistrice, Korita Mostnice, Tolminska korita in Soška pot. Vodenja so se za ciljne skupine izvajala po naročilu in napovedanih razpisih – v poletni sezoni, sicer pa je bila osrednja pozornost namenjena vodenju šolskih skupin na terenu in v informacijskih centrih.

V sodelovanju z deležniki s področja turizma je Javni zavod Triglavski narodni park v sodelovanju z LTO-ji Biosfernega območja Julijske Alpe v letih 2021 in 2022 organiziral izobraževalni seminar za različne tipe vodnikov in za deležnike s področja turizma. Sodelavci z aktivno licenco planinski vodnik PZS so se skladno s programoma dela JZ TNP 2021 in 2022 udeleževali obnovitvenih zimskih in poletnih izobraževanj za vodnike PZS. Nadaljevale so se aktivnosti za pripravo in izvedbo certificiranega programa parkovni vodnik – interpretator narodnega parka.

V sodelovanju z ostalimi deležniki na območju Skupnosti Julijskih Alp so bili izvedeni:

- priprava in izvedba promocijskih, tržnih ter strokovnih vodenj (izvajanje vodenj po naročilu),
- izobraževalni seminarji za različne deležnike s področja turizma,
- izvajanje sezonskih vodniških programov JZ TNP na terenu po parkovnih poteh TNP in sorodnih tematskih poteh,
- vodenja šolskih skupin po učnih poteh v narodnem parku,

D4.2 Nadaljevanje in nadgradnja sezonskih periodičnih programov na parkovnih poteh

Vsebine naloge D4.2 so sorodne nalogam D4.1 oz. jih dopolnjujejo, zato so v celoti predstavljene v predhodni točki (D4.1) poročila.

E.1 OBVEŠČANJE CILJNIH JAVNOSTI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V poročevalskem obdobju 2021-2022 je JZ TNP nadaljeval s posodobitvami in krepitvijo digitalne pojavnosti z objavami na družbenih omrežjih in nadaljeval obveščanje in ozaveščevalne kampanje o dogodkih, programih in aktivnostih za informiranje širše javnosti ter založniško dejavnost. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi v NU TNP.

Kazalniki

1. Posodobitev digitalnega komuniciranja z vzpostavitvijo družbenih omrežij: obisk spletne strani: izhodišče 2016: 40.580; realizirana vrednost v letu 2021: 399.895 obiskov, v letu 2022: 565.487 obiskov

E1.1 Zagotavljanje obveščanja ciljnih javnosti prek klasičnih medijev (časopis, strokovne publikacije in publikacije za obiskovalce) ter razvijanje digitalnega informiranja prek spletnega portala narodnega parka in sodobnih mobilnih naprav

Z aktivnostmi obveščanja, zastavljenimi v preteklem poročevalskem obdobju, smo nadaljevali tudi v letih 2021 in 2022, nekatere smo še nekoliko okrepili in nadgradili. Novinarje in splošno javnost smo redno obveščali o aktivnostih in delovanju JZ TNP ter programih in dogodkih preko sporočil za javnost, sodelovali z mediji (lokalni, regionalni, nacionalni). V letu 2022 smo z lokalno radijsko postajo Radio Triglav sodelovali s tedenskimi oddajami o odgovornem obiskovanju Triglavskega narodnega parka v poletni sezoni, v katerih so kot sogovorniki nastopali zaposleni v JZ TNP iz različnih služb. Izvedli smo novinarske konference in zagotavljali dostop do informacij javnega značaja. Sodelovali smo z medijskimi hišami in novinarji ter pripravljali odgovore na novinarska vprašanja, pri čemer smo pisnim odgovorom in snemanju video izjav dodali tudi snemanje zvočnih odgovorov na novinarska vprašanja za lokalne in nacionalne radijske postaje. Zaposleni so sodelovali v televizijskih in radijskih oddajah (Dobro jutro na Planet TV, Hudo! na Radio Prvi, Moja Slovenija na POP TV...). Zaposleni in direktor JZ TNP so se kot govorniki udeleževali tudi drugih novinarskih konferenc (na primer CIPRA ...).

Vsako leto (2021 in 2022) je bil izdan tudi časopis *Svet pod Triglavom*, ki ga brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva na območju Triglavskega narodnega parka. Poleg časopisa so bile izdane tudi druge publikacije (npr. stenski koledar, časopis skupnosti šol Biosfernega območja, različne zloženke).

S Skupnostjo Julijske Alpe so bile pripravljene sezonske publikacije Triglavski narodni park (poletje/zima).

V letu 2022 smo pristopili k racionalizaciji in posodobitvi spletni strani JZ TNP. Za potrebe učinkovitega izobraževanja, ozaveščanja in informiranja je osrednji cilj racionalizacije in posodobitve prepletenost vsebin matične spletne strani www.tnp.si, spletne strani Znak kakovosti TNP in spletne strani Triglavska zakladnica (Skupnost šol Biosfernega območja Julijske Alpe) z osrednjimi platformami za priložne dejavnosti v naravi (OutdoorActive (v sodelovanju s SJA) in maPZS (v sodelovanju s PZS)).

Okrepilo se je število objav na spletnih platformah – novice na spletni strani, objave na družbenih omrežjih (Facebook: <https://www.facebook.com/triglav.national.park.official/> in Instagram:

<https://www.instagram.com/triglav.national.park> in kanal Youtube) – redno vsaj enkrat mesečno je izhajal tudi e-novičnik (newsletter) o delu in dogajanju v JZ TNP, na katerega je prijavljenih več kot 800 naročnikov.

E.2 RAZUMEVANJE VREDNOT IN CILJEV NARODNEGA PARKA

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V preteklem poročevalskem obdobju je bila izvedena temeljita prenova programov JZ TNP na informacijskih mestih in na terenu. Beležena je rast obiska na informacijskih mestih TNP, prednostno v info središčih. Realizirali smo prostorsko in časovno razpršenost dogodkov, večji poudarek je bil namenjen izvajanju aktivnosti na terenu. Aktivnosti so bile večinoma načrtovane in usklajene v sodelovanju z deležniki s področja turizma Biosfernega območja Julijske Alpe. V okviru sodelovanja s šolami smo vzpostavili Skupnost šol Biosfernega območja Julijske Alpe in okrepili digitalno/spletno izobraževanje za učence in zainteresirano javnost. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z NU TNP. V letu 2021 je bil zaradi posledic epidemije COVID-19 in sprejetih ukrepov obisk v informacijskih mestih bistveno nižji, prav tako pa je bil v manjšem obsegu izveden program dogodkov.

Kazalniki

1. Število udeležencev ozaveščevalnih programov javnega zavoda – učenci in dijaki: 2021: ciljna vrednost: 2.000; stanje: 2.900; 2022 ciljna vrednost: 5.000, stanje: 6.550
2. Število udeležencev ozaveščevalnih programov javnega zavoda – drugi obiskovalci: ciljna vrednost: 5.000; stanje: 3.230; 2022 ciljna vrednost: 5.000, stanje: 6.470 (spletni doseg 96.820)

E2.1 Kakovostna nadgradnja, medsebojna povezanost in segmentiranje ozaveščevalnih in informativno-izobraževalnih programov za lokalne prebivalce, obiskovalce in širšo javnost ter posodobitev programov za otroke in mlade, vključene v vse stopnje izobraževanja

V poročevalskem obdobju 2021-2022 so se izvajali programi za obiskovalce po planu dela in v okviru omejitev zaradi epidemije COVID-19. Dogajanje je bilo prostorsko razpršeno na vseh parkovnih mestih in učnih poteh. Število udeležencev je v letu 2021 močno padlo, v letu 2022 pa se že zaznava ponovna rast.

Pripravili smo strokovna srečanja za turistične delavce Biosfernega območja Julijske Alpe. Sezonska publikacija Triglavski narodni park je bila v sodelovanju s Skupnostjo Julijske Alpe pripravljena na letni ravni in izdana ter distribuirana po TIC-ih Skupnosti Julijske Alpe (preko 20 TIC-ov). Ponatis zloženek je bil izveden skladno s potrebami.

V letu 2021 smo v okviru možnosti obeležili 40-letnico narodnega parka (razstava in katalog *Večna sprememba*, dogodki v info centrih in v lokalnih skupnostih, izredna tematska vodenja na terenu, slavnostna seja sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park in podelitev Belarjevih priznanj). Nekateri dogodki, ki so bili načrtovani v letu 2021, so bili zaradi epidemije COVID-19 odpovedani oziroma so bili prestavljeni v leto 2022.

E2.2 nadaljevanje in nadgradnja izobraževalnih programov za predšolske, šolske in dijaške skupine, programa Mladi nadzornik in programov za interpretatorje

Z namenom optimalnega doseganja ciljev na področju izobraževanja je bila leta 2018 ustanovljena *Skupnost šol Biosfernega območja Julijske Alpe*, ki združuje 38 matičnih in podružničnih osnovnih šol, vanjo je vključenih preko 7.000 učencev. Cilj skupnosti je sodelovati pri vzgoji in izobraževanju bodočih nosilcev trajnostnega razvoja na območju TNP in BOJA. V letu 2021 in 2022 smo nadaljevali izvajanje nadstandardnih programov obšolskih dejavnosti v OŠ na območju parkovnih občin preko *Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe* (spodbujanje trajnostnega razvoja – lokalno pridelane hrane ter učenja v naravi s pomočjo učinkovitih orodij – razvoj in distribucija didaktičnih vsebin in pripomočkov za učilnice v naravi, priprava in izvedba sezonskih časopisov Skupnosti šol BOJA, distribucija vsebin spletne aplikacije za osnovnošolce Triglavska zakladnica, nadgradnja vsebin Triglavske zakladnice s področja gornišstva in odgovornega obiskovanja alpskega sveta, izvajanje aktivnosti za strokovni kader), nakup stereo mikroskopov za šole prejemnice ZKTNP (v povezavi z E2.2 in C4.1). Organizirani sta bili srečanje ravnateljev šol članic Skupnosti šol BOJA ter strokovna ekskurzija za učitelje, sodelovali smo na konferenci *EUROMAB* (2 avtobusa), v programih *Dnevoev evropske kulturne dediščine* (DEKD) (delavnica v Infocentru Triglavska roža), izvajali

počitniške delavnice (Bled, Bohinj), organizirali veliki otroški dogodek v okviru razstave Panjske končnice (Bled).

Zaradi posledic epidemije COVID-19 v letu 2021 Belarjevi dnevi niso bili izvedeni s osnovnošolskimi skupinami. Namesto tega sta bila organizirana družinska dneva z naslovom *Po Soški poti skupaj z nami*. V letu 2022 se je tradicionalnih Belarjevih dni udeležilo več kot 800 otrok iz vseh šol članic Skupnosti šol.

Izvajali smo tudi druge izobraževalne delavnice po naročilu ter okrepili sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami – s Slovenskim planinskim muzejem (po pogodbi v povezavi z D1.6 in D4.1) ter z drugimi zavarovanimi območji, tako v Sloveniji (Regijski park Škocjanske jame) kot v tujini (Naravni park Julijsko predgorje).

Sodelovali smo v kvizu za osnovnošolce v okviru Skupnosti naravnih parkov Slovenije (v povezavi z E1.1). V vsakem šolskem letu je sodelovalo okrog 100 učencev iz različnih osnovnih šol.

V letu 2021 smo ponovno oživel program *Mladi nadzornik* v sodelovanju s Skupnostjo šol Julijske Alpe: izvedli smo vsaj 5 naravoslovnih oziroma terenskih dni za skupino Mladi nadzornik, nadgradili Triglavske zakladnice z vsebinami Mladi nadzornik, vključevali vsebine Mladi nadzornik v spletne aktivnosti in tiskane publikacije JZ TNP, sodelovali z Naravnim parkom Julijsko predgorje in skupnostjo EUROPARC. V program je bilo vključenih 32 mladih kandidatov za nadzornike z območja BOJA. V letu 2022 je bil izveden tudi poletni tabor na Pokljuki, v decembru je bilo med Mlade nadzornike sprejetih 21 otrok.

E.3 SODELOVANJE Z USTANOVAMI

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

V obdobju 2021-2022 se je nadaljevalo in nadgrajevalo sodelovanje z naravovarstvenimi in kulturnovarstvenimi ustanovami, znanstvenimi in raziskovalnimi institucijami na nacionalni ravni, izobraževalnimi ustanovami, institucijami s področja razvoja podeželja, drugimi institucijami za izmenjavo podatkov ter mednarodnimi organizacijami. Članstvo v mednarodnih parkovnih povezavah in sodelovanje s tujimi institucijami ter izpolnjevanje obveznosti in upoštevanje priporočil, ki izhajajo iz prejetih mednarodnih priznanj in listin, so prispevali k boljšemu upravljanju in prepoznavnosti narodnega parka. V tem obdobju so bile izvedene strokovne izmenjave zaposlenih in redna srečanja s partnerskimi parki, mednarodnimi organizacijami in strokovna srečanja z namenom izoblikovanja različnih projektnih vsebin. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi v NU TNP. Zaradi omejitev, povezanih z epidemijo COVID-19, so bile nekatere izvedene virtualno.

Kazalniki

1. Sodelovanje na mednarodnih dogodkih in predstavitev ter izvedba mednarodnih izmenjav med zavarovanimi območji s predstavitev dobrih praks: 6 dogodkov oz. predstavitev (strokovna srečanja Mreže zavarovanih območij ALPARC – generalna skupščina in odbori, EuroMAB – Biosferna območja, srečanja v okviru članstva EUROPARC redna srečanja) in 4 mednarodne izmenjave (Naravni park Julijsko predgorje, Naravni park Hoch Taunus, Narodni park Crater Lake)
2. Izvajanje programa aktivnosti Čezmejne Ekoregije Julijske Alpe (pridobivanje certifikatov za čezmejno sodelovanje in Listine za trajnostni razvoj Ekoregije Julijske Alp, skupaj izvedenih 11 sestankov).
3. Začetek postopka za razglasitev Čezmejnega programa UNESCO MAB Julijske Alp v sodelovanju z upravljavcem italijanskega UNESCO MAB Julijske Alpe, Naravnim parkom Julijsko predgorje

E3.1 Sodelovanje s strokovnimi službami, izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami in upravljavci naravnih dobrin na območju narodnega parka z namenom ozaveščanja

- poglobljeno sodelovanje z izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami (BF, FF, FGG, Fakulteta za znanosti o okolju, BC Naklo; ZRC – SAZU, Zavod RS za šolstvo, Zveza za tehnično kulturo Slovenije, Hidroinštitut, Urbanistični inštitut; ZRSVN, ARSO, ZVKDS, ZGS, DRSV, ZzRS, GZS, PZS, KGZS, RRA in LAS) – sestanki, delavnice, delovna srečanja, usklajevanje,
- sodelovanje z institucijami s področja razvoja podeželja (KGZ, KSS, PRC, LAS dolina Soče, LAS Gorenjska košarica, BF ...),
- priprava in ažuriranje različnih kartografskih in grafičnih podlag (85 izdelkov) za potrebe upravljanja zavarovanega območja,
- redno sodelovanje pri izmenjavi podatkov z ZRSVN in ZVKDS.

E3.2 Izvajanje mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz članstva v mednarodnih omrežjih in mednarodnih programih in promoviranje narodnega parka s pomočjo pridobljenih mednarodnih priznanj (območje Unesco MAB, diploma Sveta Evrope, certifikat za čezmejno pilotno regijo za ekološko povezanost, Europa nostra, Alpska konvencija)

V poročevalskem obdobju so bile samostojno ali v sodelovanju s strokovnimi institucijami in izvajanjem nalog na področju mednarodnih obveznosti izvedene naslednje aktivnosti:

- izvajanje nalog in obveznosti, ki izhajajo iz članstva v mednarodnih omrežjih in partnerstev,
- Diploma Sveta Evrope: priprava letnih poročil o upoštevanju priporočil in izpolnjevanju obveznosti,
- ALPARC: udeležba na sejah upravnega odbora v letih 2021 in 2022 (skupaj 5 srečanj),
- EUROPARC: sodelovanje na letnem srečanju Europarc za čezmejna območja, 2021 virtualno, 2022 Bintal, Švica (I/CH) in na letnih konferenci Europarc (v letu 2021 je bila konferenca izvedena virtualno, v letu 2022 pa sta bili dve: NP Neusiedler See, Avstrija in Argles-sur-Mer, Francija),

- sodelovanje na letnih strokovnih posvetih Mreže zavarovanih območij ALPARC v okviru rednih srečanj naravovarstvenih nadzornikov (Memorial Danilo Re),
- sodelovanje z Naravnim parkom Julijsko Predgorje: redna srečanja, Dan Alpske konvencije in udeležba na Dnevu parkov v Pušji vasi (Venzone) v Italiji, sodelovanje na Belarjevih dnevih, izmenjava programa Mladi nadzornik, ponatis promocijskih brošur skladno z izkazano potrebo, redna srečanja delovne skupine in povezovanje na različnih delovnih področjih, vsebinsko povezanih s skupnimi čezmejnimi aktivnostmi in EU projekte, podpis dogovora za oblikovanje prijavnice za Čezmejno Unesco MAB Julijske Alpe v letu 2021 in začetek postopka priprave z zunanjim izvajalcem v letu 2022, udeležba deležnikov na Kmečkem sejmu v Resiuti v oktobru, izmenjava dobrih praks območja, izmenjava podatkov za območje MAB, izvedba letnega foruma Listine za trajnostni turizem, vključevanje vsebine čezmejnega sodelovanja v sezonski časopis, predstavitev dolgoletnega čezmejnega sodelovanja različnim zainteresiranim skupinam,
- sodelovanje z Narodnim parkom Crater Lake: priprava skupnega projekta kandidiranja za projektna sredstva na Veleposlaništvu ZDA v Sloveniji, obojestransko izmenjava (srečanje strokovnih sodelavcev parkov) s parkom Crater Lake,
- sodelovanje z Narodnim parkom Snowdonia (Wales) – obisk nagrajenih študentov,
- obojestransko izmenjava (srečanje strokovnih sodelavcev parkov) z Naravnim parkom Hoch Taunus,
- Alpska konvencija: sodelovanje z MOP pri pripravah na slovensko predsedovanje Alpski konvenciji v letih 2023 in 2024,
- udeležba na mednarodnih delavnicah in strokovnih posvetih.

Upravljanje Biosfernega območja Julijske Alpe in izvajanje programa Unesco MAB

Upravljanje in izvajanje programa v preteklem dvoletnem obdobju sta obsegali aktivnosti označevanja biosfernega območja, razvojne in izobraževalne aktivnosti ter mreženje na področju trajnostnega turizma in trajnostne mobilnosti z umirjanjem prometa, izobraževalne aktivnosti za deležnike s področja turizma, aktivnosti s področja nepremične kulturne dediščine, čezmejno sodelovanje z regijskim parkom Julijsko predgorje, nadgradnjo sodelovanja z izobraževalnimi ustanovami biosfernega območja.

Izvedene so bile naslednje aktivnosti:

- priprava in izvajanje letnih programov,
- udeležba na konferencah EUROMAB – Biosphere Reserves UNESCO MAB – Konferenca EuroMAB 2022, Bad Kleinkirchheim (Avstrija, 13.-16.9.2022),
- sodelovanje s Slovensko nacionalno komisijo za UNESCO in ostalimi slovenskimi biosfernimi območji,
- povezovanje in sodelovanje z občinami na območju Biosfernega območja Julijske Alpe (sofinanciranje delovanja in formalizacije Skupnosti Julijske Alpe),
- projektno sodelovanje (priprava in prijava projektnih predlogov na razpise LAS ter izvajanje projektov),
- izvajanje nadstandardnih programov obšolskih dejavnosti v okviru *Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe* (spodbujanje trajnostnega razvoja – lokalna pridelava hrane, učilnice v naravi, nakup stereomikroskopov, sezonski časopisi, spletna aplikacija *Triglavska zakladnica* z nadgradnjo vsebin strokovna ekskurzija za učitelje in srečanje ravnateljev šol članic Skupnosti šol BOJA),
- izvajanje aktivnosti noveliranega *Razvojnega načrta Biosfernega območja Julijske Alpe kot trajnostne turistične destinacije* (na področjih digitalnih vsebin, tiskovin, parkovne infrastrukture, trajnostnega razvoja),
- sodelovanje na področjih kmetijstva in turizma ter povezovanja na območju Biosfernega območja Julijske Alpe,
- ohranjanje tradicionalnega znanja,
- spremljanje obiska Biosfernega območja Julijske Alpe,
- priprava priložnostnih (likovnih, etnoloških) razstav na informacijskih mestih TNP,
- informiranje in ozaveščanje: izdaja letnega časopisa *Skupnosti šol Biosfernega območja Julijske Alpe* in sezonskih publikacij JZ TNP Triglavski narodni park – Vodnik za obiskovalce Biosfernega območja Julijske Alpe (zima, poletje),

- sodelovanje pri izvajanju projektov LAS *Približajmo UNESCO biosferna območja prebivalcem* in Projekt sodelovanja med LAS-i – Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA.

E4 TEKOČE IZVAJANJE UPRAVNO-ADMINISTRATIVNIH NALOG

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

JZ TNP je v preteklem dvoletnem obdobju zagotavljal tekoče poslovanje in izvajanje administrativnih nalog z rednim finančnim spremljanjem poslovanja, s pripravo programov in poročil, celovitim izvajanjem nalog na upravnem področju, izvajanjem politike zaposlovanja, skladno z izhodišči MOP in veljavno zakonodajo. Zaposleni v JZ TNP so se izobraževali v okviru finančnih zmožnosti. Prav tako se je v okviru finančnih zmožnosti in potreb zagotavljalo vzdrževanje sredstev javnega zavoda. Izvajanje operativnega cilja je potekalo skladno z nalogami in aktivnostmi, opredeljenimi v NU TNP.

Kazalniki

1. Število projektov, s katerimi se zagotavlja kakovostna interpretacija narave in pomen tradicionalne človekove dejavnosti za njeno ohranjanje: načrtovano: 3/leto; stanje 2021: 4; stanje 2022: 3
2. Število dejavnosti za vključevanje javnosti v upravljanje narodnega parka:
 - a) število sestankov s prebivalci parkovnih lokalnih skupnosti: 3
 - b) število izvedenih forumov zainteresirane javnosti: 0
3. Naložbe v izobraževanje in usposabljanje (število izvedenih programov, tečajev, seminarjev, usposabljanj): izhodišče: 0; stanje 2021: 8; stanje 2022: 9

E4.1 Skrb za gospodarno, učinkovito in zakonito poslovanje javnega zavoda; priprava letnih programov dela in ustreznih poročil

JZ TNP je v poročevalskem obdobju zagotavljal tekoče letno poslovanje in izvajanje administrativnih nalog. V obeh letih sta bila pripravljena *Programa dela in finančni načrti* (za leti 2021 in 2022) ter letni *Poročila o delu in finančna poročila JZ TNP* (za leti 2020 in 2021), prav tako pa tudi polletni poročili o delu (januar-junij 2021 in januar-junij 2022). Za mesečna poročila je bilo vzpostavljeno novo preglednejše evidentiranje izvedenih nalog.

Nadgrajenih in sprejetih je bilo več internih aktov: *Pravilnik o delovnem času*, *Pravilnik o uporabi mobilnih telefonov za službene potrebe v Javnem zavodu Triglavski narodni park*, *Spremembe in dopolnitve poslovnika Sveta Triglavskega narodnega parka*, *Poslovník Strokovnega sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park*, *Spremembe in dopolnitve poslovnika o izvajanju lovskih nalog*, *Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Javnem zavodu Triglavski narodni park* in *Pravilnik o uniformi in opremi v Javnem zavodu Triglavski narodni park*. Na podlagi izvedenega posnetka stanja je bil osnutek prenove sistemizacije.

Uvedeno je bilo elektronsko evidentiranje delovnega časa zaposlenih.

Kadrovske zadeve se izvajajo sprotno in v predpisanih rokih. Politika zaposlovanja se izvaja na način, da se ne ustvarja primanjkljajev na sredstvih za stroške dela, istočasno pa število zaposlenih na javni službi, financiranih iz javnih virov, ne presega dovoljenega števila zaposlenih, določenega v kadrovskih načrtih za posamezno leto. Skupno število zaposlenih (zaposlenih, ki izvajajo naloge javne službe in projektnih zaposlenih) se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2015 povečalo. Na dan 31. 12. 2022 je skupni ekvivalent polnih zaposlitev (EPZ) znašal 56,75, kar je za 0,75 več kot leta 2015 (1. 1. 2015). Število zaposlenih je nižje od ocenjenega števila zaposlitev v NU TNP za leti 2021 oziroma 2022 (preglednica 5). Ob upoštevanju števila zaposlitev v javni službi, 53 (torej brez projektnih zaposlitev) je skupni EPZ manjši za 4,5 kot je bilo načrtovano z NU TNP.

JZ TNP je sodeloval v postopkih priprave predpisov, ki vsebinsko urejajo posamezna področja varstva in upravljanja narodnega parka (spremembe in dopolnitve ZON ter podzakonskih aktov, ZUreP in GZ s podzakonskimi akti, v postopkih denacionalizacije ter pri pripravi različnih gradiv (izvajanje ZTNP-1, razvojne usmeritve, program upravljanja območij Natura 2000, skupna kmetijska politika ...). Na podlagi v letu 2020 sprejetega *Zakona o spremembi Zakona o Triglavskem narodnem parku* (ZTNP-1B – Uradni list RS, št. 82/20 – spremembe določb četrtega odstavka 11. člena), s katerim se je določil način zagotavljanja

sredstev za sofinanciranje razvojnih nalog parkovnih lokalnih skupnosti, se je parkovnim občinam v letih 2021 in 2022 iz državnega proračuna dodelilo bistveno več namenskih sredstev (cca. 5 mio EUR letno).

E4.2 Zagotovitev preglednega računovodskega in knjigovodskega poslovanja in finančnega poročanja

JZ TNP je v letih 2021 in 2022 skrbel za tekoče računovodsko in knjigovodsko spremljanje poslovnih dogodkov in posredovanje informacij o finančnem poslovanju pristojnim inštitucijam. Zagotovljeno je bilo evidentiranje finančnega poslovanja po dejavnostih z uporabo ključev in sodil ter spremljanje programskih stroškov po nalogah iz NU TNP. V letu 2021 je bila opravljena notranja revizija na področju pridobivanja, uporabe in razpolaganja s sredstvi za delo v uporabi delavcev JZ TNP, v letu 2022 pa notranja revizija na področju javnega naročanja.

JZ TNP je v preteklih dveh letih vodil projekt »VrH Julijcev«; sodeloval pri mednarodnih projektih: Life »NaturaViva – Ohranjanje in promocija biodiverzitete Slovenije« in »Life Semenska banka (LIFE for Seeds)«; pri projektih CLLD in LAS: »Smer TNP«, »Gorenjska košarica«, »LAS dolina Soče«; ter pri projektih: »Vpeljava pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradirane travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka«, »LOKALP« in »Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA«. Skladno s pogodbenimi obveznostmi projektov so bila pripravljena vmesna poročila in končna poročila projektov.

E4.3 Spremljanje izvajanja načrta upravljanja in priprava ustreznih poročil in akcijskih načrtov

V preteklem dvoletnem obdobju je bilo pripravljenih več gradiv, ki izhajajo iz določb ZTNP-1 in opredelitev NU TNP: sodelovanje z MOP (SON) na področju ureditve (posebne) rabe naravnih vrednot, zavarovanega območja ali njegovega dela za ogledovanje in obiskovanje (ocena nosilne zmogljivosti, skrbništvo ...), umirjanje prometa (pobude za omejitev motornega prometa na posameznih najbolj obremenjenih odsekih cest v narodnem parku), izvajanje razvojnih usmeritev na podlagi 10. in 11. člena ZTNP-1 (sodelovanje pri novelaciji Uredbe o merilih in kriterijih za spodbujanje in sofinanciranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti, ki se nanašajo na razvojne usmeritve v Triglavskem narodnem parku (sprejeta v letu 2021 – Uradni list RS, št. 116/21), izdelava strokovnih podlag za akcijske načrte, upoštevanje NU TNP v prostorskih načrtih parkovnih občin in razvojnih dokumentih ter načrtih rabe naravnih dobrin.

Spremljanje izvajanja NU TNP se izvaja tudi prek letnih poročil o delu JZ TNP ter sodelovanja z MOP in sektorji (tudi njihovimi notranjimi organizacijskimi enotami) – usklajevalni sestanki glede izvajanja posameznih aktivnosti iz njihove pristojnosti. V letu 2021 je bil pripravljen predlog celovitega Poročila o izvajanju NU TNP za prvo petletno obdobje (2016-2020), ki je bilo v prvi polovici leta 2022 dopolnjeno na podlagi pripomb in predlogov MOP. Poročilo še ni bilo obravnavano.

E4.4 Izdajanje soglasij in mnenj na podlagi določb ZTNP-1 in ZON

Obsežen del nalog je bil opravljen na področju izvajanja upravnih nalog:

- priprava strokovnih podlag za naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice za OPN in načrte rabe naravnih virov (mnenja, dopolnitve mnenj, usklajevanje ...),
- izdaja mnenj k posegom v prostor in posegom v naravo – izdanih je bilo 497 mnenj, vključno s predhodnimi mnenji oz. usmeritvami (preglednica spodaj),
- na zaprosilo upravnih enot je bilo pripravljenih tudi 60 mnenj (27 v letu 2021 in 33 v letu 2022) v postopkih legalizacije »objektov daljšega obstoja«, zgrajenih pred letom 2005 (skladno z določbami GZ). Večina postopkov se nanaša na počitniške objekte, ki so bili v preteklem obdobju zgrajeni brez dovoljenj in v nasprotju z varstvenimi režimi ZTNP.

Preglednica 1: Število izdanih mnenj k posegom v prostor na območju narodnega parka (v letih 2021 in 2022):

Vrste objektov	Mnenja		Predhodna mnenja
	Pozitivna	Negativna	
Kmetijski objekti:			
- stan (vzdrževalna dela, gradnja), hlev (rušitev, gradnja, vzdrževalna dela)	30	0	1

- pomožni kmetijski objekti (kozolec, nadstrešek, čebelnjak, lopa, senik, rastlinjak, ograja, kmečka lopa, skedenj)	39	3	3
Stanovanjski objekti:			
- novogradnja	56	0	3
- rekonstrukcija, spr. namembnosti, dozidava, vzdrževalna dela (asfaltiranje, stavbno pohištvo, streha), rušitev	45	1	1
- pomožni objekti za lastne potrebe (ograja, dovoz, garaža, drvarnica, nadstrešek)	16	1	1
Gostinski, turistični objekti (apartmajski objekt, TIC, začasni gostinski objekt, vodohran, lopa, bar, elektro priključek)	28	0	3
Planinske kočice (suho stranišče, nadstrešek, lopa, plinohran, MKČN, bivak, zimska soba)	20	0	1
Počitniški objekti (MKČN, nadstrešek, legalizacija, vzdrževalna dela, lopa, rekonstrukcija, oporni zid, solarni panel)	38	2	0
Infrastruktura: vodovod – gradnja, obnova, naprava za obdelavo vode; nadstrešek parkomata, elektroenergetsko omrežje – daljnovid, kablovod; kanalizacija – zbiralni kanal, javna sanitarna enota, sanitarni objekt; MKČN, greznica, ekološki otok; prometna infrastruktura – rekonstrukcija ceste, investicijsko vzdrževalna dela na cesti, most, parkirišča, gozdne vlake, avtobusno postajališče, skladišče posipnih materialov, kanadska vrata, ograja ob poti, pomol, e-polnilna postaja; telekomunikacijska infrastruktura, bazna postaja; parkovna infrastruktura, urbana oprema	131	5	9
Drugo: obnova poti, krčitev gozda, tematska pot, čiščenje struge, športno igrišče, konjeniška pot, športni objekt, kamp, žaga, vrtina, krmišče, znamenje, lovska kočica, dela na vodotokih, razgledna ploščad, deponija lesa, toplotna črpalka, učna pot, info table, športni objekt, izravnava terena, obora, maneža, kapelica, vrtina, kulturni dom	42	5	13
SKUPAJ (izdana mnenja)	445	17	35

- izdaja soglasij upravljavca, skladno z določili 31. člena ZTNP-1 – izdanih 370 soglasij, 6 odločb, 41 odgovorov (za prireditve in tekmovanja v tretjem varstvenem območju narodnega parka) (*Preglednica 2* spodaj),

Preglednica 2: Število izdanih soglasij na podlagi določil 31. člena ZTNP-1 (v letih 2021 in 2022):

Poseg, ravnanje, dejavnost (31. člen ZTNP-1)	Število soglasij	
1. znanstvene raziskave	48	
2. odvzemi mineralov in fosilov v izobraževalne ali znanstvene namene	1	
3. odvzem mivke, peska in prodaja iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč	0	
4. odvzemi živali prostoživečih vrst, ki niso zavarovane po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, in niso divjad ali ribe, iz narave za namene, določene s tem zakonom	0	
5. letenje z motornimi zrakoplovi za potrebe geodetskega, filmskega ter dokumentarnega snemanja in znanstvene raziskave	26	
6. prirejanje javnih shodov, prireditev in športnih tekmovanj	34 soglasij	41 odgovorov
	Σ 75	
7. šotorjenje in taborjenje zunaj za to določenih mest	9	
8. turistične, športne in rekreacijske dejavnosti na vodotokih in stoječih vodah, ki niso ribolov po predpisih, ki urejajo sladkovodno ribištvo	60	
9. vzletanje in pristajanje z jadrnimi padali, zmaji ali baloni	1	

10. uporaba motornih sani in drugih vozil na motorni pogon za vožnjo po snegu in ledu v primerih, določenih s tem zakonom	5
11. postavljanje znakov za označevanje zgodovinskih in tematskih poti	0
12. snemanje filmov, videospotov in videoproduktov za javno predvajanje	183 soglasij (4 delna) 6 neg. odločb
13. odvzem rastlin prostoživečih vrst, vključno z glivami, v komercialne namene	3
SKUPAJ (izdana soglasja in odgovori)	370 soglasij (41 odgovorov)

- v postopkih, ki so jih vodili drugi sektorji (ARSO), je JZ TNP izdal 1 mnenje,
- priprava odgovorov glede uveljavljanja predkupne pravice pri prometu z nepremičninami) – obravnava 279 zahtevkov,
- vodenje podatkovnih baz z evidencami.

E4.5 Organizacija dela organov zavoda in najmanj enkrat na dve leti sklic forum zainteresirane javnosti skladno z ZTNP-1 in statutom javnega zavoda

V letu 2021 so bile izvedene tri redne in dve dopisni seji Sveta JZ TNP. Strokovni svet javnega zavoda se je sestel na treh sejah (konstitutivna, redna in dopisna seja).

V letu 2022 so bile izvedene tri seje Sveta JZ TNP (2 redni in 1 dopisna seja). Strokovni svet javnega zavoda se je sestel na treh sejah (dve redni in ena dopisna seja).

V poročevalskem obdobju foruma zainteresirane javnosti ni bilo organiziranega.

E4.6 Redno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih javnega zavoda s ciljem kakovostnega izvajanja nalog upravljavca

Posamezni zaposleni so se v preteklih dveh letih udeležili najmanj 17 različnih izobraževanj, tečajev in seminarjev. Sodelovali so na različnih obnovitvenih oziroma periodičnih izobraževanjih, kot so npr. usposabljanje za planinske vodnike, seminar za NNS, usposabljanje o požarnem redu ter na rednih letnih srečanjih zaposlenih v zavarovanih območjih Slovenije.

E4.7 Skrb za vzdrževanje obstoječe in nakup nove opreme za potrebe delovanja zavoda in izvajanja javne službe in upravljanje različnih podatkovnih baz

Za opravljanje rednih nalog javnega zavoda je bila vzdrževana in redno nadomeščena računalniška oprema (osebni računalniki s pripadajočo opremo) in konferenčna oprema (projektorji). Naravovarstvena nadzorna služba je bila opremljena s službenimi pametnimi telefoni. Izveden je bil premik v lastno omrežje in delni izhod iz omrežja HKOM. Vse nujne povezave za opravljanje nalog, ki so vezane na HKOM (vodenje uradnih postopkov in evidenc), so ohranjene. Na vseh objektih v upravljanju JZ TNP je vzpostavljen enoten dostop v omrežje zavoda (žično in brezžično). Redno se bili vzdrževani vsi programi, ki so potrebni za delovanje zavoda (vzdrževalne licence).

Izvedena je bila posodobitev voznega parka. Nekaj električnih vozil, ki so se izkazala za neustrezna za uporabo na terenu, je bilo nadomeščenih z novimi terenskimi vozili. Zaradi iztrošenosti so bila odprodana vsa stara terenska vozila in nadomeščena z novimi. V letih 2021 in 2022 je bilo 8 vozil zamenjanih z novimi.

E4.8 Povečanje obsega sredstev iz virov, ki niso odvisni od državnega proračuna, s katerimi se nadgrajujejo naloge javne službe in ki omogočajo izvajanje nekaterih ukrepov načrta upravljanja

JZ TNP je skladno s prevzetimi obveznostmi sodeloval pri izvajanju obstoječih projektov. Vsebinsko in časovno izvajanje projektnih aktivnosti je potekalo skladno s projektnimi prijavniciami.

Glede načrtovanega projektnega dela sta potekala priprava in dopolnjevanje novih projektnih idej z iskanjem projektnih virov za realizacijo projektnih ciljev, opredeljenih z NU TNP. Ob prijavi je bilo izvedeno usklajevanje s potencialnimi projektnimi partnerji.

V obdobju 2021-2022 je JZ TNP kot vodilni partner koordiniral projekt »VrH Julijcev«, kot projektni partner pa je sodeloval pri izvajanju osmih projektov. Pri dveh projektih je upravljavec narodnega parka deloval kot uradni opazovalec ali projektno območje. Ob koncu leta 2022 so v izvajanju trije projekti, v načrtovalski fazi oziroma v fazi potrjevanja pa so bili še trije projekti (»AlpsLeadFree« – uporaba brezsvinčenega streliva, »Vpeljava celovitega diagnostičnega kompleta za učinkovit nadzor nad varozo v čebeljih družinah za izboljšano ekonomiko in varno pridelavo medu« in 2. LIFE »Life for lifelines«).

Preglednica 3: Seznam projektov, v katerih je JZ TNP v obdobju 2021-2022 sodeloval kot projektni partner, uradni opazovalec ali projektno območje.

Naziv projekta	Finančni program	Vrsta projekta	Status JZ TNP	Trajanje projekta
LIFE NaturaViva – Ohranjanje in promocija biodiverzitete Slovenije	LIFE+ program	varstveno-razvojni	projektni partner	2017-2022
VrH Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v Triglavskem narodnem parku	OP za izvajanje evropske kohezijske politike 2014-2020, Kohezijski sklad	varstveno-razvojni	vodilni partner	2019-2023
Projekt sodelovanja med LAS-i – Približajmo UNESCO (MaB) biosferna območja prebivalcem	LAS Dolina Soče	razvojni	projektni partner	2019-2021
Projekt sodelovanja med LAS-i – Približajmo UNESCO (MaB) biosferna območja prebivalcem	LAS Gorenjska košarica	razvojni	projektni partner	2019-2021
SMER TNP – Usmerjanje obiska v Triglavskem narodnem parku	LAS Gorenjska košarica	varstveno-razvojni	projektni partner	2019-2021
LOKALP – Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe	Alpska konvencija	varstveno-razvojni	projektni partner	2020-2021
Vpeljava pridelave ohranjalnih semenskih mešanic za obnovo degradirane travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka	Program razvoja podeželja RS 2014-2020 do 2022	varstveni	projektni partner	2020-2021
LIFE Semenska banka (LIFE for Seeds)	LIFE program	varstveni	projektni partner	2021-2026
Projekt sodelovanja med LAS-i – Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BOJA	LAS Gorenjska košarica LAS Dolina Soče	varstveno-razvojni	projektni partner	2022-2024

E5 UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN

Skupna ocena izvajanja operativnega cilja

Nepremičnine v lasti in upravljanju je JZ TNP vzdrževal skladno s finančnimi zmožnostmi. Zaključen je postopek prenosa družbene lastnine na Republiko Slovenijo. Za vsa odkupljena zemljišča, ki so bila predmet uveljavljanja predkupne pravice, so bili pripravljene predlogi in izdani sklepi o upravljanju. V upravljanje JZ TNP so bila prenešena kmetijska zemljišča Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije v prvem varstvenem območju. Prodan je bil počitniški dom v Jadranovem na Hrvaškem.

Kazalniki

1. Delež objektov z urejenim lastniškim in upravljavskim statusom nepremičnin: izhodišče 2015: 40 objektov – urejen status 50% objektov; stanje 2022: 38 objektov (30 objektov v lasti ali upravljanju JZ TNP, 1 odprodan, 1 porušen, 3 v postopku denacionalizacije, 1 v najemu, 3 v uporabi brez urejenega statusa, 1 objekt ni v lasti JZ TNP in tudi ne v njegovi uporabi) – urejen status 85 % objektov

E5.1 Pripraviti dolgoročni program upravljanja z državno lastnino in lastnino javnega zavoda

V preteklih letih je bil zaključen postopek prenosa lastnine iz »*Družbene lastnine – imetnik pravice uporabe Triglavski narodni park*« na »*Republiko Slovenijo*«. Na Republiko Slovenijo je bilo prenesenih in v zemljiško knjigo vpisanih triinšestdeset (63) zemljišč, od katerih jih je bilo šestdeset (60) prenesenih v upravljanje JZ TNP.

Za zemljišča, ki so bila v letih 2021 predmet uveljavljanja predkupne pravice, je bil pripravljen predlog in izdan Sklep Vlade Republike Slovenije o upravljanju nepremičnin, za zemljišča, ki so bila predmet uveljavljanja predkupne pravice v letu 2022 postopek izdaje Sklepa Vlade Republike Slovenije o upravljanju nepremičnin še ni zaključen.

V letu 2022 je bila na podlagi pogodbe s fizično osebo izvedena menjava zemljišča, s katero je JZ TNP prejel v upravljanje zemljišče, ki leži na levi strani potoka Peričnik.

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije je zemljišča v prvem varstvenem območju s soglasjem prenesel v upravljanje JZ TNP (33 zemljišč s skupno površino 461,15 ha), JZ TNP pa je prenesel v upravljanje Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov zemljišča, ki ležijo izven TNP in niso naravovarstveno pomembna (4 zemljišča s skupno površino 0,3 ha).

V letu 2021 so bili od Občine Bovec odkupljeni trije (3) objekti (koča Kriški podi, koča Plazi in koča Trebišna), ki so namenjeni izvajanju javne službe neposrednega nadzora v naravi.

V letu 2022 je bil odprodan počitniški objekt v Jadranovem na Hrvaškem.

Za potrebe priprave dolgoročnega programa upravljanja državne lastnine je JZ TNP zaradi neodzivnosti ministrstev glede posredovanja evidenc o nepremičninah v državni lasti na območju narodnega parka za podatke zaprosil GURS.

E5.2 Urejati nepremičnine, s katerimi upravlja javni zavod

Na posameznih kočah v upravljanju javnega zavoda je bila novo nameščena fotovoltaika za potrebe razsvetljave. Na objektih so bila izvedena redna vzdrževana dela ter opravljeni redni pregledi in servisi instalacij v posameznih objektih. Izvedena je bila popolnitev orodja za vzdrževanje infrastrukture na terenu in na upravi.

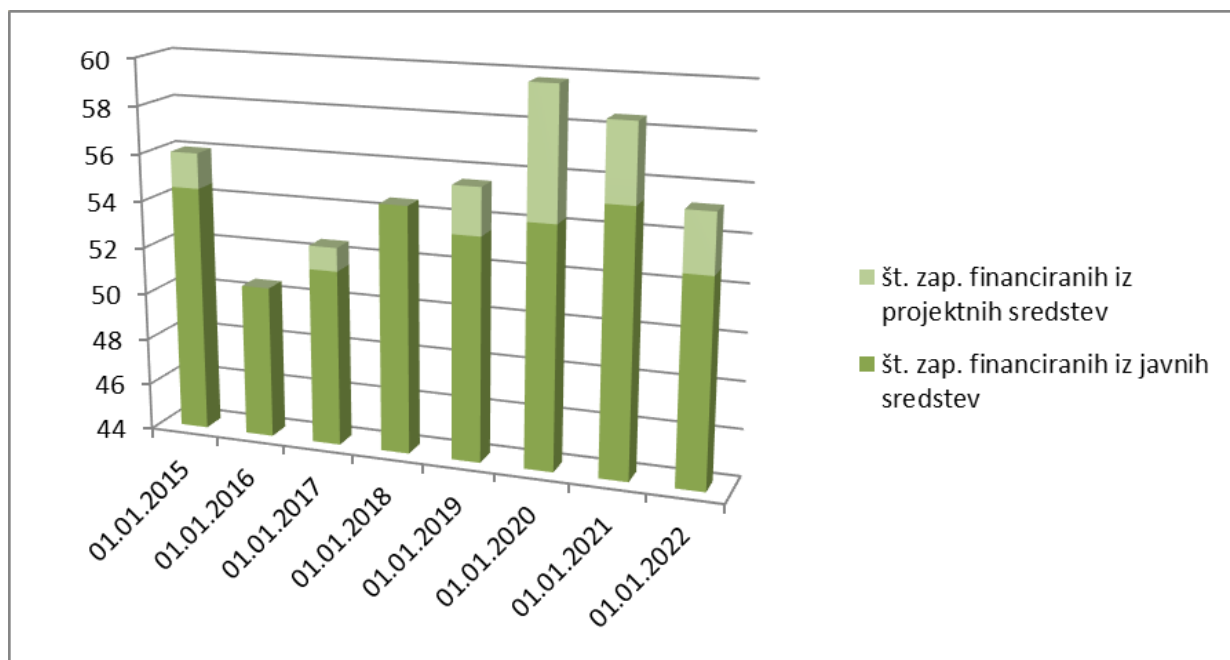
Na področju investicijskega vzdrževanja sta bili zamenjani dve večji dotrajani ostrejši (objekt Guhar v Zgornji Radovni in Hiša trentarskih vodnikov v Trenti), sanirana je bila dovozna pot in garaža v upravni stavbi na Bledu. Izdelana je bila tudi projektna dokumentacija za sanacijo upravne stavbe na Bledu.

Odprodan je bil počitniški objekt v Jadranovem na Hrvaškem.

Gospodarjenje z gozdovi v upravljanju JZ TNP je potekalo skladno z letnimi načrti GGN.

Stanje zaposlitev v javnem zavodu v obdobju 2021-2022

Skupno število zaposlenih se je v preteklih dveh letih gibalo na ravni preteklih let (spremembe zaradi upokojitve, odpovedi, zaposlitve, projektne zaposlitve) povečalo predvsem na račun projektnih zaposlitev. Na dan 31. 12. 2022 je skupni ekvivalent polnih zaposlitev (EPZ) znašal 56,75, kar je za 0,75 več kot leta 2015 (1. 1. 2015).

Slika 4: Prikaz števila zaposlenih v letih 2015-2022

Projektne zaposlitve

Število zaposlenih, za izvajanje projektov, se je v letih 2021 in 2022 v primerjavi z letom 2015 povečalo. Na dan 1. 1. 2022 je bilo za izvajanje projektov zaposlenih 2,5 javnih uslužbencev.

Preglednica 4: Stanje zaposlitev v Javnem zavodu Triglavski narodni park, financiranih iz projektnih sredstev

Naziv delovnega mesta	Število zaposlenih 1. 1. 2015	Organizacijska enota	Število zaposlenih 1. 1. 2016	Število zaposlenih 1. 1. 2017	Število zaposlenih 1. 1. 2018	Število zaposlenih 1. 1. 2019	Število zaposlenih 1. 1. 2020	Število zaposlenih 1. 1. 2021	Število zaposlenih 1. 1. 2022
Naravovarstveni svetnik	1	OP	0	0	0	0	1	1	0
Višji naravovarstveni svetovalec	0	OP	0	0	0	0	1	0	0
Naravovarstveni sodelavec III	1	OP	0	1	0	2	3	2	2
Visoki naravovarstveni svetnik	0	SS	0	0	0	0	0	1	0
Naravovarstveni svetnik	0	SS	0	0	0	0	1	1	1
Naravovarstveni svetnik	0	SSS	0	0	0	0	1	1	1
SKUPAJ ZAPOSLENIH	2		0	1	0	2	7	6	4

SKUPAJ EKVIVAL. POLNIH ZAPOSILITEV	1,5		0	1	0	2	5,5	3,28	2,5
------------------------------------	-----	--	---	---	---	---	-----	------	-----

Legenda organizacijskih enot: OP – Oddelek za projekte, SS - strokovna služba, SSS - skupna splošna služba

Razvoj javne službe

Zaradi izvajanja politike kadrovanja na način, da število zaposlenih na javni službi, financiranih iz javnih virov, ni preseglo dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovskih načrtih za posamezno leto, število zaposlenih ni sledilo v NU TNP izkazanim potrebam po povečanju (Preglednica 5).

V letu 2021 je trem (3) javnim uslužbencem prenehalo delovno razmerje. Dva (2) javna uslužbenca sta bila deloma prerazporejena na projekt. Na dan 31.12.2021 je skupni ekvivalent polnih zaposlitev (EPZ) znašal 52,75.

V letu 2022 šestim (6) javnim uslužbencem prenehalo delovno razmerje. Realizirane so bile štiri (4) nove zaposlitve. Trije (3) javni uslužbenci so bili deloma prerazporejeni na projekt. Na dan 31. 12. 2022 je skupni ekvivalent polnih zaposlitev (EPZ) znašal 53.

Preglednica 5: Načrtovano in ocena realizacije ekvivalentov polnih zaposlitev na javni službi po posameznih upravljavskih področjih za leti 2021 in 2022

Upravljavsko področje	Plan 2021	Realizacija 2021*	Indeks realizacije	Plan 2022	Realizacija 2022*	Indeks realizacije
A – ohranjanje narave in naravnih virov	21,7	20,30	94	21,7	21,6	100
B – ohranjanje kulturne dediščine	2,2	0,95	43	2,2	0,8	37
C – trajnostni razvoj in ohranjanje podeželja	5,8	3,32	57	5,8	2,8	48
D – obiskovanje in doživljanje	13,8	9,24	67	13,8	8,7	63
E – upravno administrativne naloge	14	18,94	135	14	19,1	136
SKUPAJ NA LETO	57,75	52,75	92	57,5	53	92

* Ocena realizacije števila zaposlenih po posameznih področjih je izračunana na podlagi deležev opravljenih ur na upravljavskih področjih

Izvajanje NU TNP je potekalo v finančnih okvirih, ki so bili določeni s finančnim načrtom JZ TNP za posamezno leto. Tako v letu 2021 kot v letu 2022 je bila višina razpoložljivih sredstev odvisna od višine letnih proračunskih sredstev, črpanja evropskih sredstev, pridobivanja sredstev iz nejavnih virov in tržne dejavnosti zavoda. Sredstva, ki so jih za izvajanje nalog NU TNP namenila druga ministrstva, in možnosti črpanja sredstev prek javnih razpisov posameznih sektorjev, objavljenih v preteklih dveh letih, niso prikazana (delno – glede na posredovanje podatkov so navedena v Prilogi: *Sodelovanje ministrstev pri izvajanju upravljaljskih nalog* (Poročilo o izvajanju Načrta upravljanja TNP 2016-2025: za leti 2021 in 2022).

Finančno ovrednotenje izvajanja ukrepov iz načrta upravljanja

Finančno poročilo o izvajanju NU TNP za koledarski leti 2021 in 2022 je pripravljeno na podlagi finančnih poročil JZ TNP za navedeni leti. Preglednice porabljenih sredstev, ki so predstavljene v nadaljevanju, zagotavljajo primerljivost z letnimi finančnimi poročili. V pregled porabe za izvedbo ukrepov NU TNP so vključeni stroški oz. izdatki za:

- stroške dela (stroške plač in drugih izdatkov zaposlenim),
- materialne stroške in stroške storitev tekočega poslovanja,
- materialne stroške, ki so nastali neposredno v povezavi z izvedbo konkretnih nalog,
- stroške amortizacije,
- finančne odhodke,
- investicije v opremo in nepremičnine v lasti oz. upravljanju javnega zavoda.

Viri financiranja načrta upravljanja s terminskim načrtom

Pregled finančnega ovrednotenja realizacije NU TNP v obdobju 2021-2022 po upravljaljskih področjih je pripravljen z upoštevanjem naslednjih virov financiranja:

- proračun RS (MOP),
- lastni prihodki JZ TNP,
- sredstva EU, drugih mednarodnih programov in donacij za projekte in vsebine, ki jih neposredno izvaja JZ TNP kot nosilec ali partner projekta,
- sredstva drugih javnih virov, ki jih prejme JZ TNP.

Financiranju izvajanja dejavnosti redne službe ohranjanja narave so bila v obeh obravnavanih letih namenjena sredstva državnega proračuna, ki so bila zagotovljena na proračunski postavki MOP, št. 153241 – Triglavski narodni park. Sredstva proračuna so bila na voljo za kritje stroškov dela, tekočih materialnih stroškov in stroškov povezanih z izvedbo posameznih nalog ter za financiranje investicij. Poleg sredstev na navedeni proračunski postavki je MOP za redne naloge JZ TNP v letu 2021 zagotovilo še sredstva na proračunski postavki 211257 – Dodatki 123. člen ZIUOPDVE-COVID-19 za financiranje dodatka za delo v rizičnih razmerah po 39. členu Kolektivne pogodbe za javni sektor, v letu 2022 pa sredstva na proračunski postavki 153242 – Zavarovana območja narave za ukrepe trajnostne mobilnosti in reševanje problematike odpadnih voda na Dvojnem jezeru.

Višina proračunskih sredstev za izvajanje javne službe je zato v obeh letih nekoliko višja v primerjavi z načrtovano višino sredstev v NU TNP. Dodaten razlog je povečanje sredstev za zagotavljanje stroškov dela na podlagi obveznih zakonskih sprememb (izplačila redne delovne uspešnosti, Dogovor o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023) in povečanje materialnih stroškov zaradi splošnega povišanja cen storitev in dobrin, predvsem višjih cen energentov.

V skladu z NU TNP so bila v obeh letih zagotovljena programska sredstva, namenjena za izvajanje naravovarstvenih in razvojnih nalog, katerih financiranje je opredeljeno v 56. členu ZTNP-1. Od načrtovanih 620.000 EUR v letu 2021 je bilo porabljenih 617.610 EUR, od načrtovanih 630.000 EUR v letu 2022 pa 628.574 EUR. Od skupno porabljenih 1.246.184 EUR je bilo 448.538 EUR investicijske porabe, 797.646 EUR pa materialnih stroškov.

V letu 2021 je JZ TNP sodeloval pri izvajanju osmih projektov, v letu 2022 pa pri izvajanju štirih projektov. Skupaj je bilo v tem obdobju zaključenih šest projektov, v fazi potrjevanja pa so bili trije projekti. V poročevalskem obdobju so bile aktivnosti usmerjene tudi k pripravi novih projektnih prijav in navezovanju partnerstev. Finančni učinek vključevanja v projekte med leti močno niha, v odvisnosti od števila projektov, v katere je JZ TNP letno vključen, in njihove vrednosti. Finančna realizacija projektov v poročevalskem obdobju je v primerjavi s prejšnjim obdobjem višja. Največji obseg dela in finančnih sredstev je bil namenjen projektu »VrH Julijcev«. Stroški izvajanja projektov so nastali v vseh prej naštetih kategorijah (plače, materialni stroški, amortizacija, investicije).

JZ TNP del sredstev za izvajanje svojih nalog pridobiva tudi z nastopanjem na trgu. Podatki o realizaciji lastne dejavnosti temeljijo na podatkih iz letnih poročil o delu in finančnih poročil JZ TNP za leti 2021 in 2022. Zato so v poročilu tudi pri sredstvih lastne dejavnosti upoštevane bruto vrednosti nastalih stroškov in virov za njihovo kritje. V obeh letih je bila tako realizacija nejavnih prihodkov za izvajanje javne službe, kot tudi realizacija prihodkov tržne dejavnosti ugodna. V letu 2021 je še viden negativen učinek ukrepov, povezanih z epidemijo COVID-19. Večina teh sredstev je bilo porabljen za kritje stroškov izvajanja lastne dejavnosti in kritje lastne udeležbe pri (mednarodnih) projektih. V obeh letih je bilo iz presežka lastne dejavnosti zagotovljeno tudi delno kritje manjka pri stroških javne službe. Bruto poslovni izid je bil v obeh letih pozitiven. V letu 2021 je JZ TNP ustvaril neto presežek prihodkov nad odhodki v znesku 76.087 EUR, ki je bil večinoma porabljen za investicije v naslednjem letu (2022). V letu 2022 pa je bil neto izid po obračunu davka od dohodka pravnih oseb negativen in sicer presežek odhodkov nad prihodki v znesku 19.056 EUR, ki ga mora JZ TNP sanirati v letu 2023.

Sredstva iz drugih javnih virov, ki so vključena v finančno poročilo, zajemajo zgolj finančna sredstva, ki jih je JZ TNP neposredno pridobil iz drugih proračunskih virov. To vključuje:

- sredstva Sklada za podnebne spremembe v višini 150.901 EUR; v letu 2021 porabljena za izvedbo ukrepov preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, v letu 2022 pa poleg navedenega še za ukrepe na področju trajnostne mobilnosti, urejanja mokrišč, ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti,
- sredstva MIZŠ, ki so bila JZ TNP v obeh letih dodeljena za izvajanje programa Unesco MaB v višini 26.000 EUR; sredstva so bila porabljena za izdelavo priročnika za označevanje Biosfernih območij MaB v Sloveniji, sodelovanje pri izvedbi programa 50. obletnice Unesco MaB ter izvedbo prireditve ob Dnevu Biosfernih območij,
- sredstva občine Bled, pridobljena na razpisu za sofinanciranje prireditev na območju občine Bled v višini 2.037 EUR; sredstva so bila v obeh letih porabljena za nastale stroške pri izvedbi dogodkov in razstav v Info centru Triglavska roža Bled,
- sredstva Ministrstva za kulturo, pridobljena na razpisu za izbor projektov iz programa sanacije najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov v višini 19.419 EUR; sredstva so bila v obeh letih porabljena za izvedbo sanacijskih/obnovitvenih del na Pocarjevi domačiji.

Druge sektorske javne vire (EU-viri, sredstva proračuna RS – resornih ministrstev, parkovnih lokalnih skupnosti), ki so potrebni za izvajanje ukrepov načrta upravljanja, so posamezni nosilci zagotavljali v okviru lastnih proračunskih načrtov in razpisov.

V preglednici je prikazano finančno ovrednotenje realizacije NU TNP glede na finančne vire po upravljavskih področjih.

Preglednica 6: Finančno ovrednotenje realizacije NU TNP v obdobju 2021-2022 po upravljavskih področjih (v EUR)

Upravljavsko področje	skupni stroški	Viri za izvajanje nalog					
		skupaj viri proračun (javna služba)	skupaj viri proračun (dodatna sredstva – 56. člen ZTNP-1)	skupaj viri mednarodni projekti	skupaj lastni prihodki (JZ TNP)	skupaj drugi javni viri	delež (%)

1	2	3	4	5	6	7	8
A - ohranjanje narave in naravnih virov	3.071.788	1.593.593	580.553	686.492	117.333	93.817	41,9
B - ohranjanje kulturne dediščine	65.157	65.157	-	-	-	-	0,9
C - ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	756.140	301.418	391.902	-	5.736	57.084	10,3
D - obiskovanje in doživljanje	1.248.292	716.094	258.101	30.497	222.144	21.456	17,0
E – upravno administrativne naloge	2.187.173	1.621.739	15.628	99.005	424.653	26.148	29,9
SKUPAJ	7.328.550	4.298.001	1.246.184	815.994	769.866	198.505	100,0
delež (%)	100,0	58,7	17,0	11,1	10,5	2,7	

V naslednji preglednici je prikazana dinamika financiranja NU TNP za obdobje 2021-2022, v kateri niso zajeta sredstva drugih sektorjev.

Sledi podrobnejša predstavitev terminske porabe sredstev proračuna in poraba dodatnih sredstev za izvajanje nalog, opredeljenih v 56. členu ZTNP-1.

Preglednica 7: Dinamika financiranja NU v obdobju 2021-2022 (brez drugih javnih virov – seštevek virov 3+4+5+6 iz predhodne preglednice) (v EUR)

Upravljavsko področje	Skupaj plan NU	Plan NU 2021 - 2022	Skupaj realizacija 2021 - 2022	Indeks real./skupaj plan NU	Indeks real./plan NU 2021-2022	Plan 2021	Realizacija 2021	Indeks 2021	Plan 2022	Realizacija 2022	Indeks 2022
A - ohranjanje narave naravnih virov	9.871.148	2.159.213	2.977.971	30,2	137,9	1.033.701	1.165.156	112,7	1.125.512	1.812.815	161,1
B - ohranjanje kulturne dediščine	853.154	137.779	65.157	7,6	47,3	67.670	33.480	49,5	70.109	31.677	45,2
C - ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	3.621.984	724.680	699.056	19,3	96,5	355.473	285.904	80,4	369.207	413.152	111,9
D - obiskovanje in doživljanje	5.808.875	1.224.867	1.226.836	21,1	100,2	603.260	608.960	100,9	621.607	617.876	99,4
E – upravno administrativne naloge	5.435.674	1.157.256	2.161.025	39,8	186,7	582.871	995.576	170,8	574.385	1.165.449	202,9
SKUPAJ	25.590.835	5.403.795	7.130.045	27,9	131,9	2.642.975	3.089.076	116,9	2.760.820	4.040.969	146,4
delež (%)	100,0	21,1	27,9			10,3	12,1		10,8	15,8	

Preglednica 8: Dinamika financiranja NU v obdobju 2021-2022 iz proračunskih virov MOP (vir 3 iz preglednice 6) (v EUR)

Upravljavsko področje	Skupaj plan NU	Plan NU 2021 - 2022	Skupaj realizacija 2021 - 2022	Indeks real./skupaj plan NU	Indeks real./plan NU 2021-2022	Plan 2021	Realizacija 2021	Indeks 2021	Plan 2022	Realizacija 2022	Indeks 2022
A - ohranjanje narave naravnih virov	6.894.389	1.380.013	1.593.593	23,1	115,5	672.101	711.250	105,8	707.912	882.343	124,6
B - ohranjanje kulturne dediščine	636.779	127.129	65.157	10,2	51,3	62.095	33.480	53,9	65.034	31.677	48,7
C - ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	1.637.984	365.480	301.418	18,4	82,5	171.273	123.333	72,0	194.207	178.085	91,7
D - obiskovanje in doživljanje	4.249.450	937.807	716.094	16,9	76,4	469.080	360.544	76,9	468.727	355.550	75,9
E – upravno administrativne naloge	4.845.670	989.571	1.621.739	33,5	163,9	475.451	777.973	163,6	514.120	843.766	164,1
SKUPAJ	18.264.272	3.800.000	4.298.001	23,5	113,1	1.850.000	2.006.580	108,5	1.950.000	2.291.421	117,5

delež (%)	100,0	20,8	23,5			10,1	11,0		10,7	12,5
-----------	-------	------	------	--	--	------	------	--	------	------

Preglednica 9: Dinamika porabe dodatnih sredstev (56. člen ZTNP-1) po upravljaljskih področjih v obdobju 2021-2022 (vir 4 iz preglednice 6) (v EUR)

Upravljaljsko področje	Skupaj plan NU	Plan NU 2021 - 2022	Skupaj realizacija 2021 - 2022	Indeks real./skupaj plan NU	Indeks real./plan NU 2021-2022	Plan 2021	Realizacija 2021	Indeks 2021	Plan 2022	Realizacija 2022	Indeks 2022
A - ohranjanje narave in naravnih virov	2.490.000	674.200	580.553	23,3	86,1	336.600	320.846	95,3	337.600	259.707	76,9
B - ohranjanje kulturne dediščine	41.375	10.650	-	0,0	0,0	5.575	-	0,0	5.075	-	0,0
C - ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj	1.704.000	359.200	391.902	23,0	109,1	184.200	162.039	88,0	175.000	229.863	131,4
D - obiskovanje in doživljanje	394.625	145.950	258.101	65,4	176,8	63.625	133.200	209,4	82.325	124.901	151,7
E – upravno administrativne naloge	170.000	60.000	15.628	9,2	26,0	30.000	1.525	5,1	30.000	14.103	47,0
SKUPAJ	4.800.000	1.250.000	1.246.184	26,0	99,7	620.000	617.610	99,6	630.000	628.574	99,8
delež (%)	100,0	26,0	26,0			12,9	12,9		13,1	13,1	

Dodatna programska sredstva iz preglednice 9 so bila v letih 2021 in 2022 namenjena izvajanju nalog, ki jih je z vidika vsebine in glede na določbe 56. člena ZTNP-1 možno opredeliti kot varstvene, razvojne ali varstveno-razvojne naloge. V spodnji preglednici je prikaz porabe programskih sredstev (56. člen ZTNP-1) glede na vrsto naloge.

Preglednica 10: Pregled porabe programskih sredstev po ZTNP-1 glede na vrsto naloge: varstvena, razvojna in varstveno-razvojna

Vrsta naloge	Skupaj	Delež (%)
varstvena	490.488 €	39,4
razvojna	391.902 €	31,4
varstveno-razvojna	363.794 €	29,2
SKUPAJ	1.246.184 €	100

V spodnji preglednici je prikaz porabljenih sredstev v povezavi s prioriteto izvedbe nalog glede na pomen in vpliv, ki ga imajo za doseganje ciljev NU. Naloge so po pomenu razporejene v tri skupine:

Prva prioriteta (1): izvedba naloge je nujna za doseganje zastavljenega cilja.

Druga prioriteta (2): izvedba naloge pomembno prispeva k doseganju zastavljenega cilja, opustitev naloge pomeni, da cilj ne bo dosežen v celoti.

Tretja prioriteta (3): naloga v manjši meri prispeva k doseganju zastavljenega cilja, zato se izvede, če je na voljo dovolj finančnih in človeških virov.

Preglednica 11: Finančna realizacija izvedbe nalog glede na njihovo prioriteto

Prioriteta nalog	Skupaj	Delež (%)
redna naloga (1)	5.708.576 €	77,9
redna naloga (2)	1.583.841 €	21,6
redna naloga (3)	36.133 €	0,5
SKUPAJ	7.328.550 €	100

Pri izvajanju posameznih upravljaljskih nalog in aktivnosti so tako vsebinsko kakor tudi finančno zadalženi posamezni sektorji. Ob pripravi poročila so bila ministrstva zaprosena za posredovanje podatkov glede izvedenih aktivnosti v poročevalskem obdobju 2021-2022. Iz njihovih poročil, ki so bila posredovana v obdobju med 25. 1. 2023 in 21. 9. 2023, so povzete naslednjih aktivnosti, katerih realizacija se bolj neposredno navezuje na območje narodnega parka:

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) z organi v sestavi: SON, ARSO, ZRSVN, DRSV, DzPGS in IRSOP

- ohranjanje narave:
 - aktivnosti v zvezi z izvajanjem 10. in 11. člena ZTNP-1 ter s pripravo in izvajanjem akcijskih načrtov za sofinanciranje parkovnih lokalnih skupnosti,
 - zagotovitev sredstev za izvajanje 56. člena ZTNP v letih 2021 in 2022,
 - priprava podlag in predlogov predpisov ter sprememb in dopolnitev predpisov s področja ohranjanja narave ter sodelovanje pri programskih dokumentih,
 - monitoringi,
 - spremljanje in analiza stanja izvajanja Programa upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020 do 2022) in priprava Programa upravljanja območij Natura 2000 (2023-2028),
 - priprava naravovarstvenih smernic za načrte rabe naravnih virov in sodelovanje in usklajevanje v postopkih priprave načrtov,
 - reševanje področja obiskovanja in ogledovanja (posebna raba naravnih vrednot in delov narodnega parka ter aktivnosti pri načrtovanju ukrepov umirjanja prometa,
 - izvajanje nalog »Določitev značilnosti krajine in krajinske pestrosti, ki je pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti« in CRP projekta: »Identifikacija, ovrednotenje in kartiranje ekosistemskih storitev naravovarstveno pomembnejših območij v Sloveniji« (TNP je pilotno območje),
 - sodelovanje pri izvajanju Alpske konvencije,
 - sodelovanje pri pripravljanih aktivnostih za vzpostavitev čezmejnega Biosfernega območja Julijske Alpe,
- upravljanje voda:
 - priprava strokovnih podlag za potrebe načrtov upravljanja voda in Program ukrepov upravljanja voda,
 - izvajanje ukrepov in drugih nalog s ciljem ohranjanja dobrega stanja voda,
 - izdaja vodnih dovoljenj na območju narodnega parka (priprava strokovnih mnenj, določanje Q_{es} za rabo vode, izdaja dovoljenj),
- urejanje prostora:
 - priprava naravovarstvenih smernic, usklajevanje in mnenj v postopkih priprave prostorskih aktov,
 - izdaja strokovnih mnenj s presojo sprejemljivosti in predhodnih mnenj v postopkih dovoljevanja gradenj, izdaje dovoljenj za posege v naravo in izdaje vodnih dovoljenj,
 - izdaja naravovarstvenih pogojev in soglasij,
 - izvajanje CRP projekta »Nadgradnja metodologije določanja območij prepoznavnosti krajine« (TNP je testno območje) in projekta »Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija«,
- upravljanje z nepremičninami:
 - pridobivanje in urejanje evidenc o nepremičninah, ki so v lasti države na območju TNP in upravljanju drugih resorjev,
 - priprava vladnih gradiv za ažuriranje sklepov o nepremičninah, ki so v lasti ali v upravljanju JZ TNP,
- izvajanje nadzora:
 - redni letni preventivni pregledi,

² Poimenovanje in pristojnosti posameznih ministrstev izhajajo iz Zakona o Vladi Republike Slovenije, ki je veljal v poročevalskem obdobju izvajanja NU TNP

- izvajanje inšpekcijskih postopkov in ukrepanje.

Ministrstvo za kulturo (MK), ZVKDS in muzeji

- evidentiranje, raziskovanje, dokumentiranje, predstavljanje in vrednotenje kulturne dediščine
 - spremljanje stanja kulturne dediščine:
 - dopolnjevanje registriranih enot nepremične dediščine glede na ugotovljeno dejansko stanje na podlagi terenskega dela,
 - spremljanje stanja registriranih enot nepremične dediščine,
 - popis planin in suhozidnih struktur,
- krepitev prepoznavnosti, ozaveščanje in izobraževanje:
 - razstave, tematska vodenja, izobraževalne aktivnosti (sodelovanje s šolami), predavanja:
 - muzejski večeri, Dnevi evropske kulturne dediščine,
- obnova objektov nepremične kulturne dediščine,
- upoštevanje stavbnih tipoloških značilnosti pri gradnjah (svetovanje, izdaja pogojev in soglasij, priprava strokovnih podlag,
- arheološke raziskave in razstave,
- premična in nesnovna kulturna dediščina (evidentiranje gradiva s področja planinstva in železarstva ter premične dediščine, ohranjanje tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv).

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), KGZ s svetovalno službo ter ZGS in ZZRS

- razvoj podeželja in kmetijstvo:
 - Izvajanje ukrepov Programa razvoja podeželja 2014-2020 do 2022 (sheme kakovosti, naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov, v infrastrukturo povezano z razvojem kmetijstva in gozdarstva, v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov),
 - ukrepi: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami,
 - obveščanje javnosti in upravičencev o razpisih, usposabljanje, svetovalna mreža, predstavitev dobrih praks,
 - strategija lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost: izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalnih akcijskih skupin (LAS) Gorenjska košarica in Dolina Soče – izvajanje projektov,
- gozdarstvo:
 - načrtovanje in upravljanje gozdov (gozdnogospodarski in gozdnogojitveni načrti),
 - izvajanje monitoringov spremljanja stanja tujerodnih vrst,
- upravljanje divjadi:
 - načrtovanje in upravljanje (Gorenjsko in Triglavsko LUO): določitev koridorjev pomembnih za povezljivost prostoživečih živali), letni načrti lovišč, izdelava in vzdrževanje lovskih objektov
 - ukrepi za varstvo in monitoring prostoživečih živali v lovišču s posebnim namenom (LPN) Triglav,
 - vzpostavitev ekocelic, biomeliorativni in biotehniški ukrepi,
 - izvajanje ukrepov za preprečevanje škode in obravnava 32 škodnih primerov zaradi velikih zveri.
- ribištvo:
 - inventarizacija rib v vodah posebnega pomena, ki se nahajajo v TNP,
 - upravljanje ribiškega katastra in vodenje biološke zbirke podatkov,
 - načrtovanje – ribiškogojitveni načrti, strokovne podlage za obvladovanje invazivnih tujerodnih vrst, program upravljanja rib,
- projektno delo.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT)

- regionalni razvoj (razpis za sofinanciranje operacij ekonomsko-poslovne infrastrukture),
 - internacionalizacija, podjetništvo in tehnologija (razpisi za mala in srednje velika podjetja,
 - ukrepi v okviru finančnih instrumentov v podporo rasti in razvoju podjetij, za delovanje in nadgradnjo podjetniškega okolja ter »mehki« instrumenti v podporo rasti in razvoju podjetij,

- področje turizma:
 - Strategija slovenskega turizma 2022–2028,
 - razpisi za podporo mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma, planinski športni in rekreacijski infrastrukturi, vlaganja v turistično infrastrukturo), spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za ponudnike v gostinstvu in turizmu, za trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične ponudbe, ter javne in skupne turistične infrastrukture in naravnih znamenitosti,
- izvajanje lokalnega razvoja (pristop CLLD, priprava strategij lokalnega razvoja),
- kmetijstvo ter gozdarstvo in lesarstvo:
 - razpisi za razvoj kadrov v lesni industriji, za spodbujanje večje predelave lesa za hitrejši prehod v podnebno nevtraln in za spodbude za mikro podjetja v lesarstvu.

Ministrstvo za infrastrukturo (MzI) in DRSI

- izvedba gradnje, rekonstrukcije, obnove, sanacije vozišč, cestnih objektov in ureditev obcestnega prostora na odsekih državnih cest v narodnem parku,
- načrtovani sta obnova treh odsekov cest in ureditev avtobusnih postajališč na državnih cestah,
- ukrepi umirjanja prometa (zmanjšanje hitrosti vozil na vršiški cesti in režim na mangrski cesti),
- izvajanje monitoringa invazivnih tujerodnih rastlin na odseku ceste skozi Radovno,
- načrtovanje obnove, rekonstrukcije na osmih odsekih cest.

Ministrstvo za zdravje (MZ)

- ciljne širitve programov na primarnem zdravstvenem varstvu in nujni medicinski pomoči,
- krepitev storitev nujne medicinske pomoči v urgentnih centrih,
- priprava investicij na področju primarne ravni (satelitski urgentni center) in zagotovitev sredstev za mobilno enoto Zdravstvene postaje Kranjska Gora,
- izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči (reševanje v gorah).

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ)

- javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov (pripis dodatnih točk),
- pomoč in podpora ranljivim ciljnim skupinam (institucionalno varstvo, skupnostne oblike pomoči, družinski pomočnik in storitev oskrbe v drugi družini, osebna asistenca),
- programi socialne aktivacije (zagotavljanje razvoja socialnih kompetenc, dvig funkcionalnih kompetenc za aktivno reševanje socialnih problematik, dvig motivacije in opolnomočenje za vstop na trg dela),
- sodelovanje z različnimi deležniki iz lokalnega okolja, ki se ukvarjajo z ranljivimi ciljnim skupinami.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

- podpora nadstandardnih rešitev v OŠ Simona Kosa Podbrdo,
- razpis za sofinanciranje občinskih investicij v vrtce in osnovno šolstvo.

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) in policija

- preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje prekrškov in kaznivih dejanj s področja ekološke kriminalitete na varovanih območjih – tudi na območju narodnega parka,
- intervencije pri različnih dogodkih (gorske nesreče, nesreče pri športu in rekreaciji, iskanje pogrešanih oseb, požari, delovne nezgode in nesreče pri delu, nesreče v zračnem prometu) in obravnava kaznivih dejanj,
- sodelovanje z GRS in PZS,
- sodelovanje z naravovarstveno nadzorno službo (izobraževanje, preventiva, izvajanje nadzora),
- aktivnosti Letalska policijska enota (izvedba policijskih in reševalnih nalog (prevoz opreme in materiala za potrebe PZS).

Ministrstvo za obrambo (MO)

- izdelane karte ogroženih območij (poplavna, erozijska, plazljiva območja; opozorilna karta površinske, globinske in bočne erozije za posamezne občine),
- upravljanje z vojaškimi objekti na Rudnem polju.

Na podlagi navedenega je mogoče ugotoviti, da se večina aktivnosti in financiranja nalog ministrstev, razen Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za kulturo, uvrščajo v naloge upravljavskega področja C – ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj.

Podrobnejši pregled izvedenih aktivnosti resorjev je podan v Prilogi k temu poročilu: *Sodelovanje ministrstev pri izvajanju upravljavskih nalog in aktivnosti.*

Sodelovanje ministrstev pri izvajanju upravljaljskih nalog in aktivnosti (skupna preglednica)

1. Ministrstvo za zdravje (MZ)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Načrtovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> podpora nadstandardnemu razvoju zdravstva v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih (7. točka 10. člena ZTNP-1), prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MZ za spodaj navedene vsebine. 	<p><u>Skupno:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> MZ je za obdobje 2021 – 2023 uvedlo dodatek za izbiro specializacije iz družinske medicine, z namenom spodbuditi čim več mladih zdravnikov k izbiri te specializacije. Tako je bil na podlagi Zakona o nujnih ukrepih na področju zdravstva uveden dodatek v višini 20 % urne postavke osnovne plače specializantom, ki jim je bila specializacija odobrena v letih 2021 in 2022. Na podlagi <i>Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema</i> je bil uveden dodatek za posebne pogoje dela na območjih občin z nižjo razvitostjo. Dodatek pripada zdravnikom, ki opravljajo zdravniško službo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti na območjih občin, ki v skladu z uredbo, ki določa razvitost občin, dosegajo razmerje med razvitostjo občine in povprečno razvitostjo občin v državi manjše od 0,9 in je namenjen spodbujanju zdravnikov k zaposlitvam na območjih manj razvitih občin. V letih 2021- 2022 se je izvajala krepitev preventivnih programov za zagotavljanje zdravja, vključno z duševnim zdravjem in zobozdravstvom in uvajanje sistemskih rešitev na področju normativov glede nujne medicinske pomoči in družinske medicine. Krepitev bolj enakovrednega dostopa prebivalstva do storitev NMP v urgentnih centrih z opredelitvijo potrebe po satelitskem urgentnem centru (ZD Tolmin) na območju Zgornjega Posočja. Priprava na investicije na podlagi <i>Zakona o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih od 2021 do 2031</i>, s poudarkom na izboljšanju dostopnosti na primarni ravni, kjer bo namenjenih 200 mio EUR, od tega 40 mio EUR za investicije in opremo za dejavnost nujne medicinske pomoči (NMP). <p><u>Ciljne širitve programov na primarnem zdravstvenem varstvu in nujni medicinski pomoči:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Center za duševno zdravje odraslih (ZD Tolmin): 225.656 EUR, Skupnostna psihiatrična obravnava v okviru centrov za duševno zdravje odraslih (ZD Tolmin): 424.459 EUR, Patronažna služba (v okviru CDZO ZD Tolmin): 0,35 tima 15.614 EUR 	1.246.790 EUR

			<ul style="list-style-type: none"> • Nujna medicinska pomoč - helikopter (zdravnik GRS): 41.910 EUR • Mobilna enota nujnega reševalnega vozila (na letni ravni): <ul style="list-style-type: none"> - ZD Tolmin 0,35 tima: 174.700 EUR - ZD Jesenice 0,5 tima: 294.571 EUR - ZD Bled 0,14 tima: 69.880 EUR <p>Vrednost širitve se opredeljuje kot trajni ukrep na letnem nivoju.</p>	
C 4.1	<p> uvedba dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstva in drugih javnih služb, ki bodo omogočale nadstandardno njihovo izvajanje</p> <p>(MIZŠ, MDDSZ, MZ, MNZ, MJU, JZTNP, RRA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sistemske rešitve na področju spreminjanja normativov glede nujne medicinske pomoči in mreže urgentnih centrov (območji Zgornjega Posočja in zgornje Gorenjske). 	<ul style="list-style-type: none"> • Spremljanje dela enot nujne medicinske pomoči v skladu s Pravilnikom o službi NMP na podlagi polletnih poročil, ki jih izvajalci posredujejo MZ na območju TNP: OZG ZD Jesenice (ZP Kranjska Gora), OZG ZD Bled - Bohinj, ZD Tolmin in na podlagi spremljanja odklonov pri delu. <p>MZ je izvedlo sistemski ukrep in na lokaciji ZP Kranjska Gora zagotovilo OZG ZD Jesenice dodatna sredstva za mobilno enoto nujnega reševalnega vozila, s čim omogoča boljše dostopne čase enoti NMP.</p> <p>Dodatno se je okrepilo mobilne time NMP v ZD Tolmin za zagotavljanje NMP na lokaciji občine Bovec in financiranje polnega tima ZD Bled Bohinj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skladno s Pravilnikom o pogojih izvajanja helikopterske nujne medicinske pomoči (Uradni list RS, št. 81/16), se HNMP med drugim uporablja tudi, kadar je mesto dogodka na težko dostopnem terenu ali oddaljeno od najbližje enote nujne medicinske pomoči (npr. reševanje v gorah). <p>Dne 15.10.2022 je začel veljati nov Načrt aktiviranja in uporabe državnih zrakoplovov za nujne naloge zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, za nujno medicinsko pomoč, medbolnišnične prevoze, prevoze otrok z inkubatorji ter za iskanje in reševanje zrakoplovov. MZ je v okviru aktivnosti pri prenovi Načrta uskladila z ostalimi deležniki aktiviranje za potrebe zdravstva na način, da ni več potrebe po prihodu zdravnika NMP na kraj dogodka, temveč se lahko enoto HNMP preko dispečerske službe zdravstva aktivira takoj na podlagi ustreznih informacij iz mesta dogodka. Slednje bistveno skrajša čas prihoda posadke HNMP do ponesrečencev ter posledično izboljša hitrost prihoda do končne oskrbe ponesrečencev v bolnišnico.</p> <p>MZ je zaradi povečanega števila intervencij v gorah, ki jih izvaja združena ekipa HNMP-GRS, zagotovilo dodatna sredstva za zdravnika gorskega reševalca za podaljšanje poletne sezone delovanja helikopterske ekipe GRS in v času zimskih počitnic. Ob prisotnost dodatnega helikopterja letalskega prevoznika slednje pomeni razbremenitev enote HNMP za izvajanje primarnih intervencij.</p>	

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

- sodelovanje (pomoč in svetovanje) z izvajalci pri pripravi investicij na področju primarne ravni ZV in NMP – satelitski urgentni center (SUC).

2. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> podpora nadstandardnemu razvoju socialnega varstva v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih, predvsem (7. točka 10. člena ZTNP-1), prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MDDSZ za spodaj navedene vsebine. 	<ul style="list-style-type: none"> javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov (v okviru meril za ocenjevanje – dodatne točke za izvajalce na območju TNP) 	
C4.1	uvajanje dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju socialnega varstva in drugih javnih služb, ki bodo omogočale njihovo nadstandardno izvajanje (MIZŠ, MDDSZ, MZ, MNZ, MJU, JZTNP, RRA)	<ul style="list-style-type: none"> priprava predlogov za sistemsko umeščanje predvidenih nadstandardov in izvajanje nadstandardnih ukrepov. 		
C4.2	podpiranje ranljivih skupin (otroci, mladi, starejši, brezposelni), socialnega podjetništva ter povečevanje socialne vključenosti (MDDSZ, občine, ZVKDS, RRA, Stanovanjski sklad RS)	<ul style="list-style-type: none"> oblikovaje in izvajanje programov usposabljanj, izobraževanj, mentorstva ..., oblikovanje in izvajanje različnih razvojnih programov (npr. javna dela, študijski krožki ...). 	<p><u>Socialna aktivacija:</u> Programi socialne aktivacije s svojim celostnim pristopom prispevajo k izboljšanju socialne vključenosti oseb iz ciljne skupine in k povečanju njihovih zaposlitvenih možnosti. Specifična cilja projekta sta zagotavljanje dostopnih, raznolikih in kakovostnih programov socialne aktivacije, ki osebam iz ciljne skupine zagotavljajo razvoj socialnih kompetenc, dvig funkcionalnih kompetenc za aktivno reševanje socialnih problematik, dvig motivacije in opolnomočenje za vstop na trg dela, dvig oziroma pridobitev delovnih kompetenc, tj. uporabnih znanj, spretnosti in sposobnosti za izboljšanje možnosti vstopa na trg dela, ter okrepitev sodelovanja različnih deležnikov v lokalnem/regionalnem okolju, ki se aktivno ukvarjajo z osebami iz ciljne skupine.</p> <p>Programi socialne aktivacije so namenjeni začasno nezaposljivim ali neaktivnim osebam s kompleksno socialno problematiko, in sicer za sledeče ciljne skupine: polnoletne osebe, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje ali slovensko državljanstvo, polnoletne ženske iz drugih</p>	Za projekt socialne aktivacije v gorenjski regiji

			<p>kulturnih okolij z jezikovnimi ovirami, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje ali slovensko državljanstvo in polnoletne romske ženske, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje ali slovensko državljanstvo.</p> <p>V letih 2021 in 2022 se je skupno izvajalo 20 projektov socialne aktivacije, od tega 1 projekt v gorenjski regiji, in sicer v dveh krajih izvedbe (Kranj in Jesenice), v katerem so bili udeleženi tudi uporabniki iz občin Bled, Jesenice, Kranjska Gora, Gorje in Bohinj. S tem so bili programi socialne aktivacije na voljo tudi uporabnikom na območju Triglavskega narodnega parka.</p>	<p>v l. 2021 in 2022: 429.423,29 EUR</p>
--	--	--	---	--

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

- ...
- ...

3. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) / sprem. v l. 2023: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTS), Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj (MKRR)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevanje vsebin 10. in 11. člena ZTNP-1 pri pripravi javnih razpisov (dodatne „točke« za TNP), • prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MGRT za spodaj navedene vsebine. 	<p><u>Področje regionalnega razvoja:</u></p> <p>Javni razpis za sofinanciranje operacij ekonomsko-poslovne infrastrukture v letih 2022 in 2023: V letih 2022 in 2023 je bilo razpisanih 7.960.000,00 EUR. Javni razpis je bil objavljen 31. 5. 2022. V merilih za izbor operacij je umeščen samostojen kriterij: »Prispevek k skladnemu regionalnemu razvoju«: Operaciji se dodeli 10 točk v primeru, da je del občine prijaviteljice na območju Triglavskega narodnega parka, kot je to določeno v Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20). V okviru javnega razpisa ni bilo odobrenih operacij iz območja TNP.</p> <p>V skladu z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), v programskem obdobju 2014-2020 morajo lokalne akcijske skupine (LAS) pri izboru operacij na območjih iz ZTNP-1, upoštevati določbe ZTNP-1 in operacijam pripisati dodatne točke, v višini 10 % od najvišjega možnega števila točk. Namen pristopa CLLD je spodbujanje celovitega in uravnoveženega razvoja lokalnih območij po pristopu »od spodaj navzgor«. Cilj pristopa CLLD je spodbujanje socialnega vključevanja, ustvarjanje in ohranjanje delovnih mest ter boj proti revščini in kakršnikoli diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik in gospodarski razvoj območij. Poleg tega pa je cilj prispevati k ohranjanju narave, varstvu okolja, kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov. Za pripravo in objavo javnih pozivov je odgovoren LAS, ki lahko javne pozive objavlja v celotnem programskem obdobju. Za programsko obdobje 2014-2020 je za LAS (izvajanje pristopa CLLD, pripravo Strategij lokalnega razvoja in izvajanje le-teh) namenjeno iz sklada ESRR 30,4 mio EUR. Znotraj tega je za dva LAS (LAS Dolina Soče in LAS Gorenjska košarica) na voljo 2,24 mio EUR.</p> <p><u>Področje internacionalizacije, podjetništva in tehnologije:</u></p> <p>Posebni ukrepi za območje TNP se ne izvaja, saj so ukrepi usmerjeni v podjetja, predvsem MSP, na celotnem ozemlju RS (seveda s tem tudi za območje TNP).</p> <p><u>Področje turizma:</u></p> <p>Strategija slovenskega turizma 2022–2028 med prednostna območja makrodestinacije Alpska Slovenija izpostavlja Triglavski narodni park ter druga varovana in zavarovana območja narave. Ohranjanje narave in trajnostni turizem sta vtkana v temeljni koncept vizije: »Zelena butičnost, z manjšim odtisom in večjo vrednostjo za vse«.</p>	

			<p>Med petimi strateškimi cilji, ki odražajo različne interese, so trije, ki so združljivi, z narodnim parkom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razogljičenje in uravnoteženje slovenskega turizma, - pozicioniranje turizma kot generatorja vrednosti v drugih panogah in trajnostnega razvoja, - zadovoljstvo prebivalcev, zaposlenih in gostov. <p>V politikah so opredeljeni trajnostni ukrepi, ki se navezujejo tudi na varovana območja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - horizontalna politika 1: digitalna preobrazba slovenskega turizma – Nacionalno informacijsko središče (strategija digitalne preobrazbe slovenskega turizma): podatki, tokovi, predikcija, ki bo izrednega pomena za spremljanje in usmerjanje turističnih tokov v prihodnosti, - ukrep 2.2.7: izdelava nacionalnega načrta pogojev in kriterijev upravljanja in trženja naravne, kulturne in tehnične dediščine z namenom vključevanja v turistično ponudbo (vključno z dediščino pod zaščito UNESCO), - ukrep 2.1.2: financiranje in sofinanciranje vlaganj v kakovostno in trajnostno preoblikovanje gorskih centrov, žičniških sistemov in smučišč v Sloveniji (izveden javni razpis za vlaganja v kakovostno in trajnostno preoblikovanje slovenskega turizma za krepitev njegove odpornosti v letu 2022, - celotna politika 4: trajnost in zelena shema slovenskega turizma: <ul style="list-style-type: none"> ▪ pp 4.1: zelena shema slovenskega turizma kot orodje razvoja trajnostnega turizma, ▪ pp 4.2: dvig trajnostnega poslovanja za znižanje ogljičnega odtisa, ▪ pp 4.3: upravljanje in valorizacija naravnih vrednot in zavarovanih območij za potrebe trajnostnega razvoja turizma, - politika 5: dostopnost in trajnostna mobilnost. 	
C1.3	<p>spodbujanje pridelave in predelave osnovnih kmetijskih surovin in lesa ter vstopanje kmetij v sheme kakovosti (zaščiteni izdelki, FSC, znak kakovosti narodnega parka ...) (MKGP, MKRR, KGZS, ZGS, MGRT, občine)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje, usposabljanje in promocija, • priprava, sofinanciranje in izvedba razvojnih projektov, • podpora pri vzpostavljanju gozdno-lesnih verig. 	<p><u>Področje lesarstva:</u> MGRT je oktobra 2021 objavil vabilo zainteresiranim deležnikom za identifikacijo investicij, investicijskih projektov in potreb v lesnopredelovalni panogi.</p> <p>Objava javnih razpisov za sofinanciranje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev in delovanje kompetenčnega centra za razvoj kadrov v lesni industriji za obdobje 2021-2022 (maj 2021), - spodbujanje večje predelave lesa za hitrejši prehod v podnebno nevtralno družbo (maj 2022), - spodbude za mikropodjetja v lesarstvu (maj 2022). 	
C2.2	<p>razvijanje trajnostnega turizma in kakovostne nadgradnje treh nosilnih turističnih produktov narodnega parka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na ravni vseh parkovnih občin sprejet in potrjen Razvojni načrt Biosfernega območja 	<p>Na javnem razpisu <i>Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti</i> so bile sofinancirane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Investicija v energetske sanacije Tiptop, 90.950,81 EUR (vsa izplačila v letu 2021 in 2022), 	

	<p>(MGRT, MKRR, Skupnost Julijske Alpe, LTO, občine, MOP, JZTNP, PZS)</p>	<p>Julijske Alpe kot trajnostne turistične destinacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Energetska sanacija apartmajev Mavrica, 190.259,14 EUR (vsa izplačila v letu 2021), - Energetska sanacija Hotela BW Kranjska Gora, 187.623,76 EUR (vsa izplačila v letu 2021), - Energetska sanacija Hostla Soča Rocks, 192.236,63 EUR (izplačila v letu 2021 in 2022). <p>Na javnem razpisu za podporo planinski športni in rekreacijski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 61/21) so bile sofinancirane operacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Operacija Energetska sanacija planinske kočice na Planini pri Jezeru, izplačilo 197.500,16 EUR, - Sanacija planinskega doma na Krnskih jezerih, izplačilo 252.403,26 EUR, - Energetska prenova Doma Planika pod Triglavom, izplačilo 247.887,50 EUR, - Energetska sanacija planinske kočice Uskovnica, izplačilo 300.000,00 EUR, - Rekonstrukcija depandanse Aljaževega doma v Vratih, izplačilo 299.999,96 EUR. <p>S področja turizma sta bila v poročevalskem obdobju objavljena javna razpisa za sofinanciranje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlaganja v turistično infrastrukturo (kakovostno in trajnostno preoblikovanje slovenskega turizma za krepitev njegove odpornosti) (december 2021), - spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za ponudnike v gostinstvu in turizmu (marec 2022). <p>V okviru <i>Načrta za okrevanje in odpornost</i>, ki sta opredeljevala dodatne točke za problemska območja in območje Triglavskega narodnega parka, sta bila v letu 2022 objavljena razpisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične ponudbe za dvig dodane vrednosti turizma, - trajnostni razvoj javne in skupne turistične infrastrukture in naravnih znamenitosti v turističnih destinacijah. 	
C3.1	<p>podpiranje podjetniških projektov, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest, dvigu dodane vrednosti na zaposlenega in aktivni politiki zaposlovanja, namenjanje posebne pozornosti projektom trajnostne rabe naravnih virov in spodbujanju razvoja novih poslovnih modelov (MGRT, MKRR, MDDSZ, RRA, JZTNP, LTO, KGZS, ZGS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uveljavljanje celostnega pristopa za območje TNP pri izvajanju operacij OP EKP 2014-2020 (celostni medregionalni projekt TNP kot del RRP-jev gorenjske in goriške regije). 	<p><u>Področje regionalnega razvoja:</u></p> <p>Javni razpis za sofinanciranje operacij <i>ekonomsko - poslovne infrastrukture</i> v letih 2022 in 2023: V letih 2022 in 2023 je bilo razpisanih 7.960.000,00 EUR. Javni razpis je bil objavljen 31. 5. 2022. V merilih za izbor operacij je umeščen samostojen kriterij: »<i>Prispevek k skladnemu regionalnemu razvoju</i>«: Operaciji se dodeli 10 točk v primeru, da je del občine prijaviteljice na območju Triglavskega narodnega parka, kot je to določeno v Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20). V okviru javnega razpisa ni bilo odobrenih operacij iz območja TNP.</p> <p>V skladu z 32. členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uredba CLLD) javne pozive objavljajo lokalne akcijske skupine (LAS) ter izvajajo postopke za izbor operacij. Pri izboru operacij na območjih</p>	

			<p>parkovnih lokalnih skupnosti je bilo treba upoštevati določbe ZTNP-1 in operacijam pripisati dodatne točke, v višini 10 % od najvišjega možnega števila točk.</p> <p>Na območju TNP v okviru izvajanja v tem obdobju ni bilo operacij, ki bi se financirale iz sredstev.</p> <p><u>Področje internacionalizacije, podjetništva in tehnologije:</u></p> <p>S ciljem rasti in razvoja podjetij in povečanja podjetniške aktivnosti (merjeno z dodano vrednostjo na zaposlenega, kot tudi rastjo števila podjetij in števila novih delovnih mest) so se izvajali ukrepi v okviru (i) finančnih instrumentov v podporo rasti in razvoju podjetij, (ii) ukrepi za delovanje in nadgradnjo podjetniškega okolja ter (iii) drugi t.i. mehki instrumenti v podporo rasti in razvoju podjetij.</p> <p>S finančnimi spodbudami je bilo na območju TNP v letih 2020 in 2021 izplačanih oz. odobrenih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2,1 mio EUR nepovratnih sredstev (subvencij), - 9,6 mio EUR povratnih sredstev, od tega 4,4 mio EUR kreditov in 5,2 mio EUR garancij za bančne kredite. <p>Na obravnavanem področju je iz območja TNP prejelo sredstva 557 prejemnikov na 41 ukrepih / javnih razpisih / pozivih.</p>	
C7.1	povečevanje vključenosti javnega zavoda v lokalne, regionalne in nacionalne procese razvojnega in prostorskega načrtovanja, še zlasti pri pripravi novih razvojnih politik (MGRT, MKRR, Mzi, MOP, RRA, JZTNP, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostavljanje in ohranjanje sodelovanja na ravni javnega zavoda – občina, regija, država, • vključevanje razvojnih in varstvenih usmeritev NU v razvojne dokumente občin, regije in države. 		

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo nima dodatnih finančnih sredstev, s katerimi bi lahko reševalo razvojne probleme območja, kot je TNP, vendar *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* v 24. členu določa, da so obmejna problemska območja prednostna območja vseh razvojnih politik (*Uredba o določitvi obmejnih problemskih območij*) da proračunski uporabniki upoštevajo obmejna problemska območja pri pripravi sektorskih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov, ki jih izvajajo na območju cele države, da proračunski uporabniki del finančnih sredstev namenijo za vlagatelje z obmejnih problemskih območij ali določijo projektom s teh območij dodatne točke. Večji del občin v TNP je vključen v obmejna problemska območja, ki jih določa *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* kot prioriteta območja vseh razvojnih politik. Zato so posebej izpostavljena tudi v *Programu finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020*.

V okviru Direktorata za industrijo, podjetništvo in internacionalizacijo sta bila v letu 2022 objavljena dva javna razpisa iz Načrta za okrevanje in odpornost, ki sta opredeljevala dodatne točke za problemska območja in območje Triglavskega narodnega parka:

- Javni razpis »Spodbude za raziskovalno razvojne projekte NOO« spodbuja raziskovalno razvojne dejavnosti v konzorcijih podjetij v okviru raziskovalno razvojnih projektov na področju zelenega prehoda za razvoj novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev. **Med prijavljenimi podjetji je bilo eno tako, ki sodeluje znotraj enega konzorcija ter se nahaja ter izvaja projekt na območju TNP. Ta projekt oziroma podjetje je bilo tudi odobreno za sofinanciranje.** Gre za konzorcij, katerega prijavitelj je podjetje MEDILIP d.o.o., podjetje DIGITALIST d.o.o., katerega sedež je znotraj TNP, pa je konzorcijski partner. Naslov projekta je Razvoj linije personalizirane naravne kozmetike, potrjen je bil dne 28. 10. 2022.
- Javni razpis »Digitalna preobrazba gospodarstva NOO« spodbuja podjetja k celoviti digitalni preobrazbi. Med odobrenimi projekti oziroma podjetij ni nobenega iz področja Triglavskega narodnega parka.

Direktorat za turizem je k predlogu *Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh*, ki ga je dne 26. 2. 2021 Državnemu zboru Republike Slovenije vložila skupina poslank in poslancev, oblikoval mnenje: Vlada predlog zakona podpira, vendar meni, da se novelo dopolniti tako, da se preprečijo možnosti dvojnega financiranja (npr. z določitvijo predhodnega posvetovanja (pred odločitvijo o sofinanciranju) občine z resornim ministrstvom ali na primer z razdelitvijo nalog, ki jih posamezni organ financira). Prav tako je bilo predlagano, da se v noveli zakona določi organ, ki bo izvajal nadzor nad namensko porabo sredstev.

Predlaganih je tudi nekaj nomotehničnih popravkov zaradi večje jasnosti in natančnosti besedila. Vlada tudi meni, da je potrebno novelo zakona uskladiti z mnenjem Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora. Ministrstvo pristojno za prostor (MOP) bo imelo pristojnost potrjevanja prostorskega prikaza planinskih poti, ki mu ga posreduje pristojna planinska zveza, kategorizacijo planinskih poti pa posreduje pristojna planinska zveza v potrditev ministrstvu, pristojnemu za šport.

4. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) / Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> podpora nadstandardnemu razvoju šolstva v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih (7. točka 10. člena ZTNP-1), prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MIZŠ za spodaj navedene vsebine. 	<p>MIZŠ je v letu 2021 objavilo Razpis za sofinanciranje občinskih investicij v vrtce in osnovno šolstvo, na katerem so projekti občin iz območja Triglavskega narodnega parka pridobili 9 dodatnih točk (upoštevanje šestega odstavka 11. člena ZTNP-1).</p> <p>Sofinancerska sredstva so pridobile vse parkovne občine, ki so kandidirale na razpisu. To so občine Bohinj, Bovec, Jesenice, Kranjska Gora in Radovljica. Ministrstvo je za projekte parkovnih občin zagotovilo skupaj 4.094.107,30 EUR sofinancerskih sredstev za obdobje sofinanciranja 2021-2024.</p> <p>Prejemnice sofinancerskih sredstev so občine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bohinj (1.172.667,07 EUR za izgradnjo vrtca pri OŠ dr. Janeza Mencingerja), Bovec (726.555,65 EUR za izgradnjo športne dvorane), Jesenice (413.818,71 EUR za ureditev telovadnice OŠ Poldeta Stražišarja), Kranjska Gora (806.735,31 EUR za prizidek vrtca v Mojstrani), Radovljica (974.330,56 EUR za zagotovitev prostorov v vrtca Radovljica). <p>V letu 2021 in 2022 so sofinancerska sredstva prejele občine Bohinj, Bovec in Kranjska Gora v skupni višini 2.329.402,38 EUR. V letu 2021 je ministrstvo izplačalo 300.000 EUR sofinancerskih sredstev, v letu 2022 je izplačalo 2.029.402,38 EUR sofinancerskih sredstev.</p> <p>Obseg sofinanciranja projektov parkovnih občin TNP tako povprečno znašal 1.164.701,19 EUR na leto.</p> <p>Preostala zagotovljena sredstva MVI (1.764.704,92 EUR) bodo občinam Bovec, Jesenice in Radovljica izplačana skladno s potekom gradnje, v letu 2023 in 2024.</p>	<p>V letu 2021: 300.000 EUR</p> <p>V letu 2022: 2.029.402,38 EUR</p>
C4.1	uvajanje dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju vzgoje, izobraževanja ..., ki bodo omogočale njihovo nadstandardno izvajanje (MIZŠ, MDDSZ, MZ, JZTNP, RRA)	<ul style="list-style-type: none"> sistemske spremembe normativov s področja mrež šol in vrtcev ter določanje glavarine (npr. znižanje normativov pri kombiniranih oddelkih na osnovnih šolah, skladno s pravilnikom za 	<p>V zvezi z znižanjem normativov in sistemsko ureditvijo je bilo na sestanku z ravnateljji šol, ki se nahajajo na območju TNP ugotovljeno, da je bolj smiselno urejanje trenutnih situacij s pomočjo dodeljevanja specifik. Vsako leto je podana vloga OŠ Simona Kosa Podbrdo in odobrene so naslednje specifikacije:</p> <p>OŠ Simona Kosa Podbrdo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sistemizacija dodatnih 10 ur drugega strokovnega delavca v oddelku 1., 2. in 3. razreda. Sistemizacija dodatnih 12 ur za ločeno poučevanje v kombiniranem oddelku 8. in 9. razreda. 	

		dvojezične šole (OŠ Soča, OŠ Podbrdo).	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemizacija ur interesnih dejavnosti (zamenjava s pevskim zborom in 4 dodatne sistemizirane ure). 	
		<ul style="list-style-type: none"> • sofinanciranje šolskih prevozov iz odmaknjenih gorskih vasi. 		
		<ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri pripravi akcijskega načrta za upravljanje športnih in rekreacijskih dejavnosti na območju TNP. 		

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

- ...
- ...

5. Ministrstvo za infrastrukturo (Mzi), Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> zagotovitev ustrezne gospodarske javne infrastrukture v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih, spodbujanje trajnostne mobilnosti in trajnostne rabe energije (2., 14. točka 10. člena ZTNP-1), prednostno umeščanje območja TNP v letne programe Mzi za spodaj navedene vsebine. 	<ul style="list-style-type: none"> ukrepi na državnih cestah se financirajo iz državnega proračuna proračunskega porabnika DRSI; zakon določa sofinanciranje določenih elementov državne ceste v naseljih (pločniki, cestna razsvetljava ...) s strani občin, ukrepi na občinskih cestah se financirajo iz proračunov občin, dolžina občinskih cest se upošteva pri določitvi višine sredstev iz državnega proračuna v okviru sistema financiranja občin. <i>Zakon o cestah</i> dodatnega sofinanciranja ukrepov na občinskih cestah ne določa, zato ni možna kakršna koli drugačna obravnava v TNP s strani MZI. 	
A 6.3	prilagojeno upravljanje in vzdrževanje cest (npr. ceste ob barjih) (JZTNP, upravljavci cest – Mzi, DRSI)	<ul style="list-style-type: none"> analiza vplivov, predlog omilitvenih vplivov, izvajanje omilitvenih vplivov. 	<ul style="list-style-type: none"> Izvaja se prilagojeno upravljanje in vzdrževanje (racionalnost pri posipu s soljo v zimski službi, nameščanje lesenih varnostnih ograj, gradnja tipološko značilnih suho zloženih zidov, bankine iz apnenčevega drobirja, uporaba avtohtonih materialov in surovin iz lokalnih virov ...), Na cesti RT 907/1101 Krnica – Zg. Radovna je bil v letih med 2018 in 2022 po preplastitvi vozišča izveden monitoring povoza dvoživk z namenom opredelitve morebitnih dodatnih ukrepov. Skladno z rezultati monitoringa in predlogom ukrepov bo na odseku postavljena ustrezna prometna signalizacija; 23.399,60 EUR, Na cestah RT-905/1097 Mrzli Studenec – Jereka (ca. km 1+800 – km 2+500) in RT-904/1093 Jezero – Savica (ca. km 4+100 – km 4+400) je bil v letih 2021 in 2022 izveden monitoring povoza dvoživk. Skladno z rezultati monitoringa so bili na odseku RT-905/1097 Mrzli Studenec – Jereka pri visokem barju šijec predlagani ukrepi (podhod za dvoživke in obojestranske usmerjevalne ograje za dvoživke); 22.972,60 EUR, 	46.372,20 EUR

C6.1	zagotavljanje varne cestne infrastrukture do naselij s stalno poselitvijo v narodnem parku (Mzi, DRSI, občine, MOP)	<ul style="list-style-type: none"> • priprava programa za urejanje cestne infrastrukture v narodnem parku, • izdelava dokumentacije, • izvedba. 	<p>Izvedba (gradnja):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na območju rekonstrukcije mostu čez Radovno v Krnici, na cesti RT-907/1101 Krnica – Zg. Radovna, se je leta 2021 začela izvedba monitoringa invazivnih tujerodnih rastlin (ITV) v času gradnje. V sklopu naročila je predviden popis ITR pred gradnjo, nadzor nad izvajanjem gradbenih del med gradnjo (odstranitev ITV) in monitoring po gradnji; 22.984,80 EUR, • Prometno-tehnični ukrepi za zmanjšanje hitrosti vozil na R1-206/1029 Trenta – Bovec; 112.491,14 EUR, • Rekonstrukcija mostu čez Koritnico v Klužah na R1 203/1002 Predel – Bovec, vrednost del 424.596,51 EUR (gradbena pogodba); vrednost PZI 45.600 EUR, • Rekonstrukcija dveh mostov na vršiški cesti: pod Šupco in nad Gorenjo Trento na R1 205/1028; vrednost del 874.083,42 EUR (gradbena pogodba), vrednost PZI 90.736 EUR, • Sanacija zidov na cesti R1-203/1002 Predel – Bovec od km 11+448 do km 12+464; 3.795.665,68 EUR, • Rekonstrukcija križišča Podkoren na stičišču regionalnih cestnih odsekov R1-201/0201 Korensko sedlo – Podkoren, R1-201/0202 Podkoren – Kranjska Gora ter R1-202/0233 Rateče – Podkoren; 551.391,08 EUR, od tega DRSI 548.239,31 EUR in Občina Kranjska Gora 3.151,77 EUR, • Rekonstrukcija križišča z Borovško cesto v Kranjski Gori na regionalni cesti R1-201/0202 Podkoren – Kranjska Gora v km 1+690; 389.259,39 EUR, • Ureditev skozi naselje Sp. Gorje na regionalni cesti R3-634/1104 Javornik –Gorje od km 7+450 do km 8+264; 1.607.662,22 EUR, od tega DRSI 1.478.981,56 EUR in Občina Gorje 128.421,11 EUR, • Sanacija skalne brežine na območju odseka državne ceste R1-203/1002 Kluže – Bovec od km 12+800 do km 13+020; 1.511.662,61 EUR, • Preplastitev vozišča na cesti RT-905/1097 Mrzli Studenec – Jereka, od km 8+400 do km 9+160 in od km 10+570 do km 11+500; 452.742,04 EUR, • Ureditev protiprašne zaščite na cesti RT-907, odsek 1383 Mojstrana – Vrata od km 4+376 do km 11+542; 1.507.053,26 EUR, • Ureditev državne ceste RT 906/1100 Mrzli Studenec – Rudno Polje od km 4+720 do km 5+840; 349.655,10 EUR, • Postavitev začasnega premostitvenega objekta Mabey na cesti R1-206, odsek 1043 Ruska cesta (Erika – Vršič) nad Erjavčevo kočjo; 108.922,77 EUR, • Vzpostavitev ANRP sistema za avtomatsko kontrolo dostopa vozil na osnovi prepoznave registrskih tablic na cesti RT-902, odsek 1019 Strmec – Mangart, v vrednosti 14.002,18 EUR. <p>Izdelava dokumentacije:</p>	12.540.637,21 EUR
------	---	--	--	----------------------

C7.1	povečevanje vključenosti javnega zavoda v lokalne, regionalne in nacionalne procese razvojnega in prostorskega načrtovanja, še zlasti pri pripravi novih razvojnih politik (MGRT, Mzi, MOP, RRA, JZTNP, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostavljanje in ohranjanje sodelovanja na ravni javnega zavoda – občina, regija, država, • vključevanje razvojnih in varstvenih usmeritev NU v razvojne dokumente občin, regije in države. 		
------	--	---	--	--

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

- ...
- ...

6. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), SKZG, ZGS

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> • ekološko kmetovanje, razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, pridelovanje avtohtonih vrst kulturnih rastlin in gojenje avtohtonih pasem domačih živali, izboljšanje predelave kmetijskih pridelkov in gozdarskih proizvodov, spodbujanje aktivnosti, ki dodatno prispevajo h krepitvi ekoloških in socialnih funkcij gozda v narodnem parku; spodbujanje proizvodov z označbo porekla ali geografsko označbo ali z razvojem blagovne znamke narodnega parka (1., 3., 6., točka 10. člena ZTNP-1), • prednostno umeščanje območja TNP v programe MKGP za navedene vsebine. 	<p>Podukrep 3.1: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 1 • štev. odobrenih vlog: 3 • število izplačanih vlog: 7 <p>Podukrep 4.2: Podpora za naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 4 • štev. odobrenih vlog: 1 • število izplačanih vlog: 1 <p>Podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo povezano z razvojem kmetijstva in gozdarstva (operacija – gradnja gozdnih cest in vlak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 1 • štev. odobrenih vlog: 7 • število izplačanih vlog: 5 <p>Podukrep 8.6 Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 2 • štev. odobrenih vlog: 16 • število izplačanih vlog: 8 	<p>višina odobrenih sredstev: 3.248 EUR; višina izplačanih sredstev: 36.137 EUR</p> <p>višina odobrenih sredstev: 178.336 EUR; višina izplačanih sredstev: 84.804 EUR</p> <p>višina odobrenih sredstev: 42.124 EUR; višina izplačanih sredstev: 83.222 EUR</p> <p>višina odobrenih sredstev: 473.370 EUR; višina izplačanih sredstev:</p>

			<p>V okviru ukrepa 10 KOPOP je bilo v letu 2022 v operacijo Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, vključenih 917 KMG skupaj z 8.285 GVŽ (od tega 84 KMG s 674 GVŽ v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>V operacijo Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija je bilo vključenih 1.509 KMG na 18.232 ha (od tega 8 KMG na 11 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>V okviru ukrepa 11 Ekološko kmetovanje (EK) je bilo v letu 2022 vključenih 3.544 KMG na 50.841 ha (od tega 181 KMG na 2.863 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>Lokalnim akcijskim skupinam (LAS) v okviru ukrepa 19, katerih območja so v TNP, se določijo dodatna sredstva iz naslova PRP 2014–2020. Potrjeni sta dve LAS, ki delujeta na območju TNP in sicer LAS Gorenjska košarica ter LAS Dolina Soče.</p> <p>LAS Gorenjska košarica ima v okviru podukrepa 19.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost na območju TNP potrjene 3 operacije (oz. projekte) v višini 734.024,20 EUR. Do konca leta 2022 sta bila zaključena 2 projekta, v višini 425.417,90 EUR. 1 projekt je še v</p>	<p>220.516 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev 2021-2022 (operacija GEN_PAS): 2.516.784 EUR, od tega v občinah TNP 244.229 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev 2021-2022 (operacija GEN_SOR): 4.399.464 EUR, od tega v občinah TNP 2.707 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev EK 2021-2022 21.035.913 EUR, od tega v občinah TNP 992.520 EUR</p>
--	--	--	---	---

		<p>Izvajanju.</p> <p>LAS Dolina Soče ima iz podukrepa 19.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost na območju TNP potrjenih in zaključenih 6 operacij, ki so bile izplačane v višini 329.585,60 EUR.</p> <p>V okviru podukrepa 19.3 Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalnih akcijskih skupin se na območju TNP izvaja 5 projektov sodelovanja, v skupni odobreni vrednosti 807.826,60 EUR. Do konca leta 2022 je bilo izplačanih 208.945,40 EUR za 3 projekte. Dva projekta sta še v izvajanju. Oba LAS-a na tem območju sta zaključila skupni projekt LAS z naslovom <i>Približajmo Unescova biosferna območja prebivalcem</i>. LAS-a na območju TNP izvajata projekt <i>Vzpostavitev pogojev za EKO regijo BO JA</i>, ki ima odobreno vrednost sofinanciranja 196.244 EUR.</p> <p>Obveščanje javnosti in upravičencev MKGP, Mreža za podeželje, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenija (Javna služba kmetijskega svetovanja) in drugimi socialnimi partnerji obveščajo splošno javnost in potencialne upravičence o možnostih kandidiranja za nepovratna sredstva Programa razvoja podeželja 2014–2020 za ekološko kmetovanje (ukrep M11), za kmetovanje na okolju in podnebju prijazen način vključno za pridelovanje avtohtonih vrst kulturnih rastlin in gojenje avtohtonih pasem domačih živali (t.i. KOPOP ukrep – M10), za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (M4.2), izboljšanje predelave kmetijskih pridelkov (M4.2) in gozdarskih proizvodov (M8.6), spodbujanje proizvodov z označbo shem kakovosti (M3.1) kot tudi obveščanje o številnih drugih ukrepih programa kot so pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete (M6.1), pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij (M6.3), ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju (M9.1), plačilo za dobrobit živali (M14), sodelovanje (M16) in LEADER (M19).</p> <p>Obveščanje na ravni Slovenije je potekalo preko predstavitev javnih razpisov, preko spletnih strani, socialnih medijev, sodelovanjem na kmetijskih sejmih, objav v tiskanih medijih, izdaja tiskanih in spletnih publikacij in predstavitev dobrih praks.</p> <p>Izdaja publikacij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pridelava semena poljščin in krmnih rastlin,</i> - <i>Pridelava semena zelenjadnic,</i> - <i>Pomen opravevalcev za kmetijstvo,</i> 	
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Ekološko + lokalno = idealno (zgibanka), - Akcijski načrt za ekološko kmetovanje, - Izvajanje pristopa LEADER/CLLD v Sloveniji. 	
A 4.1	<p>prilagojena raba na naravovarstveno najpomembnejših površinah v gozdovih (MKGP, SKZG, ZGS, MOP, JZTNP, lastniki zemljišč)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • določitev območij, • sodelovanje pri pripravi akcijskega načrta za vzpostavitev ekocelic na območju narodnega parka, • vzpostavitev ekocelic, • spremljanje stanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • izveden je bil redni popis rastišč divjega petelina za tekoče leto na vplivnem območju biatlonskega centra na Pokljuki (radij 2 km) ter celoletna spremljava stanja vrste na istem območju (6 rastišč), • izdelana je bila sprememba GGN GGE Mežakla 2015–2024, ki obravnava tudi gozdove znotraj TNP, • Meritve SVP za GGE Notranji Bohinj v letu 2022 ter inventarizacija sestojev • Sodelovanje v projektu »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP«, • izvajanje aktivnosti monitoringa risa v sklopu projekta »LIFE Lynx« doselitev 3 risov v oboro na Stari Pokljuki v letu 2021 in njihov izpust, • izvajanje monitoringa volka v sklopu vseslovenskega izbiranja genetskih vzorcev na območju pokljuškega in rateškega tropa volkov (sezona 2022-2023) • Izdelava dolgoročnega načrta za Blejsko in Tolminsko GGO za obdobje 2021-2030. Noveliranje funkcij vseh gozdov. Poseben poudarek funkciji ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcije ohranjanja naravnih vrednosti, • Izdelava dolgoročnega načrta za Gorenjsko in Triglavsko LUO za obdobje 2021-2030. Določitev koridorjev pomembnih za povezljivost prostoživečih živali, • Aktivnosti za spremembo statusa alpskega kozoroga iz tujerodnosti v domorodnost, • Vzpostavljjanje novega prometnega režima na gozdnih cestah na območju GGE Pokljuka, • Sanacija s podlubniki napadenih gozdov na območju Fužinskih planin (prvo varstveno območje TNP). <p>Vzpostavitev ekocelic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leto 2021: 25,12 ha • Leto 2022: 27,09 ha 	<p>Monitoring 3.538 EUR</p> <p>Redno delo</p> <p>Redno delo Projekt LIFE Lynx</p> <p>V delu</p> <p>Redno delo</p> <p>Redno delo</p> <p>Projekt DinAlpConnect Redno delo Redno delo</p> <p>46.132 EUR 63.000 EUR</p>
A4.3	<p>ohranitev selitvenih koridorjev in ekosistemov za velike zveri, vzpostavitev mirnih območij ter sprejetje in izvajanje ukrepov za blažitev konfliktov med ljudmi in velikimi zvermi (MOP, MKGP, ZGS, ZRSVN, JZTNP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring, promocija ukrepov za preprečevanje škode in konfliktov z velikimi zvermi, • opredelitev območij paše drobnice in izvajanje izrednih ukrepov na velikih zvereh z 	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring ukrepov za preprečevanje škode na premoženju zaradi velikih zveri, • sodelovanje v postopku pridobivanja dovoljenja za odvzem iz narave z odstrelom tropa križancev (volk) na območju Zgornjesavske doline, • v TNP, na območju OE Tolmin, zabeleženih 32 škodnih primerov na drobnici. V enaindvajsetih primerih je bil kot povzročitelj prepoznan šakal, v šestih volk in petih rjavi medved, • ocenjena skupna vrednost škodnih primerov je znašala 13.198,25 EUR, • v drugem varstvenem območju TNP je bilo evidentiranih 9, v tretjem varstvenem območju TNP 13 škodnih primerov. 	<p>Redno delo</p> <p>Redno delo</p>

		<ul style="list-style-type: none"> odvzemom konfliktnih osebkov iz narave, nadzor in sankcioniranje nezakonite paše, ohranitev selitvenega koridorja velikih zveri. 		
A4.4	<p>izvedba analize vplivov rekreativnega in komercialnega nabiranja gozdnih dobrin na ciljne vrste ter oblikovanje predlogov varstvenih nalog (časovna in prostorska opredelitev, količina in način nabiranja) in vključitev teh v ustrezne sektorske načrte oziroma uporaba ugotovitev v postopkih izdaje soglasij in drugih aktov javnega zavoda (MKGP, GIS, ZGS, MOP, JZTNP, ZRSVN)</p>	<ul style="list-style-type: none"> priprava seznama vrst, zanimivih za nabiranje, določitev območij rastišč z največjim pritiskom nabiranja, priprava metodologije za spremljanje vplivov nabiranja in vzpostavitve rednega monitoringa, posodobitev usmeritev/pogojev za sprejemljivo izkoriščanje rastlin. 		
A4.5	<p>v gozdovih narodnega parka nadgraditi trenutno izvajanje nacionalnega programa monitoringa gozdov in gozdnih ekosistemov s prilagoditvijo mreže vzorčnih ploskev in vsebin za spremljanje stanja biotske raznovrstnosti (MKGP, GIS, ZGS, MOP, JZTNP, ZRSVN)</p>	<ul style="list-style-type: none"> dopolnitev mreže stalnih vzorčnih ploskev, določitev in testiranje metodologije, določitev kazalnikov, celovito spremljanje stanja gozdov na območju narodnega parka, sodelovanje v postopkih načrtovanja (GGN, gozdnogojitveni načrti). 	<p><u>ZGS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Projekt spremljanja stanja tujerodnih vrst na gozdnih posekah v TNP in v bližnji okolici. Identifikacija gozdnih posek in oblikovanje protokola za popis (priprava na izvedbeni del na terenu). Izdelava GGN GGO Tolmin 2021-2030. Izdelava LUN za TRI LUO 2021-2030. Izdelava Programa obnove GGN GGE Bovec 2024-2033. <p><u>ZRSVN:</u></p> <p>Pripravljene so bile naravovarstvene smernice za:</p> <ul style="list-style-type: none"> desetletni GGN za GGO Tolmin (2021-2030) – izdelano je bilo mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe gozdnogospodarskih načrtov za GGO Tolmin za obdobje 2021-2030 na naravo ter o ustreznosti Okoljskega poročila in Dodatka. Dodatno je bilo pripravljeno mnenje o ustreznosti in skladnosti dopolnjenega Okoljskega poročila in Dodatka, GGN GGO Bled, GGN GGE Notranji Bohinj, <p>Pripravljeno je bilo 1. mnenje za CPVO postopek za območne načrte ter potrditev okoljskega poročila.</p> <p>Sodelovanje pri GGN za odsek 10U v GGE Bohinj.</p>	<p>7.000 EUR</p> <p>Redno delo</p> <p>Redno delo (javna služba)</p>

A 4.6	prilagojena raba na naravovarstveno najpomembnejših površinah (npr. strojna sečnja) (MKGP, GG, ZGS, MOP, JZTNP, ZRSVN, lastniki zemljišč)	<ul style="list-style-type: none"> • posodobitev smernic, • izobraževanje izvajalcev, • določitev ranljivih območij. 		
A12.1	upravljanje divjadi v narodnem parku (JZTNP, ZGS, MKGP, LZS)	<ul style="list-style-type: none"> • priprava letnih načrtov LPN Triglav, • spremljanje stanja. 	<p><u>ZGS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izdelava dvoletnega načrta za Gorenjsko in Triglavsko LUO za leti 2021-2022, • Izdelava letnih načrtov lovišč, v Gorenjskem in Triglavskem LUO, ki ležijo na območju TNP, • Izvedeni številni ukrepi za varstvo in monitoring prostoživečih živali, katere izvaja lovišče s posebnim namenom (LPN) Triglav, • biomeliorativni ukrepi so opravljeni v predpisanem obsegu. Najpomembnejša ukrepa sta vzdrževanje grmišč in košnja travnikov, • biotehniški ukrepi so v celoti opravljeni pri zimskem in privabljalnem krmljenju, ki je neposredno povezano z lovom, • izdelava in vzdrževanje lovskih objektov je bilo opravljeno v okviru načrtov, • izvedeno so bile delavnice v okviru projekta DINALPCONNECT, ki je primarno namenjen ohranjanju alpskega kozoroga. <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pripravljene so bile naravovarstvene smernice za lovsko upravljavske načrte lovsko upravljavskih območij (2021-2030) za Triglavsko LUO, • izdano mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe dolgoročnih lovsko upravljavskih načrtov Triglavskega LUO na naravo ter o ustreznosti dopolnjenega Okoljskega poročila in Dodatka. 	<p>Redno delo</p> <p>Projekt DinAlpConnect</p> <p>Redno delo (javna služba)</p>
B3.2	zagotovitev ohranjanja značilnih naravnih in ustvarjenih prvin v kmetijski kulturni krajini (MK, ZVKDS, JZTNP, MKGP)	<ul style="list-style-type: none"> • določitev prvin, pomembnih za prepoznavnost kulturne krajine, • priprava smernic za varstvo, ohranjanje in vzdrževanje kakovostnih krajinskih prvin, • vključitev v prostorske akte 		
C1.2	spodbujanje vključevanja kmetov v ukrepe KOPOP in ekološko kmetovanje (MKGP, KGZS, JZTNP, RRA)	<ul style="list-style-type: none"> • ozaveščanje, promocijske aktivnosti, • pomoč kmetom, 	MKGP, Mreža za podeželje, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter v sodelovanju z Javno službo kmetijskega svetovanja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in ostalih socialnih partnerjev ozavešča in promovira vključevanje kmetov v KOPOP in ekološko kmetovanje. Aktivnosti se izvajajo	

		<ul style="list-style-type: none"> • priprava, izvedba, sofinanciranje razvojnih projektov. 	<p>preko spletnih strani, socialnih medijev, sodelovanjem na kmetijskih sejmih (npr. spomladanski in jesenski Kmetijsko obrtni sejem v Komendi 2022), objav v tiskanih medijih, izdaja tiskanih in spletnih publikacij in predstavitev dobrih praks.</p> <p>V marcu in aprilu 2021 ter aprilu in maju 2022 so bila izvedena predhodna usposabljanja KOPOP, z namenom, da se udeleženci seznanijo s kmetijsko okoljskimi in kmetijsko podnebnimi vsebinami ter s pridobljenim znanjem in informacijami lažje ter z manj napakami izvajajo ukrep 10 KOPOP. Glede novosti pri vključevanju v KOPOP in ekološko kmetovanje smo objavili prispevek v Kmečkem glasu v 2021 in 2022.</p> <p>Za pomoč kmetom deluje Javna služba kmetijskega svetovanja, ki nudi kmetom svetovanje kot pomoč pri vnosu zbirne vloge.</p> <p>V okviru ukrepa KOPOP je bilo v letu 2022 vključenih 5.657 KMG na 362.871 ha (od tega 229 KMG na 3.444 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>V okviru ukrepa 11 ekološko kmetovanje (EK) je bilo v letu 2022 vključenih 3.544 KMG na 50.841 ha (od tega 181 KMG na 2.863 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>V okviru ukrepa OMD je bilo v letu 2022 vključenih 46.521 KMG na 342.331 ha (od tega 1.588 KMG na 13.617 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p>	<p>Višina izplačanih sredstev KOPOP 2021-2022: 61.659.136 EUR, od tega v občinah TNP: 861.610 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev EK 2021-2022 21.035.913 EUR, od tega v občinah TNP 992.520 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev OMD 2021-2022 85.315.359</p>
--	--	--	---	---

				EUR, od tega v občinah TNP 3.796.891 EUR
C1.3	spodbujanje pridelave in predelave osnovnih kmetijskih surovin in lesa ter vstopanje kmetij v sheme kakovosti (MKGP, KGZS, ZGS, JZTNP, MGRT, občine, RRA)	<ul style="list-style-type: none"> • Podukrep 3.1-Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti, • Podukrep 4.2-Podpora za naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov, • ukrep PRP 2014-2020, M19: podpora za lokalni razvoj v okviru LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost): izvajanje skupnih projektov LAS-ov (dolina Soče, Gorenjska košarica) v okviru izvajanja operacij SLR npr. projekt "Pohodniška pot Juliana«). 	<p>Podukrep 3.1: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 1 • štev. odobrenih vlog: 3 • število izplačanih vlog: 7 <p>Podukrep 4.2: Podpora za naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objavljenih JR: 4 • štev. odobrenih vlog: 1 • število izplačanih vlog: 1 	<p>višina odobrenih sredstev: 3.248 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev: 36.137 EUR</p> <p>višina odobrenih sredstev: 178.336 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev: 84.804 EUR</p>
C1.4	ohranjanje in razvijanje planinskega pašništva (MKGP, KGZS, JZTNP, ZVKDS, RRA, nosilci dejavnosti)	<ul style="list-style-type: none"> • spremljanje pašnih območij, • priprava, sofinanciranje in izvedba projektov. 	<p>V okviru ukrepa KOPOP je bilo v letu 2022 v operacijo <i>Paša po čredinkah na planinah</i> vključenih 27 KMG na 920 ha (od tega 16 KMG na 665 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p> <p>V okviru ukrepa KOPOP je bilo v letu 2022 v operacijo <i>Planinska paša s pastirjem</i> vključenih 101 KMG na 4.892 ha (od tega 40 KMG na 1.825 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p>	<p>višina izplačanih sredstev 2021-2022 (operacija KRA_CRED): 120.516 EUR, od tega v občinah TNP 82.203 EUR</p> <p>višina izplačanih sredstev 2021-2022 (operacija KRA_PAST): 1.075.488 EUR, od tega v občinah TNP</p>

				405.020 EUR
C3.1	podpiranje podjetniških projektov, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest, dvigu dodane vrednosti na zaposlenega in aktivni politiki zaposlovanja, namenjanje posebne pozornosti projektom trajnostne rabe naravnih virov in spodbujanju razvoja novih poslovnih modelov (MKGP, MGRT, MDDSZ, RRA, JZTNP)	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje in promocija, • podpora povezovanju različnih panog in deležnikov v narodnem parku (npr. kmetije-gostilne/hoteli, kmetije-šole, lastniki gozdov-lesno predelovalni obrati). 		
C7.3	zagotovitev varstva, ohranjanja in vzdrževanja izjemnih krajin in krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti (MOP - Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, MK, ZVKDS, MKGP, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • podrobnejša razdelava območij nacionalne prepoznavnosti, • priprava programov za razvoj podeželja, • priprava in izvajanje kmetijsko-okoljskih programov (spodbude, olajšave). 	<p>V izvajanje različnih ukrepov PRP 2014-2020 je vključenih 67.482 različnih upravičencev, od tega 2.281 upravičencev v občinah, ki ležijo v TNP.</p> <p>V okviru ukrepa KOPOP je bilo v letu 2022 vključenih 5.657 KMG na 362.871 ha (od tega 229 KMG na 3.444 ha v občinah, ki ležijo v TNP).</p>	<p>Višina izplačanih sredstev 2021-2022: 333,34 mio EUR, od tega v občinah TNP: 10,02 mio EUR</p> <p>Višina izplačanih sredstev KOPOP 2021-2022: 61.659.136 EUR, od tega v občinah TNP: 861.610 EUR</p>

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

občin:

- ZRSVN je v sodelovanju za JZTNP pripravil naravovarstvene smernice za ribiškogojitvene načrte za naslednja ribiška območja, ki segajo tudi v območje TNP: jeseniško, blejsko, bohinjsko RO. V letu 2020 so bila nekatera že predmet usklajevanj z Zavodom za ribištvo RS in območnimi ribiškimi družinami. (redno delo/javna služba: 2.900,00 EUR)
- ...

7. Ministrstvo za kulturo (MK), ZVKDS, muzeji

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> spodbujanje aktivnosti, ki prispevajo k celostnemu ohranjanju kulturne dediščine (12. točka 10. člena ZTNP-1), prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MK za spodaj navedene vsebine. 	Območni enoti Nova Gorica in Kranj izvajata javno službo na področju registrirane nepremične kulturne dediščine v okviru potrjenih letnih programov dela in finančnih načrtov.	
B1.1.	evidentiranje, raziskovanje, dokumentiranje, predstavljanje in vrednotenje vseh tipov kulturne dediščine (MK, ZVKDS, muzeji)	<ul style="list-style-type: none"> zbiranje podatkov o kulturni dediščini in njenih nosilcih sodelovanje pri posodabljanju evidenc in pripravi predlogov za vpise novih enot v Register nepremične kulturne dediščine, predstavljanje in objavljanje izsledkov. 	<p><u>OE Nova Gorica:</u> Register nepremične dediščine na območju TNP; novih vpisov v register nepremične dediščine ni bilo, posodobljeni so nekateri vpisi registrirane stavbne dediščine zaradi <u>aplikacije ISeD</u>.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pregled/proučevanje arhivskega gradiva in preostale pisne dokumentacije in virov, kot pomoč investitorjem <u>pri obnovi in rekonstrukciji registriranih enot stavbne dediščine v parku</u>. <u>Planinska naselja:</u> dopolnjevanje podatkov. Raziskovanje, dokumentiranje, inventarizacija raznovrstnih tipov <u>suhozidne gradnje in struktur v naseljih Bavšica, Soča in v Zgornji Trenti</u>. <p><u>OE Kranj:</u> Novih vpisov v RKD ni bilo. Nekaj enotam je bil spremenjen vpis v RKD, podatki so bili dopolnjeni.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pregledovanje arhivske dokumentacije in digitalizacija dokumentacije Studor v Bohinju – Domačija Studor 16 (EID: 1-00709) in Zgornja Radovna – Domačija Zgornja Radovna 25 (EID: 1-00879). Sistematični terenski ogledi planin in fotografsko dokumentiranje, dopolnjevanje podatkovne baze o planinah s podatki iz literature. V sodelovanju z JZTNP priprava metodologije popisovanja gradenj na suho v alpskem prostoru in testni popis. <p><u>Pedagoške aktivnosti:</u> Andrejka Ščukovt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo FF (OEIKA FF) v okviru pedagoškega procesa je bilo izvedeno predavanje <i>Suhozidna gradnja v Alpskem prostoru na primorski strani parka</i>. 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Terensko delo v Trenti in Bavšici s študenti OEIKA FF in študenti Fakultete za arhitekturo v zvezi s topografijo in raziskavo o suhozidni gradnji v Alpskem prostoru na primorski strani parka. <p>Saša Roškar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupaj s Tino Komac, JZTNP, predavanje na OEIKA FF v okviru vaj pri predmetu Etnološko konservatorstvo izvedla predavanje <i>Alpska suhozidna gradnja</i>, priprava na terensko delo. - Sodelovanje kot predavateljica na Etnološkem taboru treh dolin s predavanjem <i>Planina</i>, konservatorski pogled. - Terensko delo s študenti OEIKA pri predmetu Etnološko konservatorstvo – vaje: popis gradenj na suho v Bohinju, marec 2021. - Terensko delo s študenti OEIKA pri predmetu Etnološko konservatorstvo – vaje in Fakultete za arhitekturo: popis gradenj na suho v Trenti in Bavšici. - Sodelovanje pri seminarju Maruše Zorec na Fakulteti za arhitekturo s temo <i>Planinske kočje</i>. - Sodelovanje z OEIKA – priprava in vodenje terenskega ogleda muzejskih hiš v okviru predmeta Etnološko konservatorstvo – ogled Pocarjeve domačije. <p>Predstavljanje in objavljanje izsledkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andrejka Ščukovt: <i>Stavbna dediščina v Zgornjem delu doline Soče</i> s poudarkom na predstavitvi stavb z gospodarsko namembnostjo. Okrogla miza v okviru projekta <i>Oživiljanje starega mestnega jedra Tolmina</i>. - Andrejka Ščukovt: Predstavitev publikacije Gradimo za jutri II, <i>Od prepoznavanja do obnove stavbne dediščine Zgornjega Posočja</i>, v Tolminu in v Kobaridu. - Andrejka Ščukovt: konservatorska poročila o izvedenih posegih na devet objektih s statusom kulturni spomenik ali registrirana nepremična dediščina v publikaciji <i>Varstvo spomenikov – Poročila</i>. - Andrejka Ščukovt: <i>Dediščina uporabe lesa v Posoškem delu TNP v luči prekrivanja streh z leseno kritino</i>. Članek Zbornik SEK IX Kladovo 2021. - Saša Roškar: sodelovanje na webinarju ICOMOS-a <i>Ob dnevu spomenikov in spomeniških območij</i> 18.4.2021. - Saša Roškar: sodelovanje na posvetu <i>Ogenj v Alpah</i> v organizaciji CIPRE, 12.8.2021. - Saša Roškar: predavanje na mednarodnem posvetu <i>Etnološko konservatorstvo v 21. stoletju z naslovom Triglavski narodni park in varstvo kulturne dediščine: med predpisi, politikami in konservatorskimi praksami</i>. - Saša Roškar: <i>Imamo spomenik – muzej – kaj pa zdaj?: Vzdrževanje in upravljanje muzejskih hiš</i>. Upravljanje kulturnom baštinom: od valorizacije do interpretacije: Zbornik VIII. Simpozija etnologa konservatorja Makedonije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Slovenije, 2021, 277-294. - Saša Roškar: Priročnik <i>Od stoga do kozuca</i>. Svet pod Triglavom 29, 2021, 14. - Saša Roškar: sodelovanje pri projektu in publikaciji <i>Hiše naših dedov</i>, 2022. 	
--	--	--	--

B1.2	spremljanje stanja kulturne dediščine (MK in INDOK, ZVKDS, muzeji, JZTNP)	<ul style="list-style-type: none"> • spremljanje stanja kulturne dediščine, • terenski ogledi kulturne dediščine in priprava poročila o stanju, • vzpostavitev redne izmenjave podatkov med javnim zavodom in pristojnimi ustanovami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenski ogledi/konservatorski nadzor raznovrstnih tipov nepremične kulturne dediščine, poročila o stanju, spremljanje stanja, izmenjava podatkov. <p>Izpostavljeno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trenta – Domačija Trenta 67 (EID: 1-0777), monitoring stanja po celoviti obnovi osrednje dominantne stavbe, ki predstavlja spomenik trentarskemu načinu življenju. - Soča – Domačija Soča 51 (EID: 1-09966), hiša in drvarnica. - Trenta – Domačija Trenta 67 (EID: 1-00777), ovčji hlev. - Bovec – Trdnjava Kluže (EID: 1-00039), ureditev podzemnega rova Kluže in razgledne ploščadi, ureditev tematske poti in izvedba zaščite pred naleti skalnih blokov iz zalednega pobočja in zgornjega dela obcestne brežine na državni cesti. - Studor v Bohinju – Napajalno korito sredi vasi (EID: 1-28943) in Studor v Bohinju – Vas (EID: 1-00708), ureditev vaškega jedra. - Stara Fužina – Hiša z mlinom in žaga Stara Fužina 180 (EID: 1-16187), monitoring stanja in sodelovanje z lastniki. - Zgornja Radovna – Domačija Zgornja Radovna 25 (EID: 1-00879), monitoring in dokumentiranje stanja. - Ribčev Laz – Most čez Jezernico (EID: 1-11050), monitoring in sodelovanje pri načrtovanju prenove. - Ribčev Laz – Cerkev sv. Janeza Krstnika (EID: 1-00621). <ul style="list-style-type: none"> • Fotografiranje karakterističnih posnetkov v občini Bovec, Kobarid in Bohinj za potrebe posodobitve Registra kulturne dediščine, aplikacija ISeD. • Trenta – Znamenje pri Hramih pri planini ob Belem potoku: izdelava izmer stanja in arhitekturni posnetek. 	
B1.3	okrepitev prepoznavnosti simbolnega pomena in identitete ustvarjene kakovosti TNP ter njegovih posameznih delov pri prebivalcih in obiskovalcih	<ul style="list-style-type: none"> • promocija, • sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Andrejka Ščukovt in Saša Roškar, Sodelovanje z Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo FF in Fakulteto za arhitekturo; <u>izobraževanje študentov glede krepitve prepoznavnosti – pomena in identitete TNP</u> – glej B1.1. • Andrejka Ščukovt, v juniju 2021 v okviru <u>Delovne skupine etnologov konservatorjev</u> izvedena predstavitev poselitve prostora in terenski ogledi objektov v Trenti, ki so obnovljeni v okviru popotresne obnove Posočja ali z lastnimi sredstvi. • <u>Simpozij etnologov konservatorjev Srbija</u> (Kladovo, oktober 2021); Andrejka Ščukovt, <i>Dediščina uporabe lesa v Posoškem delu TNP v luči prekrivanja streh z leseno kritino.</i> • Andrejka Ščukovt, obnova hiše Turarjeve domačije, <u>blog ob 40-letnici TNP v okviru spletne strani.</u> 	
B2.1	usmerjanje upravljavcev, lastnikov, investitorjev in projektantov pri	<ul style="list-style-type: none"> • izobraževanje in svetovanje investitorjev, 	<ul style="list-style-type: none"> • Usmerjanje projektantov pri prenovi obstoječega stavbnega fonda oziroma nadomestni gradnji objektov. 	

	<p>gradnjah prednostno k prenovi obstoječega stavbnega fonda oziroma nadomestni gradnji objektov, pri vseh gradnjah pa h gradnji, skladni z lokalno značilno stavbno tipologijo, spodbujanje ohranjanja tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv ter dopuščanje uvajanja novih gradiv in tehnologij, ki so skladne s tipološkimi stavbnimi značilnostmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vključevanje stavbne tipologije (v povezavi z nalogo C7.3) v predpise in strokovne podlage, • medsebojno sodelovanje pristojnih ustanov, sodelovanje pri svetovanju, • izvedba promocijskih dejavnosti, ki še posebej poudarjajo lokalno stavbno izročilo in lokalne mojstre, ki poznajo stare stavbne tehnike /delavnice), • certificiranje kakovosti in programi izobraževanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Andrejka Ščukovt, usmerjanje izdelovalca pri pripravi stavbne tipologije Zgornjega Posočja (občine Kobarid, Tolmin in Bovec). Posredovanje/izbor razpoložljive fotografske, pisne in arhivske dokumentacije kot pomoč izdelovalcu stavbne tipologije na območju občine Kobarid; naselja Magozd, Drežnica, Drežniške ravne, Krn in aktivno sodelovala s pripravljavcem stavbne tipologije. • Saša Roškar: sodelovanje z JZTNP pri pripravi priročnikov <i>Stavbna tipologija v občini Kranjska Gora in Pomožni objekti v Triglavskem narodnem parku</i>. • Svetovanje lastnikom, investitorjem na terenu glede posegov na objektih in terenski ogledi. Svetovanja lastnikom pred posegi skupaj z drugimi institucijami (JZTNP, ZRSVN, občine, upravne enote). • Kulturnovarstveni pogoji, kulturnovarstvena soglasja in kulturnovarstvena mnenja k posegom v prostor (na podlagi prispelih vlog za posege v registriranem območju TNP oz. na registriranih enotah dediščine) po predhodni pridobitvi mnenja JZTNP: <u>V letu 2021:</u> - OE Nova Gorica: 77 zadev - OE Kranj: 159 zadev <u>V letu 2022:</u> - OE Nova Gorica: 94 zadev - OE Kranj: 148 zadev <p>Odprava posledic potresa: sodelovanje z Državno tehnično pisarno (v nadaljevanju DTP) pri pripravi programov za področje konservatorsko-restavratorskih posegov in izvedba posegov za tekoče leto.</p>	
B2.2	<p>vzpostavitev sklada za sofinanciranje projektov za ohranjanje kulturne dediščine (MK, ZVKDS, občine, RRA, JZTNP, MOP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ustanovitev varstvenega sklada, • objava razpisa (zagotavljanje sredstev za sofinanciranje). 		
B2.3	<p>ohranjanje obstoječe kakovosti planin (umestitev v prostor, tipologija objektov, posestna struktura...), naselij (strnjena vaška jedra) ter posameznih grajenih ambientov in dominant v prostoru (ZVKDS, občine, agrarne skupnosti, JZTNP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vrednotenje planin • ozaveščanje, • sodelovanje pri pripravi konservatorskega načrta za prenavo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Posoške planine – dopolnjevanje terenskega dela za načrtovano publikacijo <i>Stavbno izročilo pastirskih planin v Zgornjem Posočju</i>. • Sistematično dokumentiranje bohinjskih planin in pregled pisnih virov: <ul style="list-style-type: none"> - Planina Lopučnica - Komna – Planina Na Kalu (EID: 1-15195) - Planina Razor - Komna – Planina Na Kraju (EID: 1-15196) - Studor v Bohinju – Planina Blatce (EID: 1-15217) - Pokljuka – Planina Četeže (EID: 1-29503) - Polje v Bohinju – Planina Suha (EID: 1-18488) - Ravne v Bohinju – Planina Za Liscem (EID: 1-18484) 	

B2.4	razglasitev evidentiranih enot kulturne dediščine (MK, ZVKDS, občine, JZTNP, lastniki, muzeji)	<ul style="list-style-type: none"> • priprava strokovnih podlag za razglasitev, • sprejetje predpisov, • ozaveščanje lastnikov, • ureditev posameznih enot NKD, • promocija, tematska vodenja. 		
B2.5	obnova najpomembnejših objektov NKD in izvajanje predkupne pravice države ali občine za odkup ogroženih oziroma izjemnih spomenikov NKD, ki so v zasebni lasti (MK, ZVKDS, občine, JZTNP, lastniki, muzeji)	<ul style="list-style-type: none"> • zagotavljanje proračunskih sredstev, donacij, subvencij, • sodelovanje z lastniki, • oblikovanje meril in kriterijev za prednostni odkup, • izvajanje odkupov. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Spomeniškovarstveni razpis za leto 2021–2022 – odobrena sredstva:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Trenta – Domačija Trenta 1 (EID:1-05065), obnova lesene kritine Matevževe hiše; - Stara Fužina – Hiša z mlinom in žaga Stara Fužina 180 (EID: 1-16187), novo mlinsko kolo in obnova pomožnega objekta; - Zgornja Radovna – Domačija Zgornja Radovna 25 (EID: 1-00879), obnova fasade, hidrofobna bariera, zamenjava strešne kritine. • <u>Obnova – ponovna gradnja:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Trenta – Domačija Trenta 15 (EID:1-011725) ponovna gradnja hiše na domačiji pri Maselcu, po požaru januarja 2021 • <u>Odobrena sredstva v okviru popotresne obnove</u> <ul style="list-style-type: none"> - Trenta – Domačija Trenta 67 (EID:1-00777) cilj celovite prenove je z gradbenimi deli in restavratorskimi posegi ohranitev avtentične vsebine hiše na podlagi tradicionalnih trajnostnih materialov in praks. 	
B2.6	sistematično raziskovanje na območju narodnega parka in izvajanje predhodnih arheoloških terenskih pregledov, sond in raziskav (ZVKDS, muzeji)	<ul style="list-style-type: none"> • izvajanje sistematičnih raziskav (planine, rudarstvo, železarstvo) • ozaveščanje lastnikov zemljišč s potencialnimi arheološkimi lokacijami • vključevanje vsebin v prostorske akte lokalnih skupnosti in turistično ponudbo (razstave, tematske poti), • izvajanje preventivnih arheoloških raziskav. 	<p>Izvedene so bile naslednje arheološke raziskave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stara Fužina – Zoisova graščina (EID: 1-16194): raziskava ob gradnji; - Julijske Alpe – Triglavski narodni park (EID: 1-07593): Bošinka nad planino Dedno polje; - Stara Fužina – Planina Laz (EID: 1-15208) in planina Ogradi; - Julijske Alpe – Triglavski narodni park (EID: 1-07593): območje Vršiča. 	

B3.1	ozaveščanje in izobraževanje lokalnih prebivalcev o pomenu in načinih ohranjanja dediščinskih kulturnih in zgodovinskih krajin (ZVKDS, JZTNP)	<ul style="list-style-type: none"> • ozaveščanje in izobraževanje, • priprava ozaveščevalnih gradiv. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ozaveščanje</u> <ul style="list-style-type: none"> - Andrejka Ščukovt: <i>Kmalu bo v celoti prenovljena</i> (Turarjeva domačija v Trenti), mesečni časopis Goriška, avgust 2021. - Andrejka Ščukovt: <i>Popotresna obnova profane stavbne dediščine v Posočju</i>. AB, arhitektov bilten št. 232/233, oktober 2022. - Andrejka Ščukovt: <i>Domačija pri Francu z ohranjeno stavbno dediščino izjemnega pomena. Simbol preteklosti, vztrajnosti in znanj</i>, mesečni časopis Goriška, december 2022. - Andrejka Ščukovt in Saša Roškar: sodelovanje pripravi študij tipologij za posamezna območja (sodelovanje z izvajalci, posredovanje gradiv, sodelovanje na predstavitev). - Saša Roškar: sodelovanje v delovni skupini za pripravo interpretacijskega načrta za eko muzej Oplenova hiša – sodelovali tudi: Občina Bohinj, Gorenjski muzej, JZTNP, Turizem Bohinj, Krajevna skupnost Stara Fužina-Studor in prebivalci Studora. - Saša Roškar: sodelovanje v delovni skupini za pripravo Podlage za oblikovanje akcijskega načrta za odpravljanje ozkih grl pri upravljanju z obiskovalci na območju skleda Bohinjskega jezera. 	
B3.2	zagotovitev ohranjanja značilnih naravnih in ustvarjenih prvin v kmetijski kulturni krajini (MK, ZVKDS, JZTNP, MKGP)	<ul style="list-style-type: none"> • določitev prvin, pomembnih za prepoznavnost kulturne krajine, • priprava smernic za varstvo, ohranjanje in vzdrževanje kakovostnih krajinskih prvin, • vključitev v prostorske akte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Določitev prvin pomembnih za prepoznavnost kulturne krajine v Zg. Trenti in Soči – Vas Na Skali: suhozidne strukture • Sistematično raziskovanje in popis suhozidnih struktur v kulturni krajini – glej B1.1. 	
B4.1	skrb za zbirke premične kulturne dediščine znotraj informacijskih mest v narodnem parku (Pocarjeva domačija, Dom Trenta) (JZTNP, muzeji MK, lastniki)	<ul style="list-style-type: none"> • vključevanje premične KD v izobraževalne in ozaveščevalne programe ter organizacija in izmenjava razstav med ustanovami, • vzdrževanje zbirk premične KD znotraj informacijskih točk narodnega parka. 		
B4.2	sodelovanje z likovnimi ustvarjalci pri pripravi razstav in drugih	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija in promocija razstav, 		

	ozaveščevalnih programov in vzpostavitev galerijske dejavnosti (JZTNP, muzeji)	<ul style="list-style-type: none"> • organiziranje skupnih raziskovalnih in razstavnih projektov in izmenjave razstav med ustanovami. 		
B5.1	spodbujanje obstoječih in potencialnih nosilcev k ohranjanju nesnovne KD, sodelovanje z njimi pri dejavnostih za ohranjanje te in prenašanje oblik tradicionalnih znanj (nacionalni koordinator nesnovne KD, ZVKDS, JZTNP, MKGP, KGZS)	<ul style="list-style-type: none"> • infrastrukturna in organizacijska pomoč nosilcem pri izvajanju dejavnosti in prireditvah, • sodelovanje na prireditvah, • sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, šolami in društvi, • strokovno svetovanje nosilcem nesnovne KD (npr. pašništvo), • vključevanje nesnovne KD v projekte in razpise. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje pri ohranjanju tradicionalnih gradbeno-obrtnih tehnik in gradiv: prekrivanje streh z leseno kritino: <ul style="list-style-type: none"> - Trenta – Domačija Trenta 1 (EID:1-0 5065) - Trenta – Domačija Trenta 67 (EID:1-0 777) - Trenta – Domačija Trenta 69 (EID:1-17652) - Trenta – Hiša Trentarskih vodnikov (EID:1-07593) - Studor v Bohinju – Domačija Studor 16 (EID: 1-00709) • Spodbujanje ohranjanja in obnavljanja suhozidnih struktur – iskanje nosilcev na terenu. 	
B5.2	raziskovanje nesnovne dediščine v TNP (nacionalni koordinator nesnovne KD, muzeji, ZVKDS, JZTNP, MKGP, KGZS)	<ul style="list-style-type: none"> • raziskovanje, • vključevanje vsebin v gradiva narodnega parka, • vključevanje v vodniške programe, • organizacija prireditiv. 	V zadnjih letih intenziven poudarek na gradnji na suho v alpskem prostoru, tako na primorski kot gorenjski strani parka – s terenskim delom in topografskimi popisi s študenti priprava topografije ter skozi pogovore in usmerjene intervjuje beleženje spominov, zgodb in znanj ter lociranje potencialnih nosilcev.	
C7.3	zagotovitev varstva, ohranjanja in vzdrževanja izjemnih krajin in krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti (MOP - Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, MK, ZVKDS, MKGP, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • analiza naselbinskih vzorcev, • podrobnejša razdelava območij nacionalne prepoznavnosti. 	A. Ščukovt: <i>Analiza naselbinskih vzorcev</i> ; izbor in posredovanje dokumentacije ter aktivno sodelovanje pri recenziji z izdelovalcem in predstavnikom TNP za nalogo <i>Tipologija tradicionalne arhitekture v Zgornjem Posočju ter za publikacijo Arhitektura Zgornjega Posočja – stavbna tipologija</i> .	
C7.4	podpiranje pobud za prenovo vasi, krepitev njihove identitete, uveljavljanje posebnosti in ohranjanje avtentične podobe (celostna obnova vasi) (občine, ZVKDS, JZTNP)	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje, • priprava za prijavo predlogov na razpise. 	<u>OE Kranj</u> : prenova vaških jeder Stare Fužine (pozornost usmerjena na oblikovanje javnega prostora in ohranjanje podedovanih značilnosti kot so leseni plotovi) in Studora – v teku (pri pripravi dokumentacije pozornost usmerjena v ohranjanje značilnosti vaškega prostora s posebnim poudarkom na ohranjanju suhozidnih struktur).	

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

- ...
- ...

8. Ministrstvo za obrambo (MO), Uprava RS za zaščito in reševanje

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje načina gradenj, povezanega s stavbnim izročilom v narodnem parku; spodbujanje aktivnosti, ki prispevajo k ohranjanju narave in varstvu značilne krajine (4., 11. in 13. točka 10. člena ZTNP-1). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministrstvo za obrambo oziroma Slovenska vojska upravlja z vojaškimi objekti na Rudnem polju na Pokljuki in z ožjo okolico le-teh ter z vodovodnim omrežjem, vodohrani in žičniškimi napravami na smučišču Viševnik. Pri tem se je tudi v letih 2021 in 2022 upoštevalo naloge za izvajanje NU TNP, delovanje Slovenske vojske v TNP ne povzroča škode v naravi in na obstoječi infrastrukturi. Odpadki se zbirajo ločeno za kar so urejeni ekološki otoki. Redno se čistijo oljni lovilce in se »goščje« odvažajo na čistilne naprave. Kurilne naprave so redno pregledane in servisirane tako da so izpusti skladni s predpisi Za urejanje okolice objektov se uporablja zemlja in semena preverjene kvalitete primerne za to področje. • Na področju smučišča pod Viševnikom se vsi posegi izvajajo skladno s predpisi s področja varovanja okolja. Časovne omejitve za izvajanje del na območju smučišča se popolnoma upoštevajo. • V letih 2021 in 2022 so se na objektih Slovenske vojske na Rudnem polju v okviru vzdrževalnih del izvedla: <ul style="list-style-type: none"> - popravila na vodovodnem sistemu iz planine Konjšica do Rudnega polja v vrednosti ca 13.980 EUR. - popravila na objektih ob vlečnicah Viševnik v vrednosti ca 9.260 EUR. - popravila streh na objektih v vojašnici v vrednosti ca 13.000 EUR. • Pri načrtovanih obnovah in rekonstrukcijah obstoječih objektov in okolice se dosledno upošteva, pridobitev pogoji pristojnih služb (TNP, ZVKDS). • Ministrstvo za obrambo je v letu 2017 za vrtini na Konjšici in na Zlatih vodah pridobilo tudi vodno dovoljenje tako, da v skladu z okoljsko zakonodajo tako da se vsakoletno ustrezno plačuje nadomestilo za izkoriščanje vodnega vira. Za navedeni vrtini in na vodohranih se je vgradil avtomatski nadzorni sistem, ki zagotavlja nadzor za pretok načrpane vode na zajetjih iz vodohranov nazaj v okolje in nadzor nad motnostjo vode. Objekti SV porabijo za svoje potrebe zgolj manjši del načrpane vode (pranje, kuhanje, izplakovanje) saj voda iz omrežja zaradi vpliva paše na planini ni pitna. • Vse obiskovalce in goste se opozarja na primeren odnos do varovanja narave in s svojim zgledom to v največji meri dokazuje prav Slovenska vojska. 	

C7.2	kakovostna nadgradnja prostorskega načrtovanja in projektiranja objektov z vidika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in sanaciji razvrednotenih območij (MO, DRSV, URSZR, GeoZS, lastniki)	<ul style="list-style-type: none"> • priprava kart ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč, • sanacija razvrednotenih območij. 	<p><u>MO:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leta 2021 je bila izdelana <i>Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi nesreče z nevarnimi snovmi</i>. • Leta 2022 je bila izdelana <i>Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi terorizma</i>. • Ocene ogroženosti so dostopne na https://www.gov.si teme/ocene-ogrozenosti-zaradi-naravnih-in-drugih-nesrec/. • Pristojna izpostava glede na krajevno pristojnost in državno oceno ogroženosti izdela oceno ogroženosti za regijo, občina pa je pristojna za izdelavo ocene za svojo občino. Območje Triglavskega narodnega parka se razprostira na območju občin Bohinj, Bled, Kranjska Gora, Gorje in Jesenice, ki spadajo pod Izpostavo Kranj in občin Bovec, Tolmin in Kobarid, ki spadajo pod Izpostavo Nova Gorica. • Ministrstvo za obrambo se zaveda nalog glede sanacije razvrednotenih območij, tako da bo v prihodnosti potrebno urediti tudi ostale objekte vojaškega kompleksa na Rudnem polju vendar posegi glede na pripravljeno že omenjeno novo idejno zasnovo terjajo znatna finančna sredstva. Posegi z izjemo in vzdrževanja obstoječih objektov in infrastrukture v trenutno veljavnem – v letu 2022 sprejetem Srednjeročnem obrambnem programu Republike Slovenije 2022-2026 niso posebej opredeljeni, zato so večje investicije s ciljem sanacije razvrednotenih območij v navedenem kompleksu predvideni v obdobje po letu 2026. <p><u>DRSV:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • DRSV v postopkih prostorskega načrtovanja in izdaje odobritev gradnje preverja skladnost dokumentacije za umestitev v prostor in gradnjo objektov tudi s področja ogroženih območij, kot jih opredeljuje ZV-1 s ciljem zmanjševanja potenciala ogroženosti, • na območju TNP so bile izdelane naslednje karte ogroženih območij: <ul style="list-style-type: none"> - poplavna območja: integralna karta (razredov) poplavne nevarnosti in integralna karta globin pri pretoku Q100 v velikosti 0,15 km² (8. 9. 2022), - erozijska območja: karta (razredov) erozijske nevarnosti (globinska in bočna erozija po ZV-1) v velikosti 0,15 km², - plazljiva območja: opozorilna karta pobočnih masnih premikov (zemeljskih plazov, skalnih podorov in drobirskih tokov) in opozorilna karta površinske, globinske in bočne erozije na območju občin Kobarid, Bled in Bohinj. 	Ocene ogroženosti, katerih del so karte ogroženosti, so pripravili sodelavci URSZR v okviru rednih delovnih nalog.
------	---	---	--	--

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

– ...

9. Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) in DO (SON), DVI, SON, DRSV, DzPGS, ARSO, IRSOP, ZRSVN, ZZRS, JZTNP / Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP)

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> zagotovitev ustrezne komunalne opreme v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih; spodbujanje uporabe najboljših razpoložljivih tehnik; spodbujanje aktivnosti, ki prispevajo k ohranjanju narave; spodbujanje aktivnosti, ki prispevajo k vzdrževanju in ohranjanju za narodni park značilne krajine; razvoj parkovne infrastrukture in podporo projektom za predstavljanje in interpretacijo narodnega parka, ozaveščanju in izobraževanju javnosti in prebivalcev narodnega parka (2., 10, 11., 13. točka 10. člena ZTNP-1). 	<p><u>MOP – SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> priprava izhodišč za pripravo programov dela in finančnih načrtov za leto 2021 in 2022 (zagotovitev dodatnih sredstev za nakup nepremičnin, izvajanje 56. člena ZTNP-1, trajnostno mobilnost (nakup vozil, sofinanciranje prevozov), določitev krajinskih značilnosti in ekosistemskih storitev, preprečevanje širjenja invazivnih vrst, ohranjanje biotske raznovrstnosti), pregledi programov dela in finančnih načrtov za leto 2021 in 2022 ter poročil za leti 2020 in 2021, pregledi in potrjevanje zahtevkov JZTNP, odpiranje NRP-jev za občinske projekte na območju JZTNP, spremljanje izvajanja NU TNP in priprava poročila o izvedenih aktivnostih MOP v letih 2019 in 2020, izvedeni sestanki z JZTNP in parkovnimi občinami v zvezi z izvajanjem četrtega odstavka 11. člena ZTNP-1, priprava in sprejem <i>Uredbe o merilih in kriterijih za spodbujanje in financiranje projektov, investicij ter izvajanje dejavnosti v Triglavskem narodnem parku</i> (Uradni list RS, št. 116/21), sodelovanje pri poravnavi z Občino Bohinj in Bovec v zvezi s povračilom za izvedene projekte v povezavi s četrtrim odstavkom 11. člena ZTNP-1, sodelovanje pri izvajanju Alpske konvencije, sodelovanje pri pripravljalnih aktivnostih za vzpostavitev čezmejnega Biosfernega območja Julijske Alpe, financiranje ZGS za namen ocenjevanje škod od zavarovanih živalskih vrst, drugih nalog s področja upravljanja z velikimi zvermi in varstva narave (tudi na območju TNP), financiranje ZZRS za namen rednega spremljanjem stanja rib (tudi na območju TNP), priprava <i>Programa upravljanja Nature 2000 za obdobje 2023 do 2028</i> (ukrepi se nanašajo tudi na območje TNP), sodelovanje pri pripravi <i>Strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023 do 2027</i> (ukrepi se nanašajo tudi na območje TNP), izobraževanje nadzornikov, izpitna komisija – predavanja, izpiti, novelacija <i>Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot</i> (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15, 7/19 in 53/23; tudi za območje TNP), sodelovanje pri iskanju sistemskih rešitev za zagotavljanje pravice do dnevnega počitka pri izvajanju lovsko čuvajske službe in naravovarstvene nadzorne službe 	<p>Finančna sredstva za izvajanje letnih programov dela JZTNP za leti 2021 in 2022 v višini: skupaj 5.270.846 EUR</p> <p>Finančna sredstva za izvajanje AN za financiranje občin za leti 2021 in 2022 v višini: skupaj 10.158.017 EUR</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • priprava pripomb na <i>Zakon o celostnem prometnem načrtovanju</i> in <i>Zakon o cestah</i>, ki so vezane tudi na 27. člen ZTNP-1. 	
A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12	ohranjanje narave (JZTNP, ZRSVN, MOP, ZGS, MKGP, DRSV, IRSOP, IzVRS, MNZ, ZZRS)	<ul style="list-style-type: none"> • poenotenje metodologij monitoringa, inventarizacija, analiza podatkov, izvedba ukrepov, • ohranjanje naravnih vrednot in ožjih ZO, • ohranjanje travnišč in • sonaravno gospodarjenje z gozdovi, • ohranjanje dobrega stanja voda, • ohranjanje barij, jam, melišč in skalovij, • ohranjanje krajinske pestrosti, • izvajanje neposrednega nadzora v naravi in sodelovanje z inšpekcijskimi službami, • sprejet in potrjen kohezijski projekt na prednostni naložbi 6 »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP«. 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava <i>Pravilnika</i> in sodelovanje pri pripravi <i>Priročnika za izvajanje Pravilnika o označevanju zavarovanih območij, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in območij Natura 2000</i> (Uradni list RS, št. 145/21), • priprava podlag za <i>izdelavo Uredbe o krajinskih značilnosti pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti</i> (TNP je pilotno območje), • priprava predloga za MzI za omejitve prometa na cesti v dolino Vrata, • sodelovanje na sestankih z MzI in JZTNP v povezavi z načrtovanjem ukrepov za umirjanje prometa v alpskih dolinah in cesti na Mangart, • sodelovanje pri določitvi nosilne zmogljivosti za območje naravne vrednote soteske Vintgar, Fratarice in Predelice, • priprava Odredbe o omejitvah obiskovanja in ogledovanja naravne vrednote Vintgar (Uradni list RS, št. 42/23), in predloga Odredbe o omejitvah obiskovanja in ogledovanja soteske Fratarice in Predelice, • sodelovanje pri iskanju rešitev za čiščenje odpadne vode na Koči pri Triglavskih jezerih, • sodelovanje pri urejanju razmer v zvezi z dostopom k slapu Peričnik, • sodelovanje pri izvajanju kohezijskega projekta »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP«, • sodelovanje v postopkih pridobivanja koncesij za gradnjo žičniških naprav, • sodelovanje pri izvajanju projekta <i>Life Narcis</i> (tudi za območje TNP), • sodelovanje pri reševanju problematike upravljanja velikih zveri v alpskem prostoru, • sodelovanje pri pripravi dogodkov ob 40 in 100-letnici TNP, • sodelovanje pri usklajevanju aktov s področja letalstva in brezpilotnih zrakoplovov (pomembno za območje TNP), • sodelovanje pri pripravi <i>Odloka o porabi sredstev Sklada za podnebne spremembe</i> (pomembno za območje TNP), • spremljanje CRP projekta: <i>Identifikacija, ovrednotenje in kartiranje ekosistemskih storitev naravovarstveno pomembnejših območij v Sloveniji</i> (TNP je pilotno območje), • priprava odgovorov na poslanska vprašanja v zvezi z izvajanjem <i>Zakona o Triglavskem narodnem parku</i>, • sestanki na temo krčenja zaraščajočih kmetijskih površin v TNP, • priprava odgovorov v zvezi z uničevanjem naravnih vrednot npr. Ajdovska deklica, odlaganja odpadkov, širitev planinske kočje na Kredarici ... <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • naravne vrednote: 	Redno delo (javna služba)

			<ul style="list-style-type: none"> - spremljanje stanja naravnih vrednot (11 na gorenjski strani), ki se nahajajo na območju TNP, - sodelovanje pri določitvi ogroženosti za naravne vrednote Blejski Vintgar, Fratarica in Predelica, vključno z njihovo nosilno zmogljivostjo. • zavarovana območja: <ul style="list-style-type: none"> - usmerjanje aktivnosti, rabe in urejanja prostora na območju mangrtske ceste in Mangrtskega sedla, Vršiča, na območju Velikih korit na Soči, Tolminskih korit ..., - v okviru terenskih ogledov v postopku priprave mnenj in številnih terenskih usklajevanj, je bilo opravljeno spremljanje stanja ohranjenosti narave. • biosferno območje: <ul style="list-style-type: none"> - sodelovanje pri razgovorih o vzpostavitvi čezmejnega Biosfernega območja Julijske Alpe. • monitoringi: <ul style="list-style-type: none"> - redno izvajanje monitoringov kvalifikacijskih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov v območju narodnega parka, ki jih zagotavlja MOP, koordinira pa ZRSVN, • ostalo: <ul style="list-style-type: none"> - sodelovanje pri začetnih aktivnosti <i>Skupine za ravnanje z odpadnimi vodami v narodnem parku</i>, - sodelovanje v strokovni skupini za čiščenje odpadne vode na Koči pri Triglavskih jezerih. <p><u>DRSV:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava dokumentov: <ul style="list-style-type: none"> - priprava strokovnih podlag za potrebe Načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2022–2027, - priprava strokovnih podlag za potrebe <i>Načrta upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2022–2027</i>, - priprava strokovnih podlag za <i>Program ukrepov upravljanja voda</i>, • izvajanje ukrepov s področja upravljanja z vodami in drugih nalog s ciljem ohranjanja dobrega stanja voda: <ul style="list-style-type: none"> - priprava <i>Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami</i>, vključno s Prilogo 3 - Navodilo za pripravo presoje vpliva posega na vodnem in priobalnem zemljišču ter območju presihajočih jezer na stanje površinskih voda, Prilogo 5 - Navodilo za pripravo ocene vpliva posega na podzemno vodo in Prilogo 6 - Usmeritve za načrtovanje ureditev na vodnih in priobalnih zemljiščih vodotokov z vidika preprečevanja poslabšanja ekološkega stanja voda (januar 2022), - izvajanje popisa vodnih objektov, naprav in ureditev (VONU), - priprava strokovnih podlag za odvzeme naplavin – upoštevanje vidika ohranjanja dobrega stanja voda, 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - priprava in izvajanje projektne naloge »Strategija odvzemov naplavin na porečju reke Save«, - sodelovanje DRSV pri izboru projektov za nagrado Natura 2000. <p><u>ZZRS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • v letu 2022 je bila opravljena redna inventarizacija rib v vodah posebnega pomena, ki se nahajajo v TNP in sicer v Soči, Lepeni in Radovni. • vodenje biološke zbirke podatkov (BIOS), v kateri se nahajajo podatki kot npr. seznam rib, glavonožcev ter nekaterih rakov, najdenih na območju Republike Slovenije → povezava: www.biosweb.org. Poleg tega zavod upravlja tudi z ribiškimi katastrom (RIBKAT), ki je ključnega pomena za načrtovanje in izvajanje ribiškega upravljanja ter pripravo različnih strokovnih podlag in mnenj, ukrepov ter predpisov na področju sladkovodnega ribištva, s katerimi se zagotavlja ohranjanje in trajnostna raba ribolovnih virov, določanje elementov ekološkega stanja voda in določanje ukrepov za njihovo izboljšanje. <p><u>IRSOP:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • najmanj enkrat letno je bil opravljen inšpekcijski nadzor v času cvetenja na rastišču zavarovane vrste lepi čevljc v Gozd Martuljku, kar je bilo dogovorjeno med JZ TNP, Policijo in turističnim društvom. • V letu 2022 je bilo v okviru letnega programa dela IRSOP za posamezno leto opravljenih več preventivnih inšpekcijskih nadzorov na naravnih vrednotah, ki se nahajajo na območju parka. V letu 2021 in 2022 je bilo na območju TNP skupaj opravljenih 12 preventivnih pregledov. 	
A1.2 A1.4 D3.3 D3.4 D3.5	priprave akcijskih načrtov (JZTNP, ZRSVN, LTO, PZS)	<ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri izdelavi akcijskih načrtov (za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ravnanje s tujerodnimi vrstami, vzpostavitev ekocelic, usmerjanje obiskovanja, sanacija Pokljuke, upravljanje športnih in rekreacijskih dejavnost). 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri pripravi <i>Akcijskega načrta za sofinanciranje občinskih projektov</i> in rebalansov za leto 2021 in za leto 2022, • izvedba postopka potrditve in izvedbe Akcijskega načrta za financiranje parkovnih lokalnih skupnosti za leto 2021 in 2022 (vključno s spremembami): pregled zahtevkov in izvedba finančnih nakazil skladno s sprejetim <i>Akcijskim načrtom za sofinanciranje občinskih projektov</i> za leto 2021 in 2022, • sodelovanje pri pripravi <i>Akcijskega načrta za usmerjanje obiska in rekreacijskih dejavnosti</i> v TNP, • sodelovanje pri pripravi sistemov za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst. <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri ozaveščanju in razvoju sistemov za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst (ITV): monitoring razširjenosti posameznih vrst, razvoj tehnik za 	Redno delo (javna služba)

			<p>ustavljanje razraščanja in preprečevanje širjenja ITV, razvoj tehnik odstranjevanja in uničevanja ostankov ITV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava in oddaja projekta LIFE za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst rastlin, ki se uporabljajo v okrasne namene. Rezultati izbora do konca leta 2022 še niso bili znani. • sodelovanje pri določitvi mirnih območij za divjega petelina na Pokljuki – »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP«. • pregled in pripombe k predlogu Akcijskega načrta za usmerjanje obiska in rekreacijskih dejavnosti v TNP. <p><u>ZZRS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • v letu 2022 se bili sprejeti 6 letni ribiškogojitveni načrti (RGN) za obdobje 2017-2022 za vse ribiškogojitvene okoliše tudi tiste, ki se nahajajo znotraj TNP, razen za vode posebnega pomena. RGN-ji so usklajeni tako z JZ TNP, ZRSVN, DRSV, v njih so vključeni tudi ukrepi iz PUN. • Zavod za ribištvo Slovenije je leta 2020 pripravil »Strokovne podlage za preprečevanje širjenja, vnosa in zmanjševanja vpliva (invazivnih) tujerodnih vrst rib, rakov in školjk«, ki so dostopne na spletni strani Zavoda pod rubriko tujerodne vrste. → povezava: https://www.zzrs.si/page/tujerodne-vrste/. • splošni ukrepi, ki se navezujejo na izvajanje skupne zakonodaje EU o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, so bili vključeni v ribiškogojitvene načrte upravljanja ribiških okolišev. → povezava: https://www.zzrs.si/page/ribisko-nacrtovanje/. • v pripravi je strateški dokument (<i>Program upravljanja rib do leta 2033</i>), ki bo v nadaljevanju, po njegovem sprejetju, tudi podlaga za pripravo <i>Programov upravljanja ribiških območij</i> in novih ribiškogojitvenih načrtov. V program so zajeti ukrepi, ki poleg vrst, ki so vključene na seznam EU, št. 1143/2014, določajo pravila ravnanja tudi z drugimi tujerodnimi vrstami. • v letih 2021 in 2022 je potekalo intenzivno odstranjevanje tujerodnih ribjih vrst (jezerska zlatovčica in pisanec) iz Dvojnega jezera v sklopu projekta »Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v TNP«. Projekt je bil podaljšan do konca leta 2023. 	Projektno delo (<i>Artemis, Alptrees</i>): 2.000 EUR
D3.2	vzpostavitev koncesijske rabe delov parka (JZTNP, MOP - Direktorat za okolje, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • izdelava strokovnih podlag in • izpeljava postopka podelitve koncesij. 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava koncepta rabe naravnih vrednot (ki izključuje podeljevanje koncesij za rabo delov TNP), • priprava sprememb in dopolnitev ZON v delu, ki se nanaša na vstopnine (149. člen), • priprava osnutka skrbniške pogodbe za rabo naravne vrednote, • imenovanje in izvedba delovnih sestankov skupine za rabo naravnih vrednot na območju TNP (npr. soteska Vintgar, Tolminska korita, slap Savica, soteskanje ...), 	

			<ul style="list-style-type: none"> • sestanki na temo rabe naravnih vrednot z TD Gorje, Občino Tolmin, • oblikovanje rešitev in izvedba sestankov z namenom ureditve razmer v zvezi z rabo soteske Vintgar <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje s TNP in MOP pri ureditvi razmer v Blejskem vintgarju. 	
C2.2	usklajen razvoj trajnostnega turizma (MGRT, Skupnost Julijske Alpe, LTO, občine, MOP, JZTNP, PZS)	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje, promocija, • sofinanciranje uvajanja ekostandardov, • sofinanciranje povezovanja v turizmu in strokovna podpora, • priprava, sofinanciranje, izvedba razvojnih projektov. 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri pripravi sprememb <i>Zakona o spodbujanju turizma</i> in <i>Zakona o gostinstvu</i> – podani predlogi z vidika ohranjanja narave (zlasti glede: načrtovanja v turizmu, nosilne zmogljivosti narave in turističnih območij, digitalizacije in informiranja, turistične in zelene takse, turističnih vodnikov v odnosu do vodnikov po parkih), • priprava pripomb na predlog <i>Strategije slovenskega turizma 2022 do 2028</i>, • sestanki MOP/MGRT – usmerjanje turizma na naravnih vrednotah in zavarovanih območjih (primeri TNP). <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri pripravi akcijskega načrta usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti na območju TNP (delovni in usklajevalni sestanki). • sodelovanje s TNP in ostalimi partnerji pri vzpostavitvi čezmejnega biosfernega območja. • sodelovanje na sestankih, namenjenih uskladitvi akcijskega načrta usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti na območju TNP. 	Redno delo (javna služba)
C5	celovita okoljsko – energetska ureditev infrastrukture (MOP - Direktorat za vode in investicije (Sektor za kohezijo), občine in Direktorat za okolje, PZS, RRA)	<ul style="list-style-type: none"> • priprava idejnih rešitev, • sofinanciranje dokumentacije, • sofinanciranje naložb, • sofinanciranje, demonstracijskih projektov. 		
C7.3	zagotovitev varstva, ohranjanja in vzdrževanja izjemnih krajin in krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti (MOP - Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, MK, ZVKDS, MKGP, občine)	<ul style="list-style-type: none"> • analiza naselbinskih vzorcev, • podrobnejša razdelava območij nacionalne prepoznavnosti. 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje pri CRP projektu »<i>Nadgradnja metodologij določanja območij prepoznavnosti krajine</i>« (testno območje TNP), ki ga je sofinanciral MOP, • sodelovanje pri projektu »<i>Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija</i>«, nosilec katerega je UL BF – Oddelek za krajinsko arhitekturo. <p><u>MOP-DzPGS:</u></p>	

			<ul style="list-style-type: none"> • ob sodelovanju MOP-SON, MK in JZ TNP je bil zaključen projekt CRP »Nadgradnja metodologij določanja območij prepoznavnosti krajine«, ki ga je sofinanciral in koordiniral DzPGS. Naloga je vključevala tudi testiranje metodologije na izbranih testnih območjih in oblikovanje pravil za urejanje prostora na tovrstnih območjih. 	
C7.4	podpiranje pobud za prenovu vasi, krepitev njihove identitete, uveljavljanje posebnosti in ohranjanje avtentične podobe (celostna obnova vasi) (občine, ZVKDS, JZTNP)	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje, • priprava za prijavo predlogov na razpise. 		
C7.5	v povezavi z izvajanjem neposrednega nadzora v naravi nad posegi v prostor zagotoviti učinkovit inšpekcijski nadzor in pravočasno ukrepanje ob nedovoljenih posegih (JZTNP, IRSOP)	<ul style="list-style-type: none"> • ozaveščanje lastnikov in investitorjev o posegih. • spremljanje stanja, • sodelovanje naravovarstvene nadzorne službe z inšpekcijskimi službami, • inšpekcijski nadzor. 	<p><u>IRSOP:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Na podlagi ugotovljenih kršitev tekom rednih letnih preventivnih pregledov, IRSOP uvede inšpekcijske in/ali prekrškovne postopke ter ukrepa v okviru svojih pooblastil. • Prijave iz svoje pristojnosti, ki jih inšpekcija prejme s strani naravovarstvene nadzorne službe TNP, ali drugih prijaviteljev, se evidentirajo med prijete prijave, ter obravnavajo v skladu s prioriteta in vrstnim redom prispetja. <p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprava mnenj v inšpekcijskih postopkih v TNP (nasutja ob Ribnici in na Zatrniku). • Poziv MOP k zagotovitvi inšpekcijskega nadzora in ustreznih ukrepov v zvezi z onesnaževanjem in uničevanjem Dvojnega jezera v Triglavskem narodnem parku. 	
E4.4	izdajanje soglasij in mnenj na podlagi določb ZTNP-1 in ZON za območje TNP (JZTNP, ARSO, ZRSVN, ZVKDS, KGZS)	<ul style="list-style-type: none"> • izdajanje soglasij in mnenj. 	<p><u>ZRSVN:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Območna enota Nova Gorica je za posege, ki so bili načrtovani na območju TNP, pripravila 147 mnenj (84 mnenj v okviru pridobitve gradbenega dovoljenja, 47 v okviru pridobivanja naravovarstvenega soglasja in 16 v okviru drugih postopkov (predhodna in strokovna mnenja, vodna dovoljenja, dovoljenja za poseg v naravo itd.). • Območna enota Kranj je za posege, ki so bili načrtovani na območju TNP, pripravila 68 mnenj. <p><u>MOP-ARSO:</u></p> <p>V postopkih obravnave graditve enostavnih objektov in izvedbe vzdrževalnih del je bilo v letih 2021 in 2022 izdanih 79 naravovarstvenih soglasij (s pogoji) in 8 sklepov o zavržbi.</p>	Redno delo (javna služba)
E5.1	priprava dolgoročnega programa upravljanja z državno lastnino (JZTNP, MOP - Direktorat za okolje)	<ul style="list-style-type: none"> • sprejet dolgoročni program upravljanja z državno lastnino. 	<p><u>MOP-SON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava Sklepov Vlade RS o nepremičninah, ki so v upravljanju JZ TNP, • sodelovanje pri iskanju rešitev pri uveljavljanju predkupne pravice, • sodelovanje pri pripravi Programa upravljanja z nepremičninami v državni lasti na območju TNP. 	

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

– ...

– ...

10. Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ), Policija

Naloga iz NU	Naloga in sodelujoči	Pričakovane aktivnosti	Pregled izvedenih aktivnosti v letih 2021 in 2022	Finančno ovrednotenje aktivnosti
	splošno	<ul style="list-style-type: none"> • prednostno umeščanje območja TNP v letne programe MNZ za spodaj navedene vsebine. 	<p>Policija je z dokumentom št. 2310-81/2016/7 s 7. 4. 2016 »Usmeritve za izvajanje akcije "Eko" in Strategija dela na področju ekološke kriminalitete« opredelila, da je ena izmed prioritet dela policije tudi preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje prekrškov in kaznivih dejanj na varovanih območjih. Kot eno najpomembnejših območij je naveden tudi TNP.</p>	
A11	ohranjanje narave (JZTNP, ZRSVN, MOP, ZGS, MKGP, DRSV, IRSOP, IzVRS, MNZ)	<ul style="list-style-type: none"> • učinkovit nadzor. 	<p><u>Leto 2021:</u></p> <p>Izobraževanje: PP Bovec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 19.5.2021 sestanek na PP Bovec z nadzorniki TNP. <p>Izvajanje nadzora: Navedeni so poostreni nadzori, v katerih smo sodelovali z nadzorniki TNP:</p> <p>PP Tolmin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poostren nadzor na območju Mojstrane in Gozda Martuljka. <p>PP Kranjska Gora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dva poostrena nadzora in sicer en v dolini Vrat nad črnim kampiranjem. <p>Intervencije: Navedeni so obravnavani dogodki (gorske nesreče, nesreče pri športu in rekreaciji, iskanje pogrešanih oseb, požari, delovne nezgode in nesreče pri delu, nesreče v zračnem prometu ...) po posamezni PP:</p> <p>PP Bovec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 31 dogodkov. <p>PP Tolmin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavani trije dogodki. <p>PP Bled:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 50 dogodkov. <p>PP Kranjska Gora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 12 gorskih nesreč. 	

			<p>Ugotovljene kršitve v TNP: Enote niso poročale oz. ugotovile kršitev v TNP.</p> <p>Kazniva dejanja: Policija je na območju Triglavskega narodnega parka v letu 2021 obravnavala skupno 70 kaznivih dejanj. Z vidika ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti ter vplivov na okolje je v letu 2021 obravnavala eno kaznivo dejanje uničevanja gozdov po 340. členu Kazenskega zakonika in eno kaznivo dejanje obremenjevanje in uničevanje okolja po 332. členu Kazenskega zakonika (ostala navedena kazniva dejanja so iz drugih področij, ki nimajo vpliva na okoljevarstveni vidik).</p> <p><u>Letalska policijska enota (GPU UPS LPE)</u> Opravljenе policijske in reševalne naloge na območju Triglavskega narodnega parka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 65 nalog. Skupno 85 ur naleta. <p>Druge naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevoz opreme in materiala za potrebe PZS (prevoz tovora, opreme, oseb-markacistov). Sporazum o sodelovanju med Policijo in PZS. Nalet 5 ur. <p><u>Gorska enota policije</u> Izvajanje preventivnih aktivnosti in odkrivanje drugih deviantnih ravnanj na območju TNP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti za zagotavljanje splošne varnosti ljudi v gorah, 9x na območju TNP (v vsaki izvedbi 2 policista PPE III – GE). • Vključevanje nadzornikov TNP v aktivnosti policije za zagotavljanje splošne varnosti ljudi v gorah na območju TNP – 3 krat. • Obravnava dogodkov (nesreč) v gorah, sodelovanje v ekipi za helikoptersko reševanje v gorah v času visoke turistične sezone (junij, julij, avgust in september). • Pomoč PZS pri zavarovanju planinske poti v času vzdrževalnih del na poti na Razor. <p><u>Leto 2022:</u></p> <p>Izobraževanje: PP Bovec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 17. 5. 2022 – sestanek z nadzorniki TNP. <p>PP Bled:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5. 10. 2022 sestanek ožje delovne skupine glede urejanja prometne problematike na Pokljuki (seznanitev z načrtom upravljanja). <p>PP Kranjska Gora:</p>	
--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • 15. 9. in 8. 12. 2022 je načelnik PP Damjan Lepoša sodeloval pri izvedbi izobraževanj za naravovarstvene nadzornike. <p>Izvajanje nadzora: Navedeni so poostreni nadzori, v katerih smo sodelovali z nadzorniki TNP:</p> <p>PP Tolmin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 16. 7. 2022 – poostren nadzor na območju Lepene in Krnskih jezer. <p>PP Bled:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvedeni so bili trije poostreni nadzori nad vožnjami v naravnem okolju (20. in 27. 2. ter 3. 3. 2022). • Policisti se ob rednem delu pri kontrolah srečujejo z nadzorniki TNP in redarji MIR. Ob tem si izmenjajo informacije o operativni problematiki in nato skupaj izvedejo poostren nadzor. <p>PP Kranjska Gora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 26. 8. 2022 - poostren nadzor v dolini Vrat nad črnim kampiranjem. <p>Intervencije: Zajeti so obravnavani dogodki (gorske nesreče, nesreče pri športu in rekreaciji, iskanje pogrešanih oseb, požari, delovne nezgode in nesreče pri delu, nesreče v zračnem prometu ...) po posamezni PP:</p> <p>PP Bovec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 19 dogodkov. <p>PP Tolmin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 7 dogodkov. <p>PP Bled:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 69 dogodkov. <p>PP Kranjska Gora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnavanih 14 gorskih nesreč. <p>Ugotovljene kršitve v TNP: Enote niso poročali oz. ugotovile kršitev v TNP.</p> <p>Kazniva dejanja: Policija je na območju Triglavskega narodnega parka v letu 2022 obravnavala skupno 72 kaznivih dejanj, kaznivih dejanj zoper okolje in prostor pa ni obravnavala (kazniva dejanja so iz drugih področij, ki nimajo vpliva na okoljevarstveni vidik).</p>	
--	--	--	--

			<p>Letalska policijska enota (GPU UPS LPE): Opravljenе policijske in reševalne naloge na območju Triglavskega narodnega parka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 80 nalog. Skupno 100 ur naleta. <p>Druge naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevoz opreme in materiala za potrebe PZS (prevoz tovora, opreme, oseb-markacistov). Sporazum o sodelovanju med Policijo in PZS. Nalet 6 ur. <p>Gorska enota policije: Izvajanje preventivnih aktivnosti in odkrivanje drugih deviantnih ravnanj na območju TNP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti za zagotavljanje splošne varnosti ljudi v gorah, 12x na območju TNP (v vsaki izvedbi 2 policista PPE III – GE). • Vključevanje nadzornikov TNP v aktivnosti policije za zagotavljanje splošne varnosti ljudi v gorah na območju TNP – 3-krat. • Obravnava dogodkov (nesreč) v gorah, sodelovanje v ekipi za helikoptersko reševanje v gorah v času visoke turistične sezone (junij, julij, avgust in september). V času dežurstva so obravnavali 101. dogodek (gorske nesreče, nesreča pri športu ali rekreaciji, nesreče v zračnem prometu, reševanje...). • Pomoč GURS pri ugotavljanju in obnavljanju mejnih kamnov na meji z R. Italijo. <p>Ostalo: Enote poročajo, da je sodelovanje z nadzorniki TNP zelo dobro in so z njimi v stalnem kontaktu, predvsem v smislu obveščanja ob zaznavanju operativno zanimivih oseb v alpskih dolinah in s tem preprečevanja deviantnih ravnanj.</p>	
C 4.1	<p> uvedba dolgoročnih sistemskih rešitev v veljavno zakonodajo na področju vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstva in drugih javnih služb, ki bodo omogočale nadstandardno izvajanje le-teh. (MIZŠ, MDDSZ, MZ, MNZ, MJU, JZTNP, RRA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podpora nadstandardnemu izvajanju državnih in lokalnih služb v narodnem parku in v parkovnih lokalnih skupnostih (8. točka 10. člena ZTNP-1). 		

Druge naloge ali/in aktivnosti z delovnega področja ministrstva, izvedene na območju narodnega parka ali območju parkovnih občin:

– ...
– ...